

Årsredovisning 2020

Polismyndighetens årsredovisning 2020

Utgivare: Polismyndigheten

Produktion: Kommunikationsavdelningen

Dnr: A163.246/2020

Saknr: 978

Grafisk form: Blomquist Communication AB

Foto: Polismyndigheten

Tryck: Polisens tryckeri Stockholm, februari 2021

Årsredovisning 2020

Innehåll

Rikspolischefen har ordet.....	4
Polismyndighetens uppdrag och organisation.....	7
Vårt uppdrag.....	7
Vår organisation.....	7
Vårt arbete.....	8
Coronapandemins påverkan på Polismyndigheten.....	11
Anmälda brott.....	11
Arbetsmiljön för poliser i yttre tjänst.....	11
Den lokala polisverksamheten.....	11
Gränspolisverksamheten.....	11
Internationella samarbeten.....	12
Den interna utbildningsverksamheten.....	12
Polismyndighetens bidrag i samhället för att motverka pandemin.....	12
Polismyndighetens ekonomi.....	12
Resultatredovisning.....	15
Sammanfattande bedömning av Polismyndighetens resultat.....	15
Årsredovisningens disposition.....	16
Bedömning av resultat.....	16
Förtroende för Polismyndigheten.....	18
Ökat förtroende för polisen och rättsväsendet.....	18
Ökat förtroende för att utsatta och misstänkta behandlas väl.....	19
Polismyndighetens förtroendeskapande åtgärder.....	20
Den brottsförebyggande verksamheten.....	22
Anmälda brott per 100 000 invånare och självrapporterad utsatthet för brott.....	22
Långsiktig polisär närvaro i landet.....	23
Lokalt brottsförebyggande arbete.....	28
Arbete mot bedrägeribrott.....	34
Trafiksäkerhetsarbete.....	37
Den trygghetsskapande verksamheten.....	42
Trygghet och oro för brott bland befolkningen.....	42
Polismyndighetens trygghetsskapande arbete.....	43
Polismyndighetens ingripandeverksamhet.....	45

Polismyndighetens arbete i utsatta områden	50	Finansiell redovisning	135
Polismyndighetens arbete mot terrorism och våldsbejakande extremism	53	Resultaträkning	135
Gränspolisjär verksamhet	53	Balansräkning	136
Verkställighet av beslut om av- och utvisning	55	Anslagsredovisning	138
Den brottsutredande verksamheten	61	Finansieringsanalys	141
Redovisning av verksamhetsresultat – utredning och lagföring	61	Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	142
Förstärkt förmåga att utreda brott	70	Allmänt	142
Förstärkt arbete gällande särskilt utsatta brottsoffer samt brott med hedersmotiv	80	Redovisnings- och värderingsprinciper	142
Hatbrott och andra brott som hotar demokratin	84	Tilläggsupplysningar	143
Förhör i samband med utredning av brott	85	Noter till resultaträkningen	144
Forensisk verksamhet	87	Noter till balansräkningen	147
Kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i utredningsverksamheten	92	Noter till anslagsredovisningen	154
Polismyndighetens serviceverksamhet	94	Noter till finansieringsanalysen	155
Medborgarnas upplevelse av polisens service var positiv jämfört med 2019	94	Sammanställning av väsentliga uppgifter	156
När medborgaren kontaktar polisen	94	Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar till insynsrådet	158
Förvaltningsrättsliga ärenden	98	Insynsrådet	158
Skadeståndsärenden	102	Sidouppdrag	159
Informationsförvaltning	103	Intern styrning och kontroll vid Polismyndigheten	161
Kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i serviceverksamheten	105	Processen för intern styrning och kontroll	161
Internationella samarbeten	106	Myndighetens interna miljö	161
Internationell fred och säkerhet	106	Motverka oegentligheter	162
Internationella åtaganden och möjligheter	111	Regelefterlevnad	162
EU:s fond för inre säkerhet	113	Polisregioners och avdelningars bedömning av intern styrning och kontroll	163
Polismyndighetens kompetensförsörjning	115	Årsredovisningens undertecknande samt bedömning av den interna styrningen och kontrollen	165
Kompetensförsörjning och kompetensförsörjningsplan	115	Bilagor	167
Polismyndighetens tillväxt 2024	116		
Rekrytering och bemanning	117		
Attrahera till polisen	117		
Utbildning till polisman	119		
Fort- och vidareutbildning	120		
Karriär och utvecklingsmöjligheter	121		
Chefsförsörjning och chefsutveckling	122		
Kultur och likabehandling	122		
Arbetsgivarpolitik	124		
Arbetsmiljö	126		
Personalsammansättning	127		
Ekonomi	131		
Verksamhetens finansiering	131		
Verksamhetens kostnader	132		
Transfereringar och uppbörd	132		
Avgiftsfinansierad verksamhet	132		

Rikspolischefen har ordet

Året 2020 blev annorlunda. Den globala pandemin förändrade hela vår tillvaro, med nedstängningar, restriktioner och krav på distans. Det präglade våra liv och hela samhället – och givetvis även polisen.

När pandemin bröt ut inledde vi snabbt en nationell särskild händelse. Vi vidtog en rad åtgärder, som att förse poliser med skyddsutrustning, införa nya mötesrutiner och corona-säkra våra receptioner. I mars stoppade vi rutinmässiga alkoholutbildningskontroller, för att minska risken för smittspridning, och många fort- och vidareutbildningar fick ställas in. Pandemin påverkade dock inte sjuktalet nämnvärt och eftersom semesteruttaget minskade, arbetade polisens anställda totalt lika många timmar som tidigare år.

Den grova våldsbrottsligheten präglade 2020, med fler skjutningar, fler avlidna och fler misstänkta och häktade för vapenbrott. Samtidigt gjorde vi framsteg i vårt sätt att arbeta, inte minst i den nationella särskilda händelsen Rimfrost. Både under och efter Rimfrost har vi arbetat offensivt, vilket medfört många häktade och stora beslag av vapen och narkotika. Vi tar med oss dessa erfarenheter i vårt arbete framåt.

Under 2020 tog även utredningsverksamheten steg i rätt riktning. Antalet öppna ärenden minskade och antalet ärenden redovisade till åklagare ökade. Men med tanke på polisens resurstillskott finns det mer att hämta. Den kommande utredningsstrategin förankrades under året och tillämpningen av arbetssättet Snabbare lagföring fördes ut till fler polisområden.

Vi tog även viktiga steg i arbetet med särskilt utsatta brottsoffer – brott mot barn, brott i parrelation och våldtäkter mot vuxna. Under 2019–2020 rekryterade vi över 350 nya medarbetare för att jobba med detta och vi fortsatte att implementera förbättrade arbetsmetoder. Den årliga nationella trygghetsundersökningen visade att medborgarna känner sig något otryggare och är något mer oroad för brottsligheten i samhället. Polisens bidrag till trygghet är centralt och vårt trygg-

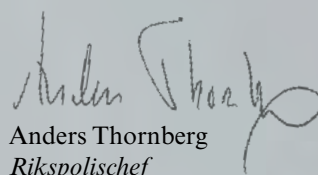
hetsskapande arbete sker främst på lokal nivå, utifrån lokala lägesbilder och lokala trygghetsmätningar. Under året ökade vi den polisiära närvaron runt om i landet, med fler områdes- och kommunpoliser på plats.

Polisens tillväxt skapar grunden för vår fortsatta utveckling mot ett tryggare och säkrare Sverige. Under året blev vi nära 2 000 fler anställda och många nyutexaminerade poliser har förstärkt lokalpolisområdena och ingripandeverksamheten. Nu fortsätter vi arbetet med att få fler och rätt personer att söka till polisutbildningen och att snabbt få effekt av alla nytillkomna kollegor.

Under året blev vi nära 2 000 fler anställda och många nyutexaminerade poliser har förstärkt lokalpolisområdena och ingripandeverksamheten.

Till sist ett viktigt fundament – förtroendet för polisen. Medborgarnas förtroende för oss ökar, det visar mätningar gjorda under 2020. Och det finns ett starkt stöd i det svenska samhället för att förstärka och utveckla polisen. Det ska vi bygga vidare på.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare, som med stort engagemang och uthållighet fortsätter att utveckla polisens verksamhet tillsammans.

Anders Thornberg
Rikspolischef

THORNBERG

Polismyndighetens uppdrag och organisation

Vårt uppdrag

Polismyndighetens uppdrag och mål framgår bland annat av förordningen (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten, polislagen (1984:387) och Polismyndighetens regleringsbrev.

Av polislagen framgår att Polismyndigheten, bland annat, har i uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet och andra störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten. Polisen ska övervaka ordningen och ingripa när störningar inträffat, samt utreda och beivra brott.

Enligt Polismyndighetens regleringsbrev¹ för budgetåret 2020 är målet att brottsligheten ska minska och människors trygghet öka. Polismyndigheten ska genom att fullgöra sina uppgifter bidra till en sådan utveckling i hela landet. Vidare ska Polismyndigheten ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet.

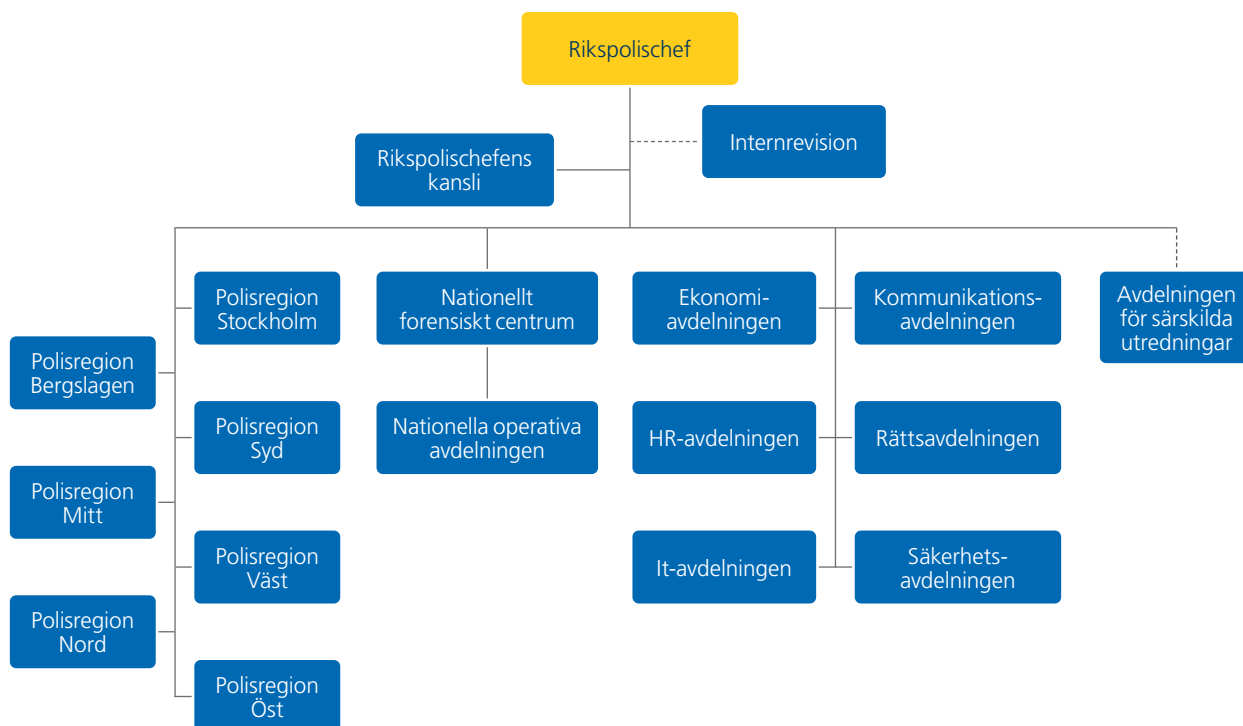
Vår organisation

Polismyndigheten hade vid slutet av december 33 726 anställda, varav 82 procent är verksamma i polisregionerna och 18 procent inom avdelningarna.

Polismyndigheten är en enrådighetsmyndighet och leds av en chef – rikspolischefen – som inför regeringen bär ansvaret för myndighetens verksamhet. Det är regeringen som utser rikspolischefen. Polismyndigheten har dessutom ett insynsråd som ska utöva allmänhetens insyn i verksamheten och ge rikspolischefen råd. Vid myndigheten finns även ett etiskt råd som på rikspolischefens begäran ska bistå i frågor som kräver särskilda etiska överväganden.

I myndigheten finns sju polisregioner med verksamhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Ansvaret omfattar bland annat utredningsverksamhet, brottsförebyggande verksamhet och serviceverksamhet. Arbetet i regionen leds av en

FIGUR 1. Polismyndighetens organisation.

1) Se bilaga 10 för aktuella uppdrag och återrapporteringskrav enligt 2020 års regleringsbrev.

regionpolischef. Inom varje polisregion finns vidare ett antal enheter och polisområden. Inom varje polisområde finns lokalpolisområden (LPO). Antalet anställda vid lokalpolisområdena utgör 48,5 procent av polisregionernas resurser, vilket är i nivå med december 2019. Av polisregionernas personalresurs arbetar 21,5 procent på polisområdesnivån och 30 procent på regionala enheter.

I myndigheten finns tio nationella avdelningar. Med start 1 september 2020 omorganiserades Polismyndigheten genom att den tidigare säkerhetsenheten utökades och bildade en säkerhetsavdelning. Säkerhetsavdelningen har ansvar för säkerhetsarbetet inom myndigheten och är kontaktpunkt mot Säkerhetspolisen, Försvarmakten och Försvarets radioanstalt när det gäller säkerhetskydds- och verksamhetskyddsfrågor.

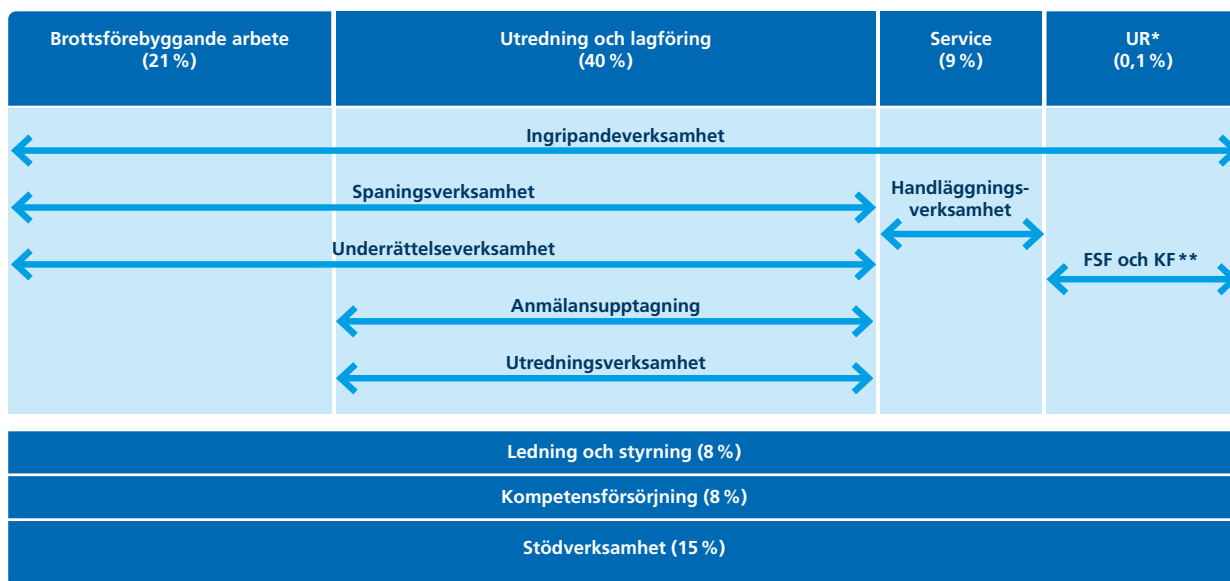
Internrevisionen och avdelningen för särskilda utredningar är fristående från övrig verksamhet inom Polismyndigheten.

Vårt arbete

Polisens uppdrag är omfattande och mångfasetterat. För att kunna fullgöra myndighetens uppdrag krävs en organisation som ger de rätta förutsättningarna. Inom Polismyndigheten finns sju huvudprocesser. Uppdraget verkställs huvudsakligen inom tre av dessa: *Utredning och lagföring*, den största processen med 40 procent av den samlade resurstiden; det *Brottsförebyggande arbetet*, som utgör 21 procent av all inrapporterad tid; *Service*, som utgör 9 procent av resurstiden. De övriga processerna, som tillsammans utgör 30 procent av den inrapporterade tiden, skapar förutsättningar för kärnverksamheten.

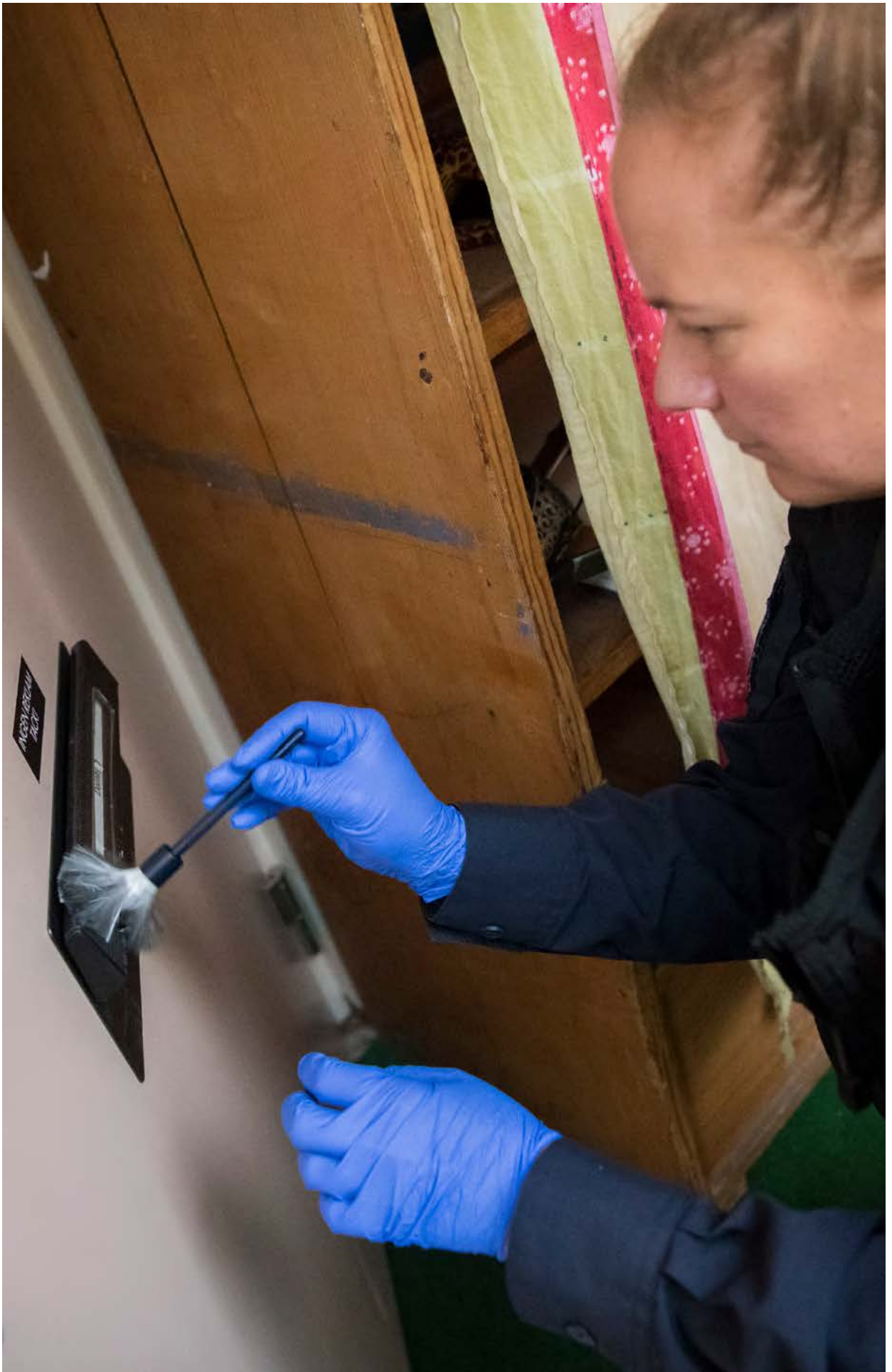
Utredningsverksamheten hanterar brottsutredningar inom vilka det även bedrivs spaning och underrättelseverksamhet. Ingripandeverksamheten är den näst största verksamheten. Här bedrivs en diversifierad verksamhet, som omfattar både planlagt brottsförebyggande arbete och händelsestyrda aktiviteter, exempelvis utryckning vid larm. Inom processen service bedrivs bland annat handläggning av vapentillstånd och pass.

FIGUR 2. Resursfördelning Polismyndighetens huvudprocesser.

* Kärnverksamhet utanför rättsväsendet (UR).

** Freds/säkerhetsfrämjande (FSF) samt konfliktförebyggande (KF).

Coronapandemins påverkan på Polismyndigheten

Coronapandemin har påverkat Polismyndighetens verksamhet. Polismyndigheten har arbetat i form av en nationell särskild händelse för att upprätthålla dels den polisverksamhet som måste utföras och dels en tillräckligt god arbetsmiljö. Här sammanfattar vi huvuddragen av de aspekter som varit av störst betydelse för verksamhetens resultat.²

Anmälda brott

Vad vi kan se har pandemin inte haft någon märkbar effekt på antalet anmälda brott för helåret. Inte heller har det skett någon nämnvärd förändring avseende antalet händelserapporter som polisen upprättat. Under delar av året, i samband med införandet av allmänna råd och restriktioner, minskade dock ärendeinflödet i vissa brottskategorier som en följd av förändrade rörelsemönster i befolkningen.³

Arbetsmiljön för poliser i yttre tjänst

Att säkerställa en tillräckligt god arbetsmiljö är ett av de huvuduppdrag som den nationella särskilda händelsen har. I syfte att uppnå detta har rutiner tagits fram beträffande vilken skyddsutrustning som ska användas, hur den används samt hur en strukturerad avklädning och sanering ska gå till när man utsatts för misstänkt smitta. Rutinen gäller för samtliga polisanställda som i sitt arbete har fysisk kontakt med andra.

Den utbredda smittspridningen i samhället och Polismyndighetens uppdrag, som stundtals innebär att ingripa fysiskt mot personer, har medfört en del oro hos poliser i yttre tjänst, vilket också avspeglas i det stora antalet anmälningar om arbetsskada och tillbud som har gjorts. Under året har närmare 1 200 anmälningar om tillbud eller skador inkommit som har med coronapandemin att göra. En stor del av dessa anmälningar rör polispersonal i yttre tjänst.

Den lokala polisverksamheten

För de flesta lokalpolisområden har coronapandemin inte medfört några avgörande förändringar avseende möjligheterna att utföra brottsförebyggande insatser.⁴ De negativa konsekvenserna som det framför allt handlar om är uteblivna fysiska möten som har lett till att samverkan, medborgardialoger och olika brottsförebyggande aktiviteter har försvärats eller uteblivit helt. Under coronapandemin har nykterhetskontroller med utandningsprov endast kunnat genomföras i begränsad utsträckning, detta på grund av smittorisken.⁵

Färre allmänna sammankomster och offentliga tillställningar gjorde det möjligt att frigöra resurser inom lokalpolisområdena, resurser som kunde användas för bland annat brottsförebyggande arbete. Det förekom att allmänna sammankomster genomfördes i strid med gällande begränsningar, och i flera fall upplöste polisen dessa.

Gränspolisverksamheten

Som ett resultat av coronapandemin minskade belastningen både vad gäller gränskontroller och verkställighetsarbete. Därmed kunde gränspolisen under 2020 omfördela resurser för att förstärka annan verksamhet. Som exempel kan nämnas att förstärkningar från gränspolisen har skett i region Syd inom operation Rimfrost, men även generellt i regionerna har viss omflyttning skett av resurser från gränspolisverksamheten till utredningsverksamheten.

Samtidigt medförde besluten under senare delen av året om att stänga gränsen mot Danmark och att införa krav på negativt covid-test gentemot Storbritannien att belastningen på gränspolisen återigen ökade.

Internationella samarbeten

Polismyndighetens internationella verksamhet minskade i omfattning under året, då polisanställda inte kunde besöka eller arbeta i vissa länder till följd av lokala restriktioner. Flera planerade internationella samarbeten och aktiviteter pausades, avbröts eller minskades ned i omfattning. Vissa åtaganden kunde planeras om och genomfördes på distans, från Sverige.

2) Ytterligare redovisning av hur olika delar av verksamheten har påverkats av coronapandemin finns i respektive avsnitt i årsredovisningen.

3) Läs mer under till exempel *Inkomna ärenden* och *Färre hatbrottsmarkerade ärenden* i avsnittet den brottsutredande verksamheten.

4) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Uppföljningen omfattar januari–augusti 2020.

5) Den 12 mars–12 oktober genomfördes inte rutinkontroller, men prov togs vid misstanke om onykterhet. Sedan den 12 oktober har rutinkontroller återupptagits med vissa begränsningar.

Den interna utbildningsverksamheten

För den funktionsinriktade polisutbildningen har en kursomgång skjutits fram, preliminärt i sex månader, vilket fått till följd att 44 antagna till utbildningen inte kommer examineras på utsatt tid 2022.

Rekryteringsmyndigheten stängde för prövning av sökande till polisutbildningen på sitt provningskontor i Malmö mellan den 23 mars till 19 april och i Stockholm mellan den 23 mars till 3 maj. Därefter genomfördes en begränsad prövning för boende i vissa regioner fram till den 15 juni med anledning av de reserestriktioner som Folkhälsomyndigheten rekommenderat. Rekryteringsmyndigheten nådde det totala antalet provningsplatser för antagning till polisutbildningen under 2020. Stängningen och den begränsade prövningen för boende i vissa regioner medförde däremot sannolikt att vissa valde att skjuta på utbildningsstart eller prövning till 2021.

För såväl utbildningarna till polisman som utbildningsverksamheten i övrigt har det gjorts anpassningar med anledning av pandemin på så vis att den, i den utsträckning det varit möjligt, ställts om till att ske på distans. Polismyndigheten genomförde drygt 3 000 kursomgångar. Vissa utbildningar behövde skjutas upp och totalt genomfördes cirka 1 000 färre kursomgångar än 2019.

De fortbildningar för ordningsvakter som Polismyndigheten utför har ställts in. Detta har i sig inte påverkat tillgången till ordningsvakter, eftersom Polismyndigheten beslutat en tilläggsföreskrift som medger förlängning av ordningsvaktsförordnande på ett år utan att genomgå fortbildning.

Polismyndighetens bidrag i samhället för att motverka pandemin

Polismyndigheten har inget självständigt uppdrag som syftar till att begränsa eller hantera smittspridningen av covid-19. Polismyndigheten ska dock på begäran av smittskyddsläkare lämna olika former av biträde för att till exempel genomföra tvångsundersökning eller genomföra hälsokontroll vid inresa och då upprätthålla ordningen. Något sådant biträde har inte aktualiserats under pandemin.

Polismyndigheten har dock samverkat med flertalet andra myndigheter och därigenom bidragit till samhällets samlade förmåga att hantera pandemin och dess effekter. Samverkan har till exempel bedrivits med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) genom deras forum där representanter har samlats för att säkerställa samhällets förmåga att hantera pandemin. Polismyndigheten har också initierat ett samverkansforum för operativa chefer i de myndigheter som arbetar med frågor rörande coronapandemin. MSB har därefter tagit över ansvaret för att vara sammankallande i det forumet. Ett annat exempel är den samverkan som skett med Folkhälsomyndigheten för att säkerställa säkerheten kring vaccintransporter och genomförandet av vaccinationer samt samverkan med länsstyrelserna i deras uppdrag att ta fram planer för insatser som kan bli aktuella i olika skeden av eventuella nya utbrott av covid-19.

Polismyndighetens ekonomi

Konsekvensen av coronapandemin på myndighetens ekonomi bedöms vara minskade kostnader. Pandemin har inneburit lägre kostnader för resor, konferenser och utbildningar, framförallt inom fort- och vidareutbildningsverksamheten. Polismyndigheten har även fått ett statligt stöd från Försäkringskassan för sjuklönekostnader.

Coronapandemin har även inneburit tillkommande kostnader. Behovet av digitala möten och möjlighet till distansarbete har ökat dramatiskt, och både infrastruktur och licenser för digitala arbetssätt har mångfaldigats. It-kostnader har ökat som en följd av uppgraderingar och kapacitetsökningar av myndighetens it-system. Myndigheten har även ökade kostnader för semesterlöneskulden vilket skulle kunna härledas till ett minskat uttag av semester.

Resultatredovisning

Sammanfattande bedömning av Polismyndighetens resultat

Regeringens mål

Brottsligheten ska minska och människors trygghet öka. Genom att fullgöra sina uppgifter ska Polismyndigheten bidra till en sådan utveckling i hela landet. Polismyndigheten ska ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens sammanfattande bedömning av verksamheten är att resultatet utvecklades positivt under 2020 jämfört med 2019. Vi ser en positiv utveckling för det förtroendeskapande arbetet, den brottsförebyggande och brottsutredande verksamheten samt för serviceverksamheten. Däremot har medborgarnas upplevda trygghet och oro för brottslighet utvecklats negativt. Bedömningen bygger på de resultatindikatorer som var relevanta och tillgängliga under 2020.

Den sammanfattande bedömningen för Polismyndighetens verksamhet under 2020 är positiv. Under 2020 anställdes fler medarbetare inom Polismyndigheten, både totalt och sett till den polisiära resurs som verkar i lokalpolisområdena. Därigenom stärktes såväl ingripandeverksamheten, som den brottsförebyggande och trygghetsskapande funktionen i hela landet. Brottsuppleringen ökade i hela landet till de högsta nivåerna på länge när antalet ärenden som redovisades till åklagare ökade med 6,5 procent och antalet öppna ärenden minskade med 11,3 procent. Året präglades av de speciella omständigheter som coronapandemin medförde. En följd blev emellertid att polisens brottsutredningsresurs stärktes eftersom verksamheter som fick

ett reducerat inflöde – exempelvis gränspoliserna och passverksamheten – kunde bidra i arbetet med utredning och lagföring.

Polismyndigheten ska bidra till att människors trygghet ökar. Allmänhetens upplevda trygghet minskade under 2020, samtidigt som oron över brottsligheten i samhället ökade, enligt Nationella trygghetsundersökningen (NTU).⁶ I verksamheten genomfördes under året många brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser med det direkta syftet att åtgärda orsaker till oro för brott. Genom att utföra uppdraget på ett kompetent och effektivt sätt kan Polismyndigheten bidra till att verka brottsförebyggande, samt att skapa och upprätthålla en känsla av trygghet. Det är dock svårt för polisen att ensam öka medborgarnas upplevda trygghet, det kräver omfattande samverkan med andra relevanta samhällsaktörer – ett viktigt arbete som bedrivits under många år.

På samma sätt som det är viktigt att polisen är synlig och tillgänglig ute i samhället, är det viktigt att medborgarna kan få den hjälp de behöver när behov föreligger. Polismyndigheten ska vara tillgänglig för allmänheten och verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättsäkerhet, kvalitet och effektivitet. Oavsett om det gäller anmälan av brott eller frågor om pass ska hjälp ges skyndsamt. Under 2020 ökade både utbudet och användningen av Polismyndighetens e-tjänster, och fler fick snabb hjälp vid telefonkontakter med Polisens kontaktcenter (PKC). Upplevelsen av bemötandet på PKC var fortsatt god, och nådde samma höga nivå som föregående år – det högsta resultatet sedan mätningarnas start 2014. Medborgarnas förtroende för Polismyndigheten är både förutsättningen för, och resultatet av, en effektiv och rättsäker verksamhet. Polismyndigheten är den av de rättsvårdande myndigheterna som i störst utsträckning av rättsväsendets myndigheter har kontakter med medborgarna, och därför blir förtroendet för polisen även avgörande för förtroendet för rättsväsendet som

6) Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en årlig undersökning som genomförs av Brottsförebyggande rådet med syfte att undersöka befolkningens (16–84 år) utsatthet för brott, upplevelse av oro och otrygghet, förtroende för rättsväsendet och brottsutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet. Av de ca 200 000 personer som ingick i urvalet i NTU 2020 var det ca 73 800 personer som deltog.

helhet. Förtroendet för polisen har utvecklats positivt (enligt NTU). Den nuvarande nivån (54%) är den högsta sedan trygghetsundersökningarna började genomföras 2006. Även förtroendet för rättsväsendet som helhet ökade något 2020 (till 49%).

Även om resultatutvecklingen i många avseenden var positiv under 2020 fanns och kvarstår stora utmaningar för myndigheten och rättsväsendet. Inte minst det grova våldet, med skjutningar och sprängningar, som tog stora utredningsresurser i anspråk och bidrog till medborgarnas upplevda otrygghet och oro över brottsligheten i samhället. De lärdomar som dras från verksamhetsåret 2020 läggs nu till grund för vidareutvecklingen av Polismyndighetens verksamhet.

Årsredovisningens disposition

I resultatredovisningen beskrivs Polismyndighetens samlade resultat i förhållande till regeringens mål för verksamheten. Dispositionen skiljer sig något från tidigare års redovisningar på så vis att resultaten avseende förtroende för Polismyndigheten och för den trygghetsskapande verksamheten här redovisas som egna avsnitt, tillsammans med bedömningar mot respektive mål. Tidigare har dessa ingått i redovisningen och bedömningen av det brottsförebyggande arbetet.

Resultatredovisningen för 2020 är indelad i åtta avsnitt. Fem av dessa ligger till grund för den sammanfattande bedömningen av Polismyndighetens resultat i förhållande till regeringens mål för verksamheten. Dessa är:

- förtroende för Polismyndigheten
- den brottsförebyggande verksamheten
- den trygghetsskapande verksamheten
- den brottsutredande verksamheten
- Polismyndighetens serviceverksamhet.

Utöver ovan nämnda avsnitt redogörs dessutom för internationella samarbeten, Polismyndighetens kompetensförsörjning och ekonomi, samt för de återrapporteringskrav och uppdrag som framgår av regleringsbrevet för 2020.

Bedömning av resultat

Polismyndigheten redovisar, analyserar och bedömer verksamhetens resultat enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag i förhållande till:

- de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion eller polislagen
- mål, återrapporteringskrav och uppdrag i regleringsbrevet
- vad regeringen har angett i annat beslut.

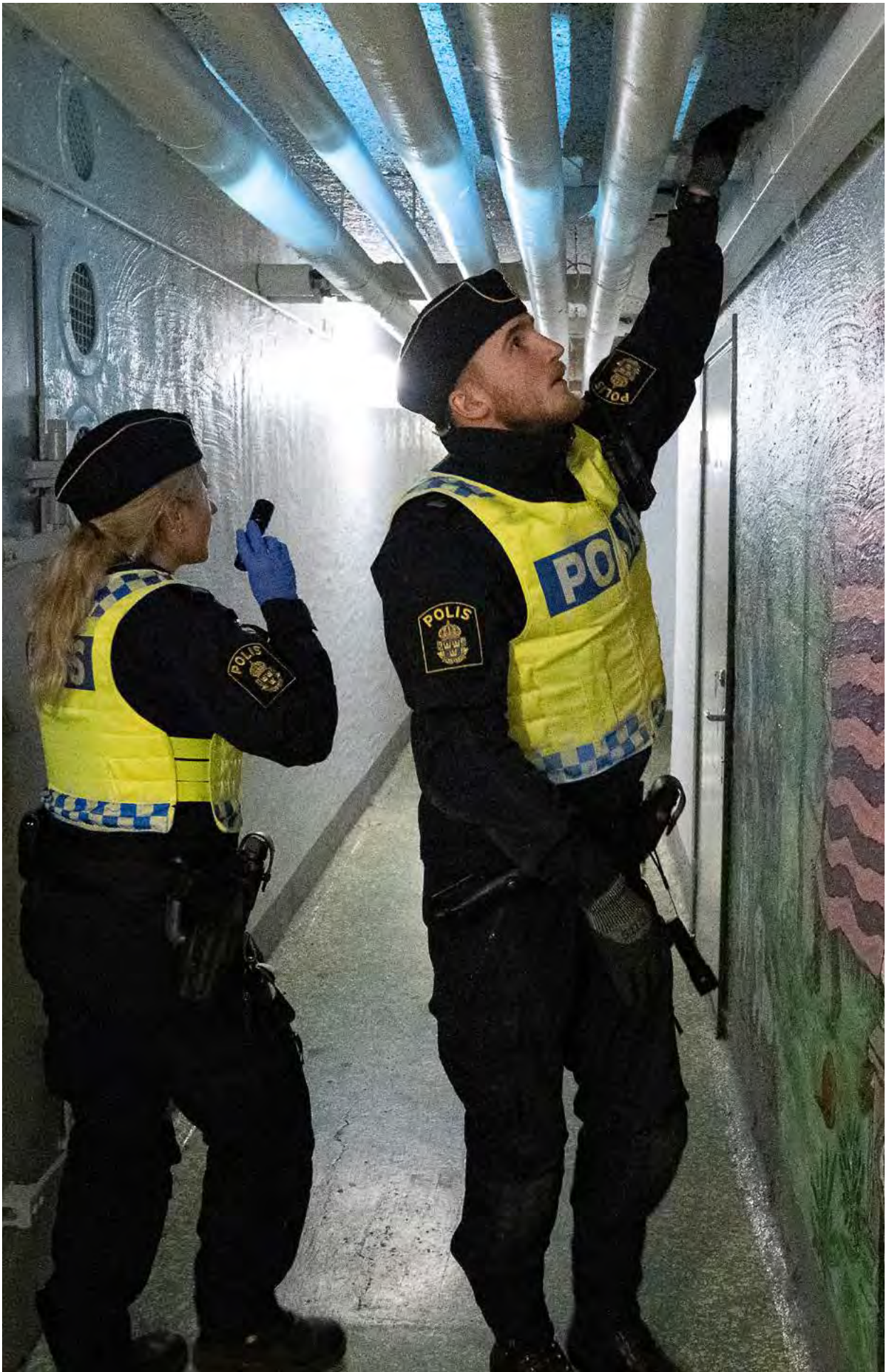
I resultatredovisningen inleds avsnitten med en ruta som anger de mål som resultaten bedöms emot samt en ruta där den sammanfattande bedömningen av resultatet lämnas.

Så här har vi bedömt resultatet

Till grund för bedömningen av resultaten ligger en bedömningsmodell, som möjliggör en strukturerad sammanvägning av kvantitativa resultatindikatorer. Dessa indikatorer säger i olika hög grad något om måluppfyllelsen och vissa har högre mätstyrka än andra. De aktuella resultatindikatorerna har bedömts vara de bästa tillgängliga för ändamålet, men gör inget anspråk på att ge en heltäckande bild av varje mål. Resultaten bedöms efter utveckling mot föregående år, på en tregradig skala:

- positiv utveckling
- varken positiv eller negativ utveckling (oförändrat resultat)
- negativ utveckling.

För utförligare beskrivningar av definitioner av begrepp som används i denna redovisning, se bilaga 1: *Definitioner och faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen*. För att läsa mer om de resultatindikatorer som ingår i bedömningsmodellen, samt hur de bedömts i förhållande till regeringens mål, se bilaga 9: *Resultatindikatorerna och bedömningen av deras mätkraft i förhållande till regeringens mål*.

Förtroende för Polismyndigheten

Regeringens mål

Polismyndigheten ska ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att förtroendet för myndigheten är fortsatt högt och utvecklades positivt under 2020 jämfört med 2019. Förtroendet för polisens sätt att bedriva sitt arbete har förbättrats enligt Nationella trygghetsundersökningen (NTU). NTU visar också en positiv utveckling för förtroendet för rättsväsendet som helhet.

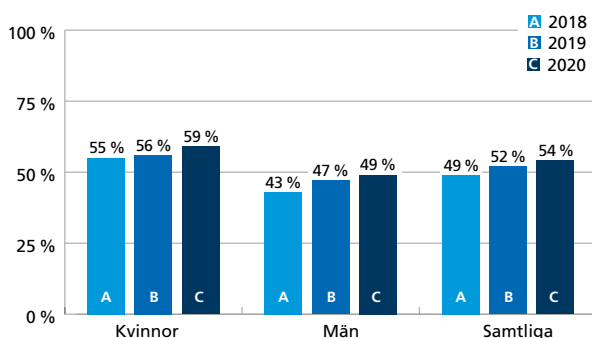
Förtroende är både förutsättningen för, och resultatet av, all den verksamhet som myndigheten bedriver. Ett högt förtroende för Polismyndigheten och för rättsväsendet som helhet underlättar för Polismyndigheten att utföra sitt uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet liksom att utreda och beivra brott. Att allmänheten känner förtroende för Polismyndigheten och rättsväsendet bidrar även till upplevelsen av trygghet i samhället. För att bedöma måluppfyllelsen avseende regeringen mål används följande indikatorer, bland annat⁷⁾:

- andelen medborgare som upplever mycket/ganska stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete (NTU)
- andelen medborgare som upplever mycket/ganska stort förtroende för rättsväsendet som helhet (NTU).

Ökat förtroende för polisen och rättsväsendet

Sedan NTU 2019 har andelen som svarar att man har ett ganska eller mycket stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete utvecklats positivt och ökat med 2 procentenheter. Den nuvarande nivån, 54 procent, är den högsta sedan trygghetsundersökningarna började genomföras 2006. Förtroendet för polisens sätt att bedriva sitt arbete ökade både bland kvinnor (59 %, + 3 procentenheter) och män (49 %, + 2 procentenheter).

FIGUR 3. Andel i befolkningen med ganska/mycket stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete, efter kön. NTU 2018–2020.

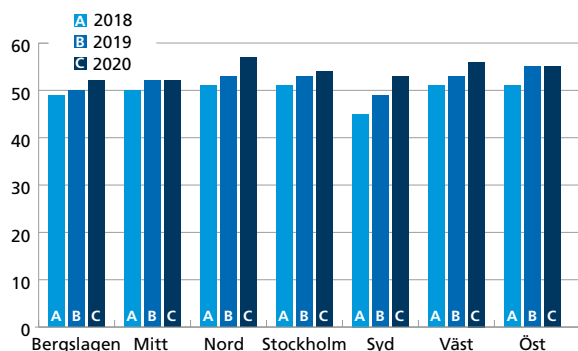

Det är framförallt kvinnor över 45 år som har uppgett att de har ett stort förtroende för polisen i detta avseende. Skillnaderna mellan olika åldersgrupper är relativt små. Jämfört med 2019 har förtroendet ökat eller förblivit oförändrat i alla åldersgrupper.

Utvecklingen är oförändrad eller positiv i samtliga polisregioner. Polisregion Nord har den största andelen medborgare som uppgett att de har ett stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete (57 %, + 4 procentenheter) och är tillsammans med polisregion Syd den polisregion som ökat mest sedan föregående år (53 %, + 4 procentenheter). Polisregion Syd har haft den största ökningen av samtliga regioner under de senaste tre åren.

7) För en fullständig sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i resultatredovisningen, se bilaga 9.

FIGUR 4. Andel i befolkningen med ganska/mycket stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete, efter polisregion. NTU 2018–2020.

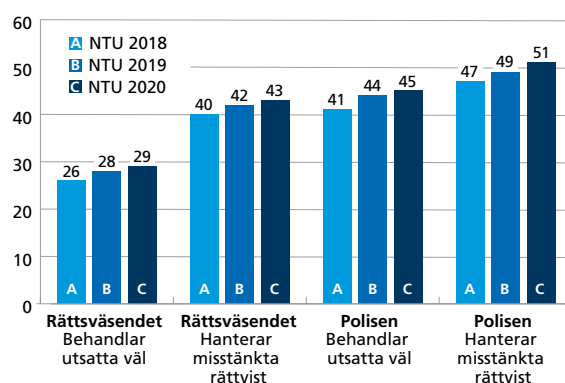
Enligt NTU 2020 har knappt hälften (49%) av befolkningen ett (mycket eller ganska) stort förtroende för rättsväsendet som helhet. Det är en positiv utveckling. Andelen har ökat med en procentenhet jämfört med 2019. För män är andelen med stort förtroende för rättsväsendet som helhet 45 procent, vilket är samma nivå som 2019. Motsvarande andel för kvinnor är 52 procent, vilket är en liten ökning från 2019 då andelen var 51 procent.

Jämfört med 2019 har förtroendet för polisen ökat mer än förtroendet för rättsväsendet som helhet. Detta gäller både bland män och kvinnor. Skillnaden i förtroende mellan polisen och de övriga myndigheterna i rättskedjan, bör enligt Brottsförebyggande rådet inte tolkas som att det är en större andel av befolkningen som har litet förtroende för de andra myndigheterna. Det är mer troligt att resultatet avspeglar att det är en större andel som har svarat att de saknar uppfattning om myndigheterna som befinner sig längre in i rättskedjan.⁸

Ökat förtroende för att utsatta och misstänkta behandlas väl

I NTU 2020 uppger 45 procent av befolkningen att man har ett stort förtroende för att polisen behandlar brottsutsatta på ett bra sätt. Det är en procentenhet högre än 2019 och den högsta nivån sedan mätningarna inleddes 2006. Det är en något större andel kvinnor (47%) än män (43%) som uppger att de har stort förtroende för att polisen behandlar brottsutsatta på ett bra sätt. Det är samma mönster som vid tidigare mätningar, även om skillnaden har minskat över tid.

FIGUR 5. Andel i befolkningen med ganska/mycket stort förtroende för rättsväsendets och polisens hantering av misstänkta, respektive behandling av brottsutsatta. NTU 2018–2020.

För rättsväsendet som helhet visar NTU 2020 att 29 procent av befolkningen har ett ganska eller mycket stort förtroende för att rättsväsendet som helhet behandlar brottsutsatta på ett bra sätt. År 2019 var andelen 28 procent. Bland kvinnor är det en större andel (30%) som uppger ett stort förtroende för hur rättsväsendet som helhet hanterar brottsutsatta än vad det är bland män (27%).

Det är alltså betydligt vanligare att uppge ett stort förtroende för att polisen behandlar brottsutsatta på ett bra sätt jämfört med att uppge ett stort förtroende för att rättsväsendet som helhet gör det. Denna skillnad har funnits även vid tidigare mätningar.

Även förtroendet för hur polisen behandlar brottsmisstänkta har ökat i NTU 2020 jämfört med 2019 och är den högsta uppmätta nivån hittills (51%, + 2 procentenheter). För rättsväsendet som helhet är motsvarande andel 43 procent (+ 1 procentenhet). Skillnaden mellan män och kvinnor är liten, vilket följer mönstret från de tidigare nationella trygghetsundersökningarna.

Resultatet för 2020 visar således att det är vanligare att ha ett stort förtroende för att polisen hanterar brottsmisstänkta rättvist jämfört med att ha stort förtroende för att rättsväsendet som helhet gör det. Detta följer mönstret från tidigare år. Skillnaderna har genomgående varit små, men har ökat under de senaste åren.

8) Brottsförebyggande rådet (2020): *Nationella trygghetsundersökningen*, s. 180.

Polismyndighetens förtroendeskapande åtgärder

Den enskilt viktigaste faktorn för att påverka allmänhetens förtroende för polisen är att utföra uppdraget på ett professionellt sätt, med hög kompetens och med respekt för de medborgare som kommer i kontakt med verksamheten.⁹ Det höga förtroende för Polismyndigheten som uppmättes under 2020 kan ses som en indikator på att allmänheten uppfattar Polismyndighetens arbete på detta sätt. Orsakssambanden när det gäller förtroende är dock i stor utsträckning oklara och det går inte att dra några tydliga slutsatser.¹⁰

Ökat förtroende är en del av arbetet i utsatta områden

Att långsiktigt bygga upp förtroende för Polismyndigheten och för rättsväsendet som helhet är en viktig komponent i polisens arbete i utsatta områden.¹¹ Myndighetens arbete för att vända utvecklingen i utsatta områden utgår från olika modeller och koncept. En gemensam nämnare i de metoder som används är bland annat att de innehåller både gränssättande och relationsbyggande inslag.¹²

Ett exempel på detta arbete är det särskilt utsatta området Karlslund i Landskrona. Under 2020 vidtog polisen tillsammans med kommunen och fastighetsägare en rad åtgärder för att minska kriminaliteten och öka trygghet och förtroende bland de boende. Arbetet har bland annat resulterat i en minskning av antalet anmälda brott och positiv återkoppling från medborgarna. I årets trygghetsmätning sjönk problemindex för Karlslund från 2,53 till 2,19, vilket är en positiv utveckling även om siffran fortfarande är högre än för kommunen som helhet.¹³

Polismyndigheten i sociala medier

Polismyndigheten använder sociala medier för att bjuda in till dialog med medborgarna. Det är även en viktig del i arbetet med att attrahera till polisyrket.¹⁴ Under 2020 berättade vi om vårt arbete, delade brottsförebyggande

och trygghetsskapande information och tog emot tips från allmänheten. I de sociala medierna kan Polismyndigheten nå ut med lokal information och föra dialog med medborgare utan att vara fysiskt på plats. Allt detta bidrar till att både öka intresset för yrket och att skapa förtroende för myndigheten.

Enskilda inlägg på myndighetens nationella konton kan nå över en miljon användare med flera tusen delningar och interaktioner.

Polismyndigheten finns på Facebook, Instagram, Twitter och LinkedIn, och hade under 2020 drygt 250 officiella konton och cirka 4,2 miljoner följare. Vi driver sex nationella konton i dessa kanaler, övriga konton drivs av anställda i verksamheten. Polismyndighetens nationella sidor hade 335 000 följare på Facebook och 141 000 följare på Instagram. Enskilda inlägg på myndighetens nationella konton kan nå över en miljon användare med flera tusen delningar och interaktioner.

Under 2020 ökade följartillväxten med cirka 15 procent. I myndighetens officiella konton publicerades under året uppskattningsvis 20 000 inlägg på Facebook och Instagram. Cirka 7,3 miljoner personer på Facebook, och 3,6 miljoner konton på Instagram nåddes av våra nationella inlägg och Stories. På LinkedIn är Polismyndigheten störst av de statliga myndigheterna med över 117 000 följare.

Under 2020 lades särskilt fokus på bedrägerier och trafik i Polismyndighetens egna kanaler. Dessutom genomfördes kampanjer om brott i nära relation och internetrelaterade sexualbrott mot barn inom ramen för satsningen på särskilt utsatta brottsoffer. Myndigheten fick generellt positiv återkoppling på den brottsförebyggande kommunikationen. En mätning av kampanjen om brott i nära relation visade att bilden av Polismyndigheten påverkats positivt, särskilt bland kvinnor.

9) Lorraine Mazerolle, Sarah Bennett, Jacqueline Davis, Elise Sargent och Matthew Manning (2013): *Legitimacy in Policing: A Systematic Review*. Campbell Systematic Reviews 2013:1, s. 10.

10) Se exempelvis Sören Holmberg och Lennart Weibull (2020): *Institutionsförtroende bygger samhällen*. SOM-institutets temaserie, s. 256 f, 326 f.

11) Se även avsnittet *Polisens arbete i utsatta områden*.

12) Brottsförebyggande rådet (2016): *Kriminella nätverk och grupperingar*. Polisens bild av maktstrukturer och marknader. Rapport 2016:12.

13) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Problemindex är en sammanvägd indikator som bygger på en rad frågor om vilka problem medborgarna upplever.

14) Läs mer om detta i avsnittet *Attrahera till Polismyndigheten*.

Den brottsförebyggande verksamheten

Regeringens mål

Polismyndigheten ska bidra till att brottsligheten minskar.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att resultatet för det brottsförebyggande arbetet utvecklades positivt under 2020 jämfört med 2019. Positivt är att antalet anställda som arbetar med brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet på polisregionerna har ökat.

Vi ser även en minskning av utsattheten för brott mot enskild person enligt den nationella trygghetsundersökningen (NTU), vilket är positivt. Den anmälda brottsligheten i relation till folkmängden och utsattheten för brott mot egendom var enligt NTU oförändrad.

Polismyndighetens brottsförebyggande verksamhet bedrivs på en rad olika sätt. Den gemensamma nämnaren är att arbetet syftar till att förebygga och förhindra att brott begås. Här ingår även att på olika sätt bidra till att öka medborgarnas trygghet (se avsnittet *Den trygghetsskapande verksamheten*). Men trygghetsskapande arbete och brottsförebyggande arbete är inte alltid samma sak. Det är inte givet att människors trygghetsupplevelse går hand i hand med den faktiska risken för brott. En enskild människas känsla av otrygghet på en plats kan avspegla den faktiska risken, men det förekommer också att situationer och platser upplevs som otrygga trots att risken för brott är låg. Detta gäller även för de aktiviteter polisen genomför. Till exempel kan information om brottsligheten i ett bostadsområde bidra till att minska förekomsten av brott, men samtidigt också bidra till att öka otryggheten hos de boende.

En rad samhällsaktörer bidrar i arbetet med att förebygga brott. För att vara effektivt och framgångsrikt behöver detta vara ett brett åtagande för myndigheter, näringsidkare och det civila samhällets organisationer. Polismyndigheten har en viktig roll: när polisen utför sitt arbete engagerat, kompetent och med hög kvalitet samt bemöter medborgarna med respekt, har det en indirekt brottsförebyggande och trygghetsskapande

påverkan. Även genom att upprätthålla ett högt förtroende för polisen och aktivt samverka med andra aktörer bidrar Polismyndigheten till att minska brottsligheten. En stor del av polisens arbete kan kallas brottsförebyggande i en vidare bemärkelse.¹⁵ Men polisen genomför även insatser där det primära syftet är att förebygga att brott begås, så kallat primärt brottsförebyggande arbete. Detta arbete, som i stor utsträckning bedrivs på lokal nivå, redovisas under rubriken *Lokalt brottsförebyggande arbete*.

I det här avsnittet redovisas även Polismyndighetens trafiksäkerhetsarbete och arbete mot bedrägeribrott. Även om arbetet inkluderar utredning och lagföring av dessa brott så har det i stor utsträckning en brottsförebyggande inriktning.

För att bedöma måluppfyllelsen avseende regeringens mål att minska brottsligheten används följande indikatorer¹⁶:

- andel personer som är utsatta för brott mot enskild person (NTU)
- andel hushåll som är utsatta för brott mot egendom (NTU)
- antal anmälda brott per 100 000 invånare
- antal anställda på polisregionerna som arbetar med BF/IGV
- antal dödade i trafiken (Transportstyrelsen)
- antal svårt skadade i trafiken (Transportstyrelsen).

Anmälda brott per 100 000 invånare och självrapporterad utsatthet för brott

Anmälda brott per 100 000 invånare och den självrapporterade utsattheten¹⁷ för egendomsbrott mot hushåll (NTU 2020) ligger på samma nivå jämfört med året innan. Däremot ser vi en minskning av utsattheten för brott mot enskild person, vilket är positivt.

Det anmäldes 15 689 brott per 100 000 invånare i landet, vilket är i nivå med 2019 (15 750). I relation till folkmängden anmäldes flest brott 2020 i polisregion Stockholm (20 059 brott per 100 000 invånare). Därefter följde polisregionerna Syd och Väst med 15 683 brott respektive 14 295 brott per 100 000 invånare. Lägst antal brott per 100 000 invånare anmäldes i polisregion Nord (12 105).

15) Här ingår även den verksamhet som redovisas i avsnittet *förvaltningsrättsliga ärenden*, där exempelvis vapenlicensverksamheten och tillståndsgivning enligt ordningslagen har ett brottsförebyggande syfte utöver att ge service till allmänheten.

16) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

17) Två resultatindikatorer – andel personer som är utsatta för brott mot enskild person och andel hushåll som är utsatta för egendomsbrott (Nationella trygghetsundersökningen, NTU) – utgör underlag för självrapporterad utsatthet för brott.

En knapp fjärdedel av befolkningen (22,6%) uppgav i NTU 2020 att de under 2019 utsattes för brott mot enskild person, vilket omfattar brottstyperna misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort- eller kreditbedrägeri, eller nätkränkning.¹⁸ Detta motsvarar nära två miljoner personer ur befolkningen i åldern 16–84 år. Det är en minskning sedan året innan då andelen var 23,1 procent. Kvinnor (23,6%) utsattes i högre utsträckning än män (21,5%). Andelen utsatta för brott mot enskild person var högre i polisregionerna Stockholm (25,9%) och Väst (23,5%) än i polisregion Nord med lägst andel utsatta (17,3%).

I samma undersökning uppgav 14,6 procent av hushållen i landet att de under 2019 utsattes för någon eller några av de brottstyper som sammantaget kallas för egendomsbrott mot hushåll: bilstöld, stöld ur eller från fordon, cykelstöld och bostadsinbrott. Detta motsvarar 664 000 hushåll i landet. Utsattheten var oförändrad jämfört med året innan (14,6%). Andelen utsatta för brott mot egendom bland hushåll var högst i polisregionerna Syd (16,7%) och Mitt (16,5%) och lägst i polisregion Nord (9,6%).

¹⁸ Frågan har reviderats sedan föregående mätning genom att exkludera brottstypen trakasserier. Därmed är andelen utsatta för brott mot person avseende uppgifter från NTU 2018/2019 här lägre än vad som redovisats i tidigare årsredovisningar. Tidserierna i denna redovisning är dock uppdaterade enligt den nya frågeformuleringen.

Långsiktig polisiär närvaro i landet

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska fortsatt redovisa vilka åtgärder som vidtas för att säkerställa en långsiktig och tydlig polisiär närvaro i hela landet.

Myndigheten ska också redovisa i vilken omfattning det finns områdespoliserna på lokalpolisområdesnivå och vad som görs för att dessa ska få möjlighet att arbeta med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utan att tas i anspråk för annan verksamhet. En sådan redovisning ska även lämnas avseende kommunpoliserna.

I redovisningen ingår att beskriva vilka åtgärder som vidtagits för att knyta rätt kompetens och erfarenhet till funktionerna områdes- och kommunpolis i syfte att skapa gynnsamma förutsättningar för ett långsiktigt brottsförebyggande arbete i lokalsamhället.

I lokalpolisområdet bedrivs den verksamhet som berör medborgarna allra mest och som står för en stor del Polismyndighetens lokala närvaro. Den polisiära närvarons utveckling beskrivs i denna redovisning både genom att följa den samlade lokala resursen för att ingripa mot brott och utföra brottsförebyggande arbete, och genom att följa utvecklingen av områdespolisverksamheten respektive kommunpolisverksamheten.

Det är emellertid inte helt enkelt att få en helt rättvisande bild av omfattningen på ”den lokala resursen” eller antalet områdes- respektive kommunpoliser. Det finns flera orsaker till detta, men den främsta anledningen är att de funktionsbenämningar för myndighetens anställda som ligger till grund för statistiken inte används på ett enhetligt sätt inom myndigheten. Funktionsbenämningarna, som exempelvis ”områdespolis”, tolkas och används på olika sätt i polisregionerna. Statistiken, som hämtas från det personaladministrativa systemet Palasso, har därmed vissa kända brister som är föremål för pågående förbättringsinsatser. Arbete med att ensa användningen av funktionsbenämningarna har pågått under hela 2020, och fortgår. Med anledning av detta understryks här att statistiken avseende antalet områdes- och kommunpoliser bör tolkas med viss försiktighet.

I årsredovisningen för 2019 inhämtades motsvarande uppgifter via en enkät till lokalpolisområdeschefer. Antalsuppgifterna är därmed inte jämförbara med tidigare årsredovisning.

Under 2020 ökade antalet anställda inom verksamhetsområdet brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet (BF/IGV) med 215 personer till 7 498. Detta är en positiv utveckling som pågått under flera år.

Den polisiära närvaron i lokalsamhället har ökat

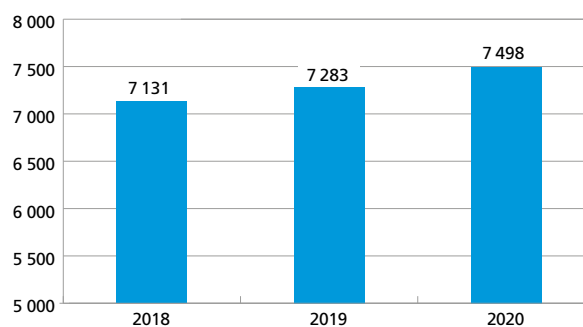
Antalet anställda inom verksamhetsområdet brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet (BF/IGV) är ett övergripande mått som bland annat används för att följa resursfördelningen mellan Polismyndighetens olika verksamhetsgrenar. Antal anställda inom BF/IGV är även en indikator som vi använder för att bedöma resultatet av den brottsförebyggande verksamheten i

förhållande till målet att brottsligheten ska minska.

Under 2020 ökade antalet anställda inom verksamhetsområdet brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet (BF/IGV) med 215 personer till 7 498.¹⁹

Detta är en positiv utveckling som pågått under flera år. Året innan var motsvarande ökning 152 personer.

FIGUR 6. Antal anställda inom verksamhetsområde brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet (BF/IGV) per den 31 december, 2018–2020.

Jämfört med år 2019 ökade antalet anställda inom BF/IGV i samtliga polisregioner utom polisregion Väst (-21, -1,4 %). Störst procentuell ökning skedde i polisregionerna Mitt (+42, +7,6 %) och Nord (+48, +7,6 %). Sett över tre år har polisregion Stockholm haft den kraftigaste tillväxten (+172, +10,5 %).

TABELL 1. Antal anställda inom verksamhetsområde brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet (BF/IGV), efter polisregion, per den 31 december, 2018–2020.

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Bergslagen	603	624	632	1,3 %
Mitt	555	551	593	7,6 %
Nord	670	629	677	7,6 %
Stockholm	1 641	1 732	1 813	4,7 %
Syd	1 429	1 443	1 482	2,7 %
Väst	1 470	1 495	1 474	-1,4 %
Öst	763	809	827	2,2 %
Totalt	7 131	7 283	7 498	3,0 %

19) I BF/IGV ingår chefsbefattningar och vissa civilanställda. Det finns även organisatoriska skillnader mellan polisregioner som påverkar vilka personal-kategorier som ingår i måttet, det kan bland annat handla om hundförare, områdespoliser och kommunpoliser.

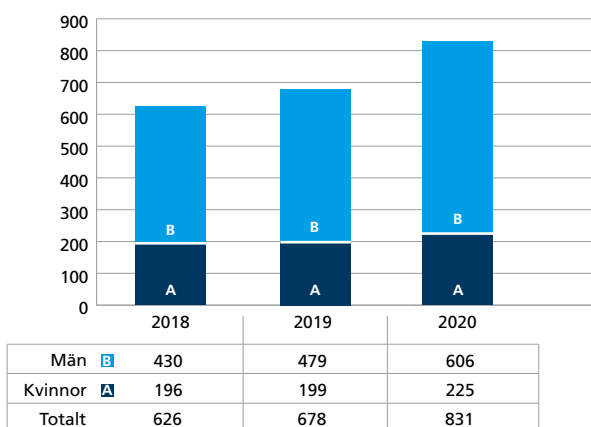
Områdespolisverksamheten

Områdespolisens uppdrag är att arbeta brottsförebyggande och trygghetskapande i ett utpekat geografiskt ansvarsområde. Områdespoliser ska i begränsad omfattning delta i ingripande verksamhet eller kommenteringar.

Antalet områdespoliser har ökat

Att öka antalet områdespoliser för att möta behoven i lokala lägesbilder är en av nyckelaktiviteterna i Polismyndighetens långsiktiga strategiska arbete. Jämfört med 2019 ökade antalet områdespoliser och var vid utgången av året 831 personer (+ 153, + 23%).²⁰ Andelen män har sedan 2018 ökat kontinuerligt från 69 till 73 procent.

FIGUR 7. Antal områdespoliser, efter kön, per 31 december, 2018–2020.

Att bara följa antalet områdespoliser ger inte hela bilden av hur områdespolisverksamheten utvecklas. Det skiljer sig åt mellan polisregionerna hur man använder funktionsbenämningen ”polis område” i personalsystemet Palasso, vilket är den uppgift som ligger till grund för statistiken.²¹

Det skiljer sig också åt vilka arbetsuppgifter de poliser som benämns områdespoliser faktiskt utför. Riksrevisionen har konstaterat att det i praktiken finns två kategorier av områdespoliser: en kategori som arbetar långsiktigt och fredat med kontaktskapande, brottsförebyggande

och trygghetsskapande arbete och en kategori som arbetar områdesknutet inom fokusgrupper, riktade team eller liknande konstellationer.²² Polismyndighetens nationella uppföljning av det lokala brottsförebyggande arbetet bekräftar denna bild: i genomsnitt är det bara drygt hälften av områdespoliserna som har ett geografiskt avgränsat ansvarsområde.

Andelen områdespoliser med fredad tid för sitt uppdrag har ökat

Många områdespoliser arbetar inte heltid med sitt uppdrag som områdespolis. Enligt den nationella uppföljningen av det lokala brottsförebyggande arbetet arbetade områdespoliserna i genomsnitt 60 procent av sin tid inom sitt områdespolisuppdrag. Detta är en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2019.

Andelen fredad tid för områdespoliserna skiljer sig åt mellan polisregionerna. Det beror delvis på att områdespolisrollen kan se olika ut i lokalpolisområdena. I polisregionerna Väst och Öst arbetar områdespoliserna i genomsnitt mer än 70 procent inom sin roll, medan områdespoliserna i polisregion Mitt arbetar fredat mindre än hälften av sin arbetstid.²³

Stärkt förmåga hos områdespoliser

I polisregionernas planering av verksamheten vidtas insatser för att successivt stärka förmågan hos områdespoliser och åstadkomma en långsiktig och tydlig polisiär närvaro i hela landet. Insatserna handlar bland annat om att förstärka verksamheten på orter utanför huvudorten i takt med tillväxten, förändra arbetstidsförläggningen, utveckla volontärverksamheten och rikta den polisiära resursen mot yttre verksamhet.

En arbetsgrupp med ett särskilt uppdrag att stärka förmågan hos områdespoliser arbetade under året med utvecklingsinsatser avseende kompetensutveckling, utrustning, kunskapsbaserat arbetssätt och relevant it-stöd. Inledningsvis prioriterade arbetsgruppen kompetensutveckling mot funktionen områdespolis, att revidera och lämna förslag på en enhetlig uppdragsbeskrivning samt på att kartlägga hur funktionen områdespolis bemannas i polisregionerna i syfte att försöka ensa funktionen.

20) Källa: Palasso.

21) Alla Polismyndighetens medarbetare ska tilldelas en funktionsbenämning i personalsystemet Palasso i enlighet med *Polismyndighetens riktlinjer för personalnomenklatur*, PM 2017:42.

22) Riksrevisionen (2020): *Rätt insats på rätt plats – polisens arbete i utsatta områden*. Rapport 2020:20, sid 49.

23) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Under perioden januari – augusti 2020 genomfördes en kvalitativ uppföljning av det brottsförebyggande arbetet. Samtliga 95 lokalpolisområden tillfrågades, och 91 medverkade. Insamlingsmetoden skiljer sig något från år 2019, då en enkät skickades till polisregionernas kanslier, som sammanställde uppgifter från lokalpolisområdena.

Under året inventerades områdes- samt kommunpolisers behov av utbildning.²⁴ De förslag på utbildningsområden som lämnades tas om hand i arbetsgruppen. Exempel på områden där utbildningar och metoder efterfrågas är hur man kan arbeta mot störande mopedåkning, arbete med bilmålvakter, 20-minutersmetoden²⁵, medling, tobak- och alkoholtillsyn, gränssättande och relationsskapande polisarbete. Exempelen som nämnts riktar sig brett, inte bara till områdespoliser utan till all personal.

Målsättningen är att skapa korta webbutbildningar för att stärka förmågan hos områdespoliserna inom de nämnda områdena och hittills finns fyra filmer i testversioner. Faller testen väl ut kommer fler filmer att produceras 2021.

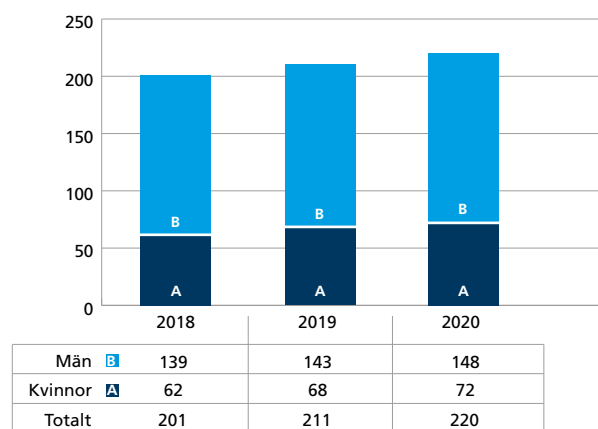
Kommunpolisverksamheten

Kommunpolisen är en strategisk funktion med uppdraget att bedriva samverkan med kommunen och övriga samhället.

Antalet kommunpoliser har ökat

Under 2020 ökade antalet kommunpoliser (+9, +4,2%) till 220 personer. Andelen kvinnor har sedan 2018 ökat från 31 till 33 procent.²⁶

FIGUR 8. Antal kommunpoliser, efter kön, per den 31 december, 2018–2020.

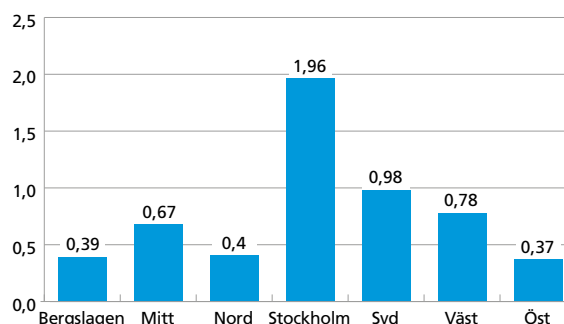
Antalet kommunpoliser har sedan 2019 ökat i alla polisregioner utom Stockholm (-9 %) och Bergslagen (oförändrat). Störst är ökningen i polisregion Nord med 20 procent (motsvarande 3 kommunpoliser).

Varierande hur många kommuner en kommunpolis ansvarar för

Kommunpoliserna var, till skillnad från områdespoliserna, i hög grad fredade i sitt uppdrag. I genomsnitt arbetade kommunpoliserna 80 procent av arbetstiden inom kommunpolisuppdraget. Skillnaderna mellan polisregionerna var förhållandevis små, från 73 procent i polisregion Stockholm till 88 procent i polisregion Nord.²⁷

Antalet kommuner som kommunpoliserna ansvarar för varierar mellan polisregionerna. I genomsnitt finns det 0,8 kommunpoliser per kommun. Antalet kommunpoliser per kommun 2020 varierade mellan 0,4 i polisregion Öst och 2,0 i polisregion Stockholm. Noteras bör dock att kommunpoliserna i Stockholm och Göteborg arbetar mot 14 respektive 10 stadsdelar, som i vissa avseenden har funktioner och mandat som är centraliserade i andra kommuner.

FIGUR 9. Antal kommunpoliser per kommun, efter polisregion, 2020.

I årsrapporten om det brottsförebyggande arbetet i Sverige konstaterar Brottsförebyggande rådet (Brå) att en tredjedel av kommunpoliserna har ansvar för tre kommuner eller fler. Enligt Brås bedömning är detta sannolikt ett alltför omfattande uppdrag.²⁸

Rätt kompetens och erfarenhet till funktionerna områdes- och kommunpoliser

I Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet har lokalpolisområdena redovisat vilka åtgärder som vidtagits för att knyta rätt kompetens och erfarenhet till funktionerna områdespolis och kommunpolis. Frågan besvarades med fritext och kan sammanfattas med rubrikerna utbildning, rekrytering och andra kompetenshöjande åtgärder.

24) Inventeringen genomfördes genom intervjuer med områdespoliser och kommunpoliser i 24 lokalpolisområden. Vid intervjuerna lämnades förslag på olika utvecklingsinsatser efter behov. Sammantaget listades 64 utvecklingsförslag.

25) Metoden går ut på att systematiskt genomföra 20-minuterskontroller som sprids i tid och rum för att öka den subjektiva upptäcktsrisken hos trafikanter.

26) Källa: Palasso.

27) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020.

28) Brottsförebyggande rådet (2020): *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige – Nuläge och utvecklingsbehov 2020.*

Utbildningsinsatser

Den utbildning som lokalpolisområdena mest hänvisar till är *Brottsförebyggande metoder och samverkan*. Under 2020 genomgick 87 personer utbildningen, vilket är nästan dubbelt så många som 2019.²⁹ De flesta kommunpoliserna har gått utbildningen och den prioriterade målgruppen är nu områdespoliser, gruppchefer, under rättelsesamordnare och nyrekryterade kommunpoliser. Andra utbildningar som nämns är Brottsförebyggande rådets webb utbildning, våldsbejakande extremism (VBE), drönarutbildning (UAS), utbildningar som genomförs av Länsstyrelsens brottsförebyggande samordnare samt andra brottsförebyggande utbildningar på Örebro och Umeå universitet.

Rekrytering

Rekryteringar sker främst genom en intresseanmälan som har en tydlig kravställan avseende kompetens, erfarenhet och fallenhet. Flera lokalpolisområden uppger att intresseanmälan utgår från den uppdragsbeskrivning som beskrivs i promemorian *Områdespoliser – Strategisk inriktning*.³⁰ Vid rekrytering eftersträvas att skapa en bred kompetens och åldersstruktur. Risker som nämns i samband med rekrytering är att det är svårt

att hitta områdespoliser med erfarenhet och kompetens eftersom många poliser är nyutbildade och ännu inte skaffat sig den kompetens som eftersträvas för områdespoliser.

Om kommunpoliser kan särskilt nämnas att den funktionen har varit tämligen homogen sedan 2015. Omsättningen har inte varit stor och de som slutar, oftast på grund av pension, ersätts med sökande från områdespolisgruppen eller gruppchefer som valt att växla inriktning. För alla nya kommunpoliser är utbildningen *Brottsförebyggande metoder och samverkan* prioriterad.

Andra kompetenshöjande åtgärder

En vanlig åtgärd för att höja kompetensen hos områdespolisgruppen är att tillföra kompetens genom att förflytta till exempel trafikpoliser med besiktningsförordnande, trafikpoliser med mc-utbildning och ungdomsutredare. Arbetsrotation till och från olika organisatoriska enheter är också vanligt för att tillföra kompetens till områdespolisgruppen eller för att utveckla områdespolisen själv. För att överbrygga det brottsförebyggande arbetet mellan ingripandepoliser och områdespoliser skapas insatser där båda funktionerna bidrar.

29) Källa: PUM-A (Polisens underrättelsemodell-applikation). Utbildningen genomfördes under 2020 digitalt på grund av coronapandemin.

30) PM Områdespoliser – Strategisk inriktning, A177.727/2016.

Lokalt brottsförebyggande arbete

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndighetens brottsförebyggande arbete ska bedrivas kunskapsbaserat och svara mot den lokala problembilden. Uppföljning av genomförda insatser ska möjliggöra spridning av goda exempel och kunskapsöverföring samt bidra till en rättvisande redovisning av verksamheten. Polismyndigheten ska därför redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits för att utveckla adekvata uppföljningsmetoder och it-stöd avseende det brottsförebyggande arbetet.

För att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället behövs ett effektivt brottsförebyggande arbete. Polismyndighetens definition av en brottsförebyggande insats är att den har till primärt syfte att förhindra brott. De brottsförebyggande insatserna kan bestå av både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder. Det kan vara allt ifrån att polisen finns med under en fotbollsmatch för att förhindra bråk, till samverkan med socialtjänsten för att minska ungdomsbrottslighet. Polismyndigheten är inte ensam om att förebygga brott och samarbetar därför med andra aktörer i samhället som till exempel kommuner, landsting, företag och organisationer.

Inriktning och effekter

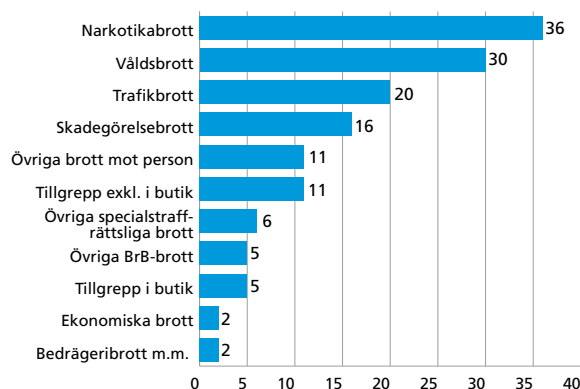
Polismyndigheten genomförde under 2020 en nationell uppföljning omfattande ett urval av de högst prioriterade brottsförebyggande insatserna inom lokalpolisområdena.³¹ Denna uppföljning utgör underlag för en stor del av redovisningen i detta avsnitt. Uppföljningen kompletteras med konkreta exempel på polisens brottsförebyggande arbete. Nedan redovisas det lokala brottsförebyggande arbetets inriktning och effekter.

Typ av brott

De brottstyper man primärt vill förhindra med de lokala brottsförebyggande insatserna är våldsbrott, narkotikabrott och trafikbrott. Detta är även de kategorier av brott där polisen upprättade flest anmälningar under året. Utöver den primära brottstypen syftar insatserna ofta till att även förhindra andra typer av brott. Det mönster som framgår av figuren med antal brottsförebyggande insatser stämmer väl överens med den bild som ges i Brås årliga rapport om det brottsförebyggande arbetet i Sverige. Den rapporten avser dock läget 2019.

31) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Uppföljningen avser ett urval brottsförebyggande insatser genomförda under perioden 1 januari–31 augusti 2020. Varje lokalpolisområde har rapporterat in mellan 1 och 3 av sina mest prioriterade insatser.

FIGUR 10. Antal brottsförebyggande insatser, efter brottskategori, 2020.*

* Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Totalt 144 BF-insatser ingår i redovisningen (uppgift saknas för 30 av de totalt 174 inrapporterade insatserna).

Det finns inga skillnader mellan polisregionerna avseende typ av brott som insatserna skulle förhindra.

Sluta skjut – en insats mot det grova våldet i Malmö

”Sluta skjut” är ett samarbete som polisen i polisregion Syd har bedrivit i samverkan med Brottsförebyggande rådet, Kriminalvården, Malmö stad och engagerade medborgare för att minska skjutningar och det grova våldet.³² Pilotverksamheten avslutades den 31 januari 2020, men de lokala samverkansparterna i Malmö beslutade att fortsätta arbetet. Under 2020 var det en av flera prioriterade brottsförebyggande insatser i Malmö.

Genom Sluta skjut bedriver Polismyndigheten i samverkan med andra aktörer uppsökande verksamhet mot personer i kriminella grupperingar. Gemensamt informerar myndigheterna om de sanktioner som väntar de här individerna om de fortsätter med våldet, men också om det stöd som finns för de som önskar lämna det kriminella livet. På så sätt kan man fånga upp de som är motiverade att hoppa av. Ett gemensamt budskap från samhället, snabba och förutsägbara sanktioner samt ett erbjudande om hjälp är hörnstenarna i Sluta skjut.

Inom Sluta skjut i Malmö har hittills 168 individer inom de mest våldsdrivande grupperingarna kontaktats. Av dessa har 94 personer fått någon form av stöd från socialtjänsten. Av de som valt att ta hjälp har 21 blivit flyttade till en annan ort. Den kraftiga minskningen av skjutningar och sprängningar i Malmö sedan Sluta skjut infördes kan med stor sannolikhet kopplas till satsningen.

32) Sluta skjut är en överföring av den amerikanska strategin GVI (Group Violence Intervention) till svenska förhållanden. Läs mer här: www.bra.se/forebyggande-brott/pagaende-projekt/group-violence-intervention-sluta-skjut.html.

Problemområden som insatserna ska åtgärda

Det är en stor spännvidd i hur grova brott insatserna avser. Samtidigt är det inte säkert att straffskala säger allt om hur förekomsten av kriminalitet kan generera otrygghet och risker för att utsättas för brott i ett lokalsamhälle.³³ En kvalitativ klustring av BF-insatserna i 12 olika fokusområden utifrån vilken problematik lokalpolisområdet har velat åtgärda ger en mer sammansatt bild av det lokala brottsförebyggande arbetet.³⁴

FIGUR 11. Antal brottsförebyggande insatser, efter identifierade problemområden, 2020.*

* Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Totalt 174 BF-insatser ingår i redovisningen.

Vanligast är att de lokala brottsförebyggande insatserna riktar sig mot problem med ordningsstörningar (särskilt med anknytning till trafik), otrygga bostads- och centrumområden, tillgreppsbrott i bostäder och hos näringsidkare samt unga missbrukare.

Redovisningen visar att Polismyndighetens lokala brottsförebyggande arbete spänner över ett brett fält av typer av brott och olika problematik. Vad som hamnar i fokus och blir mest prioriterat varierar utifrån vilka problemområden som finns i lokalsamhället. Att arbeta mot ordningsstörningar, otrygga områden, tillgreppsbrott och olika insatser riktade mot ungdomar och unga vuxna är dock viktiga fokusområden för de brottsförebyggande insatserna i stora delar av landet.

33) Polisen håller på att utveckla ett svenskt brottskadeindex som inkluderar flera aspekter av hur brottsligheten skadar samhället.

34) De 12 områdena är inte ”objektiva” kategorier i meningen att detta skulle vara en uttömmande redovisning av vilka möjliga typer av BF-insatser det finns eller att detta skulle vara det enda sättet att samla dem till kategorier, utan indelningen är ett resultat av de problem som de inrapporterade BF-insatserna varit avsedda att åtgärda. Indelningen i områden är alltså byggd underifrån, från det material som inkommit i den nationella uppföljningen – inte ovanifrån, utifrån någon teori eller modell.

”Tickan”

– en prisbelönt insats i Göteborg

Brottsförebyggande rådet (Brå) har utsett den fleråriga insatsen Tickan mot grov organiserad brottslighet till vinnare i årets svenska deltävling till European Crime Prevention Award (ECPA). Tickan är ett exempel på insats mot ett brett fält av problemområden som inkluderar otrygghet, grov organiserad brottslighet och unga som växer upp i kriminella miljöer.

Det är polisen i polisregion Väst som har tagit initiativ till och leder den myndighetsgemensamma insatsen. Här samverkar polisen med andra statliga myndigheter, kommunen och andra lokala aktörer. Insatsen har pågått sedan 2017 och är riktad mot ett släktbaserat kriminellt nätverk i Angered.

Insatsen har lett till att det kriminella släktnätverket har kunnat tryckas tillbaka. Polisen har fått större legitimitet och är numera ett naturligt inslag i området.

Metoder och tillvägagångssätt

I det nationella brottsförebyggande programmet *Tillsammans mot brott* pekar regeringen på två förutsättningar för ett effektivt brottsförebyggande arbete: det måste vara kunskapsbaserat och bygga på samverkan. Med kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete avses att det är grundat i systematiskt inhämtad kunskap, analyser av lokala problem och att valet av brottsförebyggande åtgärder är baserat på tillgänglig forskning och praktik.³⁵

SARA-modellen³⁶ är ett stöd för att tillämpa problemorienterat polisarbete (POP) i enlighet med regeringens intentioner i det brottsförebyggande programmet. POP utgår från att man noggrant definierar ett specifikt och återkommande problem, genomför en detaljerad analys av orsakerna till problemet, tar fram flera åtgärder som skulle kunna avlägsna orsakerna samt utvärderar om genomförda aktiviteter haft någon effekt.³⁷

Situationell brottsprevention dominerar

De lokala brottsförebyggande insatserna är oftast inriktade mot situationell brottsprevention (29 %) eller en kombination av situationell och social brottsprevention

(46 %).³⁸ Situationell brottsprevention innebär att man förhindrar brott genom att fokusera på platser där brott begås, till exempel genom att kontrollera eller övervaka dessa platser. Social brottsprevention inriktar sig på att reducera benägenheten att begå brott hos individen och fokuserar på de bakomliggande orsakerna till varför individer begår brott.

Polismyndigheten kan även ha en viktig brottsförebyggande roll att spela inom den sociala brottspreventionen. Valet av metod och inriktning i de brottsförebyggande insatserna utgår från de lokala förutsättningarna. Men erfarenheterna av problembaserat polisarbete visar att arbetsättet oftast leder till åtgärder av polisen som faller inom ramen för situationell prevention. Andra aktörer, framför allt kommunen, kan ha bättre förutsättningar att bidra med insatser inom den sociala brottspreventionen.³⁹ Att en stor andel av Polismyndighetens insatser har situationell inriktning är alltså i linje med vad man kan förvänta sig vid en tillämpning av kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete.

Situationell brottsprevention – ett exempel från Karlstad

Öppen droghandel kopplad till ett område i Karlstad har under en tid varit ett problem i den lokala lägesbilden. Genom en effektiv samverkan har polisen i polisregion Bergslagen tillsammans med kommunens säkerhetsamordnare, skolan, socialtjänsten, fritidssektorn och bostadsbolag kunnat motverka brottsligheten.

Arbetet har varit underrättelsebyggt utifrån den lokala lägesbilden, sammanställd enligt polisens metodstöd ”Organiserad brottslighet i lokalsamhället”. Polisens roll i samverkan har varit att bidra med underrättelseinformation och en fokuserad polisär närvaro enligt ”hot spots”-metodiken. I insatsen har även ingått att införa kameraövervakning på vissa platser.

Kommunen har bidragit, bland annat genom att bygga ett nytt allaktivitetshus i området.

Effekter som kan utläsas är att den öppna drogförsäljningen som medborgarna såg innan insatsen har försvunnit. Vidare har tips från allmänhet ökat med motivationen att det nu är lönt när man ser polisen i området.

35) Skr. 2016/17: 126 *Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program*, s. 24.

36) Eck och Spelman, 1987, SARA-modell. Engelsk akronym för: Scanning-Analysis-Response-Assessment. Svensk benämning: Kartläggning-Analys-Aktiviteter-Uppföljning.

37) Ronald V. Clarke och John Eck 2006, *Bli en problemlösande brottsanalytiker i 55 steg*; Polismyndigheten 2019, *Metod för polisens problemorienterade och kunskapsbaserade arbete*. Strategiskt utvecklingsprojekt BF – Delprojekt A2 (dnr A841.321/2016).

38) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020.

39) Brottsförebyggande rådet 2016, *Insatser mot brott och otrygghet i sociala utsatta områden*. En kunskapsöversikt. Rapport 2016:20, s. 50 f.

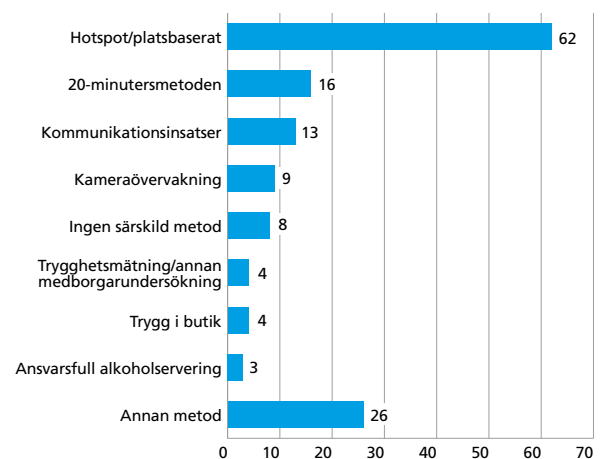
Platsbaserat polisarbete är vanligaste arbetsmetoden

Platsbaserat arbete och 20-minutersmetoden⁴⁰ är de vanligast förekommande arbetsmetoderna. Båda är exempel på metoder som används för situationell brottsprevention.

Hot spots-metodik är den vanligaste formen av polisiär brottsförebyggande insats för flertalet av de problemområden som insatserna ska åtgärda. Att koncentrera polisens resurser till de tider och platser där mest brott begås är generellt sett en effektiv insats.⁴¹

Hot spots-metodik är den vanligaste formen av polisiär brottsförebyggande insats för flertalet av de problemområden som insatserna ska åtgärda.

FIGUR 12. Antal brottsförebyggande insatser, efter metoder eller modeller som används vid genomförandet av lokala BF-insatser, 2020*.

* Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Totalt 145 BF-insatser ingår i redovisningen (uppgift saknas för 29 av de totalt 174 inrapporterade insatserna).

40) Metoden går ut på att systematiskt genomföra 20-minuterskontroller som sprids i tid och rum för att öka den subjektiva upptäcktsrisken hos trafikanter.

41) Brottsförebyggande rådet 2016, *Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden. En kunskapsöversikt*. Rapport 2016:20, s. 105.

Båtsamverkan – båtstölder kan förebyggas med enkla medel

Metoden Båtsamverkan är en anpassning av metoden Grannsamverkan. Arbetssättet har även utvecklats med en inriktning mot organiserad brottslighet, där polisen samverkar med bland annat Tullverket, Kustbevakningen, tillverkare av båtar och båtmotorer samt lokala båtklubbar för att göra båtar och motorer mindre stöldbegärliga.

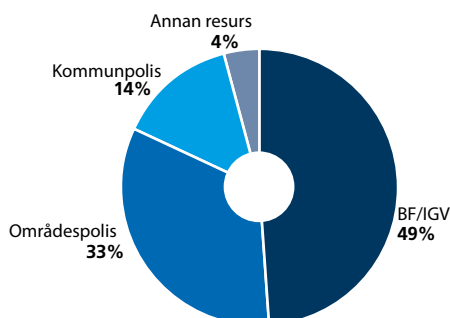
I polisregion Stockholm har polisen sedan 2019 samarbetat med båtvarvet Räcksta sjöhage för att situationellt förebygga stölder på varvet. Den fysiska miljön på varvet har varit ett fokus, bland annat har båtvarvet installerat kameraövervakning och sett över skalskyddet och hur båtarna förvaras. Kommun och försäkringsbolag har stöttat arbetet.

Effekten av åtgärderna märks tydligt. Under vintern 2018–2019 ägde 21 stölder av utombordsmotorer rum vid båtvarvet. Under vintern 2019–2020 inträffade inga stölder alls. Projektet har blivit uppmärksammat i Båtsverige av bland annat Svensk båtunion och tidningen Båtliv. Andra klubbar har genomfört studiebesök för att inspireras, speciellt kring kunskapen om hur man placerar båtarna, vilket innebär att man kan åstadkomma en stor effekt utan kostnad, genom att försvåra och dölja.

Ingripandepoliser är en viktig resurs i det brottsförebyggande arbetet

De viktigaste kategorierna av polisiär resurs i det lokala brottsförebyggande arbetet är ingripandepoliser (BF/IGV), områdespoliser och kommunpoliser.

FIGUR 13. Typ av polisiär resurs som primärt har genomfört insatsen, 2020.

I många fall är det dock en kombination av olika polisiära resurser som använts. Vilken typ av resurs som används i de lokala brottsförebyggande insatserna skiljer sig åt mellan polisregionerna. Skillnaderna kan kopplas till att den polisiära resursen är olika sammansatt i polisregionerna, det gäller främst tillgången till områdespoliser, men även antalet poliser inom ingripandeverksamheten skiljer sig åt.⁴²

Kommunpolisen kan hjälpa de boende att komma igång med grannsamverkan

Grannsamverkan är ett arbetssätt där polisen i samverkan med medborgare och andra samhällsaktörer kan minska brottsligheten i ett bostadsområde och öka tryggheten. Det är ofta kommunpolisen som hjälper de boende och fastighetsägarna att komma igång med grannsamverkan.

Utvärderingar indikerar enligt Brottsförebyggande rådet att brottsligheten kan minska med upp till 26 procent när man använder sig av grannsamverkan. Det handlar främst om en minskning av så kallade vardagsbrott som inbrott, bilstöld, skadegörelse och även vissa brott mot person.⁴³

Grannsamverkan bedrivs på en rad orter över hela landet. Knivsta i polisregion Mitt är ett exempel. Där har bostadsinbrotten minskat för varje år sedan grannsamverkan introducerades: år 2017 anmäldes 59 bostadsinbrott och år 2020 var antalet nere i 29.

Positiva effekter av insatserna

Lokalpolisområdena bedömer att de brottsförebyggande insatserna i de flesta fall har haft en positiv effekt på den brottslighet de varit avsedda att förebygga. I den nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2020 bedömdes 75 procent av insatserna ha gett en positiv effekt.⁴⁴ Det går inte att koppla insatser med positiv effekt till särskilda problemområden, brottstyper eller arbetsmetoder.

Bedömningen bygger i de flesta fall på en kvalitativ bedömning av insatsens effekt utifrån den aktuella lägesbilden. Underlaget kan då exempelvis vara polisens egen underrättelseinformation eller återkoppling från näringsidkare, medborgare eller samarbetspartners. Det är bara i ett fåtal av insatserna som bedömningen inkluderar en hänvisning till kvantitativa uppföljningsdata (exempelvis anmälda brott eller trygghetsmätningar) eller utvärderingar.

42) Se avsnittet *Långsiktig polisiär närvaro i landet* för en redovisning av de polisiära resurser som finns tillgängliga för det lokala brottsförebyggande arbetet.

43) Brottsförebyggande rådets webbplats, <https://www.bra.se/forebygga-brott/forebyggande-metoder/grannsamverkan.html>.

44) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020.

I den nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2020 bedömdes 75 procent av insatserna ha gett en positiv effekt.

Lokal samverkan

Samverkan med andra samhällsaktörer är en förutsättning för att Polismyndighetens brottsförebyggande insatser ska ge effekt. Många av de insatser mot brott som aktualiseras när polisen arbetar kunskapsbaserat är sådana som polisen inte kan genomföra ensam. Brottsförebyggande rådet har pekat ut samarbetet mellan polis och kommun som särskilt viktigt.⁴⁵

Samverkan med kommunen

Uppföljningen av det lokala brottsförebyggande arbetet visar att mer än hälften av de insatser som ingår i data-underlaget har genomförts som en del av en samverkansöverenskommelse med kommunen. Polismyndigheten har en samverkansöverenskommelse med nästan 90 procent av kommunerna.

Kommunerna är polisens främsta samverkanspartner i det lokala brottsförebyggande arbetet. Av de 174 insatser som ingår i uppföljningsunderlaget har 59 procent genomförts med kommunen som primär samverkanspartner. Bara ett fåtal insatser har genomförts utan samverkan med någon annan aktör. Inom kommunerna är det framför allt trygghetsamordnare, skola, socialtjänst/

fältassistenter och kommunala ordningsvakter/väktare som polisen samverkar med. Det går inte direkt att läsa ut ur uppföljningsunderlaget vem som gör vad i samverkan, men tolkningen är att kommunen tar det största ansvaret för social brottsprevention. Ofta ingår även andra aktörer, såsom fastighetsägare, bostadsbolag eller näringsidkare. En stabil kommunpolisresurs och ett ökande antal kommuner med särskilda brottsförebyggande samordnare är faktorer som bidrar till en hög nivå av samverkan.⁴⁶

Medborgarlöften

Forskning visar tydligt att för att det lokala brottsförebyggande arbetet ska få varaktiga effekter är det viktigt att polisen och andra aktörer upprätthåller en dialog med medborgarna.⁴⁷ Medborgarlöften är ett sätt som Polismyndigheten använder för att kommunicera vad man gör för att möta de problem gällande trygghet och säkerhet som medborgarna upplever (se även avsnitten *Polismyndighetens arbete i utsatta områden* och *Förtroendet för Polismyndigheten*).

Den nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet i lokalpolisområdena visar att knappt hälften av de högst prioriterade brottsförebyggande insatserna under 2020 var del av genomförandet av ett medborgarlöfte. Uppföljningen omfattar ett urval av de mest prioriterade brottsförebyggande insatserna. Det är inte säkert att aktiviteterna som ingår i medborgarlöftet har varit bland de högst prioriterade i lokalpolisområdet under året.

45) Brottsförebyggande rådet 2016, *Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden. En kunskapsöversikt. Rapport 2016:20*, s. 104.

46) Brottsförebyggande rådet (2020): *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige – Nuläge och utvecklingsbehov 2020*, s. 6

47) Brottsförebyggande rådet 2016, *Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden. En kunskapsöversikt. Rapport 2016:20*, s. 103.

Coronapandemins påverkan på det lokala brottsförebyggande arbetet

För ungefär hälften av lokalpolisområden har coronapandemin inte medfört några avgörande förändringar avseende möjligheterna att utföra brottsförebyggande insatser. Ungefär en tredjedel av lokalpolisområdena uppger att det brottsförebyggande arbetet har prioriterats lägre (32%), medan 18 procent bedömer att det har prioriterats högre.⁴⁸

De negativa konsekvenserna av coronapandemin handlar framför allt om att uteblivna fysiska möten har lett till att samverkan och olika brottsförebyggande aktiviteter har försvårats eller uteblivit. I den nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2020 uppger mer än en tredjedel av lokalpolisområdena att samverkan med kommunerna och andra aktörer har försämrats. Pandemin har även lett till en ansträngd situation i många kommuner, som då har prioriterat ner sin brottsförebyggande samverkan med polisen. Även medborgardialogen har försvårats när medborgarmöten har fått ställas in på grund av smittorisken.

Flera lokalpolisområden nämner att man har varit tvungen att upphöra med sådana brottsförebyggande aktiviteter som medför risk för smittspridning. Skolbesök och narkotikasök på skolor samt grannsamverkansmöten är exempel på sådana aktiviteter. Ytterligare en aktivitet som påtagligt begränsats på grund av smittorisk är nykterhetskontroller med utandningsprov (se även avsnittet *Trafiksäkerhetsarbete*).

Coronapandemin har medfört färre allmänna sammankomster och evenemang. Detta har frigjort resurser som inom lokalpolisområdena har kunnat användas bland annat för annat brottsförebyggande arbete. I den nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet nämns exempelvis utökad polisiär närvaro i otrygga områden och på otrygga platser eller arbete för att motverka narkotikabrott. Inställda utbildningar och möten har haft en liknande påverkan, och har i flera lokalpolisområden lett till att man har kunnat stärka det brottsförebyggande arbetet, till exempel genom utökad hot spot-arbete.

Utvecklade metoder för uppföljning av det brottsförebyggande arbetet

Polismyndigheten genomförde under 2020 en rad åtgärder för att stärka det brottsförebyggande arbetet. Under året har arbete bedrivits med utvecklingen av ett nytt systemstöd för planering, genomförande och utveckling som är avsett att ersätta det nuvarande systemet PUM-A. Intentionen med utvecklingsarbetet är att ge stöd för planering och uppföljning av det brottsförebyggande arbetet enligt SARA-modellen. I avsaknad av ett tillgängligt, adekvat it-stöd för uppföljning av brottsförebyggande aktiviteter genomfördes under året en kvalitativ undersökning om det brottsförebyggande arbetet i lokalpolisområdena, *Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020*.

Polismyndigheten har även utvecklat ett it-stöd för lägesbild på karta med stöd av plattformen geografiskt informationssystem (GIS).⁴⁹ I lokalpolisområde Luleå/Boden pågick under året ett pilotprojekt där it-stödet testas. Plattformen kan hämta data från de flesta av polisens it-system och visualisera aktuellt läge på karta. Lägesbildssystemet kan även användas i uppföljningen av de planerade aktiviteterna.

Strategi för det brottsförebyggande arbetet

Under 2020 lade Polismyndigheten grunden till en nationell brottsförebyggande strategi som ska ange inriktningen för den del av arbetet som primärt syftar till att förebygga brott. Strategin ska säkerställa att arbetet bedrivs i enlighet med målsättningarna i det nationella brottsförebyggande programmet⁵⁰ och leder till en mer enhetlig, strukturerad och effektiv brottsförebyggande verksamhet – så att det gemensamma arbetet ger bästa resultat för medborgarna. Det systematiska brottsförebyggande arbetet ska utgå från rutinaktivitetsteorin⁵¹, genomföras med ett problemorienterat och kunskapsbaserat förhållningssätt och ske integrerat i all verksamhet.

Arbete mot bedrägeribrott

Totalt anmäldes 212 984 bedrägeribrott⁵² under 2020 vilket var en minskning med 11,2 procent jämfört med året innan. Den främsta bidragande orsaken till att

48) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Svartsfördelningen avser 91 lokalpolisområden (uppgifter saknas från 4 lokalpolisområden).

49) Programvara från Esri Inc USA. Geografiskt informationssystem som möjliggör behandling, presentation och distribution av geografiska data.

50) *Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program*, Skr.2016/17:126

51) Cohen, L och Felson, M (1979): Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American Sociological Review*, Vol 44 (August): 588-608.

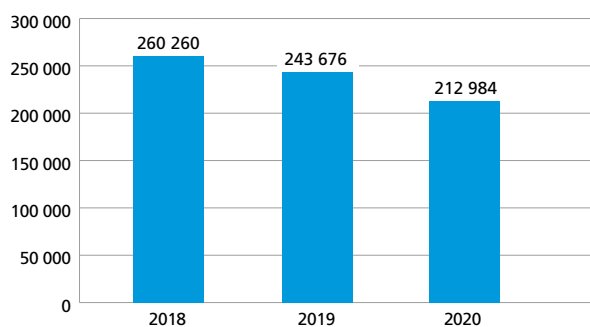
52) Avser samtliga brottskoder inom 9 kap. 1-10 § BrB. Observera att kategoriseringen av bedrägeribrott här skiljer sig från brottskategorin *Bedrägeribrott m.m.* i avsnittet *Den brottsutredande verksamheten*, samt *Bilaga 8 – ärendestatistik*. Källa: Polismyndighetens verksamhetsuppföljningssystem (VUP)

bedrägeribrotten minskat totalt sett är att kortbedrägerier utan det fysiska kortet minskade med 24 procent. Året innan utgjorde den typen av bedrägerier 38 procent av de anmälda bedrägeribrotten vilket gör att förändringar i den här brottskoden har stor påverkan på utvecklingen av det totala antalet anmälda bedrägeribrott.

En förklaring till minskningen bedöms vara införandet av det europeiska betaltjänstdirektivet, PSD2. Direktivet började gälla i september 2019 och infördes fullt ut 31 december 2020. Detta innebär att om onlineköp görs med kort ska detta verifieras med ytterligare någon uppgift, som exempelvis sms-kod, förutom kortuppgifterna. Direktivet gäller för e-butiker inom EU och de kunder som finns inom unionen. En annan förklaring kan vara att allmänheten har blivit duktigare på att skydda sina kortuppgifter.

FIGUR 14. Antal anmälda bedrägeribrott, 2018–2020.

Coronapandemin hade inte någon större påverkan på antalet anmälda bedrägeribrott under året. Ett mindre antal anmälda bedrägeribrott med covid-19 modus kom in. Framst har varor erbjudits med anledning av covid-19, varor som sedan inte levererats, eller så har omständigheterna runt covid-19 använts i syfte att vilseleda målsägarna att agera på ett sätt som de annars inte skulle ha gjort.

Antalet anmälda brott genom social manipulation ökade med 23 procent under 2020 jämfört med 2019. Ökningen består främst av social manipulation genom befogenhetsbedrägerier, så kallade vishing-/telefonbedrägerier.

Bedrägerier riktade mot äldre och funktionsnedsatta ökade under året

Äldre är en särskilt prioriterad målgrupp för Polismyndigheten på grund av sin utsatthet i ett allt mer digitaliserat samhälle. Bedrägerier riktade mot äldre och funktionsnedsatta⁵³ ökade med 10 procent jämfört med 2019 och utgjorde 10 procent av den totalt anmälda brottsligheten. Den underkategori inom bedrägerier riktade mot äldre och funktionsnedsatta som ökade mest var bedrägerier genom social manipulation (+26%) jämfört med 2019. I bedrägerier genom social manipulation ingår romans-, investerings- och befogenhetsbedrägerier.

53) Notera att alla brottskoder inom bedrägeri inte har dimensionen äldre/funktionsnedsatt, till exempel kortbedrägeri utan det fysiska kortet.

Informationsinsatsen Försök inte lura mig

I mars lanserades ett uppdaterat material till mötespaketet *Försök inte lura mig* som riktar sig till äldre i syfte att stärka deras förmåga att stå emot bedrägerier samt att ta bort skammen om man har blivit utsatt. Materialet är avsett att användas av äldreorganisationer, brottsofferjourer, poliser eller polisens volontärer i möten med äldre. Eftersom de flesta i målgruppen, äldre över 65 år, vid tidpunkten inledde sin frivilliga karantän med anledning av coronapandemin, kom inte materialet att användas i önskad utsträckning inledningsvis. Under hösten kompletterades mötespaketet med en samtalsserie på URPlay och Kunskapskanalen som baserats helt på materialet. Samtalsserien innehåller tre delar: romans- och investeringsbedrägerier, bedrägerier i hemmet samt telefonbedrägerier. Materialet sprids i egna kanaler och via samverkanspartners och kommer att finnas tillgängligt digitalt under tre år.

Informationsinsatsen Tänk säkert

Under den europeiska informationssäkerhetsmånaden oktober genomfördes för tredje året i rad informationskampanjen *Tänk säkert* i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kampanjen syftar till att stärka allmänhetens förmåga att stå emot bedrägeribrott och att förändra sitt beteende på nätet. Kampanjen genomförs även i samverkan med en rad andra myndigheter och näringslivet.

Årets kampanj fokuserade på bättre lösenord, motverka phishing (nätfiske med hjälp av e-post), säkra kortuppgifterna samt säkra din viktigaste information. Polismyndighetens information till allmänheten publicerades främst på sociala medier och har visats 1,1 miljoner gånger. Ett quiz med för kampanjen relevanta frågor om agerandet på nätet genomfördes av 36 000 personer.

Förutom omfattande information till allmänheten under månaden genomfördes även en informationskampanj som riktade sig till polisanställda. Bland annat skickades förebyggande information ut via e-post till samtliga anställda.

Informationsinsatser mot aktuella modus

Under året har romans- och investeringsbedrägerier lyfts ett flertal gånger i media i syfte att stärka allmänhetens förmåga att stå emot dessa brott. Brottsförebyggande tips har levererats i tv, radio och tidningar som exempelvis Sveriges televisions dokumentär *Lurad på kärlek* och miljoner samt Dagens nyheters artikelsierier om romansbedrägerier.

Operativt brottsförebyggande arbete

Operativt brottsförebyggande arbete är ett arbetssätt som syftar till att så snart som möjligt avbryta och

stoppa möjligheten att begå brott. Under året genomfördes insatser för att motverka så kallade spoofade telefonnummer (bedräglig visning av telefonnummer vid inkommande samtal), kortbedrägerier på internetsidor med för låg säkerhet samt snabbblån som tas i målsägares namn. Polismyndigheten kontaktar tjänsteleverantörer i syfte att de ska vidta åtgärder som försvårar möjligheten att begå brotten. Arbetet har lett till att kraftigt minska antal anmälda bedrägerier, och i flera fall har tillvägagångssättet helt upphört.

Samverkan med Konsumentverket

Samverkan med Konsumentverket inleddes 2019 och fortsatte under året om än med mindre intensitet bland annat på grund av coronapandemin. Dock bedrevs ett gemensamt arbete för att motverka bedrägliga telefonsamtal där hundratalet målsägare vilseletts att byta telefonabonnemang. Samtidigt hade Konsumentverket fått in ett större antal klagomål gällande samma modus. Detta sammantaget gjorde att Konsumentverket kunde stämma företrädarna för bolaget inför Patent- och marknadsdomstolen som dömde företrädarna till marknadsstörningsavgift på 5,6 miljoner kronor.

Samarbete med Tillväxtverket i pandemins spår

Med anledning av covid-19-utbrottet under våren 2020 fick ett antal myndigheter, bland annat Tillväxtverket, Skatteverket och Boverket, utbetalningsansvar för olika former av tillfälligt ekonomiskt stöd till drabbade näringsverksamheter. Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter uppmärksammade tidigt risken för att den organiserade brottsligheten skulle kunna utnyttja situationen i syfte att tillgodogöra sig dessa finansiella medel genom systematiska bedrägerier. Detta gällde särskilt det helt nya uppdraget för Tillväxtverket, som inte tidigare hanterat stora flöden av ansökningar, med krav på en effektiv utbetalning och att samtidigt förhindra felaktiga utbetalningar. Polismyndigheten samverkade därför, tillsammans med övriga brottsbekämpande myndigheter, med Tillväxtverket för att förebygga, upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar. Tillväxtverkets behov av stöd har tillgodosetts genom att Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter byggt upp en samverkansorganisation. Inom denna samverkan har rutiner för underrättelsesamverkan, brottsanmälan, utredningsmetodik och brottsförebyggande åtgärder hanterats.

Tillväxtverket har med stöd från samarbetet identifierat brister i ansökningar och avslagit upp mot 10 procent av dessa. De har också i samband med avstämningar av utbetalda bidrag identifierat felaktigheter. Arbetet utvecklades löpande och kommer att pågå så länge behovet kvarstår.

Inom internationell samverkan var ett brottsförebyggande projekt inom Empact planerat under 2020, men sköts på grund av coronapandemin fram till 2021.

Trafiksäkerhetsarbete

Det övergripande målet med allt trafiksäkerhetsarbete är att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i vägtrafiken (Nollvisionen⁵⁴) vilket också är visionen i *Polismyndighetens strategi för trafik som metod*.⁵⁵ Arbetet med Nollvisionen sker i samverkan med många andra aktörer inom myndigheter, organisationer och företag. Målet ska uppnås genom att Polismyndigheten framförallt bidrar till att sänka medelhastigheterna på våra vägar samt minskar antalet förare som är påverkade av alkohol eller narkotika. Det är på dessa områden som Polismyndighetens insatser kan göra störst nytta. Detta arbete bedrivs på flera olika sätt.

Hastighet

För att kunna bidra till att sänka medelhastigheten och få fler att hålla hastighetsbegränsningarna genomför polisen hastighetskontroller, både i nationella insatser och utifrån lokala problembilder.⁵⁶ Den lägsta av övriga rättsväsendets tillämpade tolerans ska användas vid rapportering.⁵⁷ På detta vis upprätthålls allmänprevention.

Automatisk trafiksäkerhetskontroll (ATK) är en viktig del i strategin och syftar till att åstadkomma sänkt medelhastighet i vägtransportssystemet och bidra till ett effektivt utredningsförfarande av hastighetsöverträdelse. Polismyndigheten och Trafikverket ansvarar gemensamt för utvecklingen och utbyggnaden av stationär ATK. Valet av vägar som tilldelas stationär ATK görs utifrån flera kriterier av Trafikverket i samråd med Polismyndigheten. Vid utgången av 2019 fanns cirka 2 000 mätstationer i landet.⁵⁸

Som komplement till stationär ATK finns mobil ATK samt manuell hastighetsövervakning. Särskilt prioriterade för manuell övervakning är vägar som väntar på stationärt ATK-införande samt de vägar som inte är lämpade för ATK-tekniken. Polismyndigheten väljer ut sådana vägar inom respektive region. Urvalet görs ibland i samråd med Trafikverket och enligt samma principer som gäller för stationär ATK.

Nykterhet

En förutsättning för att andelen onyktra förare ska minska är att Polismyndigheten kontinuerligt arbetar med olika preventiva metoder. Vid varje kontrollkontakt med förare av motordrivna fordon ska alkoholutandningsprov ske och en bedömning av eventuella symptom på drogpåverkan hos föraren göras.

Genom att exempelvis utföra många alkoholutandningsprov på platser utspridda i tid och rum – och därigenom höja den upplevda upptäcktsrisken – kan en *allmänpreventiv* effekt uppnås. Genom att kombinera övervakningsinsatser med informationskampanjer kan effekten ökas ytterligare. Syftet är att få förare av motordrivna fordon att avstå från att köra onyktra.

Riktade kontroller eller insatser vid specifika platser och tider där det finns ökad risk för att det rent generellt förekommer onyktra personer eller där det genom underrättelseuppslag finns information på individbasis bidrar till en *individpreventiv* effekt.

Slutligen kan Polismyndigheten påverka risken för återfall i rattfylleribrott, till exempel genom att använda metoden *Smadit* (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken).⁵⁹ Därigenom bidrar vi till en *återfallspreventiv* effekt.

Antalet omkomna och svårt skadade i vägtrafikmiljön var det lägsta sedan mätningarna började.

Redovisning av verksamhetsresultat – trafiksäkerhet

Polismyndighetens bedömning är att den fortsatta satsningen på arbete med hastighets efterlevnad och nykterhet i trafiken var en bidragande orsak till att delmålet för Nollvisionen – ett minskat antal omkomna och svårt skadade i trafiken – uppnåddes 2020. Den minskade trafikvolymen, samt Polismyndighetens och andra aktörers arbete, har haft betydelse för att antalet omkomna och svårt skadade i vägtrafikmiljön fortsatte att minska.

Under 2020 minskade trafikflödet på våra vägar. Vid utgången av året hade den totala trafiken (inklusive yrkestrafiken) minskat med 8,9 procent jämfört med samma period 2019.⁶⁰ Enligt preliminär statistik från Transportstyrelsen minskade antalet omkomna i trafiken

54) Nollvisionen och det trafiksäkra samhället (proposition 1996/97:137).

55) PM 46/2016. Se även tillsynsrapport 2021:1, *Trafikövervakning*. Polismyndighetens tillsynsenhet granskade under 2020 polisens förmåga att bidra till de nationella trafiksäkerhetsmålen.

56) I den lokala problembilden ingår såväl trygghetsskapande som trafiksäkerhetsinsatser.

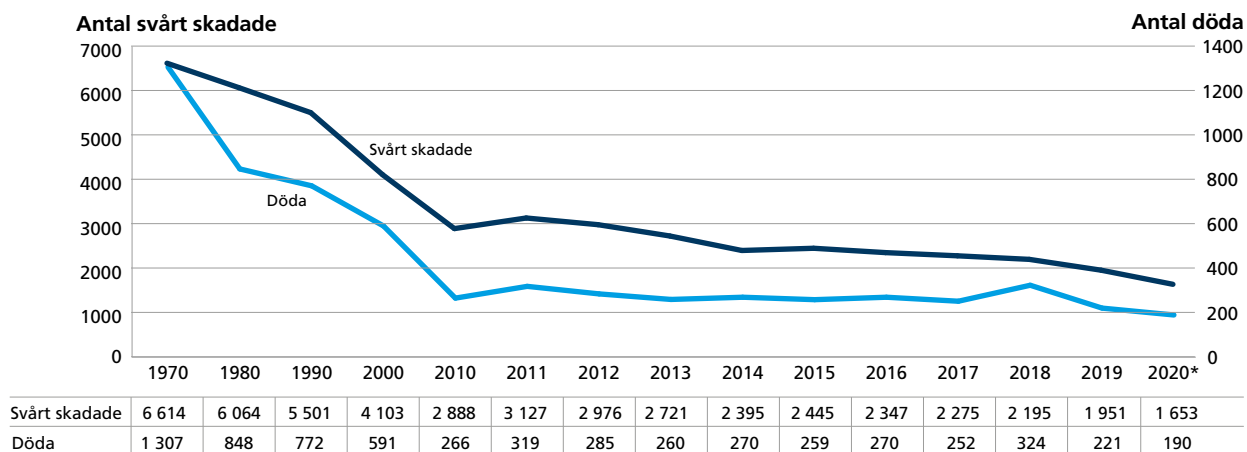
57) Lagföring kan ske från hastighetsöverträdelse om 1 km/h. Ska åklagare driva fallet är praxis 6 km/h.

58) Transportstyrelsen (2020): *ATK Årsrapport 2019*. Rapport 2020:108.

59) Arbetsättet innebär att personer som ertappats för ratt-, drogratt- eller sjöfylleri ges ett erbjudande om en vårdkontakt för att få hjälp med att bryta sitt missbruk eller beroende av alkohol och/eller droger. Detta genomförs i samverkan med bland andra Folkhälsomyndigheten.

60) Källa: Trafikverket <https://applikation-pt.trafikverket.se/ID76/trafikarbetets-forandring.html> (hämtat 21-01-27)

FIGUR 15. Antal döda och svårt skadade i vägtrafikmiljön, 1970–2020.

* Preliminär statistik från Transportstyrelsen. Den preliminära statistiken över dödade kan innehålla personer som avlidit till följd av sjukdom eller till följd av avsiktliga händelser (till exempel självmord). Dessa utesluts ur den officiella statistiken när dödsorsaken fastställts. Vidare kan antalet öka, om det i efterhand visat sig att en skadad person avlidit inom 30 dagar till följd av olyckan.

under 2020 jämfört med 2019 (- 31 personer), efter att ha minskat även under 2019. Sedan 2010 har antalet omkomna i medeltal legat på 265 personer per år. Även antalet svårt skadade minskade jämfört med 2019 (-298 personer). Antalet omkomna och svårt skadade i vägtrafikmiljön var det lägsta sedan mätningarna började.

Under 2020 testades en applikation för avrapportering vid trafikolyckor (Trafo) i sju olika lokalpolisområden. Genom applikationen samlas uppgifter, som polisen är ålagda att rapportera in till Transportstyrelsens databas STRADA⁶¹, in på ett mer effektivt och strukturerat sätt än tidigare, och avrapporteringen underlättas betydligt. Resultaten av arbetssättet bedöms som goda.

I enlighet med Polismyndighetens strategi för trafik som metod satsade myndigheten extra på kommunikation inom trafiksäkerhetsområdet, vilket bland annat utmynnade i två filmer. Dessutom förstärktes kommunikationen inför de nationella trafikveckorna genom att Trafikverket, Transportstyrelsen och Polismyndigheten kommunicerade med gemensamma pressmeddelanden. Dessa insatser bedöms ha bidragit till den allmänpreventiva effekten avseende hastighetsefterlevnad och nykterhet på väg.

Trafikövervakning – hastighet

Som ett led i trafiksäkerhetsarbetet genomförs hastighetskontroller, dels genom automatisk trafiksäkerhets-

kontroll (ATK), dels genom manuell hastighetsövervakning. Som en följd av coronapandemin hade vi möjlighet att lägga mer tid på framförallt hastighetsövervakning och kontroller av yrkestrafiken. Under 2020 utfärdades 225 874 ordningsböter som en följd av hastighetskontroller, vilket är en ökning med 33,1 procent sedan 2019.

TABELL 2. Antal ordningsböter och antal ordningsböter ATK samt antal anmälda brott avseende hastighetsöverträdelse på väg*, 2018–2020.

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Obot**	150 891	169 676	225 874	33,1 %
– varav automatisk hastighetsövervakning	81 000	80 847	83 113	2,8 %
Anmälda brott om hastighetsöverträdelse på väg	5 361	5 819	7 334	26,0 %

* Avser brott mot 3 kap. 16–17§ trafikförordningen (1998:1276).

** Från och med 2020 hämtas statistiken för ordningsbot från en ny statistikkälla, Status-applikationen "Uppföljning av obot", där även digitala ordningsböter ingår. Antal obot avviker därför här något från, och kan ej jämföras med, tidigare redovisade uppgifter i årsredovisningarna för 2018 och 2019.

I 37 procent av fallen kom oboten från ATK, vilket är en minskning jämfört med 2019 då andelen var 48 procent. Även om antalet ATK-stationer stadigt ökar⁶², kan den stora ökningen av antalet obot under 2020

61) Swedish Traffic Accident Data Acquisition.

62) De senaste åren har ökningen varit drygt 300 mätstationer och ca 50 sträckor per år. Se Transportstyrelsens årsrapporter om ATK, rapportnr 2019:134, respektive 2020:108.

främst tillskrivas införandet av digital ordningsbot. Den digitala ordningsboten utfärdas genom en applikation i polisens mobila tjänster och infördes under året i stora delar av verksamheten för alla poliser i yttre tjänst. Genom applikationen kan ett ordningsföreläggande utfärdas och godkännas direkt i polisernas tjänstetelefoner och inga fysiska handlingar behöver hanteras ute på plats. Detta har inneburit en väsentlig effektivisering i form av minskad administration, och ett mer rättssäkert förfarande. Effektiviseringen har även frigjort tid att arbeta med andra brottsförebyggande insatser. Verktøyet ökar också effektiviteten vid så kallade 20-minuterskontroller⁶³ med fokus på hastighetsefterlevnad. I de fall föraren förnekar gärningen upprättas en anmälan om brott, vilket resulterar i ett inkommet ärende hos polisen. Även antalet brott i dessa ärenden har ökat i antal jämfört med 2019 (+ 1 515, +26,0%).

Utöver dessa kontroller genomförs andra kontroller där man upptäcker exempelvis beteendebrott i trafiken, bilbältesbrott och olovlig körning. Generellt är polisens arbete i vägtrafikmiljön ett bra sätt att upptäcka annan typ av brottslighet än bara den som är trafikrelaterad. Polismyndigheten är medlem i ROADPOL⁶⁴ som är ett nätverk av europeiska trafikpolisorganisationer. ROADPOL är främst engagerad i att minska antalet dödsfall och allvarliga skador på europeiska vägar samt att förebygga, förhindra och uppdaga annan brottslighet i anslutning till vägen. Samarbetet inom ROADPOL ger Polismyndigheten ett brett kontaktnät inom trafikområdet inom och utom Europa.

63) Metoden går ut på att systematiskt genomföra 20-minuterskontroller som sprids i tid och rum för att öka den subjektiva upptäcktsrisken hos trafikanter.

64) European Roads Policing Network.

Trafikövervakning – nykterhet

Polismyndighetens bedömning är att *individpreventionen* gällande rattfylleri fungerade väl under 2020. De anmälda alkoholrattfylleribrotten minskade inte i samma omfattning som antalet genomförda alkoholutandningsprover, och de anmälda drograttfylleribrotten ökade. Det är däremot inte möjligt att bedöma effekten av *allmänpreventionen* när rutinmässiga sållningsprov inte genomförts.

I mars beslutades att rutinmässiga alkoholutandningskontroller skulle stoppas tills vidare, i syfte att bidra till att minskad smittspridning för både motorfordonsförare och den som genomför alkoholutandningsprovet.

Varje år genomförs det ett stort antal alkoholutandningsprov. Sedan 2009–2011, då nivån var som högst, har antalet prov mer än halverats. Under 2020 påverkades verksamheten i hög grad av covid-19. I mars beslutades⁶⁵ att rutinmässiga alkoholutandningskontroller skulle stoppas tills vidare, i syfte att bidra till att minskad smittspridning för både motorfordonsförare och den som genomför alkoholutandningsprovet. Det genomfördes dock kontroller när det fanns en skälig misstanke om brott. Under 2020 genomfördes cirka 860 prover per dag, vilket är en minskning med 75 procent jämfört med samma period 2019. Antalet rattfylleribrott minskade (-3 000, -26,0%) medan rattfylleribrott under påverkan av narkotika ökade (+ 2024, + 14,3%) jämfört med 2019. Även andelen positiva provsvar ökade något vilket var ett förväntat resultat med tanke på strategin att genomföra kontrollerna när det fanns en skälig misstanke om brott.

65) A126.787/2020, saknr: 247, NOA60/2020. Under perioden 12 mars–12 oktober genomfördes inga rutinkontroller. Därefter återupptogs dessa med vissa begränsningar.

TABELL 3. Antal anmälda brott för rattfylleri, rattfylleri under påverkan av narkotika samt alkoholutandningsprov*, 2018–2020.

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Rattfylleri och grovt rattfylleri	11 188	11 558	8 558	-26,0 %
Rattfylleri under påverkan av narkotika	13 806	14 117	16 141	14,3 %
Alkoholutandningsprov**	1 175 995	1 260 745	312 811	-75,2 %
Alkoholutandningsprov (vid uttag aktuellt år (2018–2020)***)	957 794	1 090 510	312 811	-71,3 %

* Med alkoholutandningsprov avses här endast de så kallade sållningsprover som görs vid trafikkontroller. De utandningsprov som görs på polisstation efter ett positivt sållningsprov, så kallade bevisprov (PBA), ingår ej i denna statistik.

** Den redovisade statistiken för alkoholutandningsprover 2020 är lägre än den slutliga då det finns en viss eftersläpning i inrapporteringen.

*** Med anledning av den eftersläpning som försvårar möjligheten att tolka utvecklingen redovisas även antal alkoholutandningsprover vid uttag i direkt anslutning till helåret (jämförbart med 2020 års siffror).

Polismyndighetens beslut om att inte genomföra rutinmässiga alkoholutandningsprov har påverkat projektet Effekt som handlar om den subjektiva upptäcktsrisken för rattonykterhet kan ökas med hjälp av kommunikation och planering av trafikkontroller. Projektet har på grund av coronapandemin skjutits på framtiden.

Under 2020 påbörjade Polismyndigheten en förstudie för att belysa förutsättningarna för att genomföra sållningsprov vid misstänkt narkotikapåverkan hos motorfordonsförare. För att en förare ska kunna lagföras för drograttfylleri måste den initiala bedömningen om drogpåverkan verifieras med blodprov. Projektet går ut på att söka efter ett tekniskt hjälpmedel som möjliggör snabb och icke integritetskränkande upptäckt av drograttfylleri och ringa narkotikabrott, ett så kallat sållningsinstrument. Målsättningen är att effektivisera den brottsförebyggande och brottsbekämpande verksamheten för att höja trafiksäkerheten och uppnå Nollvisionen.

Polismyndighetens arbete med den yrkesmässiga trafiken (nyttotrafiken)

Uppdrag enligt regleringsbrev 2020

Redovisning i årsredovisningen till och med 2020 av Polismyndighetens trafiksäkerhetsarbete inklusive kontroller av cabotage transporter och flygande inspektioner av nyttofordon (Ju2016/08896/LP(delvis)).

För budgetåren 2017–2020 tilldelades Polismyndigheten 25 miljoner kronor per år för att vidareutveckla arbetet med kontroller av cabotage transporter.⁶⁶ Dessutom höjdes Polismyndighetens årliga anslag från och med 2017 med 10,7 miljoner kronor till följd av det så kallade besiktningspaketet. I regleringsbrevet gavs Polismyndigheten i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits samt föra ett resonemang kring vilka effekter som åtgärderna förväntades leda till.

De medel som tilldelades har fördelats ut i polisregionernas ramar eftersom det är polisregionerna som bedriver sådant trafiksäkerhetsarbete som kräver särskild kompetens, exempelvis kontroll av farligt gods och kör- och vilotider. Medlen har använts till att öka ambitionerna inom området vilket har redovisats i årsredovisningen varje år. De extra medel som myndigheten tilldelades var av engångskaraktär och har därför i begränsad omfattning kunnat användas till varaktigt ökade kostnader, såsom anställningar av personal. De tilldelade medlen har därför använts för att effektivisera och öka antal kontroller, att genomföra utbildning, kompetensprövning och validering samt, i viss mån trots engångsmedel, anställning av fler bilinspektörer.

TABELL 4. Antal ärenden, sanktionsavgifter olaga cabotage redovisade till Transportstyrelsen, 2017–2020.

	2017	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Ärenden avseende olaga cabotage	65	221	238	272	14,3 %

Antalet ärenden avseende olaga cabotage har ökat med 14,3 procent sedan 2019. Eftersom de regelverk som styr verksamheten till stora delar är av multilateral karaktär, har Polismyndigheten begränsade möjligheter att självständigt följa upp och resonera kring effekter av den verksamhet myndigheten bedrivit. Effekterna bör istället analyseras i ett vidare perspektiv.

Polismyndigheten har direktivstyrda och preciserade årliga åtaganden gentemot EU inom yrkestrafikområdet. Vidare ska Polismyndigheten i enlighet med regleringsbrevet för åren 2017–2020 vidareutveckla arbetet med kontroller av cabotage transporter och flygande inspektioner av nyttofordon samt säkerställa att insatserna på dessa områden förbättras. En förutsättning för att Polismyndigheten ska kunna genomföra effektivare kontroller av yrkestrafiken på vägar i hela landet är väl fungerande och utrustade kontrollplatser. Som ett första steg

66) Cabotage är transport av passagerare eller gods inom en EU-stat, utförd av ett företag som är registrerat i en annan EU-stat.

genomförde Polismyndigheten tillsammans med Trafikverket under 2017–2019 en omfattande inventering av trafikkontrollplatserna i landet. Trafikverket har åtagit sig upprustning av 20 prioriterade kontrollplatser. Vid utgången av 2020 uppfyllde dessa fortfarande inte de kvalitativa och de tekniska krav som ställs i tillämpliga EU-direktiv och i Transportstyrelsens föreskrifter.

TABELL 5. Utfall åtaganden kring flygande inspektion, farligt gods och kör- och vilotid, 2018–2020.

	Åtagande	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Flygande inspektion	11 500	11 065	13 531	15 264	12,8 %
Farligt gods	7 000	5 598	5 884	6 238	6,0 %
Kör och vilotid (dagar)	579 000*	391 038	472 432	446 718	-5,4 %

* Antal kontrollerade arbetsdagar.

Polismyndighetens arbete inom yrkestrafikområdet utvecklades positivt under året. Till övervägande del uppfylldes åtagandena. Trots pandemin har Polismyndigheten genomfört cirka 18 000 kontroller på väg av kör- och vilotider. Antalet påverkades dock i viss mån av den pågående pandemin eftersom dessa kontroller i stor omfattning innebär närbkontakt med förare/förarhytt. Antalet kontrollerade arbetsdagar minskade något jämfört med föregående år (-5,4%). Det antal arbetsdagar som myndigheten kontrollerade avseende kör- och vilotider är fortsatt uppskattningsvis dubbelt så många i förhållande till den nivå som anges i tillämpligt direktiv.⁶⁷

67) Enligt Transportstyrelsens beräkningsmodell bör Polismyndigheten kontrollera ca 244 000 arbetsdagar. Transportstyrelsen ska kontrollera motsvarande antal vid sina företagskontroller. Totalt motsvarar detta de 3 % som varje stat inom EU har som sitt åtagande.

Det nya it-systemet för rapportering av flygande inspektioner som togs i drift under 2019, medförde att antalet flygande inspektioner fortsatte att öka under 2020 samt att de fått högre kvalitet. Systemet har funktioner för rapportering till Transportstyrelsen och för uppföljning av verksamheten avseende flygande inspektion. Polismyndigheten har påbörjat möjligheten att, i systemet för kör- och vilotider, följa upp antalet kontroller av cabotage och kombitransporter i syfte att förbättra den statistiska uppföljningen.

Polismyndigheten har slutit avtal med en extern leverantör som validerar Polismyndighetens anställda bilinspektörer så att de uppnår den kompetens som krävs enligt Transportstyrelsens föreskrifter. Under 2020 validerades 4 befintliga bilinspektörer enligt det nya regelverket och dessutom anställdes och validerades 11 nya bilinspektörer under året. Vidare kompetensprövades 106 poliser som har förordnande att genomföra flygande inspektion enligt de nya kraven. Som en följd av pandemin fördröjdes valideringarna och kompetensprövningarna något och ett antal medarbetare genomgick kompetensprov först under hösten efter dispens från Transportstyrelsen. Vid utgången av 2020 hade dock ett antal poliser till följd av pandemin ännu inte haft möjlighet att genomgå kompetensprov och ny dispens är sökt för dessa.

TABELL 6. Antal bilinspektörer i Sverige per den 31 december 2020.

	2018	2019	2020
Antal bilinspektörer	74	74	81

Den trygghetsskapande verksamheten

Regeringens mål

Människors trygghet ska öka.

Polislagen 2 § punkten 2

Till Polismyndighetens uppgifter hör att övervaka den allmänna ordningen och ingripa när störningar inträffat.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att befolkningens upplevda trygghet och oro för brottslighet i samhället utvecklades negativt under 2020 jämfört med 2019. Enligt NTU har andelen medborgare som uppger att de i stor utsträckning är oroliga för brottsligheten i samhället ökat. Upplevelsen av trygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet har försämrats. Det är även fler som uppger att de ofta valt en annan väg eller annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott.

Trygghet är en känsla hos individen som påverkas av både individfaktorer som kön, ålder och social utsatthet, och av situationella faktorer som plats och tid på dygnet. När Polismyndigheten utför sitt uppdrag på ett kompetent och effektivt sätt kan det på ett allmänt plan bidra till att skapa och upprätthålla en känsla av trygghet. I denna bemärkelse är en stor del av Polismyndighetens arbete trygghetsskapande. Polisen utför också trygghetsskapande aktiviteter med det direkta syftet att åtgärda orsaker till oro för brott.

För att bedöma måluppfyllelsen avseende regeringens mål används följande indikatorer⁶⁸:

- andelen medborgare som är mycket/ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet (Nationella trygghetsundersökningen, NTU)
- andelen medborgare som mycket/ganska ofta valt en annan väg eller annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott (NTU)
- andelen medborgare som i stor utsträckning är orolig för brottsligheten i samhället (NTU).

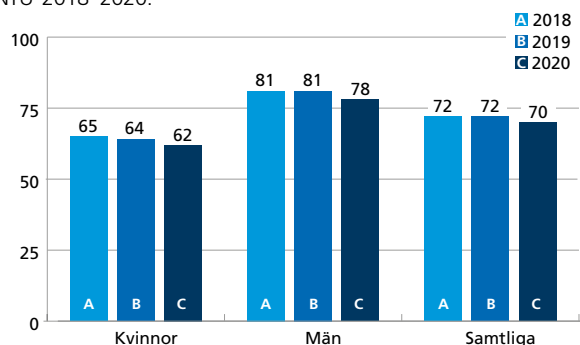
Trygghet och oro för brott bland befolkningen

Nationella trygghetsundersökningen ger oss möjlighet att på nationell nivå se hur otryggheten utvecklar sig över tid och skiljer sig mellan olika grupper i befolkningen och är därmed en indikator på hur vi som samhälle lyckas med att öka människors trygghet. Polismyndigheten är bara en av ett flertal aktörer som kan bidra till målet ökad trygghet. Det är dock inte klarlagt hur sambandet ser ut mellan polisens arbete och utfallet i de nationella mätningarna av otrygghet och oro för att utsättas för brott.⁶⁹

Andelen trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet har minskat

I NTU 2020 uppgav 70 procent att de kände sig (ganska eller mycket) trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Detta var en minskning med 2 procentenheter jämfört med år 2019 och vi ser alltså en negativ utveckling för denna resultatindikator. Andelen trygga minskade både bland kvinnor (62%, -2 procentenheter) och bland män (78%, -3 procentenheter).

FIGUR 16. Andel mycket/ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet, efter kön. NTU 2018–2020.

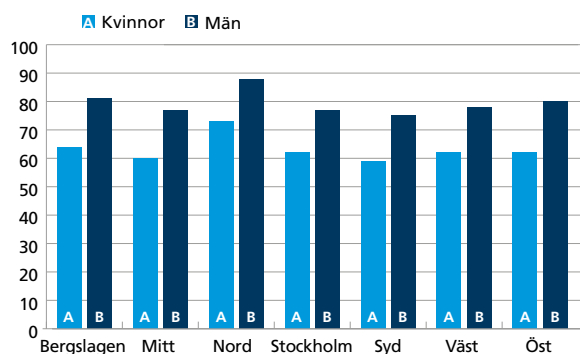

Vid en jämförelse mellan polisregionerna ser vi att det är högst andel trygga (mycket eller ganska) vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet i polisregion Nord (80%) och lägst i polisregion Syd (67%). Förändringarna jämfört med 2019 är marginella.

68) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

69) Anita Heber (2007): *Var rätt om dig! Rädsla för brott enligt forskning, intervju personer och dagspress*. Doktorsavhandling i kriminologi vid Stockholms universitet 2007, s. 230–242; Anita Heber (2008): *En guide till trygghetsundersökningar om brott och trygghet*. Tryggare och mänskligare Göteborg; Anna-Karin Ivert (2018): "Trygghet i forskning och praktik" i Peter Lindström och Ulf Sempert (red) *Kriminologi och poliskunskap. Mötet mellan forskning och praktik*, s. 79–94.

FIGUR 17. Andel mycket/ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet, efter kön och polisregion. NTU 2020.

De regionala skillnaderna avspeglar bara delvis de skillnader som finns avseende antal anmälda brott eller självrapporterad utsatthet för brott inom polisregionerna.

Andelen som är oroliga för brottsligheten i samhället har ökat

I NTU 2020 uppger 47 procent av befolkningen att de i stor utsträckning oroar sig över brottsligheten i samhället. Det är en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2019 års mätning. Det innebär att utvecklingen varit negativ i förhållande till regeringens mål för polisens verksamhet. Nuvarande nivå är den högsta sedan mätningarna startade. Andelen som känner stor oro över brottsligheten i samhället är på samma nivå bland män och kvinnor, och så har det sett ut under de senaste åren.

Andelen som i stor utsträckning oroar sig över brottsligheten i samhället har ökat inom alla åldersgrupper jämfört med 2019. Andelen är lägst i den yngsta åldersgruppen 16–19 år (27%) och högst i åldersgrupperna 55–64 år och 65–74 år (56%). Samma åldersgrupper hade lägst respektive högst andelar även 2019.

Utvecklingen med en högre andel som oroar sig över brottsligheten i samhället kan jämföras med att den självrapporterade utsattheten för brott mot enskild person⁷⁰ har minskat. De olikartade utvecklingskurvorna belyser att det inte finns några entydiga samband mellan brottsligheten i samhället, som är huvudfokus för Polismyndighetens verksamhet, och de känslor av otrygghet och oro för brottslighet som finns i samhället. De åldersgrupper med högst andel som känner oro över brottsligheten är för nästan alla brottstyper de med lägst andel utsatta för brott mot enskild person.

70) I brott mot enskild person ingår i NTU:s undersökningar brottstyperna misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort-/kreditbedrägeri och nätkränkning.

Andelen som väljer annan väg eller annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott har ökat

Oro för att utsättas för brott kan påverka människors handlingar och utgöra en begränsning i vardagen. NTU 2020 visar att för 26 procent av befolkningen har oro för att utsättas för brott lett till att man under det senaste året ofta (mycket eller ganska) har valt en annan väg eller ett annat färdssätt. Andelen är något större än 2019, då den var 24 procent, och även här ser vi alltså en negativ resultatutveckling i förhållande till regeringens mål. Det är betydligt vanligare att kvinnor (33%) ofta har valt ett annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott jämfört med män (18%), dock är utvecklingen över tid likartad.

Andelen som (ganska eller mycket) ofta har valt en annan väg eller ett annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott är störst i åldersgruppen 20–24 år (31%) och lägst i åldersgruppen 75–84 år (17%).

Polismyndighetens trygghetsskapande arbete

Till största delen bedrivs Polismyndighetens trygghetsskapande arbete på lokal nivå, med utgångspunkt i den lokala lägesbilden. Polismyndighetens definition av trygghetsskapande arbete är *sådana aktiviteter som polisen genomför eller aktivt deltar i och som har det primära syftet att åtgärda orsaker som kan skapa rädsla för brott*. Trygghetsskapande aktiviteter har ofta till syfte att även förebygga brott, men ur ett polisiärt perspektiv är det ändå relevant att göra en åtskillnad mellan trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.⁷¹

Trygghetsmätningar kan visa de lokala behoven

NTU ger en nationell bild av trygghet och oro för att utsättas för brott. Men undersökningens resultat kan inte redovisas på kommun- och stadsdelsnivå. De lokala förhållandena avseende otrygghet behöver därför undersökas närmare för att vi ska förstå mer om var, när och hur otryggheten uppstår.⁷²

Trygghetsmätningar är en etablerad metod för att ta reda på var och i vilka situationer människor i lokalsamhället känner otrygghet och oro för att utsättas för brott, liksom vad otryggheten beror på.⁷³ Under 2020

71) Skillnaden mellan trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är alltså att det förstnämnda i första hand är inriktat mot att minska rädslan för att utsättas för brott, medan det senare primärt syftar till att förhindra att brott begås. Polismyndigheten (2018): *Slutrapport. Definitionerna av brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samt styrande dokument*. Dnr A841.321/2016.

72) Marie Torstensson Levander (2007): *Trygghet, säkerhet, oro eller risk? Begreppsdefinitioner och mått*. Sveriges kommuner och landsting, s. 26.

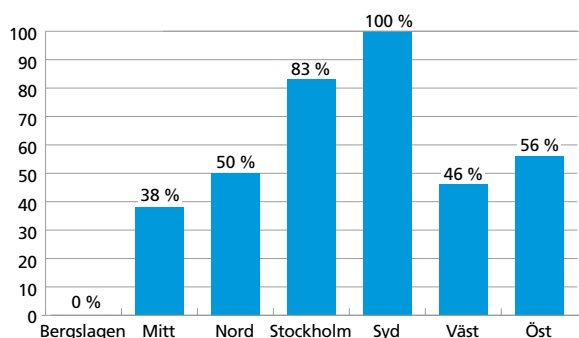
73) Anna-Karin Ivert (2018): "Trygghet i forskning och praktik" i Peter Lindström och Ulf Sempert (red) *Kriminologi och poliskunskap. Mötet mellan forskning och praktik*, s. 79–94; Anita Heber (2008): *En guide till trygghetsundersökningar om brott och trygghet*. Tryggare och mänskligare Göteborg.

genomfördes trygghetsmätningar i cirka 60 procent av lokalpolisområdena.⁷⁴ Andelen är i linje med Brottsförebyggande rådets uppgift för 2019, om att 64 procent av kommunerna under det senaste året gjort en kartläggning av lokala brottsproblem.⁷⁵

Det varierar mellan polisregionerna i vilken utsträckning lokalpolisområdena eller kommuner inom lokalpolisområdet har genomfört trygghetsmätningar. Det saknas uppgifter för tidigare år, så vi kan inte bedöma hur användandet av trygghetsmätningar har förändrats.

FIGUR 18. Andel av lokalpolisområdena där trygghetsmätningar har genomförts under 2020, efter polisregion.*

* Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020.

74) Polismyndighetens nationella uppföljning av det brottsförebyggande arbetet 2020. Frågan besvarades av 89 av 95 lokalpolisområden. När frågan ställdes i oktober 2020 hade trygghetsmätningar genomförts i 53 % av de svarande lokalpolisområdena under 2020, medan 7 % angav att trygghetsmätningar var planerade att genomföras senare under 2020.

75) Brottsförebyggande rådet (2020): *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige. Nuläge och utvecklingsbehov 2020*, s. 6.

Trygghetskapande aktiviteter

Resultaten av trygghetsmätningarna används när lokalpolisområdena planerar och prioriterar sina aktiviteter men även som ett underlag inom ramen för samverkan mellan kommun och polis. De kan även fungera som underlag för medborgarlöften eller som en uppföljning av tidigare medborgarlöften. Att öka tryggheten kan också vara en del av de aktiviteter som genomförs med det primära syftet att förhindra brott. Exempel på specifika aktiviteter som polisen har genomfört med anledning av resultaten i trygghetsmätningar är:

- utökad polisiär närvaro i områden som upplevs som otrygga
- trygghetsvandringar i samverkan med kommunen, fastighetsägare och representanter för de boende för att få en fördjupad bild av orsakerna till otrygghet och oro för att utsättas för brott
- utökad trafikövervakning.

Ökad polisiär närvaro i samband med våldsbrott

En vanlig trygghetskapande åtgärd i samband med grova brott som mord, mordförsök och skjutningar är att polisen under en tid ökar närvaron i det brottsutsatta området, bland annat genom fotpatrullering. I samband med detta är det också vanligt med lokala kommunikationsinsatser med fokus på att öka tryggheten. Under året tillämpades detta arbetssätt bland annat i Borås, Botkyrka, Jönköping, Linköping och Örebro.⁷⁶

76) Polismyndighetens månadsvisa sammanställning *Det goda polisarbetet*.

Effektiv samverkan för trygghet (EST)

Effektiv samverkan för trygghet är en metod inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet som flera lokalpolisområden arbetar med eller planerar att börja arbeta med.⁷⁷ EST är ett verktyg för strukturerad samverkan mellan ett stort antal aktörer i samhället, exempelvis skola, socialtjänst, bostadsbolag och bussföretag. Samverkan inkluderar bland annat att gemensamt skapa en rättvisande lägesbild över situationen i lokalsamhället och att kontinuerligt hålla varandra uppdaterade om vilka aktiviteter man genomför.⁷⁸

Polismyndighetens ingripandeverksamhet

En av Polismyndighetens uppgifter är att övervaka den allmänna ordningen och ingripa när störningar inträffar. För att kunna genomföra uppdraget med kvalitet krävs att Polismyndigheten har en flexibilitet i organisationen som medger en förmåga att anpassa verksamheten. Ingripandeverksamhet är en del av Polismyndighetens yttre operativa verksamhet som finns tillgänglig dygnet runt, året om. Verksamheten består av både händelsestyrda och planlagda aktiviteter. I den planlagda verksamheten sker en stor del av Polismyndighetens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, bland annat genom de åtaganden som finns i medborgarlöften.

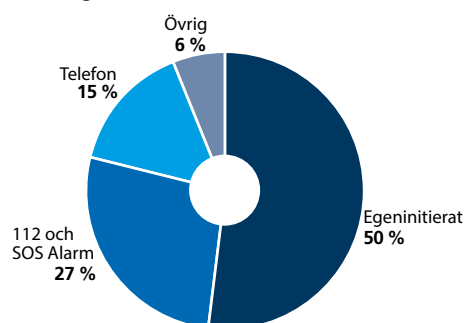
Aktiviteten inom ingripandeverksamheten bidrar i hög grad till resultatet i polisens verksamhet och har stor påverkan på allmänhetens bild av polisens förmåga att bekämpa brott och säkerställa allmänhetens skydd och hjälp. I förlängningen ger detta effekter på den upplevda tryggheten i samhället och förtroendet för polisen.

En stor del av arbetet är händelsestyrt

Ingripandeverksamheten ska så långt som möjligt vara planlagd, men består till stor del av händelsestyrd verksamhet. I det händelsestyrda arbetet handlar det om att reagera på en mer eller mindre akut situation som kommit till myndighetens kännedom, exempelvis genom att allmänheten kontaktar polisen via SOS Alarm (112-samtal), nationella telefonväxeln eller Polisens kontaktcenter (PKC).⁷⁹ Det kan också vara en polis som rapporterar om händelsen till en regionledningscentral (RLC). År 2020 upprättades cirka 52 procent av händelserapporterna av Polismyndigheten, så kallade egeninitierade händelserapporter. 27 procent

kom från 112-samtal eller SOS Alarm, 15 procent kom från telefon och resterande kom från annan kommunikation.

FIGUR 19. Andel upprättade händelserapporter (HR), efter anmälningssätt, 2020.

Det är RLC som i nära samverkan med yttre befäl och jourhavande förundersökningsledare har till uppgift att leda och fördela polisregionens tillgängliga resurser vid akuta händelser. RLC tar emot larm, dirigerar polispatruller och styr alla utryckningar.

Händelsestyrd verksamhet som kräver en insats i närtid prioriteras enligt ordningen 1–3⁸⁰:

- prioritet 1 innebär att ingripande ska göras omedelbart
- prioritet 2 skyndsamt (inom 20 minuter)
- prioritet 3 i närtid (inom 4 timmar).

Efter att händelsen har bedömts och prioriterats upprättas en händelserapport. Händelser eller problem som inte är akuta lämnas över till ett lokalpolisområde för bedömning och beslut om åtgärd (prioritet 5). De ärenden som kräver fortsatt handläggning men inte att en patrull beordras överlämnas till PKC (prioritet 6).

Av alla upprättade händelserapporter med prioritet 1–3 under 2020 ledde 66,1 procent till att en patrull inom ingripandeverksamhet beordrades, jämfört med 66,6 procent under 2019. Om en patrull inte beordras beror det oftast på att problemet inte faller inom polisens uppdrag eller är oseriöst. En orsak kan också vara att det inte finns en tillgänglig resurs för tillfället, eller att ärendet lämnas vidare inom polisorganisationen.

Polisens förmåga att snabbt komma till en brottsplats är avgörande för att i det initiala skedet få så goda utredningsuppslag som möjligt. Till förstahandsåtgärderna hör

77) I den nationella uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet 2020 har 13 lokalpolisområden valt att lyfta fram EST inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

78) Per-Olof Hallin (2019): *Att arbeta brottsförebyggande med Effektiv Samordning för Trygghet (EST) – en exempelsamling*. Malmö universitet.

79) Telefonnummer till både PKC och nationella telefonväxeln är 114 14.

80) Prioritet 4 är idag ledig och används inte.

bland annat att ta upp anmälan, höra vittnen, säkra spår, spärra av och ta föremål i beslag. Detta kan ta mycket tid i anspråk och kräver noggrann dokumentation.

Den händelsestyrda verksamheten är dock inte enbart inriktad mot utredning. Om polisen blir kallad till en händelse där ordningsstörningar inträffat men inget brott ännu har begåtts arbetar patrullen förebyggande. Genom dialog, avvisning samt avlägsnande av personer och folksamlingar förhindrar polisen att brott och olyckor inträffar. I det förebyggande arbetet ingår även rutinmässiga kontroller av personer och fordon.

Ingripandeverksamheten arbetar också till stor del med icke brottsliga händelser genom skydd, hjälp och bistånd till allmänheten. Icke brottsliga händelser kan vara av olika allvarlighetsgrad och kan exempelvis handla om handräckning, självmordsförsök, försvunna personer, sjukdomsfall, olyckor eller att omhändertaga påverkade personer. Omhändertagande av berusade och psykiskt sjuka personer samt hantering av självmord medför dagligen stora arbetsinsatser för polisen.

Ingripandeverksamheten under 2020

Antalet anställda⁸¹ i ingripandeverksamheten ökade under 2020 med 215 personer till 7 498 (28 % kvinnor och 72 % män), vilket motsvarar drygt 27 procent av regionernas samlade resurser. I förhållande till befolkningens mängd är detta en ökning med 2,0 procent jämfört med 2019.

TABELL 7. Antal anställda inom ingripandeverksamheten per 100 000 invånare*, 2018–2020.

Polisregion	2018	2019	2020
Polisregion Bergslagen	70	72	72
Polisregion Mitt	60	59	63
Polisregion Nord	75	70	75
Polisregion Stockholm	69	72	74
Polisregion Syd	73	73	75
Polisregion Väst	73	73	72
Polisregion Öst	69	72	73
Totalt	70	71	73

* Befolkningens mängd baseras på nivån vid utgången av föregående år.

81) I antalet ingår även chefsbefattningar samt 45 civilanställda. Det finns skillnader mellan polisregionerna var man organisatoriskt placerar kommunpolis och områdespoliser, detta påverkar sammanställningen av antalet anställda inom verksamhetsområdet Brottsförebyggande/ingripandeverksamhet.

Till följd av minskat behov av övervakning av allmänna sammankomster, offentliga tillställningar och olika sportevenemang kunde resurserna under 2020 användas till annan verksamhet, såsom utökad närvaro i otrygga områden och på otrygga platser.

Coronapandemins påverkan på ingripandeverksamheten

Den oförutsägbara utvecklingen av coronapandemin innebar en stor utmaning för Polismyndigheten att hantera. Genom att anpassa arbetssätt och metoder uppfyllde ingripandeverksamheten ändå sitt uppdrag.

När det gäller tillståndsgivna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, såsom exempelvis demonstrationer, visade det sig vara svårt för arrangörerna att upprätthålla kravet på maxantal deltagare. För att minska risken för smittspridning iakttog Polismyndigheten därför en mer restriktiv hållning vid bedömningen av tillståndsbeviljande. Polisen har rätt att upplösa allmänna sammankomster som inte följer reglerna.

Till följd av minskat behov av övervakning av allmänna sammankomster, offentliga tillställningar och olika sportevenemang kunde resurserna under 2020 användas till annan verksamhet, såsom utökad närvaro i otrygga områden och på otrygga platser. På grund av smittorisken med anledning av pandemin har dessutom flera utbildningsinsatser fått ställas in inom ingripandeverksamheten vilket också har medfört ett förändrat resursläge.

Krogkontroller för ökad ordning och säkerhet vad gäller bland annat berusningsgrad är också en viktig del av ingripandeverksamhetens uppdrag. Det ligger dock inte i Polismyndighetens uppdrag att kontrollera trängsel eller om krogarna följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Polisens iakttagelser kan dock lämnas till Miljöförvaltningen på kommunen som har uppdraget att utföra kontrollerna. Restriktionerna till följd av coronapandemin kan antas ha påverkat berusningsgraden i krogmiljö. Under 2020 upprättades det 10,8 procent färre händelserapporter om omhändertagande av berusade personer jämfört med 2019.

Regionledningscentraler

För att kunna ta ett helhetsansvar för ingripandeverksamheten finns en RLC i varje polisregion. Utöver att fördela de polisiära resurserna i regionen förser RLC ingripandepatruller med information från samtal och slagningar i system så att bästa förutsättningar för att lösa situationen på plats finns. Antalet anställda inom Polismyndighetens regionledningscentraler ökade under året till 1 122 (+ 17, + 1,5 %).

TABELL 8. Antal 112-samtal till RLC* efter polisregion, 2018–2020.

Polisregion	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Bergslagen	62 009	60 676	63 007	3,8 %
Mitt	61 689	68 268	69 426	1,7 %
Nord	57 750	57 232	58 178	1,7 %
Stockholm	187 044	177 265	179 863	1,5 %
Syd	125 338	131 847	134 541	2,0 %
Väst	141 750	137 245	138 994	1,3 %
Öst	67 781	78 406	82 251	4,9 %
Totalt	703 361	710 939	726 260	2,2 %

* Statistik om inkomna 112-samtal skickas till Polismyndigheten på löpande månadsbasis från SOS-alarm.

Händelserapporternas struktur

Under 2020 registrerades det totalt drygt 998 000 händelserapporter⁸² med prioritet 1–3 som går att kopplas till tre av Polismyndighetens huvudprocesser inom kärnverksamheten – brottsförebyggande verksamhet (BF), utredning och lagföring (UL) och service (SE).⁸³ Drygt hälften (52%) av händelserapporterna kan kopplas till UL vilket är en ökning med 2 procentenheter. Andelen händelserapporter som kopplas mot BF är oförändrad på 32 procent medan SE har minskat med två procentenheter till 16 procent.

Till utredningsverksamheten kan knappt 60 händelsekoder kopplas. Av dessa är det framför allt tre händelsekoder eller grupper av händelsekoder som dominerar. Den största gruppen är olika former av *trafikolyckor och trafikbrott*. Denna omfattar 26 procent eller knappt 132 000 händelserapporter. En annan stor grupp är olika typer av *larm* (bland annat inbrott och överfall). Dessa omfattar 3 procent eller drygt 15 000 händelserapporter. Den största enskilda händelsekoden är *utredningsarbete* som omfattar 21 procent av samtliga händelserapporter inom utredningsverksamheten. På denna kod redovisas bland annat husrannsakn, brottsplatsundersökning, förhör och vittnesmål.

Av de händelsekoder som kan kopplas till brottskategorier inom utredningsverksamheten utgör *trafikbrott* (26%), *våldsbrott* (15%) och *tillgreppsbrott (exkl. butik)* (11%) och sammanlagt 52 procent.

Händelsekoder som kan kopplas till den förebyggande verksamheten domineras av händelsekoden

kontroll personfordon. Denna omfattar 68 procent eller drygt 218 000 av alla händelser inom den förebyggande verksamheten. Utöver denna är även volymerna för händelsekoderna *trafik kontroll* (13%), *bråk* (9%) och *bevakningsuppdrag* (8%) relativt stora. Av samtliga händelserapporter inom den förebyggande verksamheten kan sammanlagt 98 procent kopplas till brottskategorierna *trafikbrott* (81%) och *våldsbrott* (17%).

Inom verksamheten som inte avser brott (service) domineras händelserapporterna av händelsekoden *fylleri* som omfattar 33 procent eller drygt 52 000 av alla händelser. Utöver denna är även volymerna för händelsekoderna *extern serviceltransport* (12%), *handräkning* (11%), *självordsförsök* (9%) och *försvunnen person* (5%) relativt stora.

TABELL 9. Antal upprättade händelserapporter för prioritet 1–3, utvalda händelsekoder mot ej brottsliga verksamheten (service), 2018–2020.

Händelse	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Självordsförsök	15 147	15 667	14 825	- 842	- 5,4 %
LOB Berusad/ Omhändertagen	62 574	58 791	52 430	- 6 361	- 10,8 %
LPT					
Psykisk tvångsvård	5 443	5 230	4 878	- 352	- 6,7 %
Sjukdomsfall/olycka	8 783	8 589	8 375	- 214	- 2,5 %
Handräkning	16 959	17 400	18 357	957	5,5 %
Totalt	108 906	105 677	98 865	- 6 812	- 6,4 %

Antal upprättade händelserapporter, prioritet 1–3

Antalet upprättade händelserapporter ger en bild av hur belastningen ser ut inom ingripande verksamheten. Under 2020 upprättades drygt 1 119 000 händelserapporter med prioritet 1–3, vilket var en ökning (+ 2,1%) jämfört med 2019. Av dessa var 35,7 procent högprioriterade (prio 1–2), vilket var en minskning med 1,1 procentenhet jämfört med 2019.

TABELL 10. Antal händelserapporter, prioritet 1–3, 2018–2020.*

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Antal HR med prioritet 1 och 2	413 151	403 628	399 428	- 4 200	- 1,0 %
Antal HR med prioritet 3	667 518	692 809	720 140	27 331	3,9 %
Totalt	1 080 669	1 096 437	1 119 568	23 131	2,1 %

* Antalet händelserapporter är hämtade från systemet Status. I tidigare årsredovisningar har källan varit systemet Hobit. Redovisningen för åren 2018 och 2019 skiljer sig därmed från uppgifter i tidigare årsredovisningar.

82) Antalet händelserapporter är hämtade från systemet Status. I tidigare årsredovisningar har källan varit systemet Hobit. Bytet av källsystem kan medföra mindre statistiskskillnader. En förändring jämfört med tidigare årsredovisningar är också att enbart händelserapporter där en patrull har blivit beordrad finns med i redovisningen.

83) I Polismyndighetens kärnprocesser ingår även *Kärnverksamhet utanför rättsväsendet* (UR). Denna process är i jämförelse med BF, UL och SE mycket liten och redovisas därför inte i detta avsnitt.

TABELL 11. Antal upprättade händelserapporter för prioritet 1–2 samt i relation till befolkningens mängd, per polisregion, 2018–2020.

	PRIO 1–2				Antal HR (prio 1–2) per 100 000 invånare 2020	ANDEL PRIO 1–2 AV HÄNDELSERAPPORTER PRIO 1–3			
	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)		2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%-enheter)
Bergslagen	28 320	26 707	25 966	-2,8 %	2 967	26,2 %	24,7 %	23,7 %	-1,0
Mitt	33 225	33 644	32 448	-3,6 %	3 427	30,5 %	29,8 %	27,7 %	-2,0
Nord	28 734	28 945	28 184	-2,6 %	3 139	26,2 %	25,6 %	23,4 %	-2,2
Stockholm	111 225	110 378	111 651	1,2 %	4 582	44,7 %	45,1 %	46,4 %	1,3
Syd	81 491	81 352	78 813	-3,1 %	3 972	42,2 %	40,2 %	38,7 %	-1,5
Väst	83 781	78 749	79 985	1,6 %	3 883	49,2 %	47,3 %	45,2 %	-2,1
Öst	46 375	43 853	42 381	-3,4 %	3 762	32,7 %	29,5 %	28,0 %	-1,5
Totalt	413 151	403 628	399 428	-1,0 %	3 868	38,2 %	36,8 %	35,7 %	-1,1

I polisregionerna har de högprioriterade händelserapporterna minskat i olika omfattning. De två polisregioner som uppvisar en ökning är Stockholm och Väst. Att utvecklingen skiljer sig åt mellan polisregionerna kan ha flera förklaringar. En är att prioriteringsordningen har använts olika i polisregionerna, en annan är geografiska och demografiska skillnader.

Antal HR per årsarbetskraft

Ett sätt att beskriva belastningen inom ingripande verksamheten är att sätta antalet händelserapporter (HR) i förhållande till antalet årsarbetskrafter inom IGV. Då det förekommer olikheter mellan polisregionerna var man registrerar sin personal organisatoriskt finns det dock en osäkerhet i nyckeltalet. Det är dessutom endast de aktiviteter inom ingripande verksamheten som resulterat i en registrerad händelserapport som omfattas.

Belastningen avseende antal händelserapporter per årsarbetskraft prioritet 1–3 låg under 2020 på 166, vilket är 4 HR färre än 2019 (-2,2%). Antalet varierade mellan 134 (polisregion Väst) och 223 (polisregion Mitt). Trots att Väst var den enda polisregionen som hade fler antal HR per årsarbetskraft jämfört med 2019 (+9, +6,8%), var antalet HR per årsarbetskraft markant lägre jämfört med övriga polisregioner. Störst minskning har skett i polisregion Stockholm (-12, -7,7%), polisregion Mitt (-12, -4,9%) samt polisregion Nord (-7, -3,4%). Samtliga av dessa polisregioner har en relativt stor ökning av antalet årsarbetskrafter jämfört med föregående år.

Belastningen avseende *högprioriterade ärenden* (prioritet 1–2) låg under 2020 på 59 händelserapporter per årsarbetskraft. Detta är en minskning med 3,3 händelserapporter (-5,3%) jämfört 2019. Belastningen per årsarbetskraft varierar mellan 44 (polisregion Bergslagen) och 69 (polisregion Stockholm).

Polisregion Bergslagen och i viss mån även polisregion Nord ligger på lägre nivåer än övriga (44 respektive 46 händelserapporter). Båda polisregionerna har minskat från redan låga nivåer. Störst förändring av belastningen har skett i polisregion Nord (-11,6%) och polisregion Mitt (-11,4%). Den totalt minskade belastningen beror på att antalet händelserapporter med prioritet 1–2 minskat samtidigt som antalet årsarbetskrafter inom IGV har ökat.

Antal HR per 100 000 invånare

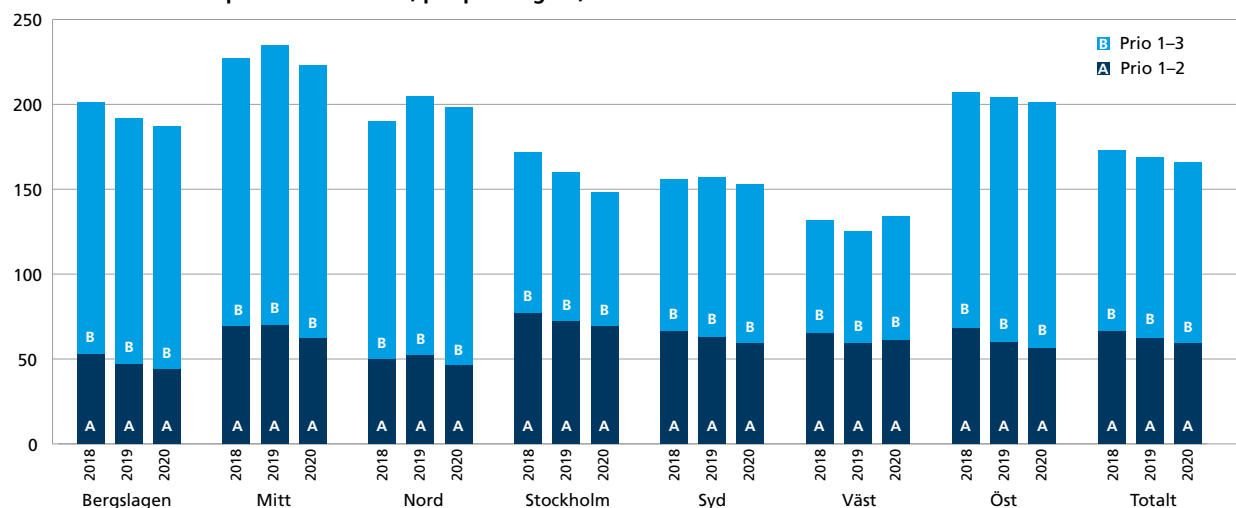
Ett annat sätt att beskriva belastningen inom ingripande verksamheten är att sätta antalet händelserapporter i relation till befolkningens mängd.

Antalet händelserapporter per 100 000 invånare prioritet 1–3 låg 2020 på 10 841 vilket är en ökning med 1,1 procent i förhållande till 2019. Antalet HR, prio 1–3 per 100 000 invånare varierar mellan 8 594 (polisregion Väst) och 13 436 (polisregion Öst), och det är framför allt de befolkningsmässigt mindre polisregionerna som har ett högre antal HR per invånare. Under 2020 skedde relativt stora förändringar av antalet HR per 100 000 invånare i polisregionerna Nord (+6,3%) och Väst (+5,3%).

Antalet *högprioriterade ärenden* (prioritet 1–2) per 100 000 invånare minskade med 2,0 procent till 3 868. Även här varierar antalet mycket mellan polisregionerna. Antalet är betydligt högre i polisregion Öst (3 762) samt i de befolkningsmässigt större polisregionerna Stockholm (4 582), Syd (3 972) och Väst (3 883).

Under 2020 skedde relativt stora förändringar av antalet HR per 100 000 invånare i tre polisregioner: Mitt (-4,6%), Öst (-4,2%), och Syd (-4,0%).

FIGUR 20. Antal HR per årsarbetskraft, per polisregion, 2018–2020.

Andel HR, prio 1–2

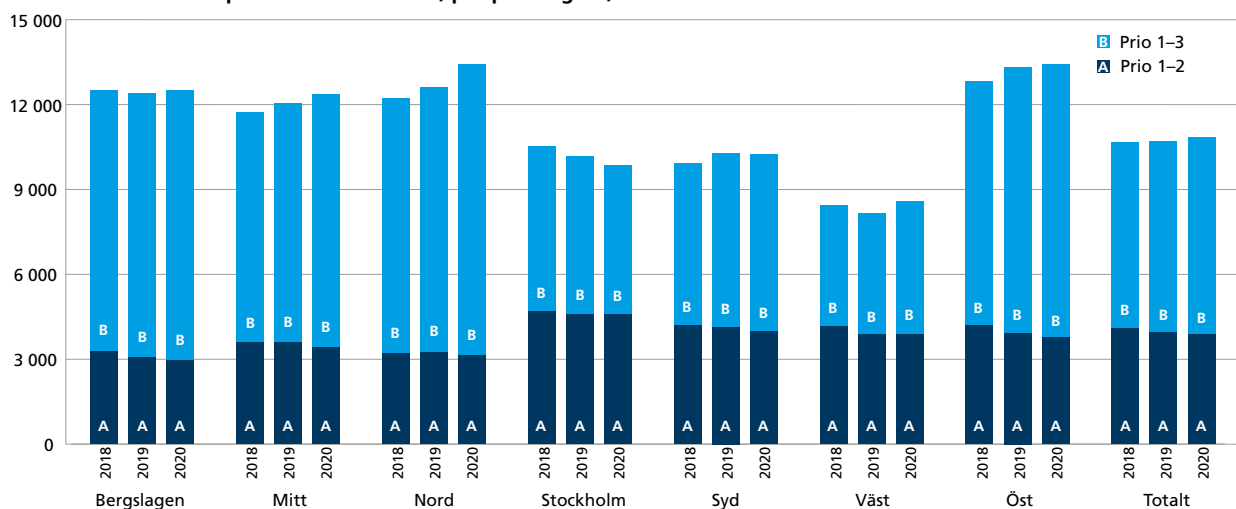
Andelen HR med prio 1–2 är ett nyckeltal som visar andelen *högprioriterade ärenden* (prioritet 1–2) i förhållande till samtliga händelserapporter med prioritet 1–3. Syftet med nyckeltalet är att se hur stor andel av händelserapporterna som bedömts vara akuta, det vill säga som ska hanteras omedelbart eller skyndsamt (se tabell 11).

Andelen låg under 2020 på 35,7 procent vilket är en minskning med 1,1 procentenheter eller 3,1 procent i förhållande till 2019. Andelen varierar mellan 23,4 procent (polisregion Nord) och 46,4 procent (polisregion Stockholm). Polisregion Stockholm är den enda region som har ökat andelen jämfört med 2019 (+ 1,3 procentenheter).

Det kan konstateras att andelen HR med prio 1–2 varierar mycket mellan polisregionerna. Andelen är betydligt högre i polisregionerna Stockholm, Syd och Väst (de tre storstadspolisregionerna) än i övriga polisregioner. Befolkningsmängden och befolkningstätheten är betydligt större i dessa polisregioner, men även geografiska skillnader (storstad/tätort/landsbygd) mellan polisregionerna spelar stor roll.

Under 2020 skedde relativt stora förändringar av andelen HR med prio 1–2 i framförallt polisregionerna Nord (- 8,6 %) och Mitt (- 6,8 %). Det är i nuläget svårt att uttala sig om i vilken omfattning minskningen beror på faktiska förändringar i belastningen, eller om det beror på anpassningar till den nya prioriteringsordning som genomförts under redovisningsperioden.

FIGUR 21. Antal HR per 100 000 invånare, per polisregion, 2018–2020.

Polismyndighetens arbete i utsatta områden

I dag lever cirka 550 000 personer, eller 5,4 procent av Sveriges befolkning, i något av de 60 områden som klassificerats som utsatta områden.⁸⁴ Utsatta områden är en samlingsterm för tre olika områdestyper: utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden. För att underlätta läsningen har vi kursiverat samlingstermen.

Dessa områden präglas av låg socioekonomisk status, kriminell påverkan på lokalsamhället, allmän obenägenhet att delta i rättsprocesser, parallella samhällsstrukturer och våldsbejakande extremism. Områdena finns i alla polisregioner utom i polisregion Nord, men med en högre koncentration i de tre storstadsregionerna (Syd, Väst och Stockholm). I den senaste lägesbilden som presenterades 2019 bedömdes 60 områden vara utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden.⁸⁵

TABELL 12. Fördelning utsatta områden, 2017 och 2019.

Grad av utsatthet	Särskilt utsatt område 2019 (2017)	Riskområde 2019 (2017)	Utsatt område 2019 (2017)	Totalt antal områden 2019 (2017)
Antal	22 (23)	10 (6)	28 (32)	60 (61)

Under 2018 tog Polismyndigheten fram en strategi för arbetet i de *utsatta områdena*.⁸⁶ Strategin anger hur polisen ska arbeta i dessa områden för att stävja en fortsatt negativ utveckling, och för att säkerställa och förbättra det långsiktiga arbetet. Under 2020 förtydligades

den strävan ytterligare genom ett delmål, ”inga nya utsatta områden och reduktion av befintliga”, i den strategiska verksamhetsplanen 2020–2024.⁸⁷

Skjutningarna i utsatta områden motsvarar 36 procent av samtliga skjutningar under året.

Utsatta områden under 2020

I april 2020 gick det ut ett uppdrag till lokalpolisområdena att genomföra en ny inhämtning av uppgifter för att uppdatera de lokala lägesbilderna. Det övergripande syftet var att uppdatera de lokala lägesbilderna för att skapa förutsättningar för lokal aktivitetsplanering mot identifierade problem, men att inte genomföra en nationell bedömning av utvecklingen eller antalet *utsatta områden*.

Underrättelsetjänstens bedömning efter uppdateringen av de lokala lägesbilderna 2020 var att de problem som identifierades i de 60 områden som identifierades som *utsatta områden* 2019, var tämligen konstanta. Den största förändringen är att problemen som beskriver polisen och andra aktörers förmåga att verka i områden bedöms ha minskat i omfattning. Denna utveckling är i linje med de iakttagelser som lyftes i den senaste nationella lägesbilden 2019.

Det har fattats ett beslut om att det ska genomföras en ny inhämtning av uppgifter för att uppdatera lägesbilderna i lokalpolisområdena under 2021, vilken även

84) Tertialuppföljning utsatta områden, januari–december 2020. A035.840/2020.

85) Kriminell påverkan i lokalsamhället – en lägesbild för utvecklingen i utsatta områden, A309.000/2018. Bedömningarna görs inte årligen. En ny bedömning planeras genomföras under 2021.

86) PM 2018:26 Polismyndighetens strategi för arbetet i utsatta områden.

87) Strategisk verksamhetsplan 2020 – 2024. A285.687/2019.

ska leda fram till en ny nationell bedömning av antalet *utsatta områden*.

En slutsats efter arbetet med den nationella lägesbilden 2019 var att it-stödet samt mängden frågor uppfattades som två flaskhalsar. Därför testades ett nytt it-stöd för inhämtningen under 2020, samtidigt som antalet frågor i metodstödet minskades från 160 frågor till 80. Förändringen av antalet frågor genomfördes med stöd av Malmö universitet⁸⁸ för att säkerställa en bibehållen kvalitet och jämförbarhet trots färre antal frågor. Förändringen har medfört att lokalpolisområdena fortare kan besvara frågorna.

Skjutningar i utsatta områden

Under 2020 skedde totalt 130 bekräftade skjutningar i eller med koppling till *utsatta områden*, vilket var en ökning jämfört med 2019 (+ 34 skjutningar). Skjutningarna i *utsatta områden* motsvarar 36 procent av samtliga skjutningar under året. I de skjutningar som inträffade under 2020 ökade även antalet avlidna personer (+4, 24) och skadade (+10, 45) jämfört med föregående år. Skjutningarna kan kopplas till 50 utsatta områden (21 utsatta områden, 10 riskområden och 19 särskilt utsatta områden).⁸⁹

En granskning av Polismyndighetens arbete i utsatta områden

Polismyndighetens arbete i *utsatta områden* har granskats av Riksrevisionen (RIR)⁹⁰ utifrån frågan om arbetet är ändamålsenligt. Granskningen skedde genom intervjuer, fallstudier, enkätundersökning, dokumentstudier, observationer samt statistiska analyser. Riksrevisionen tittade i granskningen på en del av polisens arbete i *utsatta områden*, framför allt arbetsmetoder för att ta fram lägesbilden samt poliser på lokalpolisområden-nivå. Det är en viktig och stor del av polisens arbete i *utsatta områden*, men värt att notera är att det finns mer resurser utöver de i yttre tjänst som jobbar mot problematiken i de utsatta områdena.

Den samlade bedömningen från Riksrevisionen var att arbetet inte fullt ut var ändamålsenligt och de rekommendationer som lämnats till Polismyndigheten löd:

- Öka tillförlitligheten i den process som används för att identifiera *utsatta områden*. Det kan till exempel handla om att se över bedömningskriterierna och ta fram rutiner för hur metodstödet ska användas på ett enhetligt sätt.

- Följ upp hur många områdespoliser som fördelas till *utsatta områden*, både för att säkerställa att beslutet om minst en områdespolis per 5 000 invånare i utsatta områden uppfylls och för att analysera behovet.
- Säkerställ att polisen har tillgång till den tekniska utrustning som behövs för att kunna arbeta effektivt i *utsatta områden*. Det kan till exempel handla om att påskynda utbyggnaden av bevakningskameror och fördelningen av kroppsburna kameror.

Arbetsmetoder och utvecklingsarbete i utsatta områden

Strategin⁹¹ för arbetet i de *utsatta områdena* har tre huvudinriktningar. Den första handlar om att arbetet ska vara relationsskapande och gränssättande med hjälp av en närvarande polis. Lokalpolisområdena har upprättat lokala lägesbilder som utgår från medarbetarnas kunskap om området ur ett medborgarperspektiv. Utifrån denna lägesbild prioriterar man lokalt anpassade åtgärder. Det arbetet fordrar en erfaren, kompetent och tillräcklig personalresurs i området. Den andra huvudinriktningen handlar om att Polismyndighetens samlade resurser och förmågor ska planeras och styras utifrån den lokala lägesbilden. En samordnad styrning och ledning medför att arbetet sker synkroniserat. Den tredje inriktningen handlar om nära samverkan med relevanta samhällsaktörer för att bedriva ett långsiktigt förebyggande och repressivt arbete med syfte att minska brottsligheten och öka tryggheten i de *utsatta områdena*. Problemen kan inte lösas av polisen på egen hand utan det krävs förenade krafttag från hela samhället.

Områdespolisiär verksamhet är en viktig beståndsdel i att uppfylla intentionerna i strategin. För att öka den kompetensen genomfördes under 2020 ett projekt för att ta fram utbildningar riktade mot områdespoliser. Innehållet avser bland annat flera webbaserade utbildningar som har sin grund i evidens- och erfarenhetsbaserade metoder. Utbildningen ska täcka in brottsbekämpning, lagföring samt brottsförebyggande och trygghetskapande åtgärder. Målgruppen breddades under projekt-tiden och delar av utbildningen kommer att rikta sig både till ingripandeverksamhet och till utredare.

En annan aktivitet som syftar till att öka kunskaperna om *utsatta områden*, både inom och utanför myndigheten, har varit att sprida en rapport som publicerades i början av året.⁹² Rapporten är ett resultat av en samverkan

88) Litbo, S., Puur, M., & Gerell, M. (2019). *Delrapport 2. Ett nytt förslag till lokal lägesbildsverktyg*.

89) Tertialuppföljning utsatta områden, januari–december 2020. A035.840/2020.

90) Riksrevisionen (2020): *Rätt insats på rätt plats – polisens arbete i utsatta områden*. RIR 2020:20.

91) PM 2018:26 Polismyndighetens strategi för arbetet i utsatta områden.

92) Westerdahl, S., Gerell, M., Hallin, P. O., & Nilvall, K. (2020): *Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet*. Malmö universitet.

mellan Polismyndigheten och forskare, och den beskriver ämnet *utsatta områden* utifrån olika aspekter. Rapporten skickades ut till samtliga lokalpolisområden och kommunpolis. Den har också delats ut till övriga intresserade både inom och utanför myndigheten, såsom ledningsgrupper på olika nivåer och länsstyrelsens nätverk av brottsförebyggare.

Vidare har samverkan med lokala aktörer fortsatt att prägla det polisiära arbetet i *utsatta områden*. Förutom samverkan med kommunen har lokala samverkansparter i form av till exempel fastighetsägare och näringsliv fått en ökad betydelse. En specifik arbetsmetod för samverkan som fortsatt att sprida sig är EST som innebär kontinuerlig systematisk samverkan med utgångspunkt i en gemensam lägesbild.

Ett annat verktyg för att planera och genomföra insatser som ger långsiktiga effekter i *utsatta områden* är den så kallade Fasmodellen som under 2020 visade på positiva effekter där den använts. Grunden för Fasmodellen är att ett område kan befinna sig i tre olika faser och att varje fas har olika förutsättningar för såväl brottsbekämpande som förebyggande arbete. I första fasen prioriteras arbetsmetoder som innebär en stark polisiär närvaro och reaktiva åtgärder för att successivt under kommande faser kunna etablera långsiktigt förebyggande aktiviteter och slutligen skapa ett ökat förtroende och legitimitet bland medborgarna i området.

Under 2021 kommer Brottsförebyggande rådet ge ut en skrift för att möjliggöra att fler lokalpolisområden kan arbeta enligt modellen.

Samverkan mellan myndigheterna sker på nationell, regional och lokal nivå. Två uppdrag som inleddes under året var de regeringsuppdrag som har bäring mot *utsatta områden* och som startats av den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet där tolv myndigheter ingår.⁹³ Ett av uppdragen är att inrätta ett pilotprojekt som riktar sig mot näringsverksamhet kopplad till organiserad brottslighet, vilket kommer att leda till systematiska kontroller i eller i anslutning till något eller några av de *utsatta områdena*. Det andra uppdraget är att inrätta ett pilotprojekt som syftar till att komma åt felaktig folkbokföring kopplad till organiserad brottslighet. Båda regeringsuppdragen ska redovisas senast 1 oktober 2021. För mer information om utfallet av arbetet i den myndighetsgemensamma satsningen, se särskild rapportering i enlighet med regeringens återrapporteringskrav.⁹⁴

93) Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

94) Polismyndigheten ska senast den 31 mars varje år i en skrivelse till regeringen redogöra för den verksamhet som har bedrivits i den myndighetsgemensamma satsningen mot den grova och organiserade brottsligheten.

Polismyndighetens arbete mot terrorism och våldsbejakande extremism

Terrorhotet mot Sverige bedöms fortsatt vara ett förhöjt hot 3 på en 5-gradig skala.⁹⁵ Allmänhet och företrädare för staten, inklusive poliser, är fortsatt de huvudsakliga målvalen vid terrorattentat, tillsammans med religiösa mål som exempelvis synagogor och moskéer.

Det finns en god tillgång på illegala automatvapen, sprängämnen och handgranater i Sverige vilket påverkar polisens problembild avseende terrorism. Förutom dessa är stick- och huggvapen samt fordon de huvudsakliga vapnen vid attentat.

Bekämpning av terrorism och våldsbejakande extremism

Polismyndighetens arbete mot terrorism och våldsbejakande extremism utgår från den nationella strategin mot terrorism.⁹⁶ Polismyndigheten fortsatte under 2020 det strukturerade arbetet med åtgärder för att bättre motverka eller hantera terrorism.

Förutsättningarna för effektiv samverkan på lokal nivå för att motverka terrorism har förbättrats genom de ändringar i offentlighets- och sekretesslagen samt socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 augusti 2020. Ändringarna är ett resultat av den hemställan om författningsändringar som Polismyndigheten lämnade till regeringen 2017.

Vägledningarna som tagits fram tillsammans med MSB till stöd för ökad säkerhet i offentlig miljö samt gemensam insatsplanering vid pågående dödligt våld har gett en gemensam grund för samverkan avseende att reducera konsekvenser av attentat eller förhindra dem helt. Vägledningarna används i allt högre grad vid olika samhällsaktörers utbildningar.

Samarbetet mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen för att reducera de våldsbejakande extremistmiljöerna har under året påtagligt förbättrats avseende samordning, vilket gett synliga effekter vid insatser mot individer i miljöerna. Samarbetet tar sikte på åtgärder mot tongivande individer inom miljöerna som är brottsaktiva, rekryterar eller finansierar.

Förmågan att i nära anslutning till grova våldsbrott, såsom gängrelaterade skjutningar och sprängningar, snabbt kunna identifiera, lokalisera och gripa gärningsmän har ökat genom ett nytt koncept för tidig bevisning, informationsdelning och ledning av polisresurserna. Problematiken identifierades vid utvärderingen av attentatet i Stockholm samt vid flertalet av de grova våldsbrott som förekommit mellan kriminella nätverk sedan dess.

Vid omfattande attentat finns inom Polismyndigheten möjligheten att använda it-systemet SAFIR som möjliggör en robust inhämtning, hantering och analys av stora datavolymer bild och video från allmänheten. Syftet med systemet är att snabbt kunna ta emot och bearbeta materialet för att identifiera, lokalisera och gripa gärningspersoner innan de kan begå ytterligare attentat. Brittisk polis har bistått Polismyndigheten i utvecklingen som bygger på erfarenheter från terrorattentatet vid Boston Marathon 2013.

Myndighetssamverkan för utbildning och övning var under året starkt begränsad på grund av pandemin.

Gränspolisär verksamhet

Uppdrag enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska under 2020 fortsatt göra de prioriteringar och vidta de åtgärder som krävs för att en fullt fungerande ordinarie gränskontroll vid yttre gräns ska bedrivas under årets samtliga månader. Myndigheten ska därutöver även fortsätta att utveckla sin beredskap och förmåga att vid behov kunna bedriva en ändamålsenlig gränskontroll vid inre gräns.

Polismyndighetens arbete med kompetensutveckling avseende de inre utlänningskontrollerna ska fortsätta under 2020. Myndigheten ska säkerställa att kontrollerna bedrivs effektivt och rättssäkert med tillräckliga resurser samt att statistik över kontrollerna förs på ett ändamålsenligt sätt. Polismyndigheten ska under året fortlöpande och konkret för Justitiedepartementet kunna redogöra för vilken reell utveckling som sker på området.

Yttre gränskontroll

Under året upprätthöll Polismyndigheten en gränskontroll vid yttre gräns samt en ändamålsenlig kontroll vid återförd inre gräns i enlighet med regeringsbeslut. Arbetet påverkades av den kraftigt minskade flygtrafiken med anledning av coronapandemin vilket gjorde att en viss resurs under året kunde användas som stöd till annan verksamhet, till exempel utredningsarbete.

Polismyndigheten fortsatte att under 2020 samordna rapporteringen till Regeringskansliet av de åtgärder som Polismyndigheten och andra ansvariga myndigheter har genomfört med anledning av Schengenutvärderingen 2017. För Polismyndighetens del handlar det framförallt om att åtgärda brister inom gränskontrollen. Bland annat fortsatte arbetet med att utveckla riskanalys, gränskontrollutbildning, kvalitetskontroll samt ledning

95) Säkerhetspolischefen fattar beslut om terrorhotnivån för Sverige. Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) lämnar underlag för beslutet.

96) *Förebygga, Förhindra, Försvåra. Den svenska strategin mot terrorism.* Regeringens skrivelse 2014/15:146.

och styrning. EU-kommissionen genomförde under september/oktober 2019 ett återbesök till Sverige och under 2020 presenterades rapporten från återbesöket. Enligt rapporten hade kvaliteten höjts inom gränspoliserna genom bland annat rekryteringar, utbildningar och införskaffande av utrustning. Däremot kvarstod en hel del arbete för att åtgärda samtliga brister och några nya brister upptäcktes vid återbesöket.

Under 2020 fortsatte arbetet med att revidera den myndighetssammansatta strategin för integrerad gränsförvaltning och ta fram en handlingsplan för att genomföra den, ett arbete som Polismyndigheten ansvarar för tillsammans med övriga berörda myndigheter.

Polismyndigheten arbetade under 2020 med att implementera den nya så kallade Frontex-förordningen (EU) 2019/1896 och har på regeringens uppdrag bland annat deltagit i kommittéarbetet för framtagandet av genomförandeakter dels gällande Eurosur⁹⁷, dels gällande finansiell kompensation till medlemsstater. Med stöd från Fonden för inre säkerhet (ISF) har Polismyndigheten inlett ett projekt för att säkerställa bemanningen av den stående styrkan som hanterar förstärkningsinsatser vid yttre gräns samt införandet av nya ekonomiska rutiner mellan Frontex och Polismyndigheten. Projektet syftar också till att gå igenom och uppdatera styrdokument och att planera för kapacitetsuppbyggnad av förmågan för att kunna hantera framtida kriser med mera.

Myndigheten fortsatte sitt arbete med en nationell samordningscentral för informationsutbyte med samtliga polisregioner, andra myndigheter, Frontex och andra länders gränsförvaltande nationella samordningscentraler. Det operativa samarbetet som ska leda till en förbättrad nationell lägesbild, höjd situationsmedvetenhet och ökad reaktionsförmåga fortsätter att utveckla.

Arbetet med att genomföra förordningen om ett in- och utresesystem (EES) och ETIAS (European Travel Information and Authorisation System) fortsatte under 2020 med fokus på konsekvensanalyser, verksamhetsprocesser och it-utveckling för att efterleva den centrala tidsplan som EU-kommissionen tagit fram för genomförandet.

Det tillfälliga inreseförbudet

Nationella gränspolissektionen prioriterade under året arbetet med det tillfälliga inreseförbud som infördes genom en förordning den 17 mars 2020. Inreseförbudet infördes efter uppmaning av Europeiska rådet och kommissionen i syfte att mildra effekterna av coronavirusets

spridning. Inreseförbudet genererade en stor mängd frågor från allmänheten, andra myndigheter samt från Polismyndigheten internt.

Utöver informationsspridning, sammansättande av en FAQ på polisen.se samt besvarande av enskilda frågor bestod en viktig del av arbetet av att ta fram ett rutindokument gällande hur det tillfälliga inreseförbudet skulle tolkas och tillämpas av den operativa verksamheten för att säkerställa att arbetet med inreseförbudet bedrevs rättssäkert. Rutinen delades även med andra berörda aktörer såsom Utrikesdepartementet och Migrationsverket. De många förlängningarna och ändringarna av inreseförbudet, som ofta annonserades med kort framförhållning, innebar att arbetet under året var mycket intensivt samt att andra arbetsuppgifter tidvis behövde nedprioriteras.

Inre utlänningskontroll

Polismyndigheten ska bedriva en effektiv och rättssäker inre utlänningskontroll. Under 2020 genomgick 57 polisanställda den grundläggande kompetensutvecklingen för polisanställda som ska arbeta med gränspolisverksamhet. Detta kan jämföras med 2019 då 51 genomgick samma utbildning. Efter utbildningen ska en polis kunna inleda och genomföra en inre utlänningskontroll, och en civilanställd ha tillräcklig kunskap för att kunna biträda vid en sådan kontroll. Utöver detta genomfördes utbildning i inre utlänningskontroll för 76 operatörer vid regionledningscentraler. Under 2019 genomgick 65 operatörer utbildningen.

Arbetet med att utveckla en mobilapplikation för inre utlänningskontroll fortsatte och en pilotundersökning med ett begränsat antal deltagare fördelade över landet genomfördes. Syftet är att skapa ett stöd för att genomföra inre utlänningskontroller på ett enhetligt och effektivt sätt samt göra statistikuppgifter enkelt tillgängliga efter genomförd kontroll. Arbetet förväntas leda till att fler personer som vistas illegalt i landet upptäcks vilket i sin tur effektiviserar återvändandearbetet. Ytterligare ett syfte med appen är att förbättra statistikuttaget i samband med inre utlänningskontroller. Kopplat till applikationen har ett metodstöd tagits fram.

Polismyndigheten fortsatte arbetet med att se över möjligheten till att få tillgång till uppgifter om personers rätt till vistelse i Sverige samt fotografi från Migrationsverkets ärendehanteringssystem i applikationen. Arbetet med att se över möjligheter för digital arkivering fortsatte.

97) EUROSUR är Europeiska unionens system för gränsövervakning vid Schengenområdets yttre gränser.

Verkställighet av beslut om av- och utvisning

Uppdrag enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska under 2020 fortsätta arbetet med att verkställa fler beslut om av- och utvisning. Det är alltjämt särskilt angeläget att Polismyndigheten verkställer beslut om utvisning på grund av brott. Myndigheten ska även fortsättningsvis redovisa resultaten av verkställighetsarbetet och hur man har säkerställt att detta arbete har skett värdigt, humant, effektivt, enhetligt och rättssäkert. Polismyndigheten ska därutöver kommentera sin ärendehantering på det sätt som framgår av regeringsbeslut Ju2013/8211/PO, vilket bland annat innebär redovisning av statistik kopplat till Polismyndighetens egna arbete med verkställigheter men även redovisning av myndighetsgemensamma projekt som syftar till att effektivisera arbetet och säkerställande av identitet inför verkställighet.

Polismyndigheten ansvarar för att utarbeta lämpliga, ändamålsenliga och enhetliga arbetsmetoder och rutiner baserade på erfarenheter och rättsliga krav. Detta sker i samarbete mellan Noa och polisregionerna och ger en god grund för hur arbetet ska utföras. Polisregionerna har dessutom ett ansvar för att se till så att enskilda ärenden hanteras korrekt och att de personer vi möter bemöts med respekt och i enlighet med Polismyndighetens värdegrund. Genom denna ordning säkerställer Polismyndigheten att arbetet genomförs värdigt, humant, effektivt, enhetligt och rättssäkert.

Arbetet med att effektivisera och förbättra arbetet med verkställigheter av av- och utvisningsbeslut fortgår löpande. En viktig del i detta arbete är den samverkan med andra berörda myndigheter som genomförs på lokal, regional och nationell nivå.

Arbetet med att skapa processer och rutiner ska leda till att Polismyndigheten effektiviserar verkställighetsarbetet, men det finns många försvärande omständigheter som påverkar myndighetens resultatuppfyllelse. Den balans av verkställighetsärenden som finns hos Polismyndigheten består i huvudsak av ärenden där personer har avvikit. Enklare av- och utvisningsbeslut avseende personer som inte har avvikit verkställs i stor utsträckning.

En annan omständighet som påverkar Polismyndighetens möjligheter att genomföra verkställigheter är Migrationsverkets förvarskapacitet. Det redan begränsande antalet platser minskades ytterligare till följd av Migrationsverkets beslut att dra ner på antalet förvarplatser under sommaren, i praktiken en avdelning per förvar samt hel nedstängning av ett av förvarerna under sommarperioden. Till följd av coronapandemin behövde

ytterligare förvarplatser stängas för att kunna avskilja eventuella coronafall. Dessa förändrade verkställighetsförutsättningar ledde också till att förvarplatser inte frigjordes på samma sätt som förväntat. Bristen på förvarplatser gjorde att Polismyndigheten tvingades till hårda prioriteringar avseende beslut om förvar och polisregionerna behövde fatta beslut om uppsikt i stället för beslut om förvar.

En viktig aspekt för att få omsättning på förvarplatserna är en snabb och effektiv hantering hos Kriminalvården när det gäller beställning och genomförande av transporter. Under 2020 inleddes arbete med att en överenskommelse mellan Polismyndigheten och Kriminalvården om samverkan rörande utrikes verkställighetstransporter. Även när det gäller inrikestransporter kvarstår de tidigare rapporterade kapacitetsproblemen hos Kriminalvården. När Kriminalvården inte kan utföra efterfrågade transporter innebär det att gränspolisära resurser alltjämt i vissa fall behöver läggas på transporter.

Som ett resultat av coronapandemin omfördelade gränspolisen under 2020 resurser för att förstärka annan verksamhet, vilket varit positivt för andra delar av myndigheten som fick del av dessa omfördelade resurser.

Verkställigheter under coronapandemin

Coronapandemin påverkade Polismyndighetens verkställighetsarbete under 2020 eftersom många länder stängde sina gränser för kommersiell flygtrafik. Vidare stängde många utländska beskickningar och ambassader på grund av pandemin. Direktkontakt med mottagande länders ministerier påverkades också eftersom många höll stängt eller endast hade en begränsad kapacitet.

Polismyndighetens återvändandesambandsmän, placerade i Afghanistan respektive Marocko, kallades under våren 2020 hem efter att det konstaterats att arbetet med identifiering och återvändande inte kunde genomföras under rådande omständigheter. Under hösten kunde de återigen stationeras ut i respektive land, men arbetet begränsades fortfarande på grund av respektive lands coronarestriktioner.

Coronapandemin medförde en kraftig minskning av möjliga flygrutter vilket påverkade möjligheten för Polismyndigheten att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut.

Coronapandemin medförde en kraftig minskning av möjliga flygrutter vilket påverkade möjligheten för Polismyndigheten att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut. Därtill påverkade också mottagar- och

transitländernas olika karantänsregler valet av möjliga resvägar. För att försöka mildra konsekvenserna av coronapandemins inverkan på verkställighetsarbetet vidtog Polismyndigheten flertalet åtgärder. Bland annat genomfördes veckovisa möten mellan nationella gränspolisregionerna, polisregionerna och Kriminalvården. Mötena syftade till snabb och effektiv informationsdelning av uppdaterad information från mottagarländerna om gränsernas öppettider och att effektivt samordna verkställigheter under rådande omständigheter.

Vidare organiserade och deltog Polismyndigheten tillsammans med Kriminalvården i flera Joint Return Operations med charterflyg i Frontex regi samt arrangerade också egna charterflyg för att på så sätt kunna genomföra verkställigheter trots inställda flygrutter. Vi samarbetade också med ambassader för att förmedla kontakten med återvändare i anslutning till repatrieringsflyg till respektive mottagarland.

En stor del av de öppna återvändarärendena utgörs av ärenden till Afghanistan. Polismyndigheten har totalt 4 982 öppna återvändarärenden till landet varav 61 är utvisade på grund av brott. På grund av coronapandemin ombad afghanska myndigheter Sverige och EU:s medlemsstater att stoppa allt återvändande till Afghanistan. Polismyndigheten genomförde trots det en charter till Afghanistan i juni med frivilliga återvändare vars ärenden hanterades av polisen. Sverige var det enda landet i EU som under perioden mars till november fick tillstånd att genomföra en återvändaroperation till Afghanistan under perioden som de afghanska myndigheterna ombett EU att stoppa återvändandet. I oktober öppnade de afghanska myndigheterna upp för att ta emot icke frivilliga återvändare men med vissa restriktioner på grund av coronapandemin, bland annat krav på att alla återvändare ska genomföra provtagning gällande eventuell pågående infektion av coronaviruset (PCR-test) innan avresa. På grund av svensk lagstiftning kan PCR-test inte utföras om personen inte är villig att utföra testet, därmed har i praktiken inga icke frivilliga utvisningar verkställts till Afghanistan under 2020.

Trots coronapandemin kunde Polismyndigheten under 2020 verkställa 3 409 av- och utvisningar överlämnade från Migrationsverket samt 515 utvisningar avseende personer utvisade av allmän domstol under 2020. Under 2019 kunde totalt 4 547 verkställigheter genomföras.

Andra yttre omständigheter som påverkar möjligheten att verkställa

Ytterligare en faktor som påverkade möjligheten till verkställigheter under 2020 är problematiken med att genomföra verkställigheter med tvång till ett antal länder.

Gällande Irak har EU ett avtal från 2012 där det framgår att landet ska återta alla sina medborgare som saknar tillstånd att vistas i EU. Trots avtalet har Polismyndigheten inte kunnat genomföra utvisningar till Irak om personen inte medverkat till att återvända. Det finns 2 009 öppna återvändandeärenden till Irak, varav 43 är utvisade på grund av brott.

Somalia återtar endast sina medborgare som återvänder frivilligt. Signaler från somaliska företrädare har gjort gällande att det finns en önskan att ingå en överenskommelse gällande återvändande till Somalia med tvång. Polismyndighetens uppfattning är att en sådan överenskommelse skulle möjliggöra återvändande på tvång till Somalia. Antalet öppna återvändarärenden hos Polismyndigheten avseende medborgare i Somalia uppgår till 969, varav 29 är utvisade på grund av brott.

De iranska myndigheterna kräver också att medborgare som återvänder till Iran ska återvända frivilligt och inga tvångsutvisningar till Iran har genomfördes under 2020. Varken EU eller Sverige har ett återtagandeavtal med Iran. Av de 500 öppna återvändandeärenden till Iran är 19 utvisade på grund av brott.

Gällande Libanon råder det stora svårigheter att genomföra tvångsutvisningar till landet. Polismyndigheten har 181 öppna återvändandeärenden till Libanon varav 4 är utvisade på grund av brott.

För samtliga ovan nämnda länder ligger lösningen för att kunna genomföra och öka antalet verkställigheter utanför Polismyndighetens kontroll och måste lösas på en annan nivå.

Verkställda beslut om avvisning och utvisning

Migrationsverket har möjlighet att lämna över avvisnings- och utvisningsärenden för verkställighet till Polismyndigheten. Under 2020 minskade antalet överlämnade ärenden med 27 procent jämfört med 2019. Totalt inkom 7 341 ärenden jämfört med 10 016 under 2019. Av de överlämnade ärendena 2020 var 551 (8 %) sådana som handläggs enligt Dublinförordningen. Inkomna verkställighetsärenden delas in i tre olika kategorier.

- Kategori 1 innebär att utlänningen har en giltig resehandling och att verkställighet ska ske till ett land som det är möjligt att verkställa till (inkluderar överföringar i enlighet med Dublinförordningen).
- Kategori 2 omfattar ärenden där utlänningen kommer från ett land dit verkställighet är möjlig och identiteten är fastställd men resehandling saknas.

TABELL 13. Inkomna verkställighetsärenden (inklusive Dublinärenden), andel avvikna samt verkställda beslut*, 2018–2020.

Kategori	2018				2019				2020					Förändring 19–20 (%)
	1	2	3	Totalt	1	2	3	Totalt	1	2	3	Ingen kategori	Totalt	
Inkomna ärenden														
Antal	3 001	2 548	4 980	10 529	2 886	2 523	4 607	10 016	2 202	2 149	2 922	68	7 341	-2 675
Andel (%)	29 %	24 %	47 %	100 %	29 %	25 %	46 %	100 %	30 %	29 %	40 %	1 %	100 %	-27,0 %
Varav avvikna														
Antal	2 248	1 918	3 811	7 977	2 133	1 989	3 733	7 855	1 634	1 564	2 166	15	5 364	-2 491
Andel (%)	75 %	75 %	77 %	76 %	74 %	79 %	81 %	78 %	74 %	73 %	74 %		73 %	-32,0 %
Verkställda genom Polismyndighetens försorg														
Antal	907	395	406	1 708	834	414	503	1 751	760	308	341		1 409	-342
Andel (%)	30 %	16 %	8 %	16 %	29 %	16 %	11 %	17 %	35 %	14 %	12 %		20 %	-20,0 %
Verkställda genom egen utresa														
Antal	652	623	1 081	2 356	611	568	1 063	2 242	432	578	990		2 000	-242
Andel (%)	22 %	24 %	22 %	22 %	21 %	23 %	23 %	22 %	20 %	27 %	34 %		27 %	-11,0 %
Dublinärenden														
Antal				1 153				940					551	-389
Andel (%)				11 %				9 %					8 %	-41,0 %

* Verkställda beslut kan ha inkommit ett annat år än de verkställts och utgör därmed inte en delmängd av de inkomna ärendena.

- Kategori 3 är ärenden där identiteten inte är fastställd eller det är fråga om ett ursprungsland dit det är svårt eller mycket svårt att verkställa besluten.⁹⁸

Under 2020 verkställdes totalt 3 409 avvísings- och utvisningsbeslut som överlämnats till polisen från Migrationsverket vilket är en minskning med 584 verkställda personer jämfört med 2019. Att minskningen är så stor beror på konsekvenser av coronapandemin och svårigheter att genomföra tvångsutvisningar till ett antal olika länder.

Utvisning på grund av brott samt avvísningar beslutade av Polismyndigheten

För att belysa bredden av det återvändandearbete som bedrivs inom myndigheten redovisas även statistik gällande personer som av allmän domstol har utvisats på grund av brott och avvísningar beslutade av Polismyndigheten. När det gäller personer som har utvisats av allmän domstol på grund av brott minskade verkställigheten under året i jämförelse med motsvarande period 2019, från 554 till 515. Under 2020 inkom 699 ärenden avseende personer utvisade av allmän domstol till Polismyndigheten vilket är en ökning jämfört med 2019 då 652 ärenden inkom. Det skedde en ökning av

balansen med öppna ärenden i kategorin, från 685 öppna ärenden 2019 till 769 öppna ärenden under 2020.

TABELL 14. Inkomna och verkställda utvisningsbeslut från allmän domstol, 2018–2020.

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Inkomna ärenden avseende personer som utvisats av allmän domstol	723	652	699	7,2 %
Beslut verkställda av Polismyndigheten avseende personer utvisade av allmän domstol	649	554	515	-7,0 %
Öppna ärenden avseende personer som utvisats av allmän domstol*	652	685	769	12,3 %

* Siffran avser antalet öppna ärenden den 31 december 2020.

Under 2020 fattade Polismyndigheten 7 956 avvísingsbeslut. Av dessa fattades 5 215 inom ramen för den återinförda kontrollen vid inre gräns, vilket motsvarar 76 procent av besluten vid gräns och 66 procent av det totala antalet fattade avvísingsbeslut. Under året verkställdes 7 563 beslut om avvísning fattade av Polismyndigheten, antingen genom Polismyndighetens försorg eller genom att personen reste ut på egen hand, vilket är en minskning i jämförelse med 2019 då 8 627 verkställdes.

98) Beskrivningarna har förtydligats till tidigare årsredovisningar. De definitioner som nu anges är de som tillämpats vid denna och tidigare datainsamlingar.

TABELL 15. Beslut om avvísningar fattade av Polismyndigheten, 2018–2020.

	2018			2019			2020		
	Beslut om avvísning fattade av Polismyndigheten	varav vid den tillfälligt återinförda gränskontrollen vid inre gräns	Andel (%) beslut om avvísning fattade vid den återinförda gränskontrollen vid inre gräns	Beslut om avvísning fattade av Polismyndigheten	varav vid den tillfälligt återinförda gränskontrollen vid inre gräns	Andel (%) beslut om avvísning fattade vid den återinförda gränskontrollen vid inre gräns	Beslut om avvísning fattade av Polismyndigheten	varav vid den tillfälligt återinförda gränskontrollen vid inre gräns	Andel (%) beslut om avvísning fattade vid den återinförda gränskontrollen vid inre gräns
Inne i landet	1 291			1 400			1 129		
Vid gräns	8 420	6 854	81 %	7 036	5 315	76%	6 827	5 215	76 %
Summa	9 711	6 854	71 %	8 439	5 315	63%	7 956	5 215	66 %

TABELL 16. Verkställda avvísningsbeslut fattade av Polismyndigheten, 2018–2020.

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Verkställda beslut om avvísning	9 385	8 627	7 563	-12,3 %
Beslut verkställda genom Polismyndighetens försorg	5 735	2 876	6 084	111,5 %
Beslut verkställda genom egen utresa	3 650	5 753	1 479	-74,3 %

Säkerställda identitetsuppgifter vid överlämnandet från Migrationsverket

Av de ärenden som överlämnades från Migrationsverket till Polismyndigheten ingår 30 procent i kategori 1. I dessa ärenden fanns vid överlämnandet säkerställda identitetsuppgifter i form av en resehandling, vilken är nödvändig för att få till stånd en verkställighet. Av dessa ärenden var dock 1 634 avvikna vid överlämnandet vilket motsvarar 74 procent av ärendena i kategori 1. Säkerställda identitetsuppgifter saknades vid överlämnandet för de ärenden som ingår i kategori 2 och 3 (där 73 respektive 74 procent av de överlämnade ärendena i dessa kategorier var avvikna).

Identitetsuppgifter säkerställda av polisen

Polismyndighetens arbete i utlänningsärenden är inte begränsat till de polisiära befogenheter som förutsågs av lagstiftaren, såsom spaning och brukande av tvångsmedel.⁹⁹ Polisregionerna har rapporterat att de använt polisiära befogenheter i liten utsträckning. Bedömningen är att polisen använder utredningsarbete för

att säkerställa identitetsuppgifter i verkställighetsärenden i väsentligt större utsträckning än vad som redovisats av polisregionerna till nationella operativa avdelningen.

Polismyndigheten utökade under 2020 antalet återvändandesambandsmän till sex stycken varav fyra är stationära och två ambulerande.¹⁰⁰ Metoden med ambulerande återvändandesambandsmän är en sedan tidigare oöpprad metod. Med ambulerande sambandsmän förväntas Polismyndigheten kunna verkställa fler beslut av svårare karaktär till länder där man i dagsläget inte kan motivera en stationär placering.

Återvändandesambandsmännen samverkar med lokala aktörer som är involverade i återvändandeprocessen i respektive land för att effektivisera återvändandet; bland annat myndigheter och stödorganisationer för att främja ett hållbart och humant återvändande. Verksamheten bidrog bland annat till att fler personer kunde identifieras och att fler verkställigheter av av- och utvisningsbeslut till de länder där återvändarsambandsmännen är stationerade genomfördes.

TABELL 17. Identitetsuppgifter säkerställda av Polismyndigheten 2018–2020.

	2018			2019			2020		
	Beslut verkställda genom Polismyndighetens försorg	Beslut verkställda genom egen utresa	Summa, antal där polisiär kompetens utnyttjas	Beslut verkställda genom Polismyndighetens försorg	Beslut verkställda genom egen utresa	Summa, antal där polisiär kompetens utnyttjas	Beslut verkställda genom Polismyndighetens försorg	Beslut verkställda genom egen utresa	Summa, antal där polisiär kompetens utnyttjas
ID-fastställelse genom eftersökning/spaning	26	2	28	42	13	55	64	24	88
ID-fastställelse genom bruk av tvångsmedel	20	5	25	118	3	121	165	12	177
ID fastställd genom tvång och eftersökning/spaning*							77	10	87

* endast siffror för 2020 tillgängliga.

99) Se proposition 1997/98:173, Verkställighet och återvändande – en del av asylprocessen.

100) En av huvuduppgifterna för både stationära och ambulerande sambandsmän är att arbeta på plats i respektive land för att enklare kunna verifiera identitetsuppgifter och på så sätt öka möjligheten att verkställa utvisningsbeslut.

Den brottsutredande verksamheten

Regeringens mål

Verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet. Brottsuppläkningen ska öka.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att resultatet för utredning och lagföring utvecklades positivt under 2020 jämfört med 2019. Positivt är att antalet ärenden redovisade till åklagare ökade. Under 2020 såg vi också en positiv utveckling med minskade antal öppna ärenden. Redovisningsandelen utvecklades också positivt.

Utredningsandelen och tiden från det att ett ärende kom in till dess att vi redovisade det till åklagare var oförändrad. Lagföringskvoten minskade marginellt, men låg fortsatt på en hög nivå.

För att bedöma måloppfyllelsen avseende regeringens mål används följande indikatorer¹⁰¹:

- antalet ärenden som redovisades till åklagare
- redovisningsandel
- utredningsandel
- omfattning på den så kallade kompletteringsvolymen (andelen ärenden i vilka Åklagarmyndigheten begär kompletteringar i utredningen)
- lagföringskvoten
- hur lång tid ett ärende tar innan det redovisas till åklagare (medelgenomströmningstid)
- antalet öppna ärenden äldre än 12 månader
- antal öppna ärenden totalt.

I det här avsnittet redovisas det nationella verksamhetsresultatet för utredning och lagföring (inklusive den forensiska verksamheten). Om det finns avvikande utfall för polisregioner eller brottskategorier kommenterar vi dessa. Här redogörs även för de återrappporteringskrav som föreligger i regleringsbrevet – Polismyndighetens arbete med att stärka förmågan att utreda brott (med särskilt fokus på den grova brottsligheten), förstärkt arbete gällande särskilt utsatta brottsoffer, hatbrott och andra brott som hotar demokratin, samt förhör i samband med utredning av brott. Avslutningsvis redogörs för kostnaden per redovisat ärende.

För mer information om de redovisade måtten se Bilaga 1 – *Definitioner och faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen* och Bilaga 8 – *Ärendestatistik*.

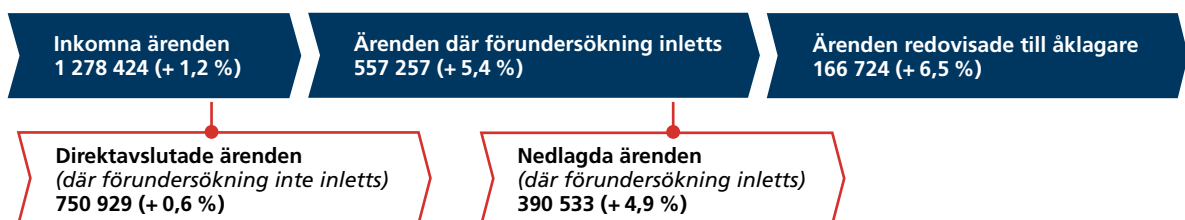
Redovisning av verksamhetsresultat – utredning och lagföring

Polismyndigheten hanterar årligen mycket stora ärendevolymer. Varje år inkommer och avslutas drygt 1,2 miljoner ärenden om brott. Under 2020 rörde det sig i genomsnitt om cirka 3 500 inskrivna ärenden per dag. Varje ärende innehåller ett eller flera anmälda brott.¹⁰²

Alla dessa ärenden och brott måste hanteras på ett eller annat sätt. Under en dag fattar polisen en rad olika beslut, exempelvis om att inleda en förundersökning (FU) eller att en brottsutredning ska läggas ner.

Redovisningen av verksamhetsresultatet för utredning och lagföring följer detta ärendeflöde.

FIGUR 22. Polismyndighetens ärendeflöde och ärendevolymer 2020.

101) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

102) I 1,7 procent av de avslutade ärendena under 2020 var gärningen inte ett brott.

Brotts- och utredningsstruktur

En viktig faktor för utredningsresultatet är vilka brott det är som anmäls och utreds och hur dessa utvecklar sig över tid.

Brotten i de olika brottskategorierna har olika egenskaper vilka påverkar resultatnivåerna och förklarar varför resultaten varierar mellan brottskategorier och över tid. Dessa egenskaper kan delas in i tre grupper.

- 1. Ingridandebrott.** Brott som har den egenskapen att samtidigt som en brottsanmälan upprättas finns det vanligtvis en identifierad misstänkt person. Dessa brott som vanligtvis anmäls av polisen, någon annan myndighet eller ett företag är därför förhållandevis enkla att klara upp. *Ingridandebrott* består i huvudsak av brottskategorierna narkotikabrott, trafikbrott, tillgrepp i butik samt vissa övriga specialstraffrättsliga brott, bedrägeribrott m.m. och övriga brottsbalksbrott.
- 2. Offerbrott med interaktion.** Brott som har den egenskapen att offret vanligtvis har konfronterats med gärningspersonen och kan ge ett signalement. Relativt ofta är också gärningspersonen bekant med offret. Dessa brott är generellt sett medelsvåra att klara upp. *Offerbrott med interaktion* består i huvudsak av brottskategorierna våldsbrott och övriga brott mot person.
- 3. Offerbrott utan interaktion.** Brott som har den egenskapen att det är mindre vanligt att offret eller någon annan sett gärningspersonen begå brottet. Detta gör att polisen har begränsat med

information. Dessa brott är därför ofta relativt svåra att klara upp. *Offerbrott utan interaktion* består i huvudsak av brottskategorierna tillgreppsbrott (exkl. i butik), skadegörelsebrott samt vissa bedrägeribrott m.m. och övriga brottsbalksbrott.

Dessa egenskaper förklarar varför till exempel utredningsandelen för narkotikabrott, trafikbrott och tillgrepp i butik som tillhör gruppen ingripandebrott är betydligt högre än för de brottskategorier som tillhör grupperna offerbrott. Fördelningen mellan dessa grupper påverkar också utredningsresultatet. Om exempelvis andelen ingripandebrott ökat och offerbrotten minskat kan man förvänta sig fler ärenden redovisade till åklagare och högre utrednings- och redovisningsandelar.

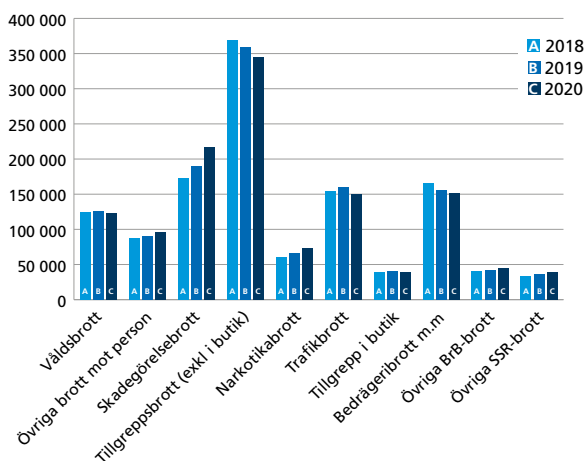
Inkomna ärenden

Under 2020 inkom 1 278 424 ärenden vilket är en ökning med 1,2 procent jämfört med året innan. Samtidigt ökade antalet anmälda brott med 0,6 procent till 1 620 264.

De vanligast förekommande anmälda brotten var *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* och *skadegörelsebrott* som tillsammans omfattade 44 procent av alla inkomna ärenden. Därefter följde *bedrägeribrott m.m.* och *trafikbrott* som båda omfattade 12 procent av alla inkomna ärenden.

De inkomna ärendena ökade i samtliga polisregioner utom Mitt och Väst. Den största ökningen, både procentuellt och antalsmässigt, skedde i polisregion Stockholm (+ 10 312, +2,6%).

FIGUR 23. Inkomna ärenden, per brottskategori, 2018–2020.

De inkomna ärendena ökade i hälften av brottskategorierna. De procentuellt största ökningarna skedde för *skadegörelsebrott* (+ 28 083, + 14,8 %) och *narkotikabrott* (+ 7 428, + 11,3 %). Ungefär hälften av ökningen av skadegörelsebrotten skedde i polisregion Stockholm där även 31 procent av samtliga skadegörelsebrott inkom. De brottskategorier där de inkomna ärendena antalsmässigt minskade mest var *tillgreppsbrott (exkl. i butik)*, *trafikbrott*, *bedrägeribrott m.m.* och *våldsbrott*.

År 2020 präglades i stor utsträckning av coronapandemin. Denna påverkade olika delar av vårt samhälle och även den anmälda brottsligheten. Under en normalmånad finns det många olika faktorer som påverkar den anmälda brottsligheten. Variationerna mellan åren är därför ofta stora även när det inte råder pandemi. Detta gäller särskilt under årets första hälft då bland annat rörliga helger som påsk kan skapa stora variationer. Det är därför i allmänhet svårt att med säkerhet härleda en specifik faktor som orsak till eventuella förändringar.

Under 2020 har det dock skett variationer i inflödet av ärenden som högst troligt är en konsekvens av coronapandemin. I januari–februari och inledningen av mars 2020 var antalet inkomna ärenden betydligt fler än under motsvarande månader 2019. Denna högre nivå inleddes redan efter sommaren 2019. Med start i slutet av vecka 11 i mars 2020, det vill säga i samband med att allmänna råd och restriktioner infördes, skedde en kraftig minskning av antalet inkomna ärenden och den fortsatte under resten av månaden. Denna lägre nivå fortsatte också under de två första veckorna i april. De största minskningarna kunde framför allt kopplas till de brottskategorier som påverkades av att ett stort antal människor stannade hemma eller inte rörde sig i offentlig-

heten i samma utsträckning som tidigare. Exempelvis ledde mindre trafik på vägarna till färre inkomna ärenden och färre butiksbesök ledde till färre butikstillgrepp. Våldsbrotten minskade också relativt mycket, vilket sannolikt berodde på ett betydligt lugnare kvälls- och nattliv. Det är därför högst troligt att pandemin under denna period hade en dämpande effekt på den anmälda brottsligheten.

Antalet inkomna ärenden var under juni–juli 2020 högre än under motsvarande månader 2019. Ökningen omfattade i huvudsak skadegörelsebrott och brott som inträffat under inledningen av året men som inte anmälts förrän under sommaren. Under augusti–december låg dock antalet inkomna ärenden på ungefär samma nivå som under motsvarande period 2019. Det finns därför inga tydliga tecken på en pandemieffekt under dessa månader av det slag som fanns under mars och april.

Avslutade ärenden där förundersökning inte inletts

För ett inkommet ärende kan i regel ett av två olika beslut fattas. Antingen avslutas ärendet utan att en förundersökning inleds eller så fattas beslut om att inleda en förundersökning. Av 23 kap. 1 § rättegångsbalken framgår att en förundersökning ska inledas så snart det på grund av angivelse eller av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats. Det framgår också att en förundersökning inte behöver inledas om det är uppenbart att brottet inte går att utreda.

Antalet avslutade ärenden där förundersökning inte inleddes ökade med 0,6 procent till 750 929 ärenden under 2020. Förundersökningsandelen, det vill säga andelen avslutade ärenden för vilka det inletts en förundersökning, var 42,6 procent, vilket är en ökning med 1,1 procentenhet. Detta innebär att för drygt 57 procent av de inkomna ärendena inleddes det ingen förundersökning.

Varför utreds då inte fler brott? Anmälda brott som i regel inte utreds kan delas in i tre kategorier.

1. Brott som omöjligen kan klaras upp. Kategorin omfattar till exempel gärningar som inte är brott, fall där den misstänkte avlidit, fall där den misstänkte är underårig samt fall där det inte går att visa att något brott har begåtts.
2. Brott som inte bör utredas. Det vill säga brott som skulle vara möjliga att utreda men som inte bör utredas av till exempel processekonomiska skäl; förundersökningsbegränsningar samt särskild åtalsprövning.
3. Svårutredda brott. En stor del av de brott som anmäls till polisen har mycket låga förutsättningar att kunna klaras upp till följd av försvårade omständigheter och brist på spaningsuppslag.

En förväntan om att alla brott ska utredas är därför inte realistisk. Vissa brott kan vara så svårlösta att åtgärderna som skulle krävas för en utredningsframgång inte står i rimlig proportion till brottets svårhetsgrad. Ibland är det inte teoretiskt möjligt, till exempel vid brottsanmälningar som visar sig vara påhittade. Ibland kan det innebära praktiska problem, exempelvis när brott har skett utomlands och brottet kanske främst anmäls för att säkerställa försäkringsbolagens krav på polisanmälan.

Trots att alla anmälda brott inte utreds är det viktigt att man fortsätter att anmäla brott till Polismyndigheten. Inom polisen används exempelvis uppgifter om anmälda brott i den brottsförebyggande verksamheten och i samband med brottsanalys och brottsamordning. Det är också viktigt att Sverige kan producera en så korrekt brottsstatistik som möjligt, vilken används för en rad olika ändamål, bland annat i kriminalpolitiska sammanhang.

Vad är det då för brott som i allmänhet bedöms inte gå att utreda? De brottkategorier där det är vanligast att förundersökning inte inleds är *tillgreppsbrott (exkl. i butik)*, *skadegörelsebrott*, *bedrägeribrott m.m.* och *trafikbrott*, det vill säga de fyra brottkategorier som står för 68 procent av alla inkomna ärenden. Tillgrepps- och skadegörelsebrotten har de lägsta förundersökningsandelarna (7,9 % respektive 20,0 %) av alla brottkategorier.

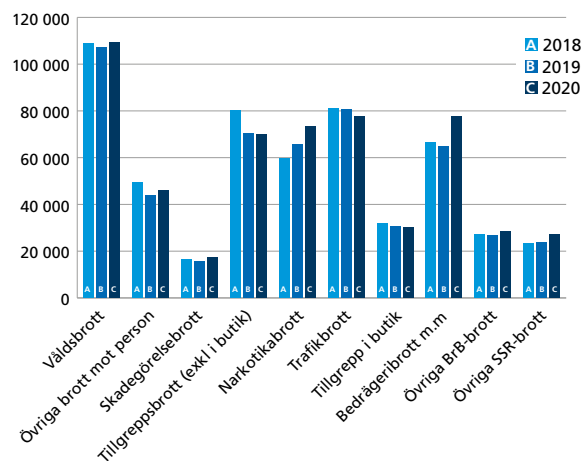
Bland tillgreppsbrotten är det framför allt stöld utan inbrott, cykel- och elcykelstöld, stöld genom inbrott (främst inbrott i källare och vind) samt stöld ur eller från motordrivet fordon som utreds i liten omfattning. Bland skadegörelsebrotten dominerar olika former av klotter samt skadegörelse mot stat, kommun och lands-ting. För trafikbrotten är det framför allt smitning vid parkeringsskada som utreds i liten omfattning och slutligen för bedrägeribrott m.m. dominerar kortbedrägerier och främst sådana utan fysiskt kort.

Avslutade ärenden där förundersökning inletts (bearbetade ärenden)

De avslutade ärenden för vilka det inletts en förundersökning benämns bearbetade ärenden. Dessa ökade med 5,4 procent till 557 257 ärenden under 2020. Antalsmässigt är det framför allt *narkotika- och bedrägeribrott m.m.* som ökat. De enda brottkategorier för vilka det utreddes färre ärenden under 2020 jämfört med föregående år var *trafikbrott* samt de båda tillgreppsbrottskategorierna, men för de två sistnämnda brottkategorierna är minskningarna endast marginella.

Våldsbrott är den brottkategori för vilka det utretts flest brott, följt av *bedrägeribrott m.m.* och *trafikbrott* samt *narkotikabrott* och *tillgreppsbrott (exkl. i butik)*.

FIGUR 24. Bearbetade ärenden, per brottkategori, 2018–2020.

Vilka typer av brott som utreds (utredningsstruktur) och i vilken omfattning har stor påverkan på utredningsresultaten. Utredningsstrukturen varierar mellan polisregionerna beroende på den inbördes fördelningen mellan olika brottkategorier. Under 2020 har exempelvis 38 procent av alla bearbetade ärenden i polisregion Nord varit så kallade ingripandebrott (narkotikabrott, trafikbrott och tillgrepp i butik), medan de endast varit 29 procent av de bearbetade ärendena i polisregion Stockholm. Sådana skillnader leder med stor sannolikhet till att de polisregioner som utreder en hög andel ingripandebrott också kommer att kunna redovisa en större andel ärenden (utredningsandel och redovisningsandel) till åklagare.

För ett bearbetat ärende kan ett av två beslut fattas. Antingen läggs ärendet ned eller så redovisas ärendet till åklagare.

Nedlagda ärenden efter förundersökning

Av de ärenden för vilka det genomförts en förundersökning läggs 70 procent ned av olika skäl och redovisas därför inte till åklagare.

De brottkategorier som läggs ned i störst mängd är *våldsbrott*, *bedrägeribrott m.m.* och *tillgreppsbrott (exkl. i butik)*. Under 2020 var det framför allt *bedrägeribrott m.m.* och *narkotikabrott* som lades ned i större omfattning än under 2019.

Av de ärenden som lades ned efter det att en förundersökning inletts under perioden oktober–december 2020¹⁰³ var det 33 procent som avslutades inom en vecka (7 dagar) och 41 procent som avslutades inom två

103) Antalet undersökta ärenden har begränsats på grund av det mycket stora antalet förekommande ärenden.

veckor (14 dagar). Andelarna varierar dock beroende på brottskategori. Andelen narkotikabrottsärenden som avslutades inom en vecka var 47 procent, medan andelen våldsbrottsärenden var 25 procent. När en förundersökning har inletts går det alltså relativt snabbt att avgöra om ett ärende saknar förutsättningar att redovisas till åklagare.

Förundersökningsbegränsning

En faktor som kan påverka antalet nedlagda ärenden och även antalet ärenden som redovisas till åklagare är i vilken omfattning förundersökningsbegränsning¹⁰⁴ används. Förundersökningsbegränsning innebär att en förundersökning kan läggas ned och att brottet inte utreds eller inte utreds färdigt, även om det finns en misstänkt person.

När polisen förundersökningsbegränsar ett brott beror det oftast på att den misstänkte nyligen dömts för annan brottslighet, eller är misstänkt för andra brott, och att ytterligare utredning eller dom inte påverkar straffet. En individuell bedömning görs alltid där man tar hänsyn till bland annat brottets art, straffvärde och den misstänktes risk för återfall i brott.

Genom att avstå från att utreda de brott som inte påverkar straffet för den misstänkte, frigörs resurser som kan användas till annat. Detta kan exempelvis medföra att fler utredningar kan göras i anslutning till brottstillfället, vilket ökar möjligheten att identifiera en misstänkt. En ökad effektivitet innebär också att förmågan att utreda grov brottslighet ökar.

Under 2020 ökade de förundersökningsbegränsade ärendena med 33,5 procent (+ 12 153). Detta kan jämföras med 2019 då de ökade med 9,8 procent (+ 3 230). Förundersökningsbegränsningen har ökat i samtliga brottskategorier och polisregioner. I polisregionerna ligger ökningarna på 25–45 procent. De förundersökningsbegränsade ärendena uppgick till 3,7 procent av samtliga avslutade ärenden.

Orsakerna till ökningen kan vara flera. En kan vara en mer aktiv ärendesamordning av brottsaktiva individer.¹⁰⁵ En annan kan vara ett större fokus inom Polismyndigheten på påföljder vilket leder till att brottsutredningar i allt större omfattning begränsas till att endast omfatta de delar som är av betydelse senare i rättskedjan.

Beslut om förundersökningsbegränsning fattas dock inte för ärenden, utan för enskilda brott. Ett ärende kan innehålla flera brott. Om endast ett av flera brott i ett

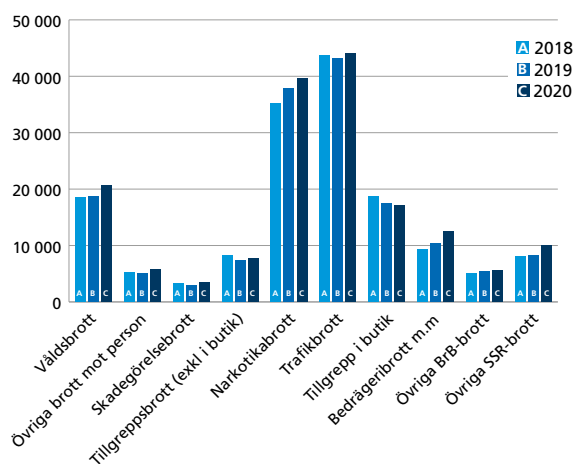
ärende förundersökningsbegränsas registreras inte hela ärendet som förundersökningsbegränsat. I dagsläget finns det inom polisen inte tillgång till uppgifter om förundersökningsbegränsning per brott. Den faktiska användningen av förundersökningsbegränsning kan därför vara högre än vad som redovisas här.

Ärenden redovisade till åklagare

Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade med 6,5 procent till 166 724 under 2020. Ärenderedovisningen ökade i samtliga polisregioner och i samtliga brottskategorier utom för *tillgrepp i butik*. Antalet redovisade ärenden 2020 är det högsta antalet under den senaste sexårsperioden.

De brottskategorier för vilka det redovisas flest ärenden är framför allt *trafikbrott* och *narkotikabrott* följt av *våldsbrott*, *tillgrepp i butik* och *bedrägeribrott m.m.*

FIGUR 25. Ärenden redovisade till åklagare, per brottskategori 2018–2020.

Inom trafikbrotten var det framför allt redovisning av hastighetsöverträdelser på väg, rattfylleri under påverkan av narkotika, betendebrött och grov olovlig körning som antalsmässigt ökade. Däremot minskade antalet redovisade grova rattfylleribrott relativt mycket. Inom narkotikabrotten var det nästan uteslutande brott mot narkotikastrafflagen (enbart bruk och enbart innehav) som ökade. För våldsbrotten var det framför allt redovisning av misshandelsbrott och olaga hot som ökade. De bedrägeribrott som ökade mest var annonsbedrägerier, bidragsbrott och penningtvättsbrott.

Ökad utredningsresurs bidrog till fler redovisade ärenden

En bidragande orsak till den relativt stora ökningen av ärenden redovisade till åklagare under 2020 var den ökade utredningsresursen. Under 2020 ökade antalet

104) Sedan 1 januari 2013 har polisen möjlighet att själv fatta beslut om förundersökningsbegränsning. Tidigare var det alltid en åklagare som fattade detta beslut.

105) Se avsnitt *Förstärkt förmåga rörande brottsaktiva och ärendesamordning*.

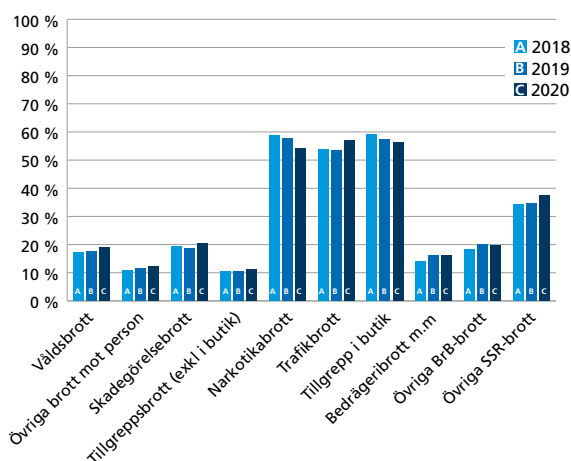
årsarbetskrafter inom utredningsverksamheten med 10,3 procent. Utredningsresursen ökade i samtliga polisregioner och den ökade mest i polisregionerna Mitt (16 %) och Bergslagen (15 %) och minst i Nord (7 %) och Öst (5 %). Samtidigt ökade den redovisade utredningstiden i Polismyndigheten med 8,9 procent.

Under 2020 ökade antalet årsarbetskrafter inom utredningsverksamheten med 10,3 procent.

Utredningsandel

Utredningsandelen¹⁰⁶ var 29,9 procent 2020, vilket är en i stort sett oförändrad nivå (+0,3 procentenheter) jämfört med 2019. Detta är den högsta andelen under den senaste sexårsperioden. Utredningsandelen ökade i flertalet brottskategorier. Den minskade endast för *narkotikabrott, tillgrepp i butik* och *övriga brottsbalksbrott*. Utredningsandelen är högst i de brottskategorier som helt eller till stor del består av så kallade ingripande brott – *narkotikabrott, trafikbrott* och *tillgrepp i butik*. I dessa brottskategorier ligger utredningsandelen på 54–57 procent.

FIGUR 26. Utredningsandel, per brottskategori, 2018–2020.

Utredningsandelen ökade i samtliga polisregioner utom Mitt och Öst. De största ökningarna skedde i polisregionerna Väst, Stockholm och Syd. Utredningsandelen i polisregionerna varierade från 27,6 procent (Stockholm) till 33,5 procent (Mitt).

106) Andel ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden. Ett bearbetat ärende är ett avslutat ärende där en förundersökning genomförts eller där ett förenklat utredningsförfarande använts (RB 23:22). Utredningsandelen liknar till sin konstruktion Brås lagföringsprocent.

Redovisningsandel

Redovisningsandelen¹⁰⁷ ökade med 0,5 procentenheter till 12,7 procent under 2020. Även detta är den högsta andelen under den senaste sexårsperioden. Den ökade i flertalet brottskategorier. Precis som för utredningsandelen minskade den endast för *narkotikabrott, tillgrepp i butik* och *övriga brottsbalksbrott*.

Redovisningsandelen ökade i samtliga polisregioner utom Öst där den var oförändrad. Redovisningsandelen i polisregionerna varierar från 9,2 procent (Stockholm) till 16,9 procent (Nord).

Redovisningsandelen påverkas i stor utsträckning av brotts- och utredningsstrukturen, det vill säga vilka olika typer av brott som anmäls och utreds. En stor anledning till att polisregion Stockholm har en så mycket lägre redovisningsandel än övriga polisregioner är att de inkomna skadegörelsebrotten i Stockholm under 2020 utgjorde 31 procent av alla inkomna ärenden. I övriga polisregioner låg denna andel på 8–13 procent. Förundersökning inleds i liten omfattning för skadegörelsebrott, och då särskilt för klotterbrott, då bedömningen oftast är att de uppenbart inte går att utreda. Detta innebär att polisregion Stockholm inleder förundersökning i betydligt mindre omfattning än övriga polisregioner vilket också påverkar redovisningsandelen negativt.

Öppna ärenden

Det totala antalet öppna ärenden var vid årets utgång 135 676, vilket var en minskning med 11,3 procent (-17 270) jämfört med samma tidpunkt 2019. Antalet öppna ärenden totalt var vid utgången av 2020 det lägsta under den senaste sexårsperioden.

TABELL 18. Öppna ärenden vid utgången av december 2020, per tidsintervall.

Tidsintervall	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
0–3 mån	64 543	66 251	59 626	-6 625	-10,0 %
3–6 mån	30 841	28 980	25 572	-3 408	-11,8 %
6–12 mån	30 439	28 952	25 510	-3 442	-11,9 %
> 12 mån	27 056	28 763	24 968	-3 795	-13,2 %
Totalt	152 879	152 946	135 676	-17 270	-11,3 %

De öppna ärendena minskade i samtliga brottskategorier utom *övriga brottsbalksbrott*. De procentuellt

107) Andel ärenden redovisade till åklagare av avslutade ärenden. Redovisningsandelen liknar till sin konstruktion Brås personuppläringsprocent.

största minskningarna skedde i brottskategorierna *våldsbrott*, *trafikbrott* och *tillgrepp i butik*. De öppna ärendena minskade i samtliga polisregioner. De procentuellt största minskningarna skedde i polisregionerna Nord, Syd och Mitt.

Antalet öppna ärenden totalt var vid utgången av 2020 det lägsta under den senaste sexårsperioden.

De öppna ärendena äldre än 12 månader minskade med 13,2 procent till 24 968 ärenden. De minskade i samtliga brottskategorier och i samtliga polisregioner utom Mitt. I polisregion Mitt ökade framför allt *bedrägeribrotten*. *Bedrägeribrott* utgjorde 44 procent av samtliga äldre öppna ärenden i landet. Problemet med äldre öppna ärenden är dock inte generellt. *Bedrägeribrott m.m.* är den enda brottskategori där den nuvarande nivån är högre än normalt.¹⁰⁸

Kvalitet och effektivitet i polisens utredningsprocess

Kompletteringsvolym och lagföringskvot är två olika indikatorer som används för bedömning av kvaliteten och effektiviteten i Polismyndighetens utredningsprocess. Underlaget till båda dessa indikatorer kommer löpande under året från Åklagarmyndigheten.

Kompletteringsvolym

Kompletteringsvolymen avser andel beslut som åklagare fattar om att skicka tillbaka förundersökningen till polisen för komplettering i relation till antal brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan. Orsakerna till kompletteringarna kan vara att formella/administrativa uppgifter saknas i förundersökningsprotokoll eller att åklagare bedömt att fler utredningsåtgärder behöver genomföras. Ett arbete pågår inom Polismyndigheten för att minska antalet kompletteringar i syfte att effektivisera utredningsprocessen och förbättra utredningsresultatet.

Under 2020 var kompletteringsvolymen i stort sett oförändrad (14,5 %) jämfört med 2019 (-0,1 procentenheter). Kompletteringsvolymen varierade mellan 10,8 procent (polisregion Öst) och 16,3 procent (polisregion Mitt). Polisregion Mitt var den region som ökade kompletteringsvolymen mest (+3,8 procentenheter) under året, och polisregion Väst minskade mest (-4,1 procentenheter). Den region som över tid haft den lägsta och minst varierande kompletteringsvolymen är polisregion Öst.

108) Normalvärdet utgår av medianvärdet för de fyra närmast föregående åren.

Det kommer alltid att finnas behov från Åklagarmyndighetens sida att komplettera förundersökningar. Möjligheterna för Polismyndigheten att ytterligare minska kompletteringsvolymen främst avseende avsaknaden av formella/administrativa uppgifter i förundersökningsprotokollen bedöms dock som goda.

Lagföringskvot

Lagföringskvoten¹⁰⁹, som är en kvalitetsindikator, minskade under 2020 med 1,6 procentenheter till 91,3, vilket trots minskningen är en fortsatt hög nivå.

Lagföringskvoten varierar för de olika brottskategorierna – från 81,8 (*bedrägeribrott m.m.*) till 97,2 procent (*tillgrepp i butik*). Lagföringskvoten minskade för flertalet brottskategorier, mest för *bedrägeribrott m.m.* (-6,8 procentenheter) och *skadegörelsebrott* (-3,9 procentenheter). För dessa ökade visserligen antalet positiva lagföringsbeslut (åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse), men besluten om att inte väcka åtal eller att lägga ned förundersökning ökade i större omfattning. För övriga brottskategorier var förändringarna små.

På grund av de relativt stora minskningarna för *bedrägeribrott m.m.* och *skadegörelsebrott* minskade också lagföringskvoten i flertalet polisregioner. Den enda ökningen skedde i polisregion Nord (+1,8 procentenheter). Den största minskningen skedde i polisregion Bergslagen (-4,2 procentenheter). Spridningen av lagföringskvoten mellan polisregionerna ökade något och låg mellan 88,9 och 93,5 procent.

Medelgenomströmningstider

Ett mått på utredningsprocessens effektivitet är olika typer av medelgenomströmningstider. Under 2020 ökade medelgenomströmningstiderna för avslutade ärenden och bearbetade ärenden. För ärenden redovisade till åklagare var resultatet oförändrat. Detta skulle kunna indikera en generellt minskad effektivitet inom utredningsprocessen samtidigt som utredningsresultaten förbättrades.

TABELL 19. Medelgenomströmningstider (dagar) olika ärendetyper, 2018–2020.

Ärendetyp	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Avslutade ärenden	42	42	44	2	4,1 %
Bearbetade ärenden	97	100	102	2	1,6 %
Ärenden redovisade till åklagare	122	120	120	0	0,3 %

109) Lagföringskvot: Andel positiva lagföringsbeslut av beslutade brottsmisstankar i ärenden där förundersökning letts av Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten.

Tittar man istället närmare på medelgenomströmningstiderna i de olika brottskategorierna blir bilden en annan. För bearbetade ärenden minskade medelgenomströmningstiden i samtliga brottskategorier¹¹⁰ utom *bedrägeribrott m.m.* Detsamma gäller för avslutade ärenden men där ökade även medelgenomströmningstiden för *övriga brottsbalksbrott*. För ärenden redovisade till åklagare minskade den i flertalet brottskategorier. De enda ökningarna skedde i brottskategorierna *våldsbrott*, *övriga brott mot person*, *bedrägeribrott m.m.* och *övriga brottsbalksbrott*. Detta indikerar istället att utredningsprocessen i flertalet brottskategorier blev effektivare under 2020.

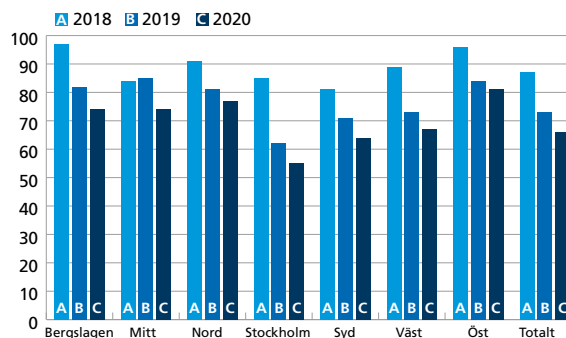
Nyckeltal för belastning och produktivitet inom utredningsverksamheten

Nyckeltal används ofta för att kunna göra jämförelser mellan olika organisatoriska enheter. För att kunna göra detta måste indikatorernas utfall ställas i relation till något. I detta fall har antalet inkomna ärenden, öppna ärenden, bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare ställts i relation till antalet årsarbetskrafter inom polisens utredningsverksamhet. Antalet inkomna och öppna ärenden används för att beskriva *belastningen* inom utredningsverksamheten i polisregionerna och antalet bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare för att beskriva *produktiviteten*.

Belastning inkomna ärenden inom utredningsverksamheten

Belastning inkomna ärenden inom utredningsverksamheten är ett nyckeltal som beräknas genom att ställa antalet inkomna ärenden i förhållande till antalet årsarbetskrafter¹¹¹ som är placerade i organisatoriska utredningsenheter i polisregionerna, vilket inte inbegriper Polisens kontaktcenter (PKC). Ingen hänsyn tas här till olika ärendens komplexitet och därmed vilken tid och resurs som krävs för att hantera olika ärenden.

FIGUR 27. Belastning inkomna ärenden inom utredningsverksamheten, per polisregion, 2018–2020.

Belastningen låg under 2020 på 66 inkomna ärenden per årsarbetskraft. Detta är en minskning med 9,3 procent (-6,1 ärenden) jämfört med 2019. Belastningen per årsarbetskraft varierade mellan 81 (polisregion Öst) och 55 (polisregion Stockholm).

Trots att antalet inkomna ärenden ökat jämfört med 2019 minskade belastningen på utredningsverksamheten både totalt och i samtliga polisregioner. Detta beror på att den tillgängliga resursen i polisregionernas organisatoriska utredningsenheter ökade från 8 900 årsarbetskrafter 2019 till 9 819 under 2020. Detta är en ökning med 10,3 procent. Under de två senaste åren har den tillgängliga resursen i form av årsarbetskrafter ökat med 16,5 procent.

Belastningen var betydligt högre under 2018 än under 2019 och 2020. Detta beror på var Polismyndigheten och polisregionerna har valt att registrera handlagda ärenden. Vid olika tidpunkter under 2018 blev samtliga PKC handläggande enheter. Innan PKC blev handläggande enhet registrerades ärendena istället som handlagda i de organisatoriska utredningsenheterna i polisregionerna. Den stora minskningen mellan 2018 och 2019 beror alltså till största delen inte på någon reellt minskad belastning, utan på en förändring av var ärendena redovisades som handlagda i polisorganisationen.

Belastning öppna ärenden inom utredningsverksamheten

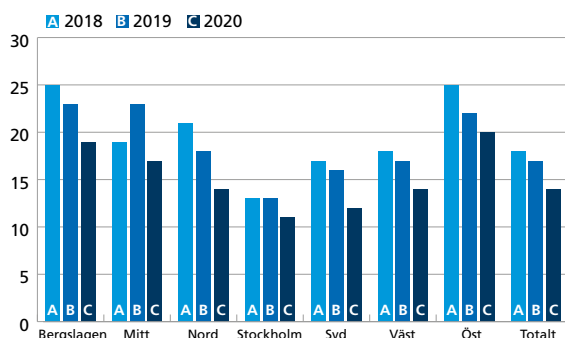
Belastning öppna ärenden inom utredningsverksamheten är ett nyckeltal som beräknas genom att ställa antalet öppna ärenden i förhållande till antalet årsarbetskrafter som är placerade i organisatoriska utredningsenheter i polisregionerna, vilket inte inbegriper PKC.

110) Ekonomiska brott har exkluderats.

111) Med årsarbetskraft avses anställd personal omräknat till heltidsarbete, Tjänstledighet, långtidssjukfrånvaro samt föräldraledighet och vård av barn är borträknad. Korrigering för semester, kortare sjukfrånvaro, övertid och kompensationsledighet har inte gjorts.

FIGUR 28. Belastning öppna ärenden inom utredningsverksamheten, per polisregion, 2018–2020.

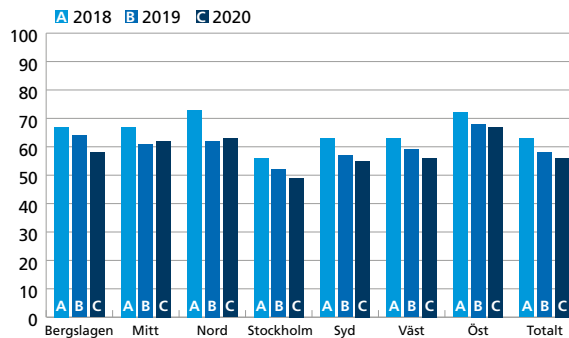
Belastningen låg under 2020 på 14 öppna ärenden per årsarbetskraft. Detta är en minskning med 19,6 procent (-3,3 ärenden) jämfört med 2019. Belastningen per årsarbetskraft varierade mellan polisregionerna, från 20 i polisregion Öst till 11 i polisregion Stockholm.

Den ökade utredningsresursen under 2020 bidrog till att generellt minska ärendebalanserna inom Polismyndigheten. Detta ledde i sin tur till att belastningen per årsarbetskraft minskade under året.

Produktivitet bearbetade ärenden inom utredningsverksamheten

Produktivitet för bearbetade ärenden inom utredningsverksamheten är ett nyckeltal som beräknas genom att sätta antalet bearbetade ärenden i förhållande till antalet årsarbetskrafter som är placerade i polisregionernas organisatoriska utredningsenheter. Ingen hänsyn tas här till olika ärendens komplexitet och därmed vilken tid och resurs som krävs för att hantera olika ärenden.

FIGUR 29. Produktivitet bearbetade ärenden inom utredningsverksamheten, per polisregion, 2018–2020.

Under 2020 minskade produktiviteten med 4,2 procent (-2,4 ärenden) jämfört med 2019. Produktiviteten låg under 2020 på 56 bearbetade ärenden per årsarbetskraft.

Produktiviteten minskade i alla polisregioner utom Mitt och Nord, och minskningarna varierade i storlek. Den största minskningen skedde i polisregion Bergslagen (-9,7%). Ökningarna i polisregionerna Mitt och Nord låg mellan 1,5 och 1,6 procent.

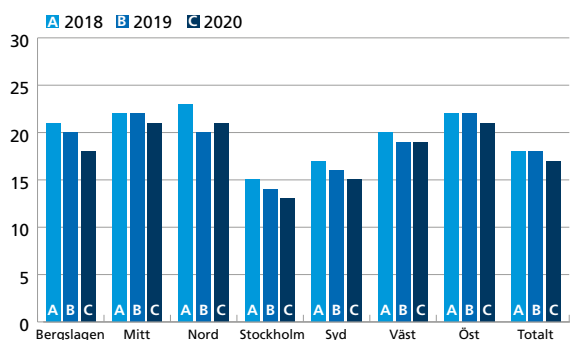
Nyckeltalet kan främst användas för jämförelser polisregionerna emellan. Produktiviteten per årsarbetskraft varierar relativt mycket mellan polisregionerna. Den högsta produktiviteten finns i polisregion Öst (67 ärenden per årsarbetskraft) och den lägsta i polisregion Stockholm (49 ärenden per årsarbetskraft).

Produktivitet inom utredningsverksamheten för ärenden redovisade till åklagare

Produktivitet inom utredningsverksamheten för ärenden redovisade till åklagare är ett nyckeltal som beräknas genom att sätta antalet ärenden redovisade till åklagare i

förhållande till antalet årsarbetskrafter som är placerade i polisregionernas organisatoriska utredningsenheter.

FIGUR 30. Produktivitet inom utredningsverksamheten för ärenden redovisade till åklagare, per polisregion 2018–2020.

Under 2020 minskade produktiviteten med 3,3 procent (-0,6 ärenden) jämfört med 2019. Produktiviteten låg under 2020 på 17 ärenden redovisade till åklagare per årsarbetskraft.

Produktiviteten minskade i samtliga polisregioner utom Nord. Ökningen i Nord ligger på 1,9 procent eller 0,4 ärenden. Den största minskningen skedde i polisregion Bergslagen (1,9 ärenden, -9,6 %).

Nyckeltalet kan också användas för jämförelser polisregionerna emellan. Produktiviteten per årsarbetskraft varierar relativt mycket mellan polisregionerna. Den högsta produktiviteten finns i polisregionerna Mitt, Nord och Öst (21 ärenden per årsarbetskraft) och den lägsta i polisregion Stockholm (13 ärenden per årsarbetskraft).

Orsaker till att produktiviteten för båda nyckeltalen (bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare) varierar så mycket mellan polisregionerna kan vara flera. Det kan bero på yttre faktorer som är kopplade till den brottslighet som utreds, exempelvis utredningsstruktur och ärendenas komplexitet. Andra exempel är inre faktorer som ledning och styrning, resurs och kompetens samt arbetsmetoder och arbetsprocesser.

Nyckeltalet kan också användas för att göra jämförelser över tid. Under 2020 har produktiviteten minskat för både bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare. För bearbetade ärenden har den minskat i samtliga polisregioner och för ärenden redovisade till åklagare i samtliga regioner utom Nord.

Den tyngsta produktivitetsfaktorn är mängden utredningsbara ärenden och inte den tillgängliga utredningsresursen. Med utredningsbara ärenden menas de ärenden för vilka det bedöms att en förundersökning ska inledas och bland dessa sedan vilka ärenden som kan redovisas till åklagare.

Den ökning av utredningsresursen som skett främst under de två senaste åren har minskat belastningen inom utredningsverksamheten, vilket lett till att inkomna utredningsbara ärenden har kunnat hanteras snabbare och mer resurser har kunnat användas för att hantera utredningsbara ärenden i balans. Sammantaget har detta under 2020 lett till en ökad redovisning av ärenden till åklagare.

De utredningsbara ärendena bedöms dock över tid utgöra en relativt likartad andel av de inkomna ärendena och styrs inte av den tillgängliga utredningsresursen. Mer utredningsresurser genererar alltså inte en motsvarande mängd ytterligare utredningsbara ärenden. Man kan därför inte förvänta sig att mer utredningsresurser leder till en ökad produktivitet. I ett kortare perspektiv kan man dock förvänta sig än ökad ärendeproduktion, vilket också har skett.

Förstärkt förmåga att utreda brott

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska redovisa vilket arbete som bedrivs för att förstärka den brottsutredande förmågan och öka uppkläringen av brott. Särskild uppmärksamhet ska läggas på att redovisa hur myndigheten arbetar för att utveckla förmågan att utreda och klara upp mord och mordförsök som har begåtts med skjutvapen samt andra grova brott med koppling till organiserad brottslighet. En redovisning ska även göras av förmågan att analysera, utreda och klara upp sprängningar.

Strategi för brottsutredningsverksamheten

För att tydliggöra hur utredningsverksamheten ska bedrivs för att vara rättssäker, effektiv och enhetlig har Polismyndigheten tagit fram en strategi för utredningsverksamheten, en strategi som ännu inte har beslutats. Syftet är att beskriva de övergripande målen och den förflyttning som myndigheten behöver göra för att nå dem.

När strategin har beslutats kommer ett omfattande införandearbete att krävas, vilket i vissa delar av utredningsverksamheten påbörjades redan under 2020 genom införande av rutiner, kvalitetsuppföljning, tydliggörande av styrning och ledning med mera. En nationell införandeplan med tillhörande regionala aktiviteter kommer att medföra förbättringar. En del av dessa kommer kunna skönjas relativt snart medan andra syftar till förbättringar längre fram.

Förstärkt förmåga rörande brottsaktiva och ärendesamordning

Genom utredningsstrategin, regionala aktiviteter och uppföljning ger Polismyndigheten tydliga signaler om vad som på strategisk nivå förväntas av utredningsverksamheten, vilket kommer att tydliggöra styrningen.

Syftet med ärendesamordning är att i ett sammanhang utreda, redovisa och lagföra de samlade brottsmisstankarna mot en person för att avbryta pågående brottslighet. Detta ger en samlad handläggning och bedömning rörande brottsmisstänkta personer samt en sammanhängande ärenderedovisning på det sätt som överenskommit med Åklagarmyndigheten. Arbetsmetoden bedöms effektivisera arbetsprocessen.

Med termen *brottsaktiv* menas *individer som har minst nio öppna (obearbetade) misstankar om begångna brott i minst två öppna (outredda) ärenden*. I januari 2020 fanns det 2 519 individer som omfattades av denna definition. Dessa individer är relativt få, men är särskilt brottsaktiva. En bedömning görs av varje individ, för att identifiera vilka som det är viktigast att prioritera, med hänsyn tagen till vilken insats som skapar störst brottsförebyggande effekt och trygghet i området.

Syftet med ärendesamordning är att i ett sammanhang utreda, redovisa och lagföra de samlade brottsmisstankarna mot en person för att avbryta pågående brottslighet.

Under hösten 2020 bedrevs ett förstärkt arbete kring brottsaktiva och ärendesamordning. Arbetet omfattade bland annat ambitionerna att

- alla brottsmisstankar ska omhändertas, vilket innebär att respektive påbörjade individs ärenden och misstankar i största möjliga utsträckning ska redovisas och slutföras
- varje polisregion, polisområde och lokalpolisområde ska ha en utpekad samordningsfunktion med mandat att samordna arbetet med brottsaktiva
- regionpolischefer och polisområdeschefer ser till att de brottsaktivas ärenden prioriteras
- samverkan ska ske med Åklagarmyndigheten genom regelbundna samordnade insatser mot de brottsaktiva
- polisområdeschefer och kammarchefer ska träffas var fjortonde dag för uppföljning av de brottsaktiva och för att följa upp eventuella hinder i ärendesamordningen
- nationell uppföljning av de brottsaktiva diskuteras i månadsvisa möten med regionföreträdare
- uppföljning även ska ske lokalt för att utvärdera åtgärderna.

Arbetet med att förstärka förmågan rörande brottsaktiva och ärendesamordning innebär att Polismyndigheten i samverkan med Åklagarmyndigheten kontinuerligt identifierar brottsaktiva med syftet att bland annat avbryta pågående brottslighet. Tillämpningen av gemensamma strategier, rutiner och arbetssätt bedöms öka

möjligheten till en effektivare lagföring när ärenden samordnas, utreds och redovisas i ett sammanhang till Åklagarmyndigheten. Målsättningen är att den brottsaktive inte ska ha några brottsmisstankar kvar i misstankeregistret.

Detta förutsätter att respektive organisatorisk nivå – regional, polisområde och lokalpolisområde – gör egna prioriteringar för att inom sitt geografiska ansvarsområde hantera brottsaktiva och den övriga brottsligheten.

Under 2020 vidareutvecklades uppföljningsmodellen för de brottsaktiva. Förutom att månadsvis mäta antalet brottsaktiva, mäts även förändringar av antalet brottsaktiva per månad. Dessutom mäts hur många individer som är brottsaktiva i flera organisatoriska enheter, exempelvis tre eller flera polisregioner.

TABELL 20. Antal brottsaktiva individer, januari och december, 2020.

Januari	December	Förändring sedan januari	Individer tillkomna sedan januari	Individer som lämnat sedan januari
2 519	1 980	-539	1 567	-2 106

Som framgår av tabellen minskade antalet brottsaktiva individer med 539 under 2020 vilket motsvarar en antalsmässig minskning med 21 procent.

Under perioden för det förstärkta arbetet genomfördes en fördjupad uppföljning vilket bland annat innebar att utvecklingen följdes upp per vecka.

Brottsamordning

Brottsamordningens uppdrag är att identifiera seriebrottslighet (där gärningsmannen är okänd) i anmälningsflödena genom forensiska och brottsoperativa analyser. En upparbetad serie, det vill säga ärenden som kopplas samman av utförda analyser, ska sedan överlämnas till en utredningsgrupp för att slutföras. Ärendesamordningen utför samordning av misstankar och ansvarar för fördelning.

Brottsamordningen är fortsatt under utveckling avseende arbetsmetoder, arbetssätt och bemanning. Framgångsfaktorerna är starkt beroende av övrig utredningsverksamhet, främst initiala åtgärder och beslut samt avsättningsytor för upparbetade serier. Arbetet med att skapa ett uppföljningssystem fortskrider och förhoppningen är att det ska kunna vara infört 2021.

Brottssamordningen ska samverka närmare med ärendesamordningen, främst rörande sprängningar och skjutningar i kriminella kretsar. Brottssamordningsfunktionen och underrättelseverksamheten samverkar i de nya uppdragen, för att göra operativ nytta rörande arbetet mot sprängningar och skjutningar. Planering pågår för att skapa ett nationellt mötesforum för dessa frågor.

Regeringsuppdraget internationella brottsnätverk (IBN) överlämnades till brottsamordningsfunktionen i början av 2020. En fortsatt utveckling av samverkan med den internationella verksamheten vid Polismyndigheten har bidragit till ökad information och ökad lagföring. PILOT, ett samverkansprojekt mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten rörande internationella brottsnätverk, pågår och förlängdes i november 2020 med sex månader.

Snabbare lagföring

Regeringen har beslutat att Polismyndigheten, tillsammans med Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, Rättsmedicinalverket och Kriminalvården, ska utöka försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål.¹¹²

Syftet med försöksverksamheten är att med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet förkorta handläggningstiderna för mängdbrott med ett straffvärde upp till tre års fängelse där utredningen kan slutföras direkt på brottsplatsen eller inom förhållandevis kort tid. Ju fler ärenden som hanteras inom jourverksamheten desto mer tid frigörs för de ordinarie utredningsgrupperna att hantera de mer komplicerade utredningarna.

Från och med 1 januari 2020 utökades den försöksverksamhet för snabbförfarande i brottmål som bedrivits i polisområde nord i polisregion Stockholm till hela polisregion Stockholm och Gotland. Från och med den 1 september 2020 arbetar samtliga polisområden enligt den nya metoden.

Under året planerade och påbörjade ett nationellt införandeprojekt den nationella utökningen i övriga sex polisregioner, där man valt ut ett pilotområde per region. Mellan september och december 2020 utbildade nationella utbildare, på plats, i steg ett regionala instruktörer, som i sin tur ska utbilda övrig berörd personal i regionerna. Vid utbildningstillfällena deltog även representanter från övriga deltagande myndigheter.

Under året deltog Polismyndigheten också i arbetet med att ta fram en myndighetsgemensam¹¹³ uppföljning som följer flödet av ärenden genom rättskedjan, och som innehåller indikatorer avseende bland annat volymer, kvalitet, genomströmningstider och resultat av utredningsprocessen. I tabellen redovisas de indikatorer som ingår i Polismyndighetens del i den myndighetsgemensamma uppföljningen samt utfallet i polisregion Stockholm under 2020.

TABELL 21. Resultat, myndighetsgemensam uppföljning av flödet i rättskedjan 2020.

Indikatorer	Resultat
Antal inkomna ärenden	13 490
Antal ärenden redovisade till åklagare	11 140
Utredningsandel	88,5 %
Medelgenomströmningstid för ärenden redovisade till åklagare (dagar)	16

I arbetet med snabbare lagföring har flera behov av nya it-stöd identifierats. Vissa delar kan Polismyndigheten utveckla i egen regi medan andra har bäring på flera myndigheter och kräver en myndighetsgemensam samsyn om när, hur och vad som ska utvecklas. En myndighetsgemensam arbetsgrupp som ska omhänderta dessa behov är etablerad.

Utredning och upplärning av mord och mordförsök som har begåtts med skjutvapen

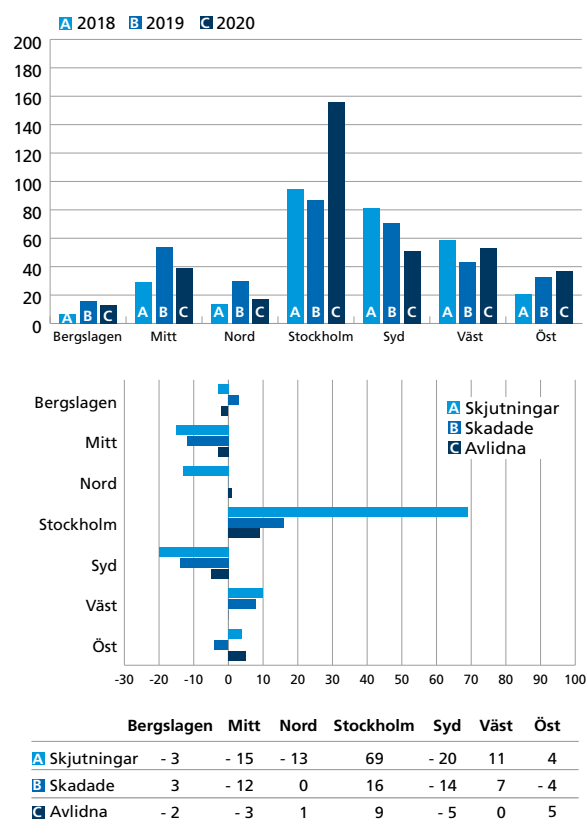
Totalt skedde 366 bekräftade skjutningar¹¹⁴ i landet under 2020, en ökning med 32 skjutningar sedan 2019. Som en följd av dessa ökade antalet avlidna personer (+ 5, 47). Dock minskade antalet skadade personer (- 3, 117). Skjutningarna har ökat mest i polisregion Stockholm (+ 69) jämfört med föregående år. Även antalet skadade och avlidna ökade. Polisregion Väst hade en liknande utveckling, men på en väsentligt lägre nivå (+ 10). I polisregion Syd däremot fortsatte den positiva trenden från föregående år även 2020 med ett minskade antal skjutningar (- 20). Denna statistik omfattar illegala bekräftade skjutningar. Observera att dessa skjutningar kan ha inträffat i olika miljöer och något krav på koppling till kriminella nätverk finns inte i detta sammanhang.

112) Ju2018/02403/DOM (delvis) Ju2020/00352/DOM Ju2020/01053/DOM.

113) Polismyndigheten, Rättsmedicinalverket, Åklagarmyndigheten, domstolar och Kriminalvården.

114) En bekräftad skjutning är att det avfyrats projektiler med krutladdat vapen och det finns spår efter detta i form av kulor, hylsor eller skador på material eller personer, alternativt att det finns fler än ett oberoende ögonvittne till skjutningen. Skjutningen måste också vara icke-legal och inte uppenbart oavsiktlig. Självmod med skjutvapen ingår inte i denna statistik.

FIGUR 31. Antal bekräftade skjutningar, efter polisregion, 2018–2020, samt förändring antal skjutningar, avlidna och skadade, efter polisregion 2019–2020.

Antalet mord och mordförsök med skjutvapen i kriminella miljöer ligger sedan flera år tillbaka på en hög nivå och vi kan inte se några tecken på en minskning. Det dödliga våldet av denna typ har sedan 2017 legat på i genomsnitt 38 fall per år¹¹⁵ och verkar hamna på samma nivå även 2020.

Cirka hälften av skjutningarna har skett i geografiska ”klusterområden”, det vill säga sådana områden där det skett även andra skjutningar tidigare. Totalt finns cirka 80 sådana områden nationellt som tillsammans täcker en yta på 90 kvadratkilometer. I 18 av dem är koncentrationerna av skjutningar särskilt hög – ofta i *utsatta områden* i nära anslutning till öppna drogscener. Polisregionerna Syd, Mitt och Stockholm är de regioner där högst andel skjutningar sker i klusterområden. I övriga regioner, särskilt i polisregion Nord och Bergslagen, är skjutningarna mer utspridda.

Inom Polismyndigheten har ett antal åtgärder vidtagits för att höja förmågan att utreda och klara upp mord och mordförsök som har begåtts med skjutvapen och för att kunna lagföra gärningsmännen. För polisens del handlar det inte bara om rent brottsutredande insatser, utan även om insatser för att störa de kriminella nätverkens aktiviteter, inte minst i våra så kallade *utsatta områden*.

En genomgång visar vidare att andelen uppklarade fall av dödligt våld med skjutvapen i kriminella miljöer är låg, endast 25 procent sedan 2017. Andelen uppklarade fall för 2020 är inte klar att redovisa. Dessutom är en del av de uppklarade fallen endast delvis uppklarade, det vill säga samtliga gärningsmän är inte identifierade eller lagförda. Samma genomgång visar också att andelen uppklarade fall för övriga typer av dödligt våld ligger på en väsentligt högre nivå, 83 procent under samma period.

Omständigheterna kring skjutningarna i kriminella miljöer har ofta sin bakgrund i narkotikaaffärer, konflikter om makt eller inflytande över andra typer av brottsliga affärer eller någon typ av vedergällning. Oavsett typ av skjutvapen som används så har de i majoriteten av fallen smugglats till Sverige och är illegala.

Medelåldern för misstänkta gärningspersoner för skjutningar 2020 var 25 år.¹¹⁶ Den har minskat år för år sedan 2017. Andelen unga misstänkta 0–18 år har ökat från 15 procent 2019, till 22 procent 2020. Bland målsägande är trenden snarlik. Medelåldern bland målsägande har minskat från 31 år 2019 till strax under 30 år 2020.¹¹⁷ Andelen unga målsägande, det vill säga 0–18 år, har ökat, från 12 procent 2019 till 13 procent 2020. Vad gäller ålder är trenden otvetydig, såväl gärningspersoner som deras offer har blivit yngre för varje år sedan Polismyndigheten började föra statistik över skjutningar år 2017. Genom att minderåriga straffas mildare än äldre, sker troligen en förskjutning av innehav från äldre till yngre.

Vad gäller ålder är trenden otvetydig, såväl gärningspersoner som deras offer har blivit yngre för varje år sedan Polismyndigheten började föra statistik över skjutningar år 2017.

Antalet häktade för grova och synnerligen grova vapenbrott ökade under året. 2020 häktades 340 personer för sådana brott. Antalet för 2019 var 304 personer.¹¹⁸ Den förväntade ökningen av antalet grova vapenbrott samt antalet häktade för dessa brott uteblev under december,

115) Enligt en genomgång av Noa/Utvecklingscentrum Stockholm.

116) Motsvarande siffror för 2017–2019 var 27, 28 och 26 år.

117) Motsvarande siffror för 2017–2019 var 31, 31 och 31 år.

118) Källa: Status/Dur2.

trots skärpningen av vapenlagen som trädde i kraft 1 december. Decembersiffrorna blev i stället några av de lägsta månadssiffrorna under hela 2020.

Det pågår ett utvecklingsarbete av Polismyndighetens förmåga att utreda och klara upp mord och mordförsök som har begåtts med skjutvapen och andra grova brott med koppling till organiserad brottslighet.

Polismyndigheten förstärker bekämpningen av grova våldsbrott i kriminella miljöer med stöd av operativa erfarenheter, inte minst kunskapen från den nationella särskilda händelsen ”Rimfrost”. I de följande avsnitten belyses de viktigaste åtgärderna i detta utvecklingsarbete.

Effektivare utredningsåtgärder mot grova våldsbrott i kriminella miljöer

Projektet¹¹⁹ har bedrivits under 2019–2020. Syftet har varit att identifiera vad polisen kan göra, på kort sikt och med befintliga resurser för att öka förmågan att utreda det grova våldet i kriminella miljöer och att hitta framgångsfaktorer till en förbättrad samverkan mellan olika förundersökningar och verksamheter. Projektet har även kommit att bli en del av ”Polisens taktik med anledning av skjutningar och sprängningar i kriminella miljöer”.

Inom ramen för projektet intervjuades ett 80-tal medarbetare under hösten/vintern 2019–2020, i samtliga regioner på alla nivåer, nationellt forensiskt centrum (NFC) och nationella operativa avdelningen (Noa).

Rapporten som har presenterats bygger till stora delar på medarbetarnas förslag på behov och förbättringsåtgärder gällande utredningsverksamheten. I rapporten har ett stort antal synpunkter från de intervjuade lämnats och behov av utveckling identifierats rörande till exempel styrning, organisation, bemanning, kompetens och utbildning. Förslagen i rapporten omhändertogs inom ramen för projektet *Polisens nationella kunskapsplattform*.

Operation Rimfrost

Målet med den särskilda händelsen Rimfrost¹²⁰ var att minska antalet skjutningar och sprängningar samt att öka allmänhetens upplevelse av trygghet. Detta mot bakgrund av grova brott med skjutvapen och sprängmedel som hade ägt rum i bland annat Malmö. Operation Rimfrost möjliggjorde för resurstillskott till områden i landet som hade påtagliga problem med skjutningar och sprängningar.

Den nationella insatsen pågick från november 2019 till juni 2020. I operationen kraftsamlade och resursförstärkte polisen linjearbetet i polisregion Syd och polisregion Mitt i kampen mot grovt våld. Resursförstärkningarna bestod dels av nationella resurser från nationella operativa avdelningen, dels av resurser från andra polisregioner, till exempel utredare, analytiker och ingripandepoliser.

Det övergripande målet skulle uppnås genom ett antal delmål:

- att minska antalet aktiva aktörer i kriminella miljöer
- att minska tillgången till vapen och sprängladdningar inom kriminella miljöer
- att reducera möjlighet och tillfälle att genomföra skjutningar och sprängningar
- att öka allmänhetens trygghet.

Under insatsen frihetsberövades ett stort antal personer, betydande mängder vapen och narkotika beslagtogs, och tillgångar som kom från kriminell verksamhet säkrades. På nationell nivå fortsatte dock utvecklingen med ett allt högre antal skjutningar under det första halvåret 2020. Sprängningarna var fortfarande på en hög nivå sett till ett längre tidsperspektiv. I de områden som mottog resursförstärkning i och med insatsen, det vill säga PO Malmö och PO Uppsala, var utvecklingen däremot tydligt positiv – särskilt i Malmö där både skjutningar och sprängningar var på en låg nivå under första halvåret 2020.¹²¹

Under insatsen frihetsberövades ett stort antal personer, betydande mängder vapen och narkotika beslagtogs, och tillgångar som kom från kriminell verksamhet säkrades.

Även allmänhetens upplevda trygghet ökade. Under våren gjordes en extrainsatt trygghetsmätning i Malmö, Helsingborg, Lund, Kristianstad och Hässleholm där man i stort såg en positiv utveckling. I samtliga av dessa kommuner har problembilden minskat. I Malmö upplevde respondenterna minskade problem inom samtliga områden som mäts i trygghetsmätningen: utemiljö, missbruksproblem, utomhusstörningar, utsatthet för brott, oro för att utsättas för brott och konkret känsla av otrygghet.

119) A5666.073/2019, HAD5800-138/2019.

120) Beslut om nationell särskild händelse mot den organiserade brottsligheten som utmynnar i mord med skjutningar och användningen av explosiva varor fattades 9 november 2019.

121) I Malmö var antalet skjutningar på den lägsta nivån sedan 2017, då Polismyndigheten började föra statistik över bekräftade skjutningar. När det gäller antalet sprängningar är resultatet mindre tydligt men även dessa var färre än under året innan. I Uppsala har antalet sprängningar varit på samma nivå sedan 2017, skjutningarna har efter en uppgång under 2019, under första halvåret 2020 sjunkit till ungefär den nivå som var 2018.

Fler respondenter ansåg att polisen bryr sig om de lokala problemen (57 procent 2020, 54 procent 2019), visar trygghetsmätningen som genomfördes den 27 februari till den 15 april 2020.¹²² Dessutom förbättrades underrättelseläget för framtida insatser.

Resultatet av insatsen

Under operation Rimfrost frihetsberövades totalt 735 personer, varav 339 häktades. Det gjordes 1 109 husrannsakingar och beslag av 804 vapen, 321 kg sprängmedel, stora mängder narkotika och kontanter till ett värde av drygt 10 miljoner kronor.

En insats av den omfattning som Rimfrost haft kostar mycket, både ekonomiskt och i form av personalresurser. Merkostnaden för Rimfrost var cirka 76 miljoner kronor, kostnader som avser omfattande övertid, traktamenten, reskostnader, övernattnings etcetera.¹²³ Inga lönekostnader ingår i denna summa.

Polismyndigheten kommer att omhänderta de viktiga operativa erfarenheterna och kunskaperna från den nationella särskilda händelsen Rimfrost, in i den regionala planeringen, bland annat genom ett mer offensivt arbetssätt mot de fokuspersoner som är grovt kriminella med ett stort våldskapital.

Erfarenheterna och kunskapen från Rimfrost ligger till grund för förmåge-, kunskaps- och kompetenshöjningar genom *Taktikbeslutet*, *Nationella kunskapsplattformen* och *regeringens 34 punktsprogram*.

Taktikbeslutet – skapa förutsättningar för effektivare bekämpning av grova våldsbrott

I anslutning till starten av Rimfrost fick nationella operativa avdelningen ett uppdrag av den nationella operativa ledningsgruppen att ta fram Polismyndighetens taktik med anledning av skjutningar och sprängningar i kriminella miljöer.¹²⁴ Det övergripande syftet med detta var att

- skapa förutsättningar för en ännu effektivare brottsbekämpning
- reducera de kriminellas kapacitet
- utreda och bidra till att fler gärningsmän lagförs
- reducera tillgången på vapen och explosivämnen i kriminella miljöer.

Det taktiska beslutet omfattar nio olika ämnesområden. I beslutet angavs att de omedelbart nödvändiga operativa åtgärderna, aktiviteterna och resurssättning skulle genomföras inom ramen för den nationella särskilda händelsen Rimfrost. Erfarenheterna från Rimfrost skulle omhändertas av det taktiska beslutet.

Det fortsatta arbetet med Polismyndighetens taktikbeslut mot grova våldsbrott i kriminella miljöer fokuserar på tre av de nio ämnesområdena:

- Förstärkt förmåga i ”jakten på gärningsmän” i nära anslutning till inträffat grovt våldsbrott. Det föreligger ett generellt krav på omedelbart agerande från Polismyndigheten för att stoppa och gripa gärningsmän. Detta är särskilt framträdande i ärenden som rör konflikter mellan kriminella nätverk och vid terrorattentat. Vid dessa insatser är tiden avgörande; att snabbt förstå situationen, kunna utnyttja gärningsmännens misstag och tidigt hinna säkra bevisning i jakten på gärningsmän
- Förstärkt förmåga till brotts- och ärendesamordning mot grova våldsbrott (se avsnitt *Förstärkt förmåga rörande brottsaktiva och ärendesamordning*)
- En inriktad underrättelse- och utredningsverksamhet mot de mest aktiva aktörerna som påverkar våldseskaleringen. Fokus ligger på individen och den miljö där denne verkar eller där brott begås. Arbetet ska utgå från den lokala lägesbilden och fokusera på att i tydlig samverkan med andra försöka att förhindra att brott begås. På nationell nivå fokuseras på de individer som är tongivande kriminella aktörer med tendenser till en eskalerande våldsutövning med nationell och internationell spridning.

Nationella kunskapsplattformen

En nationell kunskapsplattform inrättades under året i syfte att stärka kunskapen om de grova våldsbrotten i kriminella miljöer.

Syftet med kunskapsplattformen är att

- identifiera vilken grundläggande kunskap som finns och var, angående bland annat aktörer och deras drivkrafter
- identifiera källorna till denna kunskap
- identifiera var eventuella kunskapsbehov finns och var denna kunskap kan inhämtas
- ge förslag på hur den totala kunskapen ska ökas och upprätta en lägesbild.

122) Trygghetsmätningen genomfördes mellan den 27 februari och den 15 april. Enkäten skickades ut till 16 800 slumpmässigt utvalda invånare i åldrarna 16–85 år i Malmö, Helsingborg, Landskrona, Kristianstad, Hässleholm. Total svarsfrekvens: 57,7 procent.

123) Redovisning från Polismyndigheten i redovisningssystemen UBW och COPS/PUM-A.

124) HD5800-138/2019, Noa 190/19, *Polismyndighetens taktik med anledning av skjutningar och sprängningar i kriminella miljöer*. Taktikbeslutet ska redovisas inom myndigheten i mars 2021.

Målet är att utveckla metoder för att förebygga och utreda det grova våldet samt lämna förslag på inriktning av polisens arbete mot grovt våld i kriminella miljöer. Det innefattar också insatser i samhället i stort som kan aktualiseras till exempel i Trygghetsberedningen.¹²⁵

Arbetet bedrivs i fyra spår:

- nationellt erfarenhetsutbyte
- internationellt erfarenhetsutbyte
- effektivare utredningsåtgärder
- forskning.

Omarbetning av polisens metodstöd för utredning av grova våldsbrott (PUG)

Ett arbete har inletts för att omarbeta PUG, med än större fokus på grova våldsbrott med koppling till kriminella miljöer. I arbetet med att omarbeta PUG kommer vikt läggas vid att beakta de framgångsfaktorer som lyfts i de arbeten som utförts på samma tema, exempelvis i Kunskapsplattformen och i Taktikbeslutet.

Införandet av arbetsmetoden Family Liaison Officer (FLO) – stärka brottsoffers förtroende för polisen

Under våren fattades beslut¹²⁶ om att permanent införa arbetsmetoden FLO efter att med framgång provat

metoden i ett pilotprojekt. En FLO-utredare är en utredare med spetskompetens och fungerar som mellanhand i kretsen kring brottsoffer och polis i syfte att stärka förtroendet för polisen och att få in mer information. Arbetsmetoden kan ses som ett sätt att motverka tystnadskulturen.

Förbättrade möjligheter att identifiera gärningsmän

Under året infördes systemet ViCLAS (Violent Crime Linkage Analysis System) i en uppdaterad version i svensk polis och fem personer har anställts för att arbeta med detta.¹²⁷ Syftet med ViCLAS är att registrera detaljerad information om ett ärende och jämföra de uppgifter som lagts in mot redan befintlig information för att söka efter ärenden med liknande modus och/eller signalementsuppgifter. Detta kan leda till förbättrade möjligheter att identifiera gärningsmän.

Kameraövervakning och videoanalysverktyg

Utbyggnaden av fast kamerabevakning har ökat kraftigt de senaste åren, men det finns alltjämt en stor efterfrågan på fler fasta kameror runt om i landet, inte minst i de särskilt utsatta områdena. Under 2020 etablerades fast kamerabevakning på platser dit allmänheten har

125) Dir 2020:32).

126) Beslut Noa38/2020.

127) Beslut Noa 225/2019, 2019-12-18.

tillträde i Örebro, Borås, Södertälje, Umeå, Eskilstuna och Stockholm. Därtill har alla polisregioner försetts med utrustning för att kunna etablera tillfällig kamera-bevakning vid hastigt uppkommet behov. Vid årsskiftet lades ansvaret från Datainspektionen över till Polismyndigheten att fatta beslut om kamerabevakning.¹²⁸ Kameramaterialet har varit och är en viktig del i utredningsarbetet gällande grova brott där det kommer till användning som en del av bevisningen. Parallellt med andra trygghetsskapande åtgärder har vi stärkt vår förmåga att snabbt kunna etablera kamerabevakning på en brottsutsatt plats för att öka tryggheten för de som vistas på dessa platser.

I dagsläget har polisen drygt 400 kameror där majoriteten är placerade i *utsatta områden*. I takt med att kameramaterialet ökat har även tillgången till verktyg för att effektivisera arbetet ökat. I juli genomförde polisen ett förhandssamråd¹²⁹ med DI gällande videoanalysverktyg inom ramen för förundersökning. Det innebär att arbetet effektiviseras och att tidsbesparing sker vid genomgång av stora mängder film. Det medför även ett ökat skydd för den personliga integriteten då granskning enbart sker av objekt som är relevanta för utredningen. It-förmågor för bearbetning och analys genom bland annat maskininlärning ("AI") för ljud, bild och videoanalys samt text- och språkanalys kommer fortsatt att förutsätta omfattande utvecklingsinsatser och inköp.

Utbildning

Vidareutbildning för utredare av grova brott är nödvändigt och viktigt för ett gott utredningsresultat. Utbildningarna för utredningsledare och utredare av grova våldsbrott låg vilande på grund av coronapandemin, men förhoppningen är att de kan återupptas under 2021. Under våren 2020 genomfördes en pilotomgång av en ny kurs för utredningsledare och spaningsledare med gott betyg vid utvärderingen.

Internationellt samarbete

Det internationella polisarbetet pågår kontinuerligt och ger mycket värdefulla bidrag till brottsutredningar. Ett gott exempel är att genom ett europeiskt samarbete, lett av Europol, fick svensk polis tillgång till information från modifierade telefonenheter med en krypterad applikation för kommunikation, under några månader under 2020. Informationen från dessa har berikat ett större antal förundersökningar avseende bland annat mord och sprängningar.

Polismyndighetens förmåga att analysera, utreda och klara upp sprängningar

Antalet brott gällande sprängningar¹³⁰ avtog något under 2020 jämfört med 2019 (- 33, 209), framför allt under årets sista två månader. Under 2020 påverkade den pågående pandemin frekvensen av resande utanför landets gränser. Detta påverkade sannolikt införseln av illegala produkter av alla slag – så även sprängrelaterade produkter. Tidigare år har myndigheten sett att antalet sprängningar har en nedgång under sommarmånaderna, vilket var fallet även sommaren 2020.

I polisregion Syd har antalet anmälda brott avseende sprängning minskat från 105 under 2019 till 71 under 2020. Flest fullbordade sprängningar har anmälts i polisregionerna Syd (40) och Stockholm (32). I december anmäldes 5 fullbordade sprängningar, vilket är den lägsta siffran under 2020. Totalt har 102 fall av försök och förberedelser anmälts under 2020, vilket är något färre jämfört med 2019, då 109 fall anmäldes.

TABELL 22. Antal anmälda fullbordade respektive ej fullbordade brott avseende sprängningar, efter polisregion, 2018–2020.

		2018	2019	2020	Förändring 19–20
Bergslagen	Fullbordade	3	7	2	-5
	Försök, förberedelse	2	5	4	-1
Mitt	Fullbordade	3	3	7	4
	Försök, förberedelse	12	8	9	1
Nord	Fullbordade	2	1	4	3
	Försök, förberedelse	2	4	9	5
Stockholm	Fullbordade	23	28	32	4
	Försök, förberedelse	20	20	32	12
Syd	Fullbordade	40	60	40	-20
	Försök, förberedelse	13	45	31	-14
Väst	Fullbordade	11	21	19	-2
	Försök, förberedelse	10	16	10	-6
Öst	Fullbordade	8	13	3	-10
	Försök, förberedelse	5	11	7	-4
Nationellt	Fullbordade	90	133	107	-26
	Försök, förberedelse	64	109	102	-7

128) Prop. 2018/19:147 Kamerabevakning i brottsbekämpningen – ett enklare förfarande.

129) DI-2020-6011 Förhandssamråd om Polismyndighetens planerade användning av bildanalysverktyg vid utredning av brott.

130) Brottskod 1308 – allmänfarlig ödeläggelse, genom sprängning. Uppgifterna är hämtade från DurTvå.

Brottsaktiviteten är dock inte konstant eftersom dessa brott ofta är relaterade till de konflikter som finns mellan olika kriminella grupperingar i samhället. Det står klart att arten av våld i kriminella kretsar förändrats de sista fem åren. De olika kriminella grupperna verkar fortfarande ha tillgång till mer och kraftfullare vapen samt mer sprängämnen än tidigare. Man har också en ökad benägenhet att använda sprängämnen i miljöer där det är uppenbart att andra människor kan komma till skada, vilket dessa grupperingar inte tar någon hänsyn till. Det skapar en stor osäkerhet för medborgarna som upplever att deras närmiljö/ boendemiljö inte är en säker plats att vistas i.

Polismyndigheten, MSB och kommunerna har de senaste åren genomfört en rad åtgärder för att förbättra säkerheten avseende hanteringen av sprängämnen och produkter som används i den kontexten, det vill säga kontroller av de i branschorganisationerna som har tillstånd att förvara och hantera sprängämnen. Polisen har även genomfört flera insatser i de kriminella miljöerna med gott resultat i form av flera större beslag.

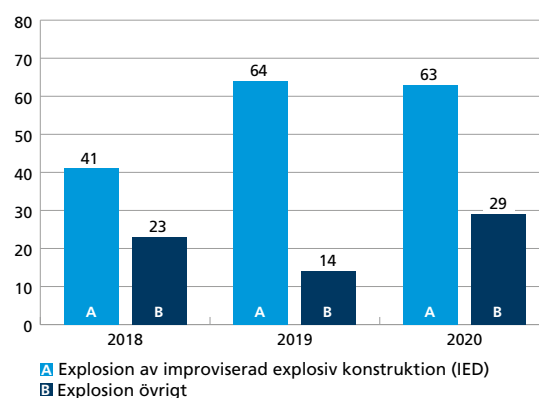
Under 2020 ökade antalet ärenden redovisade till åklagare avseende allmänfarlig ödeläggelse genom sprängning (+11, +44, 0%). Även utredningsandelen ökade jämfört med 2019 (+2,1 procentenheter, 17,6%).¹³¹ Ett antal större utredningar relaterade till sprängningar har genomförts och lett till åtal som resulterat i fällande domar. Det pågår också ett antal utredningar i större ärenden som inte är slutförda. Utredningsverksamheten har haft fokus på sprängningar och med Nationella bombskyddets och nationellt bombdatacenters stöd i utredningarna har bra resultat uppnåtts med flera fällande domar. Under året har brottssamordningsfunktionen fått ett utökat uppdrag att följa sprängningar och arbete pågår med att etablera arbetssätt kring detta.

I november 2019 fick Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, MSB, Tullverket, Försvarsmakten och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) regeringens uppdrag att ”öka samhällets förmåga att hantera explosiva varor och den illegala användningen av dessa”.¹³² Uppdraget ska slutredovisas i november 2021, men en delredovisning skedde i september 2020.

Som en deluppgift i regeringsuppdraget inrättades på Polismyndigheten, det myndighetsgemensamma nationella bombdatacentret (NBDC) delvis den 1 september 2020. NBDC kommer att förbättra myndigheternas operativa samarbete. Det kommer dessutom att ge bättre förutsätt-

ningar för delning av underrättelseinformation, teknisk analys, stöd till utredningsavdelningar för att nå högre kvalitet, och en bättre lagföring vid brottslighet med explosiva varor. Bombdatacentret samverkar med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten. Detta kommer att bidra till en mer komplett problembild.

FIGUR 32. Antal sprängningar där nationella bombskyddet aktiverats, efter typ av explosiv konstruktion, 2018–2020.*

*Källa: Nationella bombskyddets insatsprotokoll. Termen IED står för "Improvised explosive device".

NBDC kommer att bidra till att öka kunskaperna om de explosiva varor som används av kriminella personer. Det nationella forumet för sprängämnessäkerhet¹³³ kan bidra i arbetet. Övriga delar av regeringsuppdraget hanteras fortlöpande i samverkan med övriga myndigheter fram till uppdragets slut i november 2021.

Nationellt forum för sprängämnessäkerhet

MSB har fått i uppdrag att inrätta ett nationellt centrum för sprängämnessäkerhet, där Polismyndigheten tillsammans med tio andra myndigheter ingår. Sex deltagande myndigheter omfattas även av det uppdrag om att kraftsamla mot illegala sprängningar som nämnts ovan. Forumet ska öka sprängämnessäkerheten genom erfarenhetsåterföring och kunskapsutveckling inom området. Medvetandehöjande åtgärder ska identifieras och kunskap och information ska spridas till berörda myndigheter och aktörer. Bred samverkan ska främjas och utvecklas, bland annat genom dialog med berörda branschorganisationer.

131) Källa: VUP.
132) Ju2019/03980/PO.

133) Ju2020/01750/SSK.

Forensiska undersökningar av explosiv- och sprängämnen

Inflödet av explosiv- och sprängämnesrelaterade forensiska undersökningar har fortsatt att öka till nationellt forensiskt centrum (NFC). Under 2020 fick NFC in 367 undersökningar att jämföra med 346 för 2019 och 242 för 2018. De senaste årens utveckling har medfört att handläggningstiderna successivt ökat. NFC har idag en genomsnittlig handläggningstid för nyinkomna explosiv- och sprängämnesundersökningar på 31 dagar jämfört med 16 dagar 2019. För att kunna möta den kraftiga ökningen pågår arbete med en utökning av resursen.

Förstärkt arbete gällande särskilt utsatta brottsoffer samt brott med hedersmotiv

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska redovisa hur arbetet med att utöka resurser och kompetens i brottsutredningsverksamheten gällande bland annat brott i nära relation, våldtäkter samt vålds- och sexualbrott mot barn enligt myndighetens beslut i juni 2019 om särskilt utsatta brottsoffer fortlöper. Resultatutvecklingen för dessa brottstyper ska också redovisas och kommenteras.

Polismyndigheten ska vidare redovisa vilket fortsatt utvecklingsarbete som bedrivs för att öka förutsättningarna för uppkläring av brott med hedersmotiv, inklusive könsstympning och äktenskapstvång, och höja kompetensen i organisationen avseende dessa brott. Av redovisningen ska även framgå hur Polismyndigheten samverkar med Åklagarmyndigheten samt Länsstyrelsen i Östergötlands län som har det nationella uppdraget att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

Satsning för särskilt utsatta brottsoffer

Rikspolischefen fattade i juni 2019 beslut om en satsning avseende särskilt utsatta brottsoffer.¹³⁴ Särskilt utsatta brottsoffer är samlingsnamnet för målsägande

inom brottskodsgrupperna *brott i nära relation*, *våldtäkt* och *brott mot barn*.¹³⁵ Den särskilda satsningen innebar bland annat en resursförstärkning med 350 medarbetare till verksamheter som arbetar inom området. Resursförstärkningen var genomförd i juli 2020.

Under 2020 konkretiserade Polismyndigheten genomförandet av rikspolischefens beslutade satsning för särskilt utsatta brottsoffer. Polismyndighetens brottsutredande verksamhet ska:

- använda metodstödet *Ett utvecklat bästa arbetsätt*¹³⁶
- genomföra tidig bevissäkring
- resursförstärkas.

Den särskilda satsningen innebar bland annat en resursförstärkning med 350 medarbetare till verksamheter som arbetar inom området.

För den övergripande uppföljningen av arbetsflödet och resultatutvecklingen tog Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten under 2019 fram en gemensam uppföljningsmodell.¹³⁷ Genom modellen blir det möjligt för Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten att gemensamt följa upp inflödet av brottsanmälningar, bearbetningen av inledda förundersökningar, redovisningen av förundersökningar från Polismyndigheten till Åklagarmyndigheten samt åtalen med stöd av redovisade förundersökningar.

Med stöd av modellen följer myndigheterna upp samma brottskoder inom grupperna *brott i parrelation*, *våldtäkt mot vuxna* och *brott mot barn*. Genom den nya modellen blir det nu möjligt att koppla ihop resultaten från Polismyndighetens redovisade ärenden (förundersökningar innehållande brott och brottsmisstankar) med uppnädd lagföring hos Åklagarmyndigheten. Den nya uppföljningsmodellen tillämpas sedan den 1 januari 2020.

Ett utvecklat bästa arbetsätt och tidig bevissäkring

För att förstärka användandet av metodstödet genomförde Polismyndigheten under 2020 riktade kompetenshöjande insatser till nyckelfunktioner inom myndighetens brottsutredande verksamhet. Nyckelfunktioner är förundersökningsledare i yttre tjänst, i jourutredningsverksamhet och i den ordinarie utredningsverksamheten. Regionala utbildningsinsatser mot olika

134) A.299.222/2013, RPC 112/2019.

135) Brottskodsgruppen brott mot barn omfattar vålds- och sexualbrott mot barn.
136) Promemoria, utgiven av Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Göteborg, Polismyndigheten, Utvecklingscentrum Väst, mars 2017, uppdaterad juni 2018 och 2019

137) A.299.222/2019, PM upprättat av Noa 2020-04-01 om målsättning och uppföljning av Polismyndighetens satsning avseende särskilt utsatta brottsoffer

målgrupper har också gjorts med stöd av utvecklingscentrum inom Polismyndigheten. För att ytterligare göra metodstödet känt har Polismyndigheten tagit fram och publicerat en webbaserad informationsfilm.

Utöver insatserna för att göra metodstödet känt genomför Polismyndigheten sedan andra tertialet 2020 tertialvisa kvalitativa uppföljningar av tillämpningen av metodstödet. Genom uppföljningen får Polismyndigheten kunskap om hur metodstöden tillämpas och när det inte tillämpas, vad tillämpningen brister i, exempelvis:

- polis på brottsplats har inte kontaktat jourhavande förundersökningsledare (kan ha skett men ej dokumenterats)
- videoförhör har inte genomförts med målsägande
- skador eller avsaknad av skador på målsäganden och den skäligen misstänktes skador har inte fotograferats eller filmats på brottsplatsen.

Med stöd av den kvalitativa uppföljningen på polisområdesnivå blir det möjligt att rikta kompetenshöjande insatser till organisatoriska enheter (specifika grupper och nyckelfunktioner) och genom det åtgärda bristerna.

Arbetet med den tidiga bevissäkringen har tagit ett stort steg framåt under året avseende videodokumentation av målsäganden som är en av de viktigaste bevissäkringsmetoderna. En applikation för videodokumentation har spritts inom Polismyndigheten som väsentligt förbättrat möjligheterna för patruller på brottsplatsen att dokumentera ett första förhör med hjälp av video med målsäganden.

Brott mot särskilt utsatta grupper – verksamhetsresultat

Nedan redovisas polisens resultat för arbetet mot *brott mot barn*, *brott i parrelation* och *våldtäkt mot vuxna*. Kategoriseringen av särskilt utsatta brottsoffer reviderades i mars 2020 för att överensstämma med Åklagarmyndighetens uppföljning. De tidigare kategorierna *våld mot barn* respektive *sexualbrott mot barn* har sammanfogats till en ny kategori – *brott mot barn*. Den tidigare kategorin *brott i nära relation* har renodlats till att enbart omfatta brottkoder som beskriver brott där gärningspersonen är eller har varit närstående genom parrelation. Denna revidering medför att det inte är möjligt att göra jämförelser bakåt i tiden. Kategorin *våldtäkt* har renodlats på så vis att den nu enbart omfattar brott mot personer äldre än 18 år. För kategorierna *brott mot barn* och *våldtäkt mot vuxna* kan jämförelser göras bakåt i tiden.

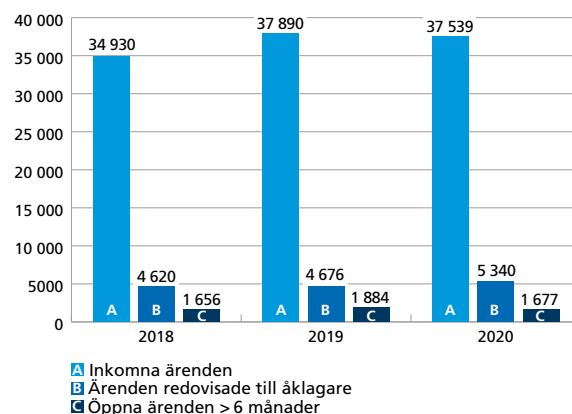
För *brott mot barn* gäller det för polisen att förundersökningen ska bedrivas särskilt skyndsamt om brottet är föreskrivet fängelse i mer än sex månader.¹³⁸

Resultatet inom dessa särskilt utsatta grupper visar på en ökad brottsupplärning vilket bidrar till den generella positiva utvecklingen för utredning och lagföring under 2020. Ärenden redovisade till åklagare ökade inom samtliga grupper och antalet öppna ärenden äldre än 6 månader minskade.

Brott mot barn

Antalet inkomna ärenden avseende *brott mot barn*¹³⁹ uppgick under 2020 till 37 539, vilket är en minskning med 0,9 procent jämfört med motsvarande period 2019.

FIGUR 33. Antal inkomna ärenden, antal ärenden redovisade till åklagare samt antal öppna ärenden (äldre än 6 mån) avseende brott mot barn, år 2018–2020.

Antalet öppna ärenden äldre än 6 månader minskade med 11 procent jämfört med samma tid året innan. Den största minskningen återfinns i polisregion Mitt, som hade 34 procent färre äldre öppna ärenden än vid samma tid 2019.

Samtidigt ökade antalet ärenden redovisade till åklagare med 14 procent jämfört med 2019. Ökningen skedde i samtliga polisregioner utom Öst och Stockholm.

Utredningsandelen avseende brott mot barn uppgick till 18,0 procent, vilket är en ökning jämfört med både 2019 och 2018.

Medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare ökade till 175 dagar. Ökningen skedde i samtliga polisregioner utom Stockholm och Öst.

¹³⁸) 2a § förundersökningskungörelsen (1947:948).

¹³⁹) De tidigare kategorierna *våld mot barn* respektive *sexualbrott mot barn* har sammanfogats till en ny kategori – *brott mot barn*.

TABELL 23. Resultat avseende brott mot barn, 2018–2020.

Indikatorer	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Inkomna ärenden	34 930	37 890	37 539	-0,9 %
Ärenden redovisade till åklagare	4 620	4 676	5 340	14,2 %
Öppna ärenden >6 månader	1 656	1 884	1 677	-11,0 %
Utredningsandel	16,3 %	16,6 %	18,0 %	1,4 %
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	160	168	175	4,2 %

Brott i parrelation

Antalet inkomna ärenden avseende *brott i parrelation*¹⁴⁰ uppgick till 25 765 under 2020. Antalet öppna ärenden äldre än 6 månader var vid utgången av året 1 912 stycken.

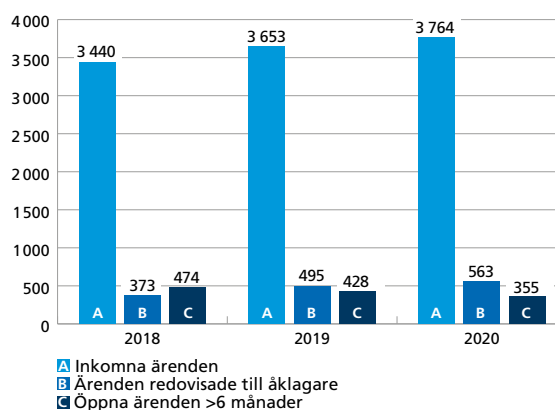
Under 2020 redovisades 3 988 ärenden till åklagare, och utredningsandelen uppgick till 17,7 procent. Utredningsandelen varierade mellan 14,3 procent i polisregion Öst och 22,3 procent i Väst. Medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare var 146 dagar. Mellan polisregionerna varierade den från 122 dagar i Nord till 178 dagar i Bergslagen.

Våldtäkt mot vuxna

Under 2020 inkom 3 764 våldtäktsärenden där den utsatte var över 18 år. Detta är en ökning med 3,0 procent i förhållande till 2019. Ärendeinflödet ökade i samtliga polisregioner utom Nord där det minskade. Inflödet ökade mest i polisregion Mitt (+ 51 ärenden, + 17,2%).

¹⁴⁰ Kategoriseringen av särskilt utsatta brottsoffer reviderades i mars 2020 för att överensstämma med Åklagarmyndighetens uppföljning. Den tidigare kategorin *brott i nära relation* har renodlats till att enbart omfatta brottscoder som beskriver brott där gärningspersonen är eller har varit närstående genom parrelation. Denna revidering medför att det inte är möjligt att göra jämförelser bakåt i tiden.

FIGUR 34. Antal inkomna ärenden, antal ärenden redovisade till åklagare samt antal öppna ärenden (äldre än 6 mån) avseende våldtäkt mot vuxna, 2018–2020.

Öppna ärenden äldre än 6 månader minskade med 17,1 procent. Under perioden redovisades 563 ärenden till åklagare. Detta är en ökning med 13,7 procent jämfört med motsvarande period 2019. Ökningen var störst i polisregion Mitt, där 40 procent fler ärenden än 2019 redovisades till åklagare. Utredningsandelen uppgick till 14,8 procent och har ökat två år i rad.

Medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare ökade till 168 dagar. Medelgenomströmningstiderna minskade i Bergslagen (- 27 dagar) och Väst (- 30 dagar). Den ökade mest i polisregionerna Nord (+ 36 dagar) och Syd (+ 29 dagar).

TABELL 24. Resultat avseende våldtäkt mot vuxna, 2018–2020.

Indikatorer	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Inkomna ärenden	3 440	3 653	3 764	3,0 %
Ärenden redovisade till åklagare	373	495	563	13,7 %
Öppna ärenden >6 månader	474	428	355	-17,1 %
Utredningsandel	11,6 %	13,6 %	14,8 %	1,2 %
Medelgenomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	163	164	168	2,4 %

Utredning av brott med hedersmotiv

Polismyndigheten har genom att inom myndigheten höja kompetensen om brott med hedersmotiv och genom att ta fram ett nytt metodstöd om hedersrelaterad brottslighet ökat förutsättningarna för upplärning av dessa brott. Brott med hedersmotiv saknar egna brottskoder.¹⁴¹ Det är därför svårt att mäta upplärningen av brotten.

Polismyndighetens nationella kompetensnätverk mot hedersrelaterad brottslighet

I verksamhetsområdet hedersrelaterad brottslighet ingår könsstypning, barnåktenskap och tvångsåktenskap. Polismyndigheten har sedan hösten 2017 ett nationellt kompetensnätverk mot sådan brottslighet. Nätverket består av cirka 65 kontaktpersoner från alla polisområden och polisregioner samt från nationella operativa avdelningen. De poliser som ingår i Länsstyrelsen Östergötlands nationella kompetensteam, som har det nationella uppdraget att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck, är också med i polisens kompetensnätverk. Kontaktpersonerna utgör ett stöd för medarbetarna på lokal- och regional nivå.

Två gånger per år arrangeras seminarier för kompetensnätverket för att höja kompetensen och möjliggöra erfarenhetsutbyte. Under 2020 genomfördes de två seminarierna i digital form. I anslutning till seminariet våren 2020 erbjöds även en heldags grundutbildning som hölls av Länsstyrelsen Östergötland.

141) I princip alla brott kan begås med ett hedersmotiv men kodas då inte på annat sätt än om motsvarande brott hade begåtts utan ett hedersmotiv. Brotten åktenskapstvång, barnåktenskap, vilseledande till åktenskapsresa och könsstypning har egna brottskoder.

Ett metodstöd om hedersrelaterad brottslighet

Väl fungerande metoder är en viktig komponent för att öka förutsättningarna för upplärning av brott, inte minst de med hedersmotiv. I januari 2020 färdigställdes Polismyndighetens metodstöd *Hedersrelaterad brottslighet*.¹⁴² Metodstödet består av två delar. Del ett är teoretisk och beskriver vad hedersnormer, hedersrelaterat våld och förtryck samt hedersrelaterad brottslighet är. Innehållet syftar till att ge grundläggande kunskap inom området. Del två hanterar polisens arbete i praktiken och syftar till att skapa förutsättningar för att agera på bästa möjliga sätt i de olika delarna av polisens arbete, alltifrån anmälningsupptagning till utredning och personsäkerhetsarbete. Könsstypning och åktenskapsstvång har egna kapitel som innehåller fakta om brotten samt praktiska råd om bland annat bemötande, förhör och bevisning. Metodstödet finns också i en digital version med ett tillhörande självvärterande test.

Metodstödet togs fram i nära dialog med Åklagarmyndigheten som samtidigt publicerade en ny handbok inom området. I metodstödet och handboken fastslogs en ny myndighetsgemensam definition av hedersrelaterad brottslighet.¹⁴³

Metodstödet och handboken förväntas öka kunskapen hos polis och åklagare och därmed leda till att fler brott med hedersmotiv identifieras, vilket är en förutsättning för att rätt åtgärder ska vidtas under utredningen och i skyddsarbetet med de utsatta. Det nya metodstödet är ett komplement till polisens övriga metodstöd, handböcker och riktlinjer. På sikt förväntas tillämpningen av metodstödet, tillsammans med arbetet i kompetensnätverket, leda till ökad upplärning av brott med hedersmotiv.

Kompetenshöjande insats om hedersrelaterad brottslighet

En kompetenshöjande insats om hedersrelaterad brottslighet genomfördes i samtliga polisregioner under perioden november 2019 till och med mars 2020. Bakgrunden till insatsen var att en hedersmarkering¹⁴⁴ hade införts i it-stödet Durtvå och att en särskild straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv¹⁴⁵ trädde i kraft under

142) *Hedersrelaterad brottslighet – Metodstöd Polisen*. A077.562/2019. Nationella operativa avdelningen (2020).

143) Hedersrelaterad brottslighet är brott som helt eller delvis begåtts för att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps anseende utifrån en föreställning om heder.

144) Sedan september 2019 finns en hedersmarkering i Durtvå. Syftet med markeringen är att tidigt identifiera brott med hedersmotiv för att rätt åtgärder ska vidtas initialt, under den fortsatta utredningen samt i skyddsarbetet med de utsatta. Hedersmarkeringen kan förenklat förklaras som en bedömning av om det finns anledning att utreda ett eventuellt hedersmotiv. Bedömningen är inte obligatorisk att göra

145) En särskild straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv infördes i 29 kap. 2 § BrB 1 juli 2020.

2020. Målgruppen var förundersökningsledare och andra beslutsfattare inom Polismyndigheten. Ytterligare ett utbildningstillfälle, som vände sig till samtliga polisregioner, genomfördes digitalt i september 2020. Polismyndigheten genomförde insatserna tillsammans med Länsstyrelsen Östergötlands nationella kompetensteam.

Hatbrott och andra brott som hotar demokratin

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska fortsatt utveckla och förbättra arbetet för att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Polismyndigheten ska redovisa resultatet av vidtagna åtgärder. Myndigheten ska även beskriva hur samverkan med myndigheter och organisationer bedrivs samt hur en fungerande dialog säkerställs gentemot grupper som utsätts för denna typ av brott. Vid genomförande av uppgiften ska Polismyndigheten beakta annat relevant arbete inom aktuellt ämnesområde och analysera hur det kan bidra till att utveckla polisverksamheten.

Polismyndigheten har fortsatt sitt påbörjade arbete med att höja förmågan att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin. I alla polisregioner har det funnits utpekade demokrati- och hatbrottsutredare. Begreppet demokratibrott har etablerats och beskriver brott där en förtroendevald, en journalist eller konstnär utsätts för brott med avsikt att tysta denne. Ett fadder-system mellan polisregionerna tillämpades under året, exempelvis mellan polisregionerna Väst och Bergslagen. De två regionerna har haft återkommande träffar rörande demokrati- och hatbrott och har även kompetensutvecklat personal genom utbytestjänstgöring.

Ett nationellt samverkansprojekt mellan polisen och frivilligorganisationen Brottsofferjouren Sverige har bedrivits – projekt Swevic. Det övergripande syftet med projektet har varit att utveckla och tillhandahålla ett anpassat brottsofferstöd för hatbrottsutsatta. Projektet har till 80 procent finansierats av EU-kommissionen och pågick 2019–2020.

En webbutbildning som är tillgänglig för alla polisanställda har tagits fram. Kompetenshöjande konferenser har genomförts i samtliga polisregioner. En nationell kampanj i sociala medier genomfördes under september 2020. Målet med kampanjen var att upplysa om vad ett hatbrott är och att den som drabbats kan få stöd av polisen och Brottsofferjouren Sverige. Två delmål för

projektet har varit att höja förtroendet för polisen samt att få fler att anmäla hatbrott. Uppföljningen av projektet kommer att redovisas under början av 2021.

Projekt Swevic har även anordnat interna digitala föreläsningar rörande HBTQ med fokus på transpersoner, rasism samt klanstrukturer. Meningen har varit att höja kunskapen om olika kulturer för att på ett bra sätt kunna bemöta personer som utsätts för hatbrott. Föreläsningarna har rönt ett stort intresse med flera hundra följare per tillfälle.

Färre hatbrottsmarkerade ärenden

Det är svårt att mäta resultatet av polisens arbete mot hatbrott och andra brott som hotar demokratin eftersom dessa brott inte har någon egen brottskodning i anmälningssystemet. Brottsförebyggande rådet ger vartannat år ut statistiska hatbrottsrapporter. När det gäller brott som hotar förtroendevalda, journalister och konstnärer finns ingen sådan riktad uppföljning. Istället genomför Brottsförebyggande rådet trygghetsundersökningar, både riktade mot allmänheten och i en mer specifik form riktad till politiker. Uppfattningen är att demokratibrott är underrapporterade, precis som hatbrott. Brotten går dessutom inte att spåra i polisens anmälningrutiner, eftersom det inte registreras vilket yrke en målsägande har.

I Polismyndighetens anmälningrutin finns en markeringsruta som ska fyllas i om den som upprättar anmälan uppfattar att det kan finnas ett hatbrottsmotiv för brottet. Brå har sedan 2015 bedömt underlaget så pass rättvisande att det går att använda som urvalskriterium.¹⁴⁶ Nedan visas antal hatbrottsmarkerade inkomna ärenden till polisen under de senaste tre åren.

TABELL 25. Antal hatbrottsmarkerade inkomna ärenden, anmälda brott, avslutade ärenden, redovisade ärenden till åklagare och redovisningsandel, 2018–2020.*

Indikatorer	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Inkomna ärenden	8 873	8 714	6 196	-28,9 %
Anmälda brott	12 430	11 515	8 588	-25,4 %
Avslutade ärenden	8 777	9 027	6 601	-26,9 %
Redovisade ärenden till åklagare	910	846	817	-3,4 %
Redovisningsandel	10,4 %	9,4 %	12,4 %	3,0 %-enheter

* Källa: Ärendeuppföljningssystemet Status.

Antalet anmälda hatbrott har minskat sedan 2019 och redovisningsandelen har ökat. En trolig anledning till att antalet anmälningar har minskat är följderna av

146) Brå, Rapporten *Polisens hatbrottsmarkering* (2018:13).

coronapandemin. Många hatbrott begås på allmän plats och i det offentliga rummet. I och med att befolkningen har tillämpat fysisk distansering har utrymmet för ofredanden och andra trakasserier minskat. Privata aktörer har systematiskt anmält många hatbrott som skett på sociala medier. Det kan vara så att allmänhetens medvetenhet om risken för lagföring har ökat, vilket i så fall kan ha haft en brottsförebyggande effekt.

Samverkan med myndigheter och civilsamhället

Myndigheten Forum för levande historia anordnade under året träffar och föreläsningar rörande hatbrott, vid vilka nationella och regionala företrädare för polisen har deltagit. Vid dessa forumträffar deltar representanter från ett stort antal myndigheter och kommuner. Exempel på organisationer som Polismyndigheten har samverkat med är Brottsoffermyndigheten, Sveriges kommuner och regioner, Länsstyrelsen i Stockholm, Myndigheten för stöd till trossamfund och RFSL.

På regional och lokal nivå har det genomförts samverkan med hatbrottsutsatta grupper samt med journalister och mediehus. I polisregion Väst sker sådan samverkan genom polisens råd, där utsatta grupper får träffa regionpolischefen. Företrädare för journalistkåren och större mediehus har en upparbetad kontakt med den nationella operativa avdelningen. Om det uppstår ett behov kan ett samverkansmöte snabbt sammankallas. I övrigt ansvarar polisens brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet för kontakter med mediehusen på regional och lokal nivå.

Förhör i samband med utredning av brott

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska redovisa hur man arbetar för att höja kompetensen i organisationen avseende förhör. Polismyndigheten ska också redovisa vilket arbete som bedrivs för att säkerställa att personal som förhör barn i så stor utsträckning som möjligt har särskild utbildning för uppgiften och tillämpar den handledning som har tagits fram på området. Av redovisningen ska framgå vilka utbildningar som finns på området, hur många utredare som genomgår dessa samt en bedömning av hur många av barnförhören som genomförs av utbildad personal.

Förhör är en juridiskt reglerad form av samtal som syftar till att inhämta muntlig information om brottet inom ramen för en förundersökning eller primärutredning

(innan förundersökning har inletts). Tillsammans med annan bevisning i ärendet utgör förhör grund för åklagarens beslut i åtalsfrågan.

Beslut om förhör fattas normalt av förundersökningsledaren. Innan förundersökning hunnit inledas, får en polisman hålla förhör och vidta andra utredningsåtgärder som är av betydelse för utredningen.

TABELL 26. Antal genomförda förhör, 2018–2020.*

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Antal genomförda förhör	965 097	993 822	1 074 724	7,5 %

* Källa: Status Förhör.

Förhørsprojektet

Ett nationellt strategiskt utvecklingsprojekt om förhör har bedrivits i Polismyndigheten sedan 2018. Projektets ambition är att kvaliteten på förhören ska förbättras och hålla en generell hög nivå. Genom detta uppfattar medborgaren oss som professionella och kompetenta samtidigt som rättssäkerheten och polisens utveckling av utredningsverksamheten är i fokus. Uppdraget är att kartlägga och belysa ämnesområdet förhör utifrån kompetensbehov, teknikbehov, samt behov av ny lagstiftning/styrdokument. Utöver det ska projektet föreslå förslag till förhørsmodell då det idag saknas en sådan beslutad modell. Projektet är pågående och avslutas senast den 30 april 2021.

En handbok med modell för förhör

Under 2021 räknar Polismyndigheten med att kunna besluta om en modell för att hålla förhör benämnd ”Polisens förhørsmodell”. Modellen bygger på två arbetsmetoder som har stark forskningsevidens: PEACE och Kognitiv intervjumetodik (KI). PEACE är en metod som utvecklats i England och är en akronym där varje bokstav representerar en del av förhöret:

- Plan and prepare (Planering och förberedelse)
- Engage and explain (Engagera och förklara)
- Account and clarify (Berättelse och klargörande)
- Closure (Avslutning)
- Evaluate (Utvärdering)

KI tillämpas i genomförande av förhörets A-fas, det vill säga *Berättelse och klargörandefasen*. Metoden är tillämpbar i alla förhör, med misstänkt likväl som i förhör med målsägande och vittne, förutsatt att den hörde är villig att lämna en utsaga om händelsen och där syftet är att inhämta information från förhörspersonens episodiska minne, alltså från en händelse som den hörde varit med om. Såväl PEACE som KI ska användas oavsett den hördes roll i förhöret.

Projektet påbörjade under året arbetet med framtagande av handbok. Handboken, som blir ett styrdokument, beräknas bli beslutad under 2021. Syftet med handboken är att beskriva förhållningsmodellens olika faser samt rättslig reglering, principer, dokumentation, tekniska stöd och bedömning av kompetens.

Utöver handboken har projektet påbörjat arbete med att identifiera behov och kravställa teknikutveckling för att få en ökad kvalitetshöjning och stödja medarbetarna på bästa sätt kring att hålla förhör. Exempel på sådana it-behov är att anpassa och utveckla polisens utrednings-system Durtvå till Polisens förhållningsmodell, skapa tekniska lösningar för att i högre utsträckning använda skriftliga berättelser som en del av informationsinhämtningen i förundersökningen samt för att dels kunna tala in förhör i exempelvis mobiltelefon, dels därefter få automatisk transkribering till text så kallad ”tal till text”-funktionalitet.

Införandet av en nationell förhållningsmodell

Utöver förhållningsprojektet startade under året ytterligare ett projekt som tar hand om införandet av det som förhållningsprojektet arbetat fram. En stor del av arbetet handlar om att förankra Polismyndighetens förhållningsmodell med tillhörande arbetsmetoder så att polisen höjer sin generella och grundläggande förmåga att hålla rätts-säkra och effektiva förhör.

En annan viktig del har varit att påbörja den utveckling som kommer att krävas för att medarbetaren ska få stöd i vardagen när det gäller att hålla förhör. Projektet har påbörjat arbete för att kommunicera projektets status för att skapa förståelse, delaktighet och intresse. I införandearbetet ingår att se över framtida utbildningar om förhör där en del är att kunna bedriva introduktionsutbildning via digitalt lärande.

Barnförhör och utbildningar

Under 2020 genomfördes 87 934 förhör¹⁴⁷ med barn. Majoriteten av dessa var förhör med barn som målsägande. Med barn avses person under 18 år.

TABELL 27. Antal genomförda barnförhör, 2018–2020.*

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Antal genomförda barnförhör	76 985	81 030	87 934	8,5 %

* Källa: Status Förhör.

Polismyndigheten genomförde under året ett antal utbildningar där det fanns moduler om förhör riktade mot utredningar där barn var målsägande, vittnen eller misstänkta.

TABELL 28. Antal medarbetare som genomgått utbildningar med fokus mot barn och ungdomar år 2020.

Unga lagöverträdare	48
Brott mot barn och ungdom steg 1 (Utredningsmetodik)	50
Brott mot barn och ungdom steg 2 (Intervju- och förhörsmetodik)	24

Tidigare år har det varit en diskrepans mellan behovet av utbildning för barnförhållningsledare och möjligheten att leverera utbildningsplatser. För att öka andelen utredare som har rätt kompetens för att hålla förhör med barn, har Polismyndigheten reviderat befintliga barn- och ungdomsutredarutbildningars innehåll. Syftet är att uppdatera och anpassa kompetens för polisanställda som håller förhör med barn.

Barnförhör inom Barnhusverksamheten och vid brott i nära relation

Förhör med barn som målsägande och som utreds på Barnhus eller på polisregionernas sektioner för brott i nära relation, genomförs nästan uteslutande av utbildade barnförhållningsledare. Polismyndigheten prioriterar att ha utbildade barnförhållningsledare på dessa arbetsställen då ärendena kan vara mycket känsliga och kräver hög kompetens hos den som genomför förhöret.

Det är svårt att uppskatta det totala antalet förhör med barn som genomförts av utbildad personal eftersom det saknas tillgänglig data. För åldersgruppen 0–12 år är bedömningen att i stort sett alla förhör genomförts av utbildade barnförhållningsledare. Antalet sådana förhör var 9 782 (9 151 år 2019). De utgjorde därmed totalt cirka 11 procent av antalet barnförhör. Även i de högre åldrarna, det vill säga mellan 13 och 17 år, genomfördes förhör av utbildade barnförhållningsledare. Polismyndigheten kan dock inte bedöma hur många av dessa som genomförts av utbildade barnförhållningsledare. Ambitionen är att förhör ska genomföras av en förhållningsledare med kompetens för uppgiften.

147) Enligt HR-avdelningen fanns den 31 december 2020 i Polismyndigheten 275 barnutredare och 155 ungdomsutredare.

Övriga barnförhör

När det gäller övriga förhör med barn kan förhørsledarnas kompetens variera trots att ambitionen alltid är att förhör ska genomföras av en förhørsledare med kompetens för uppgiften. I varje situation där ett barn ska förhöras, oavsett om barnet är brottsoffer, vittne eller förövare, ska det göras en individuell bedömning kring ärendet och personen för att avgöra behovet av kompetens hos den medarbetare som ska genomföra förhöret.

Tillämpning av handledning

Hösten 2018 tog Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten fram en gemensam förhörshandledning.¹⁴⁸ Syftet med denna är att ge praktisk vägledning för planering och genomförande av förhör med barn samt med vuxna med osynliga funktionsnedsättningar. Handledningen beskriver den barnförhörsmetod som Polismyndigheten har utbildat i sedan 2008. I valda delar kan handledningen även användas vid förhör med vittnen eller misstänkta och gäller främst själva genomförandet av förhöret. Handledningen blir obligatorisk i den reviderade utbildningen men är redan idag ett material som används i de befintliga utbildningarna. Handledningen finns på polisens intranät.

148) Förhör med barn och förhör med vuxna som har osynliga funktionsnedsättningar – handledning för polis och åklagare vid planering och genomförande.

Forensisk verksamhet

Med forensisk verksamhet avses laborativ forensik, it-forensik samt kriminaltekniskt fältarbete.

Den forensiska processen

Den forensiska processen inleds med brottsplatsundersökning och avslutas då ärendet avgörs i domstol. Genom teknisk information och bevisning stöttar den forensiska verksamheten rättsväsendets aktörer genom att ge svar på frågor om en händelses förlopp. Verksamheten är komplex och kräver hög kompetens, samtidigt som utvecklingen inom forensiken går mycket snabbt, i synnerhet den inom it-forensiken.

Den forensiska verksamheten är en viktig länk i samordningen av olika utredningar eftersom den ger möjlighet att se likheter i tekniskt tillvägagångssätt mellan olika brott. Forensiken kan binda samman brottsplatser eller koppla misstänkta till brottsplatser till exempel genom träffar från olika register. Utvecklingen inom it-forensik leder till en väsentligt ökad förmåga till teknisk bevisning som är avgörande för polisens förmåga att beivra brott. Polismyndigheten ansvarar för flera register som är av stor vikt både för det brottsutredande och för det brottsförebyggande arbetet. Genom dessa register kan man effektivt jämföra spår från en brottsplats, till exempel dna och/eller fingeravtryck, med en misstänkt person. Den största effekten finns inom de biometriska¹⁴⁹ registren eftersom dessa pekar direkt mot en person.

149) Data som samlats in genom en särskild teknisk behandling som rör någons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar identifieringen av denna person till exempel ansiktigenkänning eller fingeravtryck.

Polismyndighetens satsning på den forensiska processen syftar bland annat till att höja kvaliteten och effektivisera hela den forensiska kedjan – från brottsplats till domstol. Under 2020 intensifierades arbetet med att koncentrera polisens laborativa verksamhet, samla den i avdelningen nationellt forensiskt centrum (NFC) genom att etablera nya laboratorier, samt inrätta forensiska stationer¹⁵⁰ runt om i polisregionerna. De förändringar som sker i den forensiska processen ska leda till ökad enhetlighet och effektivisering, bättre resursanvändning och ökat förtroende. Målsättningen är att stärka den forensiska förmågan såväl vid brottsplatsarbetet, som i den laborativa verksamheten.

Polismyndighetens forensiska kvalitetsarbete prioriterades under året mot att omhänderta NFC:s etablering av nya laboratorier samt att förankra och skapa samsyn kring behovet av kvalitetssäkring av polisregionernas fältverksamhet. Arbetet pågår med att ensa både metodik och kompetenskrav för laborativ verksamheten och fältverksamhet. Detta säkerställer en jämn kvalitetsnivå mellan verksamheterna och bidrar därmed till att förstärka rättssäkerheten för den enskilda medborgaren.

Redovisning av verksamhetsresultat – forensik

Polismyndighetens forensiska process genomgick under året ett antal större förändringar i syfte att på sikt stärka den forensiska förmågan. Arbetet med att kvalitetssäkra och sortera det forensiska underlaget, genom de forensiska sektionerna, ska möjliggöra ledning och styrning av hela det forensiska flödet. På kort sikt har förändringarna medfört ett ökat inflöde till laboratorierna och därmed en ökning av balanser. I det längre perspektivet förväntas en mer ändamålsenlig utveckling där förändrade flöden bidrar till att vi gör rätt undersökningar i rätt tid och därmed sänker såväl handläggningstider som balanser och på så sätt effektivare bidrar till en framgångsrik brottsbekämpning och uppkläring.

Det finns ett samband mellan inflödet av ärenden till Polismyndigheten och inflödet av forensiska undersökningar, sambandet är särskilt starkt för brottskategorier som genererar forensiska undersökningar, till exempel narkotikabrott. Därutöver är det troligt att Polismyndighetens ökade förmåga att utreda och lagföra har genererat ett ökat behov av forensiska undersökningar generellt. Det går i nuläget inte att särskilja hur stor del av det ökade inflödet som kan hänföras till övertagandet av laborativ verksamhet respektive till myndighetens ökade ärendeflöde.

Begränsningar i att ge en samlad redovisning

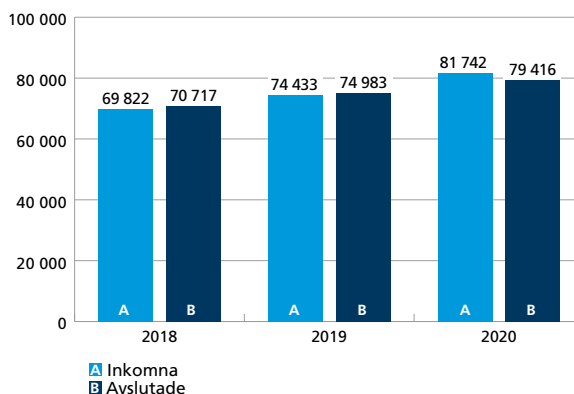
Polismyndighetens forensiska process omfattar kriminaltekniskt fältarbete, arbete på forensiska stationer och it-brottscentrum samt laborativ forensik. Ärendena hanteras i olika system med begränsade möjligheter till utbyte av information och synkronisering. Detta medför begränsningar i att säkerställa antalet unika ärenden, och därför presenteras volymerna separat för NFC och för de forensiska sektionerna. Arbetet pågår med att integrera de olika ärendehanteringssystemen för att på så sätt möjliggöra sammantagna analyser av det forensiska flödet.

Ärendeutveckling vid NFC

Resultatet för verksamheten visar att NFC under 2020 hade en markant ökning av inkomna ärenden och då främst inom grova brott, narkotika och ärenden som rör förfalskade sedlar, vilket sannolikt beror på det ökade inflödet av ärenden till Polismyndigheten och överföringen av laborativ verksamhet till NFC. Utvecklingen medförde att antalet ärenden i balans ökade och att de genomsnittliga handläggningstiderna ökade jämfört med året innan. Samtidigt avslutades fler ärenden under 2020 än 2019. När övertagandet av den laborativa verksamheten och renodlingen av forensisk fältverksamhet är fullt infört, förväntas avdelningen kunna omhänderta en mängd av de förflyttade laborativa undersökningarna och på sikt minska balanserna.

De senaste fem åren har NFC haft en uppåtgående trend vad gäller antalet inkomna och avslutade ärenden. Inflödet ökade kraftigt under 2020, med 9,8 procent jämfört med 2019. Dessutom avslutades 5,9 procent fler ärenden än 2019.

FIGUR 35. Inkomna och avslutade ärenden 2018–2020 NFC (exkl. personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket).

150) Med forensisk station avses både lokaler och medarbetare.

TABELL 29. Resultatutveckling 2018–2020 för NFC, antal inkomna och avslutade ärenden och undersökningar (exkl. personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket).

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Inkomna ärenden*	69 822	74 433	81 742	7 309	9,8 %
Avslutade ärenden*	70 717	74 983	79 416	4 433	5,9 %
Inkomna undersökningar	116 508	125 863	143 849	17 986	14,3 %
Avslutade undersökningar	118 246	126 480	138 182	11 702	9,3 %

* Siffrorna har justerats bakåt i tiden vilket innebär att de inte är jämförbara med tidigare redovisade resultat.

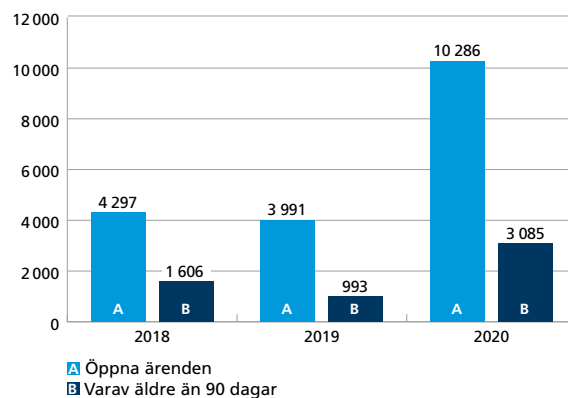
Ärendeutvecklingen skiljer mellan olika områden. För de stora flödena får även lägre procentuella ökningarna en stor påverkan på verksamheten. Inströmningen av dna-undersökningar fortsatte öka under 2020, med 11 procent jämfört med 2019, samtidigt som produktionen ökade med 9 procent. Även undersökningar avseende narkotika fortsatte att öka under 2020, och stod för en ökning på 4,8 procent jämfört med året innan. Avslutade undersökningar ökade med 3,6 procent under 2020 jämfört med året innan. Likaså ökade inflödet av vapenundersökningar, med 17,4 procent, samtidigt som produktionen ökade med 11,4 procent jämfört med 2019.

TABELL 30. Resultatutveckling 2018–2020 för NFC, antal inkomna och avslutade undersökningar för dna, narkotika och vapen.

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Inkomna undersökningar dna	45 143	50 223	55 738	5 515	11,0 %
Avslutade undersökningar dna	45 881	50 217	54 712	4 495	9,0 %
Inkomna undersökningar narkotika	47 394	49 282	51 648	2 366	4,8 %
Avslutade undersökningar narkotika	47 479	49 252	51 003	1 751	3,6 %
Inkomna undersökningar vapen	3 543	3 649	4 283	634	17,4 %
Avslutade undersökningar vapen	3 680	3 739	4 164	425	11,4 %

De inkomna ärendena har fortsatt att öka i komplexitet, vilket bland annat märks genom det ökade inflödet av så kallade samarbetsärenden. Dessa ärenden, som ska undersökas inom flera ämnesområden, tar längre tid att bearbeta eftersom de ska samordnas mellan ämnesområdena. Undersökningarna måste göras i rätt ordning och med stor försiktighet så att man inte kontaminerar eller förstör spår. Under 2020 ökade antalet samarbetsärenden med drygt 30 procent, vilket motsvarar cirka 2 000 ärenden. Samtidigt minskade de genomsnittliga handläggningstiderna för dessa ärenden med 3,1 procent. Fler samarbetsärenden påverkar handläggningstiderna negativt, men möjligheten att få fram tekniska resultat ökar genom att man belyser fysiskt eller hanterar/bedömer ärendet ur flera aspekter. I syfte att hantera ökningen av samordningsärenden effektivare och snabbare nå ett gemensamt resultat för uppdragsgivaren, intensifierade avdelningen under året arbetet med att utforma mottagningsfunktionen som ska vara den primära kontaktytan för en tidig dialog med uppdragsgivaren, där tidig uppackning och bedömning av material är viktiga funktioner.

FIGUR 36. Öppna ärenden i slutet på december 2018–2020 (exkl. personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket).

Antalet avslutade ärenden fortsatte att öka under 2020 men det kraftigt ökade inflödet medförde att det genomsnittliga antalet öppna ärenden ökade från 3 991 ärenden 2019 till 10 286 ärenden 2020. Balanserna för öppna ärenden ökade främst inom dna, fingeravtryck, narkotika och ärenden som rör förfalskade sedlar. Antalet äldre ärenden, ärenden äldre än 90 dagar, ökade från 993 i slutet av december 2019 till 3 085 ärenden i slutet av december 2020. Av dessa ärenden var 191 äldre än 1 år.

TABELL 31. Handläggningstid i antal dagar 2018–2020 för NFC (exkl. personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket).

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Handläggningstid dagar (median)	5	5	7	2	40,0 %
Handläggningstid dagar (medel)	32	29	33	4	13,8 %

Handläggningstiden varierar över tid mellan olika områden, men ökade generellt under 2020. De låga mediantiderna förklaras framförallt av att handläggningstiden för personprover-dna ligger i genomsnitt på en dag och står för ungefär en tredjedel av det totala antalet inkomna ärenden. Tiden för analys i olika ärenden varierar beroende på typ av undersökning, komplexitet och om det är ett samarbetsärende eller inte. Till exempel låg den genomsnittliga handläggningstiden på 33 dagar för en fingeravtrycksundersökning, medan en vapenundersökning tog i genomsnitt 34 dagar. För båda dessa ämnesområden minskade handläggningstiderna under 2020.

TABELL 32. Resultatutveckling 2018–2020 för NFC, antal inkomna personprov dna och fingeravtryck samt spår och antalet träffar.

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Personprover-dna*	29 797	33 630	34 998	1 368	4,1 %
Personer i dna-registren	162 697	165 605	168 380	2 775	1,7 %
Personprover fingeravtryck	13 434	14 324	15 421	1 097	7,7 %
Personer i fingeravtrycksregistret	194 886	214 006	231 945	17 939	8,4 %
Dna-profiler i spårregistret	36 776	38 623	40 990	2 367	6,1 %
Fingeravtryck i spårregistret	208 613	237 037	264 079	27 042	11,4 %

*Siffrorna har justerats bakåt i tiden vilket innebär att de inte är jämförbara med tidigare redovisade resultat.

Antalet inkomna personprover-dna och personer i dna-registren ökade under 2020 jämfört med året innan. Personprover-dna görs i syfte att registrera dna-profiler i polisens register, vilket gör det möjligt att jämföra dna från personer som misstänks för brott med dna-spår från uppklarade brott. Polismyndigheten hade fortsatt ett särskilt fokus på att öka antalet personprover-dna men

bedömningen är att antalet fortfarande ligger på en låg nivå i relation till antalet förstagångsökbrytare som dömts till annan påföljd än böter. Tidigare genomförda granskningar¹⁵¹ anger bland annat att hög arbetsbelastning samt osäkerhet i verksamheten rörande tolkningen av delar av lagstiftningen utgör hinder för att genomföra fler prover.

Personprover-fingeravtryck ökade med 7,7 procent under 2020 men ligger fortfarande lågt av samma anledning som personprover-dna. Registrering av fingeravtryck i Polismyndighetens register gör att man kan jämföra fingeravtryck från personer som misstänks för brott med fingeravtryck från uppklarade brott. Personer i fingeravtrycksregistret ökade under 2020, med 8,4 procent jämfört med 2019

Dna-profiler i spårregistret, det vill säga registret med oidentifierade spår från brottsplatser, ökade med 6,1 procent sedan 2019. Att spårregistret ökar är en konsekvens av att de personer som har avsatt spåren på en brottsplats ännu inte är provtagna för dna. Fingeravtryck i spårregistret ökade med 11,4 procent sedan 2019.

Arbete med spårsäkring på brottsplats samt laborativ analys riskerar att bli verkningslöst om det inte finns tillräckligt med brottsaktiva personer i dna-registren respektive fingeravtrycksregistret att matcha spåren med. Det är av stor vikt att polisen fullt ut utnyttjar möjligheterna att ta personprov-dna och fingeravtryck för att öka brottsuppklaringen och därmed bidra till att fler brottsoffer får upprättelse. Bedömningen är att båda dessa register borde kunna växa och då innehålla fler av de brottsaktiva.

Forensiska undersökningar åt andra myndigheter

Polismyndigheten genomför även forensiska undersökningar och analyser åt andra myndigheter och aktörer, främst Migrationsverket, Tullverket och Säkerhetspolisen men även aktörer utanför Sverige. Under året utfördes 13 232 ärenden åt Migrationsverket avseende sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret. Det kan jämföras med 20 631 ärenden 2019. Dessutom handlades cirka 8 700 ärenden av mer administrativ karaktär, såsom exempelvis förfrågningar till ECRIS (European Criminal Records Information Systems), förfrågningar om signalementsuppgifter samt passfotoförfrågningar. Dessa ingår inte i den totala sammanställningen över antalet inkomna och avslutade ärenden.

Totalt hanterades cirka 146 700 ärenden (inkomna ärenden, personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket och ärenden av administrativ karaktär).

151) Tillämpningen av registertopsning och daktning. Tillsynsrapport 2020:4.

Ärendeutveckling vid de forensiska sektionerna

Uppbyggnaden av forensiska sektioner bland annat genom de forensiska stationerna, sker i syfte att urval, bedömning och prioritering av gods och spår som ska framkallas och undersökas i laborativ miljö görs i samråd med förundersökningsledarna. Förändringsarbetet syftar bland annat till att öka andelen ärenden som går genom de forensiska sektionerna och det förväntas på sikt leda till ett minskat inflöde på laboratorierna och därmed att resurser fokuseras på rätt undersökningar givet förutsättningarna i varje specifikt ärende.

Antalet inkomna undersökningar till de forensiska sektionerna ökade under 2020, med 15,3 procent jämfört med 2019, vilket sannolikt beror på det ökade inflödet av ärenden till Polismyndigheten. Dessutom avslutades 13,1 procent fler undersökningar än 2019.

Uppföljningen vid de forensiska sektionerna i polisregionerna omfattar antal undersökningar, gods och spår.¹⁵² De olika underliggande undersökningstyperna är sammanslagna till följande områden: platsundersökningar, fingeravtrycksframkallningar, fotoarbete, dna-spårssäkring, it-relaterade undersökningar, mobiltelefonundersökningar, enklare drogundersökningar respektive övriga undersökningar. Hur stor del som härrör från fältarbete respektive laboratoriearbete kan inte särskiljas i den nuvarande statistiken.

152) Hämtas från ärendesystemet TekPro.

TABELL 33. Resultatutveckling 2018–2020 (forensiska sektionerna).

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Inkomna undersökningar	104 011	99 845	115 118	15 273	15,3 %
Avslutade undersökningar	106 555	100 251	113 375	13 124	13,1 %
Antal undersökningar, gods	131 931	135 196	153 304	18 108	13,4 %
Antal undersökningar, spår	111 278	118 291	121 334	3 043	2,6 %

Forensisk forskning och utveckling

Forsknings- och utvecklingsverksamheten (FoU-verksamhet) utgår från Polismyndighetens forensiska behov och den utveckling och forskning som krävs för att klara myndighetens uppdrag på både kort och lång sikt. Polismyndigheten samarbetar med såväl myndighetsinterna som externa aktörer och deltar aktivt i flera forsknings- och utvecklingsprojekt, både nationellt och internationellt. FoU-verksamheten finansieras delvis internt men är även beroende av anslag från offentliga utlysningar.

Flera av Polismyndighetens FoU-satsningar har gett goda resultat. Exempelvis har användningen av AI-baserade verktyg för effektiv sökning av videomaterial använts i ärenden där betydande effektivitetsvinster kunnat påvisas genom effektiv sökning på klädsignale-

ment och/eller misstänkta individer i stora mängder videomaterial. Kontinuerligt arbete med att bygga referensdatabaser inom nya områden skapar förbättrade förutsättningar för effektivare och ökad träffsäkerhet i rättsliga utlåtanden.

Polismyndigheten tar en aktiv roll i nationell och internationell samverkan inom forensisk FoU. Under året beviljades bland annat EU-medel för att i internationell samverkan utveckla teknik som syftar till att snabbt kunna identifiera och visualisera spår på en brottsplats. Externa medel beviljades även av MSB för utveckling av metoder och resultatvärdering kopplade till Next Generation Sequencing för extraktion och bedömning av biologiska spår.

Polismyndigheten avser att driva utveckling och forskning i samverkan med andra parter, exempelvis genom gemensamma projektansökningar men även genom medverkan i externa samverkansinitiativ. Vi deltar exempelvis i 20 ansökningar till EU-programmet Horizon 2020, samt är aktiva i nätverk såsom Digital Forensic Competence Centre med medverkan från myndigheter, akademi, näringsliv, och forskningsinstitut.

Kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i utredningsverksamheten

Enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) ska Polismyndigheten redovisa antal och styckkostnad för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden. Syftet är att tillgodose regeringens behov av effektorienterad information kopplad till de mål och krav som regeringen har angett. Indikatorn inom utredningsverksamheten som bäst motsvarar regeringens mål om att brottsuppleringen ska öka är antalet redovisade ärenden till åklagare. Antal ärenden som redovisats till åklagare avser de brottsärenden som i polisens register redovisats till åklagare och därmed avslutats i Polismyndighetens diarium (med beslut enligt förundersökningsprotokoll, förundersökningsanteckning eller RB 23:22). Utöver redovisade ärenden ingår även ordningsbot i beräkningen av kostnaden per ärendeslag eftersom dessa utgör uppkärlade brott.¹⁵³

Eftersom handläggningstiderna (genomströmningstiden) varierar mycket mellan olika typer av redovisade ärenden har en underindelning gjorts utifrån de tio brottskategorierna. Ärenden som tar längre tid att utreda kan antas kräva mer resurser och därför kosta mer. I metoden för att beräkna styckkostnaden för

ärenden redovisade till åklagare används därför genomströmningstiden för att vikta kostnaden mot de olika brottskategorierna.

Modellen medger ett sätt att beskriva styckkostnaden underindelad på brottskategorier. Modellen tar dock inte hänsyn till att vissa ärenden kan vara pågående fast inget konkret utredningsarbete utförs, eller att vissa ärenden kan vara mer bemannade än andra och omfatta fler brott än ett. Det kan däremot antas att förhållandena är relativt beständiga inom respektive brottskategori, vilket gör att utvecklingen för snittkostnaden per brottskategori kan följas över tid.

Den genomsnittliga kostnaden för ett redovisat ärende i utredningsverksamheten minskade under 2020 jämfört med 2019 till 14 887 kr (- 12,5 %). Utvecklingen kan delvis förklaras av att antalet redovisade ärenden till åklagare ökade (+ 10 204, + 6,5 %), och att antalet utfärdade ordningsböter ökade kraftigt (+ 73 556, + 41,6 %). Under 2020 infördes möjligheten att utfärda digitala ordningsböter i stora delar av verksamheten. Detta har inneburit ett effektivare arbetssätt och ett kraftigt ökat antal utfärdade ordningsböter, vilket har haft en stor inverkan på helhetsresultatet. Den totala kostnaden för UL ökade mer än det sammanlagda antalet genomströmningss dagar för bearbetade ärenden vilket gjorde att snittkostnad för en genomströmningss dag ökade med 8 kronor (+ 2,6 %). Medelgenomströmningstiden för samtliga redovisade ärenden var oförändrad på 120 dagar.

Under 2020 minskade kostnaden per redovisat ärende för fem av de tio brottskategorierna. Störst minskning skedde för ärendeslaget *trafikbrott* (- 1 192, - 26,3 %) vilket framförallt förklaras av den kraftiga ökningen av antalet utfärdade ordningsbot. Minskningen var även relativt stor för *tillgrepp i butik* (- 1 599, - 8,9 %) där medelgenomströmningstiden minskat kraftigt för de redovisade ärendena. Till de brottskategorier som ökade mest hör *bedrägeribrott m.m.* (+ 5 587, + 6,6 %), *övriga brottsbalksbrott* (+ 3 904, + 6,4) och *övriga brott mot person* (+ 2 167, + 3,8 %). Under 2020 redovisades 2 019 (+ 19,3 %) fler *bedrägeribrott m.m.* jämfört med året innan. Detta medförde också att medelgenomströmningstiden för redovisade ärenden ökade med drygt 11 dagar (+ 3,9 %). *Trafikbrott* är det minst kostsamma ärendeslaget att utreda (3 333 kr) medan *bedrägeribrott m.m.* är det dyraste (90 355 kr).

153) Utfall kopplat till ATK-verksamheten har exkluderats från utfärdade ordningsbot.

TABELL 34. Styckkostnad (kr) i utredningsverksamheten.

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Total kostnad UL (tkr)	14 246 782	15 997 625	17 555 298	1 557 673	9,7 %
Genomströmningstid bearbetade ärenden (dagar)	52 757 938	52 889 076	56 594 084	3 705 008	7,0 %
Genomströmningstid redovisade ärenden (dagar)	18 945 681	18 738 814	20 010 859	1 272 045	6,8 %
Antal redovisade ärenden	155 352	156 520	166 724	10 204	6,5 %
Antal utfärdade ordningsböter*	146 109	176 673	250 229	73 556	41,6 %
Kostnad per redovisat ärende (kr)	16 971	17 011	14 887	- 2 124	- 12,5 %

TABELL 35. Styckkostnad (kr) per ärendeslag i utredningsverksamheten.

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (antal)	Förändring 19–20 (%)
Våldsbrott	45 271	52 416	54 296	1 880	3,6 %
Övriga brott mot person	54 003	56 816	58 983	2 167	3,8 %
Skadegörelsebrott	43 585	50 840	49 208	- 1 632	-3,2 %
Tillgreppsbrott (exkl i butik)	38 379	45 710	44 578	- 1 132	-2,5 %
Narkotikabrott	27 553	29 194	29 241	47	0,2 %
Trafikbrott	4 996	4 525	3 333	- 1 192	-26,3 %
Tillgrepp i butik	16 862	17 910	16 311	- 1 599	-8,9 %
Bedrägeribrott m.m.	82 931	84 768	90 355	5 587	6,6 %
Övriga BrB-brott	55 712	61 342	65 247	3 904	6,4 %
Övriga SSR-brott	22 415	25 301	24 501	-801	-3,2 %
Totalt	16 971	17 011	14 887	- 2 124	- 12,5 %

* Från och med 2020 hämtas statistiken för ordningsbot från en ny statistikälla, Status-applikationen "Uppföljning av obot", där även digitala ordningsböter ingår. Antal obot avviker därför här något från, och kan ej jämföras med, tidigare redovisade uppgifter i årsredovisningarna för 2018 och 2019. Med anledning av detta påverkas kostnad per redovisat ärende.

Polismyndighetens serviceverksamhet

Regeringens mål

Polismyndigheten ska fullgöra verksamhet som ankommer på Polismyndigheten enligt särskilda bestämmelser på ett rättssäkert, enhetligt och effektivt sätt samt vara tillgänglig för allmänheten.

Sammanfattande bedömning av resultat

Polismyndighetens bedömning är att resultatet inom service och ärendehantering utvecklades positivt under 2020 jämfört med 2019. Utbudet av fler e-tjänster har förbättrat tillgängligheten. Användningen av e-tjänster för inkomna tillståndsärenden ökade jämfört med 2019.

Andelen inringande medborgare som fick svar hos Polisens kontaktcenter inom 5 minuter ökade. Enligt PKC:s servicemätning utvecklades utförandet positivt.

Enligt NTU har medborgarnas upplevelse av polisens tillgänglighet utvecklats positivt. Upplevelsen av polisens bemötande är dock oförändrad.

I detta avsnitt beskrivs Polismyndighetens kontakter med medborgarna när de behöver nå oss. Här beskrivs även delar av det arbete som bedrivs vid Polismyndighetens rättsliga avdelning, exempelvis förvaltningsrättsliga ärenden, såsom vapentillstånd, och skadeståndsärenden. Sist i avsnittet redovisas kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i serviceverksamheten.

För att bedöma måluppfyllelsen avseende regeringens mål används följande indikatorer¹⁵⁴:

- andel inkomna tillståndsärenden via e-tjänster
- medborgarnas upplevelse av tillgänglighet, bemötande, utförande och upplevd god service (enligt PKC:s servicemätning)
- andel polisanmälningar via e-tjänst
- andel besvarade samtal inom 5 minuter (PKC)
- erfarenheter av polisens tillgänglighet och bemötande (NTU).

Medborgarnas upplevelse av polisens service var positiv jämfört med 2019

Enligt nationella trygghetsundersökningen (NTU)¹⁵⁵ var medborgarnas upplevelse av polisens service, i synnerhet just tillgänglighet, positiv jämfört med 2019. Hälften av de som varit i kontakt med polisen uppgav att de var mycket eller ganska nöjda med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med någon inom polisen som kunde hjälpa dem (-1 procentenhet, 49%). Kvinnor var fortsatt nöjda i större utsträckning än män (53% respektive 45%). Störst andel medborgare som var nöjda med tillgängligheten fanns i polisregion Väst (52%) som jämfört med året innan noterade den största ökningen (+6 procentenheter). För övriga polisregioner var skillnaderna små, mest negativ utveckling noterades för polisregion Öst (-2 procentenheter, 50%).

När det gäller uppfattningen om hur man blivit bemött av polisen vid sin brottsanmälan¹⁵⁶ var mönstret snarlikt, även här var kvinnor i högre grad än män nöjda (57% respektive 51%). Även i detta avseende var det polisregion Väst som hade den mest positiva utvecklingen och största andelen nöjda (+3 procentenheter, 57%). Polisregionerna Öst (-5 procentenheter, 53%) och Stockholm (-3 procentenheter, 52%) hade de mest negativa utvecklingarna.

När medborgaren kontaktar polisen

Medborgare som behöver hjälp av polis i ett ärende kan kontakta oss genom att

- ringa 112 eller 114 14
- besöka en av polisens receptioner
- besöka polisen.se.

Flest medborgarkontakter sker via 114 14 med i genomsnitt 4,6 miljoner inkommande samtal årligen. Efter en välkomstfras styrs samtalen automatiskt via ”fritt tal” som är en ärendebaserad röststyrningstjänst. Medborgaren får möjlighet att med några få ord beskriva sitt ärende och blir därefter kopplad vidare eller får ett erbjudande om att via sms få en länk till polisen.se för att utföra sitt ärende via en e-tjänst.

Medborgare som ringer 112 hamnar hos SOS Alarm. Om ärendet kräver omedelbart eller skyndsamt ingripande av polis kopplar SOS Alarm samtalet till någon av landets sju regionledningscentraler. Om någon vill

154) För en sammanställning över samtliga aktuella indikatorer i bedömningsmodellen, se bilaga 9.

155) Frågan formuleras ”hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med möjligheten att på ett enkelt sätt få kontakt med någon inom polisen som kunde hjälpa dig?” och ställs till personer som uppgett att de polisanmält något brott de senaste tre åren.

156) Frågan formuleras ”hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med det bemötande du fick av polisen?” och ställs till personer som uppgett att de polisanmält något brott de senaste tre åren.

lämna tips om brott förmedlar SOS Alarm samtalet till Polisens kontaktcenter. För övriga icke akuta ärenden hänvisar vi medborgaren att ringa 114 14.

Vi får årligen cirka 4 miljoner besök av medborgare som vill besöka någon av polisens cirka 250 receptioner. Av samtliga besök gäller 80 procent resehandlingar eller nationellt id-kort.

Polismyndighetens nationella telefonväxel

Nationella telefonväxeln (NTV) ger service till medborgare i icke-akuta frågor och i frågor av servicekaraktär. NTV hanterar också Polismyndighetens samtalsförmedling internt och externt. Under 2020 besvarade NTV totalt 2 621 834 samtal.¹⁵⁷

Längden för ett samtal med medborgare har ökat med 5 sekunder till 83 sekunder jämfört med föregående år. Ökningen kan kopplas till att NTV hanterar ärenden som kräver längre behandlingstid. Verksamhetens inriktning är att ge rätt hjälp vid första kontakt vilket bland annat innebär att ge support och svara på frågor

gällande information på polisen.se och om myndighetens e-tjänster. Operatörer stödjer medborgare inför ansökan om tillstånd, registerutdrag och begäran om allmän handling samt att boka tid för pass- och id-kortsansökan.

Under 2020 besvarade NTV 182 689 samtal¹⁵⁸ gällande tidsbokning för pass och passfrågor. Det är en minskning med 32 procent i jämförelse med året innan, då NTV besvarade 269 342 samtal av samma ärendetyp. Minskningen kan kopplas till färre passansökningar med anledning av restriktioner kring resande under coronapandemin.

Fler samtal hanterades under 2020 genom automatiska tjänster. Detta innebär att medborgaren som ringer 114 14 om allmänna polisiära frågor får svar genom att styras till polisen.se för mer information, utan att vänta i telefonkö. Medborgaren får information uppläst kopplat till den ärendetyp de ringer om varefter medborgaren uppfattar att behovet är tillgodosett och kan därför avsluta samtalet. Den största ökningen av den

157) Med anledning av systembyte för mätning av antal inkomna samtal till verksamhet vid NTV hindras jämförelse bakåt i tiden. Underlag i nytt system kan tas ut från januari 2020. Ett utvecklingsarbete pågår med att ta fram relevanta måttal för hur verksamhet ska följas upp. Det nya systemet ger utökade möjligheter att mäta fler parametrar än totalt antal samtal.

158) De siffror som redovisar passbokning, passfrågor, antal samtal inkomna till 11414 samt automatiska tjänster hämtas från ett systemstöd kopplat till fritt tal. Detta är fristående från det systemstöd som mäter antal inkomna samtal till NTV.

här formen av avslutade samtal ser vi för inkommande samtal till 114 14 som rör frågor om pass och tidsbokning för ansökan om pass. Under 2020 avslutades 14 procent av samtalen via fritt tal i jämförelse med året innan där 2 procent avslutades via fritt tal.

Polisens kontaktcenter

Medborgarna når Polisens kontaktcenter (PKC) via 114 14 eller 112. PKC ansvarar för att hantera anmälan om brott och tips inkomna via e-tjänsten på polisen.se.

Under 2020 besvarade PKC 1 267 813 inkommande samtal. Samtal till PKC minskade jämfört med året innan dels för att polisens e-tjänster är både fler och bättre, dels för att utvecklingen av fritt tal har lett till att färre samtal felaktigt styrs till PKC. Utvecklingen är positiv när det gäller andel besvarade samtal inom 5 minuter. Totalt hanterades 67 procent av alla samtal inom 5 minuter under perioden januari – september 2020.¹⁵⁹ Det är en förbättring jämfört med samma period 2019, då motsvarande siffra var 65 procent. Väntetiderna minskar och tillgängligheten ökar vilket leder till att medborgare inte behöver ringa upp vid flera tillfällen. Tillgängligheten har på så sätt ökat i och med kortare väntetider samt att medborgarna i dag kan välja fler kanaler för att anmäla brott eller lämna tips.

Anmälningar inkommer till PKC företrädesvis via samtal eller via Polismyndighetens e-tjänst. Av den totala mängden inkomna ärenden via dessa kanaler (1 008 316 ärenden)¹⁶⁰ som upprättades vid PKC, inkom 36 procent via polisens e-tjänster. Användningen av e-tjänsten för de ärenden som inkommer till PKC har sedan föregående år ökat från 35 till 36 procent. För Polismyndigheten totalt sett var dock andelen e-tjänst oförändrad jämfört med föregående år (23 procent). Kontinuerliga förbättringar av tjänsten e-anmälan för att öka tillgängligheten för allmänheten att anmäla brott har pågått under året. Utvecklingen av fritt tal innebär också att fler samtal styrs till e-anmälan. Detta sammantaget gör att andelen inkomna anmälda brott via e-anmälan på PKC kontinuerligt har ökat. Inom Polismyndigheten pågår ett kontinuerligt arbete för att förbättra befintliga e-tjänster samt utveckla och driftsätta nya e-tjänster på polisen.se.

När någon vill anmäla ett brott som inte är pågående, tar operatören vid PKC upp en anmälan. Operatören genomför initiala utredningsåtgärder vilket leder

till att förundersökningsledaren får ett rättssäkert underlag att fatta beslut på. Cirka 80 procent av de som anmäler brott får direkt vid anmälningstillfället besked om att ärendet kommer att avslutas. Det innebär att medborgaren får direkt återkoppling och kan i vissa fall direkt söka ersättning via sitt försäkringsbolag. De ärenden som överlämnas för vidare utredningar är de där viss bevissäkring och initiala utredningsåtgärder genomförts. Det leder till en effektivare överlämning och utredningsprocess. Under 2020 inleddes ett arbete som syftar till att skapa ett system för egenkontroll för att höja kvaliteten i utredningsarbetet. PKC tar även emot och förmedlar underrättelser om brottslig verksamhet eller ordningsstörningar i lokalsamhället och bidrar på så sätt i det brottsförebyggande arbetet.

Sedan 2014 görs årliga servicemätningar av PKC:s verksamhet. I den senaste servicemätningen angav sammanlagt 92 procent av medborgarna att de är nöjda eller mycket nöjda med bemötandet vid PKC.

I den senaste servicemätningen angav sammanlagt 92 procent av medborgarna att de är nöjda eller mycket nöjda med bemötandet vid PKC.

Medborgarnas uppfattning i servicemätningen om hur PKC har hanterat och löst deras ärende är också det högsta resultatet hittills med 86 procent. Beträffande tillgänglighet anger 58 procent av medborgarna att PKC har en hög tillgänglighet, vilket till skillnad mot utvecklingen enligt NTU, är en försämring jämfört med föregående år.

TABELL 36. Servicemätning PKC. Andel nöjda eller mycket nöjda medborgare*, 2018–2020.

Indikator	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%-enheter)
Tillgänglighet	57 %	67 %	58 %	-9
Bemötande	91 %	92 %	92 %	0
Utförande	84 %	85 %	86 %	1
Upplevd god service jämfört med den förväntade**	74 %	76 %	76 %	0

* Anger andel personer som angett svarsalternativ 4 och 5 på en 5-gradig skala, där 1 motsvarar mycket missnöjd och 5 motsvarar mycket nöjd.

** Dessa uppgifter har justerats för åren 2018 och 2019 och är inte jämförbara med tidigare års årsredovisningar. Tidigare ingick även svarsalternativ 3 i sammanställningen.

159) Anledningen till att statistiken inte avser helåret 2020 beror på ett byte av it-system i oktober vilket inte möjliggör jämförelse över hela året.

160) I årsredovisningen för 2019 redovisades felaktigt antalet anmälningar på PKC som 1 623 339. Den uppgiften avsåg Polismyndigheten totalt. Motsvarande uppgift för endast PKC för år 2019 är 1 072 330.

Polismyndighetens regionledningscentraler

Regionledningscentralen (RLC) är en ledningscentral som hanterar ärenden som är av akut karaktär och som kräver polisärt ingripande omgående, skyndsamt eller i närtid medan icke-akuta ärenden förmedlas antingen till PKC eller till aktuellt lokalpolisområde. Medborgaren når RLC genom att ringa 112, men även nationella telefonväxeln och PKC förmedlar samtal till RLC. RLC tar emot larmsamtalen och fördelar uppdrag till regionens tillgängliga resurser i nära samverkan med yttre befäl och jourhavande förundersökningsledare.

TABELL 37. Antal inkomna externa samtal till RLC, efter samtalstyp, 2018–2020.

Typ av samtal	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Vidarekopplade 112-samtal till RLC	703 361	710 939	726 260	2,2 %
Samverkansärenden*	90 557	92 731	99 634	7,4 %
Ej akuta ärenden, hänvisning till 114 14	99 986	100 541	94 091	-6,4 %
Vidarekopplade tippsamtal**	6 023	3 579	3 309	-7,5 %

* 112-samtal som har hanterats av en operatör på SOS Alarm då ärendet förutom polis även berör räddningstjänst och/eller sjukvård. I dessa fall sköter SOS-operatören hela dialogen med den hjälpsökande.

** Tips som avser begångna eller förestående brott och ej är pågående händelse vid tidpunkten för samtalet till SOS Alarm. Dessa kopplas till PKC för handläggning.

SOS Alarm tog under 2020 emot 726 260 externa samtal som berörde polisen, via larmnumret 112.

Polismyndighetens receptioner

Det finns cirka 250 platser runt om i landet där medborgaren har möjlighet att göra ett besök för att få service. Idag måste man komma personligen för att ansöka om och hämta resehandlingar och nationella id-kort vilket innebär cirka 3,6 miljoner besök årligen. Likaså kräver in- och utlämning av hittegods ett fysiskt besök, vilket renderar omkring 70 000 besök årligen.

Under 2020 startade översyner som syftar till att så långt det är möjligt digitalisera och automatisera våra tjänster i receptionerna för att underlätta för medborgaren. Besöken till receptionerna minskar stadigt i takt med polisens e-tjänstutveckling samt ökad tillgänglighet via 114 14.

Nationella viltolycksrådet

Nationella viltolycksrådet (NVR) är ett samverkansorgan mellan ett 15-tal myndigheter, organisationer och företag för frågor som rör viltolyckor på väg och järnväg. Polismyndigheten är huvudman för NVR och ansvarar för att organisera en nationell viltolycksorganisation för eftersök av trafikskadat vilt. Trafikverket har ansvaret för det förebyggande arbetet. Svenska Jägareförbundet tillsammans med Jägarnas Riksförbund har ansvar för att säkra att det finns eftersöksjägare och kontaktpersoner för viltolycksorganisationen.

Viltolyckor är vanligare i södra Sverige eftersom både vilt och trafik förekommer i högre täthet där än i andra delar av landet. De senaste decennierna har dov- och kronhjortsstammarna ökat medan antalet älgar och rådjur varit relativt konstant. Vildsvin är det vilt som ökat mest, från något hundratal djur i mitten

av 1970-talet till uppskattningsvis minst 300 000 idag. När både viltstammar och trafik ökar kommer viltolyckorna att öka.

Under 2020 anmäldes 60 971 viltolyckor till Polismyndigheten vilket är en minskning med 6 procent jämfört med samma period 2019. Minskningen antas ha samband med färre resande under coronapandemin.

Förvaltningsrättsliga ärenden

Polismyndigheten ska enligt särskilda bestämmelser fullgöra verksamhet på det förvaltningsrättsliga området på ett rättssäkert, enhetligt och effektivt sätt. Polismyndigheten ska även vara tillgänglig för allmänheten i frågor på området. I syfte att förbättra denna verksamhet används olika verktyg, såsom ärendekonzentration, utbildning, förbättrat it-stöd, nationella styrdokument och utveckling av e-tjänster.

För bedömning av det förvaltningsrättsliga området används indikatorn *andel inkomna tillståndsärenden via befintliga e-tjänster*.

Polismyndigheten tillhandahåller e-tjänster för ansökan om vapentillstånd samt för tillstånd för byggetableringar och uteserveringar. Andelen inkomna tillståndsärenden via befintliga e-tjänster ökade med 3 procentenheter under 2020 till 46 procent. Utvecklingen var således positiv under 2020.

De åtgärder som vidtagits för att stärka hanteringen av vapentillstånd återrapporterades särskilt till regeringen den 1 oktober 2020.¹⁶¹ För pass och nationellt identitetskort, övriga tillståndsärenden enligt ordningslagen (1993:1617), stämmningsmannadelgivning och ordningsvakter saknas tillgängliga resultatindikatorer. För att kunna ta fram statistik till relevanta resultatindikatorer behövs viss it-utveckling. Utvecklingen inom dessa verksamheter beskrivs i följande avsnitt.

Pass och nationellt identitetskort

Polismyndigheten är passmyndighet inom Sverige. Myndigheten ansvarar för ärenden enligt passlagen (1978:302) och enligt förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort.

Pass och nationellt identitetskort är den största ärendegruppen bland förvaltningsrättsärendena. Det totala antalet ansökningar om resehandlingar minskade kraftigt under 2020 i jämförelse med 2018 och 2019.

TABELL 38. Antal ansökningar om resehandlingar, 2018–2020.

Typ av resehandling	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Vanligt pass	1 634 976	1 697 141	866 856	-48,9%
Extra pass	4 812	4 429	1 821	-58,9%
Provisoriskt pass	35 448	41 377	9 454	-77,2%
Nationellt id-kort	274 427	333 048	313 702	-5,8%
Summa	1 949 663	2 075 995	1 191 833	-42,6%

Det totala antalet ansökningar om resehandlingar minskade kraftigt under 2020 i jämförelse med 2018 och 2019.

Antalet ansökningar om vanligt pass minskade med 49 procent i jämförelse med 2019, nationella identitetskort minskade med 6 procent och antalet provisoriska pass minskade med 77 procent. Den kraftiga minskningen av antalet ansökningar förklaras av coronapandemin och de reserestriktioner som infördes, nationellt och internationellt, i syfte att förebygga smittspridningen.

På grund av coronapandemin råder en stor osäkerhet kring medborgarnas behov av resehandlingar under kommande år. Vid utgången av 2020 prognostiseras det finnas ett ackumulerat behov av cirka 850 000 resehandlingar. På grund av det ackumulerade behovet av resehandlingar och för det fall reserestriktionerna släpps under 2021 är sannolikheten hög att ett betydligt högre antal medborgare än normalt kommer att ansöka om pass.

TABELL 39. Andel ansökningar om resehandlingar, efter kön, 2018–2020.

Typ av resehandling	2018 (män/kvinnor)	2019 (män/kvinnor)	2020 (män/kvinnor)
Vanligt pass	50/50	50/50	51/49
Extra pass	80/20	82/18	86/14
Provisoriskt pass	59/41	57/43	59/41
Nationellt id-kort	45/55	46/54	46/54

Beslut om återkallelse av en resehandling sker enligt de grunder som anges i passlagen (1978:302) och i förordning om nationellt identitetskort (2005:661). Den vanligaste grunden för återkallning är att en resehandling anmäls som förkommen eller stulen. En återkallad resehandling ska alltid spärras.

Under året återkallades 1 714 pass vilket är en minskning med 67 procent i jämförelse med 2019 då det återkallades 5 164 pass. Under 2018 återkallades 5 933 pass.

¹⁶¹ Vilka åtgärder som har vidtagits för att stärka hanteringen av vapentillstånd återrapporterades särskilt till regeringen den 1 oktober 2020.

Antalet spärrade resehandlingar¹⁶² ökade med 2 procent mellan 2018 och 2019. Under 2020 minskade antalet med 18 procent till 95 111 handlingar.¹⁶³

Även den markanta minskningen av antalet återkallade pass och antalet spärrade resehandlingar förklaras av coronapandemin som medfört en kraftig minskning av antalet utlandsresor.

Under året har riktlinjer för planering och uppföljning av resehandlingsprocessen tagits fram och de kommer att beslutas i början av 2021. Riktlinjerna innehåller mål som ska bidra till ett mer enhetligt och effektivt arbetssätt och därmed en mer likvärdig service till medborgarna. Målen är mätbara och möjliggör analys och utvärdering av verksamheten på såväl regional som nationell nivå.

I slutet av 2018 påbörjades införandet av ett nationellt tidsbokningssystem vid ansökan om resehandlingar. Arbetet slutfördes under sommaren 2020 och Polismyndighetens samtliga, för närvarande 111, passexpeditioner är nu anslutna till systemet.

Polismyndighetens upphandling av ett nytt resehandlingsavtal för persondokument och utrustning avslutades under 2020.

Ordningslagen, hittegodslagen och stämningssmannadelgivning

Polismyndigheten prövar tillståndsärenden enligt ordningslagen. Prövningarna enligt ordningslagen syftar till att skapa förutsättningar för god allmän ordning och säkerhet i samband med allmänna sammankomster, offentliga tillställningar och användande av offentlig plats. Antalet registrerade tillståndsärenden enligt ordningslagen uppgick under 2020 till 41 647 jämfört med 50 966 för 2019 och 51 630 för 2018.¹⁶⁴

Merparten av ärendena avser tillstånd till allmän sammankomst eller offentlig tillställning och användning av offentlig plats. Till följd av spridningen av covid-19 i Sverige och införandet av förordning (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar minskade inflödet av ansökningar om tillstånd att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar kraftigt. Under 2020 inkom 12 285 ärenden av dessa ärendetyper, att jämföra med 21 768 respektive 22 772 ärenden. Istället tog Polismyndigheten emot ett stort inflöde av frågor från allmänheten kopplade till

162) Uppgiften avser nationella identitetskort och alla typer av pass.

163) I årsredovisningen för 2019 redovisades antalet spärrade handlingar som anmälts som förkomna eller stulna, här redovisas det totala antalet spärrade handlingar.

164) Under 2018 handlade Polismyndigheten flertalet tillståndsärenden hänförliga till valet 2018. Anledningen till att antalet tillståndsärenden för 2018 inte skiljer sig mer från 2019 är att ärenden registreras i polisens ärendehanteringssystem (PÅr) som samlingsärenden i stället för separata ärenden.

förordningen. För att säkerställa en enhetlig och rättssäker bedömning av förordningens bestämmelser vidtogs omfattande åtgärder. För att samordna myndigheten internt inrättades särskilda samverkansforum och olika interna informationsinsatser genomfördes. Polismyndigheten samverkade även med andra berörda myndigheter och organisationer. Införandet av förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar innebar behov av nya arbetssätt och resursomfördelningar inom myndigheten. I samband med införandet av den nya förordningen genomfördes även stora informationsinsatser till befintliga tillståndsinnehavare. Myndighetens befintliga resurser för processutveckling inom ordnings- och säkerhetsområdet fokuserade huvudsakligen på frågor kopplade till pandemin. Det medförde att övrig processutveckling inom området behövde nedprioriteras.

Inom området ordning och säkerhet finns två e-tjänstalternativ: ansökan om tillstånd för byggetablering och ansökan om tillstånd för uteservering.

TABELL 40. Antal och andel ärenden avseende tillståndsansökningar som inkom via e-tjänster, 2018–2020.

E-tjänstalternativ	2018		2019		2020	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Byggetablering	5 476	81 %	6 784	84 %	7 370	84 %
Uteservering	2 446	46 %	3 137	55 %	4 022	66 %

Andelen ansökningar om tillstånd för byggetablering via e-tjänsten är oförändrad och andelen ansökningar om tillstånd för uteservering ökade med 11 procentenheter i jämförelse med 2019. Under juni 2020 kompletterades dessa e-tjänster med en möjlighet att betala digitalt i direkt anslutning till att ansökan skickas in. Detta medför att genomströmningstiden för ett enskilt ärende förkortas eftersom handläggningen kan påbörjas tidigare.

För att effektivisera mottagandet av olika tillståndsansökningar, förbättra tillgängligheten samt underlätta för sökanden att skicka in en korrekt ansökan och därmed minska behovet av kompletteringar kommer ytterligare e-tjänster att införas inom det förvaltningsrättsliga området under 2021 och framåt. E-tjänster för ansökan om att bedriva hotell- och pensionärsverksamhet, anordna idrottsevenemang samt anordna konsert- och musikevenemang införs under våren 2021.

Polismyndigheten handlägger även ärenden enligt hittegodslagen.¹⁶⁵ Under perioden mars till december 2020¹⁶⁶ uppgick antalet registrerade hittegodsärenden¹⁶⁷ till 60 176. Under samma period 2019 uppgick antalet till 70 522 ärenden. Andelen hittegods med funnen ägare uppgick till 44 procent vilket är en försämring jämfört med 2019 då andelen var 53 procent. Sedan november 2019 är det möjligt att skriva ut godsetiketter från hittegods systemet och sedan december 2019 finns en funktionalitet som innebär att bilder kan läggas in i systemet. Detta underlättar handläggningen av hittegodsärenden.

Polismyndigheten utför stämningssmannadelgivning på uppdrag av myndigheter (främst domstolar), företag och enskilda personer. Även Polismyndighetens egna ärenden delges på detta sätt när det anses lämpligt. Under 2020 uppgick antalet registrerade ärenden till 38 219 jämfört med 35 745 för 2019 och 34 006 för 2018.

Vapen

Polismyndigheten har i uppdrag att pröva ärenden enligt vapenlagstiftningen. Vapenlagstiftningen syftar till att motverka att skjutvapen kommer till användning vid våldsbrott eller missbrukas på annat sätt.¹⁶⁸

Antalet registrerade vapenärenden ökade i jämförelse med året innan. Under 2020 inkom 148 325 ärenden. Motsvarande siffra var 141 851 för 2019 och 150 492¹⁶⁹ för 2018. Fördelningen mellan män och kvinnor avseende ansökan om tillstånd för innehav av skjutvapen var i stort sett densamma under perioden 2018 till 2020 och uppgick till cirka 90 procent män och 10 procent kvinnor.

Vapenärenden enligt vapenlagen (1996:67) avser till största del ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen. Övriga ärenden rör bland annat tillstånd för vapenhandel, tillstånd till EU-skjutvapenpass och tillstånd till import eller export av vapen, återkallelse av vapentillstånd, inlösen och skrotning av vapen samt kontroll av vapenhandlare och dödsbon.

För enklare vapentillståndsärenden som inte kräver komplettering är målet en genomströmningstid¹⁷⁰ på 30 dagar. Under 2020 var mediangenomströmningstiden för ett vapentillståndsärende 35 dagar att jämföra med 2019 då den var 46 dagar. Under 2018 var median-

165) Lagen (1938:121) om hittegods.

166) Ett nytt system för hittegods har funnits i bruk sedan mars 2019. Mätperioden är justerad därefter och avser mars–december.

167) Ett hittegodsärende kan innehålla flera godspunkter och avse flera ägare eftersom ärendet registreras utifrån upphittare och fyndplats.

168) Se prop. 1999/00:27 En skärpt vapenlagstiftning, s. 1.

169) I denna siffra ingick även 13 789 ärenden hänförliga till vapenamnestin som genomfördes 2018. Antalet ärenden exklusive vapenamnestiärendena uppgick således till cirka 137 500.

170) Med genomströmningstid avses den sammanlagda tiden från det att ett vapentillståndsärende inkommer till Polismyndigheten till dess att ärendet är beslutat. Se även Rikspolisstyrelsens yttrande till JO, dnr 5529-2013, s. 4.

genomströmningstiden 44 dagar. En analys genomförs för närvarande för att undersöka närmare vad effektiviteten beror på.

Under 2020 fortsatte arbetet med att vidareutveckla e-tjänsterna inom vapenområdet. Bland annat genomfördes informationsinsatser till allmänheten i syfte att öka antalet korrekta ansökningar och därmed minska behovet av kompletteringar. Vidare påbörjades ett utvecklingsarbete med att införa en betalningstjänst via e-tjänsterna där driftsättning beräknas ske under 2021. Målsättningen med e-tjänsterna är att de ska bidra till en effektivisering av ärendeprocessen och att tillgängligheten för allmänheten ska öka. I dagsläget finns fyra e-tjänstalternativ tillgängliga på polisen.se:

- ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen
- ansökan om förnyelse av tillstånd att inneha skjutvapen
- ansökan om inköpstillstånd
- ansökan om dubblettlicens.

Andelen inkomna vapentillståndsärenden via e-tjänsterna uppgick under 2020 till 41 procent. Under 2019 uppgick andelen till 39 procent och 2018 till 36 procent. Andelen ansökningar som inkom via e-tjänsten ökade således med 2 procentenheter under 2020 i jämförelse med 2019.

Under året bedrevs ett antal utvecklingsarbeten inom vapenområdet för att uppnå en mer enhetlig, effektiv och rättssäker ärendehantering. Bland annat kan nämnas:

- Automatiserad handläggning av vapentillståndsärenden. En mer automatiserad handläggning förenklar och effektiviserar ansökningsprocessen för både medborgare och för Polismyndighetens medarbetare.
- En förändrad modell för ärendefördelning som innebär att inkomna vapentillståndsärenden fördelas till en nationell ärendekö och handläggs i kronologisk ordning av handläggare placerade vid de sju regionala rättsenheterna oberoende av var den sökande har sin hemvist. Driftsättning planeras till i början av 2021.
- Uppföljande kontroller i vapentillståndsärenden för att upptäcka oegentligheter i ärendehandläggningen. Avsikten är att granskning ska ske tre gånger per år inom olika förvaltningsrättsliga områden.

Ytterligare åtgärder som vidtagits för att stärka hanteringen av vapentillstånd redovisas särskilt i rapporten Polismyndighetens arbete med att öka och effektivisera den digitala hanteringen av vapentillstånd.¹⁷¹

Förordnade ordningsvakter

Av uppgifter hämtade från det digitala ordningsvaksregistret framgår att det vid utgången av 2020 fanns 7 864 aktiva ordningsvakter, varav 88 procent var män och 12 procent var kvinnor. Vid utgången av 2019 uppgick antalet till 8 166, varav 88 procent var män och 12 procent var kvinnor, vid utgången av 2018 uppgick antalet till 8 097, varav 89 procent var män och 11 procent var kvinnor. Antalet registrerade ordningsvaksärenden uppgick 2020 till 4 667 jämfört med 6 636 för 2019 och 6 637 för 2018. Ärendena avser ansökan om att få genomgå grundutbildning och fortbildning som ordningsvakt, ansökan om förordnande samt ärenden om ordningsvaks lämplighet och återkallande av förordnande.

I början av 2020 fattade Polismyndigheten beslut om höjda avgifter för grundutbildning och fortbildning som ordningsvakt. Med anledning av coronapandemin beslutade Polismyndigheten att ställa in all fortbildning av ordningsvakter under 2020.

Med anledning av coronapandemin beslutade Polismyndigheten att ställa in all fortbildning av ordningsvakter under 2020.

För att det inte skulle uppstå brist på ordningsvakter beslutades om en tidsbegränsad föreskrift, Polismyndighetens föreskrifter (PMFS 2020:8) om fortbildning av ordningsvakter med anledning av sjukdomen covid-19, som innebär att en ordningsvakt kunde bli förordnad på nytt i ett år utan att föreskriven fortbildning hade genomgåts. Utöver denna föreskrift beslutade Polismyndigheten om ytterligare två tidsbegränsade föreskrifter:

- Polismyndighetens föreskrifter (PMFS 2020:6) om utbildning av skyddsvakter med anledning av sjukdomen covid-19
- Polismyndighetens föreskrifter (PM 2020:12) om utbildning av väktare med anledning av sjukdomen covid-19.

171) Diarienummer A479.865/2020.

Befintliga resurser för processutveckling inom området fokuserade i huvudsak på frågor kopplade till pandemin, varför övrig processutveckling i viss mån behövde nedprioriteras.

Under året arbetade Polismyndigheten med att ta fram ett digitalt stöd för ordningsvaktens avrapportering och tjänstgöringsanmälan (eNova/Nova). Det digitala stödet kommer att ersätta de fysiska pappersrapporterna och göra det möjligt för Polismyndigheten att i realtid få en uppfattning om antalet ordningsvakter som är i tjänst och var de befinner sig geografiskt.

Polismyndigheten vidtog även ett antal åtgärder med anledning av Justitiekanslerns granskning av Polismyndighetens handläggning av och beslut i ärenden om återkallelse av ordningsvaktförordnanden.¹⁷² Bland annat infördes en rutin om bevakning av ärenden som avser ifrågasatt lämplighet och ett arbete med att ta fram en handbok för handläggning av ordningsvaktens ärenden påbörjades.

¹⁷² Granskning av Polismyndighetens handläggning av ärenden om återkallelse av ordningsvaktförordnanden och avstängning av ordningsvakter, 16 okt. 2019 (dnr 1870-19-2.4.2).

Skadeståndsärenden

Hantering av skadeståndsanspråk som riktas mot Polismyndigheten regleras i förordningen (1995:1301) om handläggningen av skadeståndsanspråk mot staten. Skadeståndsanspråk som uppkommit inom Polismyndighetens verksamhetsområde handläggs av Polismyndigheten. Anspråk som grundas på ett påstående om felaktigt beslut ska dock överlämnas till Justitiekanslern för prövning. Polismyndighetens skadereglering ska bedrivas på ett enhetligt, rättssäkert och effektivt sätt.

De skadeståndsanspråk som kommer in till Polismyndigheten är av skiftande karaktär. Ofta rör det sig om skador som har uppstått på egendom i samband med att Polismyndigheten, i utredande eller hjälpande verksamhet, tvingats använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd. Polismyndighetens hantering av gods, framför allt vid beslagshantering, hittegodsärenden samt omhändertagande av gods vid frihetsberövande ger upphov till skadeståndsärenden. Justitiekanslern prövar anspråk som grundas på personuppgiftsincidenter och som uppkommit i Polismyndighetens verksamhet. Anspråk på ersättning för sakskador som drabbat vissa polisanställda i tjänsten regleras också inom myndigheten.

Polismyndighetens beslut i ett skadeståndsärende kan inte överklagas, men den som inte är nöjd med ett beslut kan väcka skadeståndstalan vid allmän domstol. I skadeståndsverksamheten ingår därför även att föra Polismyndighetens talan i sådana skadeståndsprocesser vid domstol.

2020 var första året som handläggningen av skadeståndsärenden skedde digitalt då digitaliseringen genomfördes i slutet av 2019. Under 2020 registrerade Polismyndigheten 1 824 ärenden angående skadeståndsanspråk som riktats mot polisen, en ökning med 2 procent jämfört med året innan.

TABELL 41. Antal utbetalningar, respektive utbetalda belopp, med anledning av beviljade skadeståndsanspråk mot Polismyndigheten, 2018–2020.

År/Skadelidande	Antal utbetalningar	Belopp
2018		
Ersättning skadestånd (företag)	280	4 565 807
Ersättning skadestånd (privatperson)	551	4 807 934
Summa	831	9 373 741
2019		
Ersättning skadestånd (företag)	324	5 340 376
Ersättning skadestånd (privatperson)	523	4 288 011
Summa	847	9 628 387
2020		
Ersättning skadestånd (företag)	360	7 240 077
Ersättning skadestånd (privatperson)	519	4 607 310
Summa	879	11 847 387

Utöver ovanstående belopp tillkommer de ersättningar som betalats ut med anledning av det så kallade Kringresanderegistret. År 2017 beslutade Svea hovrätt i mål 6161-16 att staten skulle betala 30 000 kronor till var och en av de elva kärandena i målet med anledning av att de varit registrerade i registret som förts av dåvarande Polismyndigheten i Skåne. Statens talan i målet fördes av Justitiekanslern. Justitiekanslern har efter hovrättens dom beslutat att skadestånd med motsvarande belopp ska betalas ut till alla berörda personer. Som en följd av det beslutet har Polismyndigheten hittills betalat ut ungefär 100 miljoner kronor i skadestånd, varav cirka 100 000 kronor under 2020. Polismyndigheten bokade under 2017 upp cirka 140 miljoner kronor för ändamålet, en sänkning av avsättningen har skett under 2020 med drygt 36 miljoner kronor. Handläggningen av faktiska utbetalningar kan beräknas pågå under ännu några år.

Informationsförvaltning

Informationsförvaltningen ansvarar för hur skriftlig information kommer in i och lämnas ut från myndigheten. Ansvaret omfattar bland annat diarieföring, arkiv, dokumenthantering och registervård.

Skriftliga kontakter med Polismyndigheten

Medborgare kontaktar myndigheten via fysisk post, fax, e-post eller digitala e-tjänster. Förmågan att ta emot och hantera dessa kontakter utvecklas successivt, med målbilden att kunna handlägga och arkivera ärendena digitalt.

Funktionen för nationell skanning i Kiruna digitaliserar inkomna handlingar genom skanning. Under 2020 skannades omkring 1,2 miljoner dokument, vilket är en minskning jämfört med 2019, då funktionen skannade omkring 1,6 miljoner dokument. Den minskade volymen under 2020 speglar dels en viss corona-effekt, dels ett minskat antal fakturor som går denna väg.

Nationella utskrifter och expediering, av exempelvis registerutdrag och brottmålskopior, görs till medborgare. År 2020 skickades knappt 3,8 miljoner brev. Denna volym motsvarar 2019 års nivå.

Skanningslösningar utgör en brygga mellan pappershantering och fullt utvecklad digitalisering. Över tid är därför avsikten att skanningsvolymen ska minska, i takt med att myndigheten övergår till digitala tjänster och flöden. Innan volymerna i denna verksamhet kan minska, ska flera ytterligare flöden läggas över för skanning och digital handläggning, som ett led i utvecklingen.

Diarieföring, arkivfrågor och digitalt arbetssätt

Totalt diariefördes drygt 730 000 allmänna ärenden under 2020, vilket är en kraftig ökning jämfört med 2019. Ökningen beror dock främst på att ärenden har flyttats över från ett äldre system som avvecklats till det allmänna diariet, PÅr. Om de överflyttade ärendena räknas bort, ligger volymerna i nivå med diarieförda ärenden 2019.

Att ärendevolymen ligger kvar på samma nivå som året innan är i sig ett trendbrott, eftersom volymerna ökat de senaste åren. Bakgrunden till trendbrottet tillskriver vi coronapandemins utbrott under våren 2020, eftersom det är då vi ser att antalet inkomna ärenden minskade. Under hösten ökade volymerna igen, till normala nivåer.

Polismyndigheten fortsätter med att införa digitalt arbetssätt för allmänna ärenden.

Utlämnande av allmän handling och registerutdrag med mera

Polismyndigheten hanterar varje år ett stort antal ärenden som gäller utlämnande av handlingar eller uppgifter, på begäran av enskilda och myndigheter.

År 2020 tog Polismyndigheten emot 124 000 ärenden jämfört med 110 000 ärenden 2019. Detta är en fortsättning på en kontinuerlig ökning sedan 2015. Även för dessa ärenden pågår utveckling för att effektivisera utlämnandeprocessen och bättre möta såväl lagens skyndsamhetskrav som medborgares förväntningar om service och digital tillgänglighet. Utvecklingsarbetet pågick under 2020, och förväntas vara slutfört vid utgången av 2022.

Under året lades Palmeutredningen ned, vilket innebär att delar av utredningsdokumentationen övergår till allmän handling och därmed kan begäras ut av allmänheten. Då Palmeutredningen är av stort allmänintresse förväntades ett stort antal begäran om att ta del av allmänna handlingar från utredningen. Under året kom

648 begäranden om att lämna ut handlingar från Palmeutredningen in till myndigheten. Varje utlämnandeärende genererar en sekretessprövning enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för att pröva om den efterfrågade informationen kan lämnas ut. Att sekretesspröva alla handlingar i Palmemediariet är ett mer omfattande och komplext arbete än våra genomsnittliga utlämnandeärenden. Informationsförvaltningen har för detta arbete rekryterat ett antal sekretesshandläggare. Vid årsskiftet arbetade nio personer med sekretessprövning av begäranden om allmänna handlingar ur Palmearkivet.

Polismyndigheten hanterar även begäran om registerutdrag från Polismyndighetens belastningsregister. Dessa begäranden görs främst av enskilda medborgare i samband med anställning inom exempelvis vård eller skola, men även av företag och myndigheter. Under 2020 handlades 840 000 begäran om registerutdrag till enskilda, vilket är en relativt oförändrad nivå jämfört med 2019.

Uppbördshantering

Polismyndigheten är uppbördsmyndighet för betalning av böter inom hela rättsväsendet. I detta uppdrag ingår ett ansvar för att handlägga inbetalningar av böter som utfärdats av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen eller som beslutats av domstol.

Under 2020 hanterades totalt 441 000 ärenden gällande bötesinbetalningar, en ökning med 21,6 procent jämfört med 2019, vilket motsvarar 948,5 miljoner kronor.

Polismyndighetens utfärdade böter ökade med 30 procent, och böter beslutade av domstol med 9 procent. Böter utfärdade av åklagare minskade med 4,4 procent jämfört med 2019. Ökningen av antal ärenden från Polismyndigheten antas bero på införandet av myndighetens mobila bötesapplikation för utfärdande av digitala förelägganden som har förenklat processen för att utfärda böter i direkt anslutning till förseelsen. Istället för att böter skrivs på en pappersblankett, utfärdar polisen böter med hjälp av sin mobiltelefon.

Verksamheten utvecklas kontinuerligt för att möta det ökande antalet uppbördsärenden. Arbetet görs genom ständiga förbättringar som minskar manuell handläggning av uppbördsärenden.

Arbete med ett förbättrat systemstöd för bötesinbetalningar pågick under året.

Kostnad för ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i serviceverksamheten

Enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag ska Polismyndigheten redovisa antal och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden. Syftet är att tillgodose regeringens behov av effektorienterad information kopplad till de mål och krav som regeringen har angett. Inom serviceverksamheten utförs flera aktiviteter som relaterar till verksamheter som enligt särskilda bestämmelser åligger på Polismyndigheten att hantera på ett rättssäkert, enhetligt och effektivt sätt.

Så här har vi beräknat styckkostnaden för vanliga pass, utgångspunkten är polisens kalkyl- och uppföljningsmodell som används för beräkning av kostnader för den avgiftsfinansierade verksamheten:

- Direkta kostnader (lönekostnader, lokalkostnader, kostnader för passböcker med flera) identifieras
- Lönekostnaden baseras på nedlagda timmar multiplicerat med timkostnad för passhandläggare
- Lokalkostnader betraktas som en direkt kostnad men fördelas ut med fördelningsnyckel
- Indirekta kostnader i form av ledning, administration etcetera fördelas utifrån fördelningsnyckel
- De direkta och indirekta kostnaderna summerar till totalkostnaden för passverksamheten
- Antal sålda pass tas fram genom att den totala intäkten för vanliga pass divideras med avgiften för pass
- Styckkostnaden tas fram genom att totalkostnaden för passverksamheten divideras med antal sålda pass.

Under 2020 har coronapandemin förändrat förutsättningarna för passverksamheten. Efterfrågan på pass har minskat kraftigt, vilket inneburit minskade intäkter. Kostnaderna har inte minskat i samma utsträckning eftersom medborgarnas rätt att ansöka om pass inneburit att verksamheten behövt fortgå.

TABELL 42. Kostnad per vanligt pass, 2018–2020.

	2018*	2019	2020	Förändring 19–20 (kr)	Förändring 19–20 (%)
Styckkostnad (kr)					
vanligt pass	450	387	585	198	51 %

* Beräkningen av styckkostnaden för pass 2018 är baserade på den metod för beräkning av den avgiftsfinansierade verksamheten som polisen använde under 2016–2018. (Kostnadsberäkningen grundas på de styckpriser som togs fram vid den insamling av uppgifter om nedlagd tid som genomfördes 2016. Verksamheten lämnade då uppgifter om bland annat årsarbetskrafter och antal ärenden. Styckpriserna har justerats med en viktad uppräkningsutifrån löneavtal och KPI för att utgöra en nivå för 2018. De uppräknade styckkostnaderna har multiplicerats med antal sålda pass och ger en kostnad för passverksamheten för 2018).

Internationella samarbeten

Den gränsöverskridande organiserade brottsligheten får allt större betydelse för brottsligheten i Sverige. Polismyndigheten ser ett stort värde i att kunna verka internationellt genom en kombination av olika insatser och verktyg, som har både brottsförebyggande och brottsbeivrande effekter. Olika former av internationellt samarbete möjliggör att bidra till fred och stabilitet, angripa grundorsakerna till organiserad och gränsöverskridande brottslighet, stötta och samverka med andra länders polisorganisationer och samarbeta i specifika ärenden. Erfarenheterna från internationellt samarbete innebär även en möjlighet till lärande och utveckling för Polismyndigheten.

Det internationella samarbetet har fortsatt att integreras i det nationella operativa dagliga arbetet. Mot bakgrund av kopplingen mellan inre och yttre säkerhet blir det allt tydligare att det är av väsentlig betydelse för svensk polis att fortsätta att utveckla och systematisera formerna för det internationella samarbetet för att bekämpa brottsligheten i Sverige.

Internationell fred och säkerhet

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska redovisa omfattningen av och kostnaderna för sitt bidrag till EU:s, FN:s och OSSE:s missioner och högkvarter samt bedöma hur Polismyndigheten tillfört ett särskilt mervärde till verksamheten, vilka bidrag som varit av särskild polisiär relevans och hur Polismyndigheten bidragit till en stärkt hantering av kopplingen mellan inre och yttre säkerhet. Redovisningen enligt ovan ska i tillämpliga delar vara uppdelad utifrån insats.

Polismyndigheten ska analysera de säkerhetsmässiga förutsättningarna för sina bidrag och vid behov informera regeringen om säkerhetsrelaterade frågor.

Polismyndighetens utlandsstyrka och tjänster vid högkvarter

Totalt 139 polisanställda, 51 kvinnor och 88 män, deltog genom polisens utlandsstyrka i 22 fältmissioner under del av eller hela 2020. Därutöver arbetade 7 polisanställda (1 kvinna och 6 män) vid EU:s, FN:s och OSSE:s högkvarter. Totalt innebar det ett bidrag om 69,83 årsarbetskrafter (24,28 årsarbetskrafter för kvinnor och 45,55 årsarbetskrafter för män) inom ramen för Polismyndighetens freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, att jämföra med totalt 107,14 årsarbetskrafter under 2019 och 99 år 2018.¹⁷³

Utbrottet av covid-19 och införda restriktioner påverkade i hög grad Polismyndighetens numerära bidrag till freds- och säkerhetsfrämjande insatser under 2020.

Utbrottet av covid-19 och införda restriktioner påverkade i hög grad Polismyndighetens numerära bidrag till freds- och säkerhetsfrämjande insatser under 2020. Tillförseln och mottagandet av ny personal i EU:s, FN: och OSSE:s fältinsatser avstannade en stor del av året, men under hösten började bemanningen i insatserna återupptas och hemförlovad samt ny personal kunde i flera fall återvända till insatserna. I december 2020 tjänstgjorde 69 polisanställda i fältinsatser, varav 51 var fysiskt på plats i insatslandet. Detta kan jämföras med den lägsta noteringen i början av augusti, då 45 personer tjänstgjorde i fältinsatserna och endast 29 av dessa befann sig i insatslandet.

Coronapandemin har främst påverkat den kapacitetsbyggande och rådgivande verksamhet som är av mer operativ karaktär och i vissa fall har insatserna tvingats avsluta enskilda polisanställdas uppdrag i förtid. De som har stannat kvar i insatserna har ibland haft svårigheter att genomföra sina uppdrag. Polismyndigheten bedömer ändå att verksamheten överlag har kunnat fortgå i betydande omfattning då flera missioner har infört distansarbete när verksamheten så tillåter. I insatser som EUBAM Libyen¹⁷⁴, där det redan fanns inarbetade rutiner för arbete med samverkanspartners på distans (från Tunis), vittnar utsända om att arbetet till och med har fungerat mer effektivt än annars då restriktioner har inneburit att samverkanspartner har varit mer tillgängliga.

173) Mer information om Polismyndighetens sekonderingar 2020 finns i bilaga 7.

174) European Union Border Assistance Mission in Libya

Polismyndigheten hade planerat att genomföra fyra insatsförberedande utbildningar i form av International Police Officers Course (IPOC) under året. Den sista utbildningen 2020 ställdes dock in och utländska deltagare närvarade endast under den första utbildningen. Det totala antalet deltagare blev därför lägre än prognosticerat (totalt 54 deltagare, 19 kvinnor och 35 män, jämfört med 100 prognosticerade deltagare).

Polismyndigheten har med anledning av ovan, samt övriga försenade, reducerade eller inställda aktiviteter inom insatsnära verksamhet inte fullt ut förbrukat det anslag som tilldelades myndigheten för 2020 inom utgiftsområdena 5 och 7. Av tilldelade 173 000 000 kronor¹⁷⁵, förbrukades 153 282 366 kronor.¹⁷⁶

Särskilt mervärde som Polismyndigheten har tillfört verksamheten

Polismyndighetens personal har breda kunskaper och arbetet baserar sig på värderingar som utgår från en ”civilt orienterad” poliskår, en poliskår med arbetssätt som överensstämmer med internationella (FN:s) riktlinjer som definierar polisens uppdrag, vilket innebär att värna om tryggheten och säkerheten för befolkningen.

De internationella insatserna vittnar om att de sekonderade svenska polisanställda genomgående har en hög kompetens, att personalen bidrar aktivt till insatsernas resultat och i flera fall även bidrar till en kompetenshöjning i själva insatsorganisationen. Därtill har Polismyndigheten, i sammanhanget sett, en hög andel kvinnor bland sina utsända. Det bidrar till en mer varierad och representativ personalsammansättning i insatserna. Polismyndigheten påbörjade under året genomförandet av en studie¹⁷⁷ med hjälp av en anlita extern aktör. Studien ska bland annat analysera hur myndigheten kan tillse att fler polisanställda inom kategorierna kvinnor, civilanställda samt medarbetare på strategisk chefsnivå kan attraheras och bidra till verksamheten. Arbetet är viktigt för att säkra kompetensförsörjningen och därmed kunna omhänderta Polismyndighetens uppdrag att delta med personal till internationella insatser.

Utbrottet av covid-19 har försvårat analysen av Polismyndighetens nyttobidrag i insatserna, men några områden där Polismyndigheten bedömer att den tillfört ett särskilt mervärde är:

- Community Policing
- underrättelselett polisarbete
- utredningsverksamhet
- forensik
- arbete med folksamlingar och allmänna sammankomster
- genusbaserat våld, inklusive sexuellt våld
- kvinnor, fred och säkerhet.

Detta är områden där svensk polis har väl utvecklade arbetsmetoder, som går att anpassa och applicera till andra kontexter än de svenska. Det är även områden som är avgörande att utveckla om polisen ska kunna identifiera och lösa de problem som renderar i brottslighet och öka allmänhetens förtroende för arbetet.

Polisanställdas erfarenheter från arbetet i Sverige med medborgardialoger och medborgarlöften är en tillgång i arbetet med så kallad *Community policing*, vars uppbyggande är en vanligt förekommande målsättning i insatserna. Svenska poliser har metoder för samverkan med medborgare, civilsamhällesorganisationer, religiösa samfund, skolor, kommuner, näringsliv och andra aktörer, som kommer till nytta i insatslandet, exempelvis i Ukraina.

Inom området för underrättelselett polisarbete, har svensk polis drivit arbetet framåt i exempelvis EU:s mission i Palestina (EUPOL COPPS¹⁷⁸) samt OSSE:s mission i Nordmakedonien (Skopje). I Nordmakedonien beslutade missionsledningen att stödja rådgivarens förslag om en myndighetsgemensam satsning mot organiserad brottslighet, bildandet av ett nationellt underrättelsecenter, samt investeringar i operativ och strategisk analys som några av grunderna för införande av underrättelselett polisarbete. Likaså godtogs förslaget om ett mer integrerat, internt arbetssätt genom stöd till utveckling av samarbetsformer mellan gränspolisverksamhet, antiterrorverksamhet och utlokaliserade grupper i arbetet mot den organiserade brottsligheten. I EU:s mission EUPOL COPPS har Polismyndigheten utvecklat en utbildningsplan för hela funktionen för den underrättelsebaserade arbetsmodellen. I tillägg till detta har Polismyndigheten bidragit med ny expertis i EUPOL COPPS i form av en forensiker¹⁷⁹ samt en miljöbrottsutredare.¹⁸⁰

175) Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering, 2019-12-17 [UD2019/19241/IU (delvis) UD2019/19490/ES], Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering, 2020-10-22 (UD2020/15366) samt Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, 2020-03-12 (UD2020/04151/KH)

176) Anslagsförbrukningen uppdelad per insats och verksamhetsområde, återfinns i bilaga 7.

177) Studien presenteras för Polismyndigheten i slutet av mars 2021.

178) European Union Police and Rule of Law Mission for the Palestinian Territory.

179) *Visiting Expert*, en korttidsexpert från Nationellt Forensiskt Centrum under 4 månaders tid.

180) Den första tjänsten inom EU:s G5FP-insatser med fokus på miljöbrott.

Polismyndighetens arbete med folksamlingar och allmänna sammankomster (*Public Order Policing*) i EU:s mission i Ukraina (EUAM¹⁸¹) har fortsatt. Svensk polis har varit ledande i att ta fram ett förslag till *Standard Operating Procedures* (SOP), som i detalj beskriver hur modellen bör fungera. Polismyndigheten avser att även fortsättningsvis stötta utvecklingen av de ukrainska arbetsmetoderna, då dessa utgår från den skandinaviska modellen för arbete med folksamlingar och allmänna sammankomster.

Flera av de bilaterala utvecklingsinsatserna är inriktade mot sexuellt och genusbaserat våld och bistår landet i att utveckla metoder för bemötande, förhörsteknik, riskbedömningar, utredningsarbete och forensik, samt förbättra samverkan mellan relevanta aktörer. Inom ramen för den bilaterala utvecklingsinsatsen i Colombia inledde Polismyndigheten ett arbete med att integrera jämställdhetsaspekter i en utbildning i brottsprevention. Könsrelaterat våld och våld i hemmet betonas som allvarliga brott vilket är av särskild betydelse i en kontext där det brottsförebyggande arbetet tenderar att prioritera narkotikarelaterad brottslighet.

Arbetet har bland annat lett till att fler kvinnor inom serbisk polis idag har funktioner som tidigare var helt mansdominerade, till exempel som motorcykelpoliser eller forensiker.

De bilaterala utvecklingsinsatserna i Serbien och Colombia innehåller båda specifika jämställdhetskomponenter som syftar till att se över polisorganisationen ur ett jämställdhetsperspektiv. Exempelvis har komponenten i Serbien innefattat coaching av chefer och skapandet av ett kvinnligt polisenätverk. Arbetet har bland annat lett till att fler kvinnor inom serbisk polis idag har funktioner som tidigare var helt mansdominerade, till exempel som motorcykelpoliser eller forensiker.

Kvinnorganisationer vittnar även om att arbetet mot könsrelaterat våld påtagligt har förbättrats till följd av aktiviteterna i insatsen. I flera freds- och säkerhetsfrämjande insatser bidrar personal på rådgivande funk-

tioner till bättre villkor för kvinnliga poliser inom den nationella poliskåren, en ökad rekrytering av kvinnor samt till ett stärkt genusperspektiv i insatsernas verksamhet. Likaså pågår ett löpande arbete mot genusbaserat våld och sexualbrott i de flesta insatser som kräver fördjupad kompetens, vilket ofta återfinns hos svenska poliser.

Bidrag av särskild polisiär relevans

De internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser där Polismyndigheten deltar är relevanta av olika anledningar. Det kan finnas ett historiskt och/eller politiskt intresse för svenskt deltagande i vissa insatser. Därutöver kan det finnas behov av en blandning av civil, polisiär och militär kompetens i insatser för att bäst genomföra uppdragen i mandatet, där polisiär kunskap utgör en central del av säkerhetsarbetet i en postkonfliktkontext. Den stabilitet som de freds- och säkerhetsfrämjande missionerna i olika länder bidrar till, både nationellt och regionalt, är en grundförutsättning för att bygga upp välfungerande polisorganisationer och stärka den brottsbekämpande förmågan i länderna, där svensk polis gärna påverkar utvecklingen i en riktning som ligger i Polismyndighetens intresse inför framtida samarbeten. Slutligen innebär svenskt polisiärt deltagande i missioner med mindre komplexa mandat och arbetsuppgifter en kompetensutveckling på individnivå som banar väg för att polisanställda i framtiden kan erhålla mer komplexa uppdrag inom verksamhetsområdet internationell fred och säkerhet.

Inte desto mindre finns det insatser som Polismyndigheten övergripande bedömer som särskilt relevanta ur ett polisiärt perspektiv¹⁸². Dessa är:

- OSSE och EULEX Kosovo
- EUAM och OSSE SMM Ukraina
- UNITAD och EUAM Irak
- UNSOM och EUCAP Somalia
- MINUSMA Mali.¹⁸³

181) European Union Advisory Mission in Ukraine.

182) Med referens till *Polismyndighetens plan för allvarlig och organiserad brottslighet – Polisoperativ inriktning* (POI), PM 2018:22.

183) OSCE Mission in Kosovo, European Union Rule of Law Mission in Kosovo, OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine, European Union Advisory Mission Ukraine, United Nations Investigative Team to Promote Accountability for Crimes Committed by Da'esh/ISIL, European Union Advisory Mission on security sector reform in Iraq, United Nations Assistance Mission in Somalia, European Union Capacity Building Mission in Somalia, MINUSMA, United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali.

Bedömningen bottnar i en typ av identifierad ”hemtagningseffekt” för myndigheten, det vill säga att insatsen är särskilt relevant utifrån till exempel gränsöverskridande brottslighet, våldsbejakande extremism och andra fenomen som berör eller även finns i Sverige.

Polismyndigheten får i vissa fall även möjlighet att lära om modus operandi hos kriminella grupper som har kopplingar till Sverige. Möjligheten att bättre förstå länder som har en stor diaspora i Sverige, såsom Kosovo, Somalia och Irak, samt blottlägga kopplingarna mellan Sverige och länderna, är också en viktig aspekt vid bedömningen.

Under 2020 fanns även andra bidrag som bedömts som särskilt polisiärt relevanta. Exempelvis är EU:s gränsstödsmission i Libyen¹⁸⁴ intressant utifrån landets geografiska läge och smuggling av både gods och människor, samt ansvarsområdena för Polismyndighetens sekunderade inom finansiell brottslighet och terrorism. Polismyndighetens stöd till UNITAD Irak innebär en möjlighet att underlätta utredningen av krigsbrott,

inklusive konfliktrelaterat sexuellt våld, begångna av ISIL. Därtill fanns flera tjänster som omfattar strategisk planering eller rådgivning inom olika verksamhetsområden som bedöms värdefulla, exempelvis en strategisk planerare i FN:s mission i Mali. Tjänster som fokuserar på organiserad brottslighet, våldsam extremism och radikaliserings som leder till terrorism är även de högaktuella och återfanns för Polismyndighetens del i exempelvis FN:s mission i Demokratiska republiken Kongo¹⁸⁵, OSSE:s missioner i Kosovo och Nordmakedonien samt EU:s gränsstödsmission i Libyen. Polismyndigheten har även ett särskilt intresse av deltagande i insatser inom Europa (till exempel Västra Balkan, Ukraina och Georgien) utifrån de gränsöverskridande brottsmönster som finns.

Polismyndigheten vill även lyfta fördelarna med konceptet för så kallade specialiserade (polis-) team i insatserna, vilka innebär en möjlighet till ett mer koncentrerat och avgränsat stöd inom prioriterade arbetsområden.

184) EUBAM Libyen, European Union Border Assistance Mission in Libya.

185) MONUSCO, United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo.

Under året fick det specialiserade polisteamet (SPT) som arbetar mot organiserad brottslighet i FN:s mission i Demokratiska republiken Kongo mycket uppmärksamhet för sitt arbete, som bland annat har innefattat utbildningar inom kriminalteknik och operativ analys för kongolesisk polis. Det SPT som arbetar mot sexuellt och genusbaserat våld (SGBV) i Centralafrikanska Republiken har – trots restriktionerna på grund av covid-19 – utbildat 1 000 nytexaminerade poliser i MINUSCA:s¹⁸⁶ mandat, FN:s resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet, innebörden av SGBV och konfliktrelaterat sexuellt våld samt polisens skyldigheter och lagtexter. Därtill pågår framtagande av en databas för den centralafrikanska enhet som arbetar med SGBV. Polismyndigheten har även inlett ett samarbete med Kanada och bidrar sedan december 2020 med två polisanställda till ett gemensamt SPT i Demokratiska republiken Kongo, med fokus på SGBV. Därutöver har Polismyndigheten beslutat att stötta den samordnande funktion för SPT som FN avser inrätta vid Police Division under 2021, vilken ska vidareutveckla arbetet med SPT.

Avseende Polismyndighetens internationella utvecklingsinsatser, är länderna och fokusområdena utvalda mot bakgrund av de biståndspolitiska strategierna, samarbetsländernas behov och Polismyndighetens intressen. I Serbien har det fleråriga samarbetet, införandet av underrättelselett polisarbete och rådgivningen till den högsta polisleddningen lett till förtroendefulla relationer som också har potential till ett närmare samarbete mot den organiserade brottsligheten.

Polismyndighetens erfarenhet är att utvecklings-samarbete underlättas och gagnas när det bedrivs mellan parter med snarlik kompetens. Detta bekräftas i en utvärdering som utförts på uppdrag av Expertgruppen för biståndsanalys kring svenskt myndighetsbistånd till Västra Balkan åren 2000–2018.¹⁸⁷ Polismyndighetens utvecklingssamarbeten i Albanien¹⁸⁸ och Serbien¹⁸⁹ är två av tio utvärderade utvecklingssamarbeten. Rapporten konstaterar att samarbetena bidragit till förbättrad myndighetsutövning och att resultaten därmed kommer både samhälle och medborgare till del. En slutsats var att tjänstemannasamarbetet lade grunden för en stark tillit partners emellan.

Stärkt hantering av kopplingen mellan inre och yttre säkerhet

Polismyndigheten har fastställt en inriktning för den internationella freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten 2020–2024 för att närmare koppla prioriteringarna inom verksamhetsområdet till myndighetens nationella inriktningar. Myndigheten har även vidareutvecklat rutinerna för att identifiera strategiska och prioriterade tjänster samt fortsatt kompetensutvecklingen av den resurspool för strategiska tjänster som utlandssektionen inrättade under 2019. Polismyndigheten utvärderar också EULEX Kosovos¹⁹⁰ unika mekanism för informationsutbyte med Europol (EU OCI¹⁹¹), för att tillvarata erfarenheterna från detta arbetsätt inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Därutöver pågår flera initiativ kopplade till EU:s civila pakt och de minikoncept som pakten förespråkar, och som närmare kopplar samman rättsliga och inrikes frågor (RIF) med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP).

Polismyndighetens operativa inriktning har en stor tyngd även vid identifierandet av nya samarbetsländer och fokusområden avseende bilaterala Sida-finansierade utvecklingsinsatser. I detta sammanhang ser Polismyndigheten också tydliga synergier och mervärden av en kombination av olika typer av närvaro i olika länder, som genom utbyte av kontakter, kunskap och erfarenheter underlättar genomförandet av de olika aktiviteterna. Ett sådant utbyte av öppen information sker till exempel i Colombia, där Polismyndigheten har personal både i FN:s mission UNVMC, i det internationella utvecklings-samarbetet och inom ramen för det nordiska polissamarbetet (sambandsman). Likaså har närvaron i OSSE:s mission i Skopje bidragit till de inledande faserna i uppbyggnaden av ett potentiellt utvecklingssamarbete i Nordmakedonien.

Säkerhetsrelaterade frågor

Polismyndigheten har en löpande dialog och samverkan med EU, FN och OSSE avseende de säkerhetsmässiga förutsättningarna för de freds- och säkerhetsfrämjande insatserna. Arbetet med de utsända polisanställdas arbetsmiljö, inklusive säkerhetsfrågor, hanteras systematiskt vid Polismyndigheten och innefattar samverkan med såväl Regeringskansliet som andra utsändande myndigheter. Samtalen 2020 dominerades av frågor relaterade till coronapandemin.

186) United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic.

187) Institution Building in Practice: An Evaluation of Swedish Central Authorities' Reform Cooperation in the Western Balkans, (Rapport 2020:04).

188) Ett rättskedjeprojekt genomfört tillsammans med Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården med fokus *Juvenile Justice*.

189) Swedish Police Assistance Programme (SPAP).

190) European Union Rule of Law Mission in Kosovo.

191) Operational Criminal Intelligence.

Internationella åtaganden och möjligheter

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att genomföra rättsakter och överenskomelser inom ramen för arbetet i Europeiska unionen. Myndigheten ska vidare redovisa hur det internationella samarbetet nyttjas för att få genomslag i polisverksamheten, exempelvis i arbetet mot gränsöverskridande och organiserad brottslighet. Myndigheten ska därutöver i redovisningen analysera om justeringar i den egna verksamheten är nödvändiga för att förbättra effektiviteten och mervärdet av det internationella samarbetet.

Genomförande av EU:s rättsakter

Polismyndighetens modell för förhandling och genomförande av EU-rättsakter har ökat polisens förmåga att agera proaktivt med de beslut som fattas på EU-nivå och som har inverkan på polisens verksamhet. Med en enhetlig process och arbetssätt har arbetet blivit mer effektivt och gett ökade möjligheter till uppföljning av vilka åtgärder som vidtagits för att genomföra rättsakterna.

Vid utgången av 2020 tillämpades modellen på 32 EU-rättsakter i olika skeden av behandling. Av dessa befinner sig 20 rättsakter i ett genomförandestadium.¹⁹² Rättsakterna skiljer sig mycket åt sinsemellan och kräver olika typer av åtgärder för att genomföras i Polismyndighetens verksamhet. Exempel på åtgärder som kan behöva vidtas är utveckling av it-stöd, nya styrdokument, nya rutiner och arbetsmetoder, utbildningsinsatser, etablering av nya samarbetsformer och inköp av utrustning. Bedömning av vilka förändringar som behövs för genomförandet har gjorts och planering för genomförandet pågår.

Majoriteten av rättsakterna kräver någon typ av it-utveckling vilket hanterats i enlighet med Polismyndighetens samarbetsmodell för sådan utveckling. Pågående genomföranden har i stort gått enligt plan. Genomförandet medför ofta även ändrade styrdokument. Även detta arbete har fortlöpt väl men med vissa avvikelser kopplade till osäkerheten kring hur EU-lagstiftningen ska genomföras i svensk lag. Då införandet av den nya lagstiftningen ska ske i linjeverksamheten krävs ofta stora resurser i form av till exempel utbildning, utökad

personalresurs och inköp. Framförhållning avseende resursplanering är därför av stor vikt.

Fortsatt utveckling av internationellt samarbete ger genomslag i polisverksamheten

Polismyndigheten analyserar löpande vilka effektiviseringsvinster som kan åstadkommas genom justeringar i den egna verksamheten och utveckling av det internationella samarbetet. Exempel på detta är den fortsatta decentraliseringen av polisens internationella ärendehandläggning, i syfte att integrera den i lokal under rättelse- och utredningsverksamhet. Utöver dygnet-runt bemanning på central nivå finns nu internationella operativa handläggare (IOH) i nästan varje polisområde.

Ett annat exempel är utvecklingen av det internationella informationsutbytet på lokal nivå. Polismyndighetens modell för behovsanpassat stöd till lokal polis i särskilt utsatta områden, för kommunikation med utländska brottsbekämpande myndigheter, har utvecklats och utökats. Modellen innehåller internationella kartläggningar av brottsaktiva individer på lokal nivå, utbildning av personal i internationella it-verktyg med mera. Exempel på positiva effekter av modellen är att svensk lokal information om brottsaktiva personer, som förts in i internationella system, har knutits till motsvarande information i andra europeiska länder. Behov av direktkontakt mellan lokalpolis i Sverige och lokalpolis i andra länder har tydliggjorts allt mer.

I syfte att utveckla detta har ett erfarenhetsutbyte och utbytestjänstgöringsprogram startats mellan lokalpolisområden i Göteborg och Jönköping och lokalpolisområden i Essen i Tyskland. En gemensam konferens med inriktning på operativ analys inom området släktbaserad kriminalitet hölls i oktober. Även hedersrelaterad brottslighet och förebyggande åtgärder med fokus på avhopparprogram inom ramen för släktbaserad kriminalitet har identifierats som betydelsefulla områden att samarbeta kring på lokal nivå.

Utveckling av det internationella samarbetet sker inom olika forum och informationskanaler, vilket exemplifieras nedan.

Samarbete inom Norden

Under året innehade dansk polis ordförandeskapet i det nordiska polissamarbetet. Med anledning av pandemin ställdes flera möten in och de nordiska rikspolischeferna beslutade att förlänga det danska ordförandeskapet under 2021.

Polismyndighetens arbetsmodell med internationella operativa handläggare på lokal nivå har fått uppmärksamhet i andra länder. Under året inledde finsk polis med stöd av Polismyndigheten ett pilotprojekt med egna internationella handläggare i sju finska regioner.

¹⁹² Med genomförandestadium avses här tiden från det att lagstiftningen har antagits och trätt i kraft tills det att datum när lagstiftningen ska börja tillämpas.

Ett likvärdigt arbetssätt med informationsutbyte på lokal nivå länder emellan bedöms ha stor potential för effektivare brottsbekämpning med internationella kopplingar.

Ett annat exempel är medverkan i ett danskt gränscenter som inrättades av dansk polis i april 2020, vars verksamhet fokuserar på grov gränsöverskridande brottslighet i gränsområdet mellan Danmark och Sverige. Genom ett effektivt och samordnat informationsutbyte mellan svensk och dansk polis finns stor potential att öka förmågan till bekämpning av grov organiserad brottslighet i Öresundsregionen.

Genom ett effektivt och samordnat informationsutbyte mellan svensk och dansk polis finns stor potential att öka förmågan till bekämpning av grov organiserad brottslighet i Öresundsregionen.

Svensk polis har sedan september bemannat centret med tre IOH. För att ytterligare förstärka samarbetet påbörjades även en pilotverksamhet med resurser från svensk polis underrättelseverksamhet. Flera viktiga

gränsöverskridande operationer har genomförts sedan samarbetsformen startade.

Under året pågick även ett arbete där Norge och Sverige analyserade möjligheterna att etablera ett gemensamt stationshus mellan region Bergslagen och Norges region Inlandet vilket kan stärka och fördjupa samarbetet ytterligare.

Samarbete inom EU

EMPACT

Polismyndigheten har fortsatt att utveckla och dra nytta av samarbetet inom EU. En viktig samarbetsform är EMPACT (European Multidisciplinary Plattform Against Criminal Threats) där Polismyndigheten har samordningsansvar för Sveriges brottsbekämpande myndigheters deltagande. Polismyndigheten deltar i cirka 150 olika samarbeten, från metodutveckling och utbildning till operativa insatser.

Ett exempel på en framgångsrik insats inom EMPACT genomfördes i september där Polismyndigheten och Tullverket i samverkan genomförde kontroller mot illegala vapen, sprängmedel och narkotika- och människosmuggling. Kontrollerna gjordes inom ramen för en internationell insats där totalt 34 länder deltog,

under ledning av spansk polis och med stöd av Europol. En stor mängd vapen och tabletter tramadol beslagtogs vid insatsen. Under året pågick en översyn av former och arbetssätt för att ytterligare ökat mervärdet av det myndighetsgemensamma arbetet.

Delad information inom Europol ger resultat

Samarbetet inom Europol har fortsatt generera stor nytta, där bland annat operation EMMA/26ELMONT är ett tydligt exempel. Operationen initierades av Frankrike och Nederländerna som lyckats få tillgång till den krypterade mobiltjänsten Enchrochat där man i nära samarbete med Europol kunde följa konversationer mellan kriminella. Då det fanns cirka 900 svenska användare, som bedömdes som intressanta ur ett större europeiskt perspektiv, bjöds Sverige tillsammans med några andra länder in i samarbetet. Den svenska operationen, som benämns Robinson, har samlat in stora mängder av information som under lång tid framöver kommer att bidra i utredningar och lagföring av personer inom den grova organiserade brottsligheten. I ett europeiskt perspektiv har informationen bidragit till att hundratals förundersökningar initierats, varav cirka 100 inom den svenska operationen Robinson.

Samarbete utanför EU

Interpol

Den internationella polisorganisationen Interpol, med 194 medlemsländer, är av väsentlig betydelse för det internationella samarbetet. Interpol samordnar regelbundet globala operationer i kampen mot organiserad brottslighet. Polismyndigheten deltog bland annat i Operation PANGEA vilken fokuserade på att störa onlineförsäljning av förfalskade och olagliga hälsoprodukter och att öka medvetenheten om riskerna med att köpa läkemedel från oreglerade webbplatser. Ett annat exempel är Operation 30 Days at Sea som tog sikte på vattenföroreningar genom olagliga utsläpp till sjöss, i floder eller i kustområden. Sammanfattningsvis har de globala insatserna gett goda resultat för att upptäcka brottslighet, att förhindra att till exempel potentiellt farliga läkemedel når intet ont anande konsumenter och för att störa kriminella gruppers aktiviteter.

Sambandsmannaverksamheten

Polismyndigheten har fem bilaterala sambandskontor placerade i Colombia, Turkiet, Thailand, Serbien och Bosnien Hercegovina. Sambandsmännen är svenska poliser men arbetar som nordiska sambandsmän och tillvaratar nordiska länders ärenden gällande gränsöverskridande brottslighet. Utöver dessa finns även fyra sambandsmän placerade vid Europol.

Polismyndighetens prioriteringar är:

- kokainsmuggling från Latinamerika
- brottslighet kopplad till organiserade mc-klubbar med dess tillhörande strukturer i Thailand
- sexuella övergrepp mot barn med fokus på Sydostasien och Filippinerna
- falska resehandlingar där misstanke om människosmuggling finns med i bilden
- smuggling av vapen och sprängmedel med fokus på Bosnien Hercegovina.

Trots pandemin fortlöpte verksamheten enligt plan med fortsatt utveckling av samarbete med de brottsbekämpande myndigheterna på plats och många positiva resultat. Sambandsmannen i Colombia lyckades koppla ihop en mängd ärenden från olika länder och identifierade smugglingsförsök av främst maritima transporter av kokain med destination till bland annat Sverige. Denna narkotikasmuggling är en bidragande orsak till gängvåld, skjutningar och andra grova våldsbrott som kunnat konstateras i Sverige.

I Thailand uppmärksammades bland annat mc-kriminaliteten där kartläggning skett över individer som sökt sig till Thailand i syfte att investera inom hotell-, nöjes- och prostitutionsverksamheter.

I Bosnien Hercegovina har uppbyggnaden av ett kontaktnät med polis och andra myndigheter varit framgångsrik. Stort fokus har lagts på utförelse och smuggling av vapen och sprängmedel med destination Sverige.

EU:s fond för inre säkerhet

Polismyndigheten är ansvarig myndighet för EU:s fond för inre säkerhet. Uppdraget innebär att bevilja, förvalta och kontrollera användningen av fondmedel. Projekt i fonden ska som namnet antyder bidra till att stärka den inre säkerheten i Sverige och EU. Medlen kan sökas av såväl Polismyndigheten som andra externa organisationer som verkar på området inre säkerhet.

Fondens projektmedel uppgår till cirka 484 miljoner kronor under programperioden 2014–2020 och omfattar två delar: *Gräns* och *Polis*

- Gränsdelen bidrar till en likartad och välfungerande kontroll av EU:s yttre gränser samt till en gemensam visumpolitik
- Polisdelen stödjer arbetet mot allvarlig organiserad brottslighet, radikaliserad terrorism. Den bidrar till stärkt brottsbekämpning över gränserna, stärkt krisberedskap och skydd av samhällsviktig verksamhet.

Totalt har 40 projekt beviljats EU-medel, varav 8 under 2020. Majoriteten av projekten genomförs av myndigheter på det rättsvårdande området. De beviljade medlen uppgick vid årets slut till 451 miljoner kronor.

I fonden drivs utveckling som bygger på nationellt identifierade behov. Det omfattar dels utveckling som krävts av kommissionen och som enligt lag måste införas i alla medlemsstater, dels utveckling som identifierats av rättsvårdande och andra berörda organisationer i Sverige. Många organisationer vittnar om att stödet från Fonden för inre säkerhet har varit avgörande för nya investeringar och möjliggjort test och integrering av nya metoder, utbildningskoncept, samverkansformer och teknik.

Fondens bidrag till inre säkerhet

Gräns

Viseringar

- Ny teknik som resulterat i effektiviserad visumhandläggning och minskad administration vid utlandsmyndigheter.

Gränskontroll

- Ett förstärkt riskanalysarbete enligt EU:s riskanalysmodell.¹⁹³
- Bättre översikt över illegal migration och gränsöverskridande brottslighet, tack vare uppgraderad nationell samordningscentral och etablering av regionala samordningscentraler i polisregionerna.
- En ny metod för id-granskning, som effektiviserat arbetet på utlandsmyndigheterna i Amman, Beirut, Kairo och Khartoum.

Polis

Förebygga och bekämpa brott

- En fortsatt höjd förmåga för brottsbekämpande myndigheter att motverka och ingripa vid terrorbrott.
- Ökad kompetens bland landets åklagare kring penningtvätt och brottsutbytesfrågor.
- Ökad kunskap om metoder som förebygger radikaliserings.
- Kartläggning av polisens och andra berörda aktörers rutiner och hantering av storskaliga händelser med farliga ämnen.
- En interaktiv webbguide som ger brottsoffer skräddarsydd och lättillgänglig information och stöd.
- Ny metod som bidragit till färre skjutningar och sprängningar, samt fler avhopp från kriminella gäng, i polisområde Malmö.

Risker och kriser

- Innovativ utbildning som integrerar och förbereder för samverkan mellan aktörer inom verksamhetsområde skydd, undsättning och vård.
- Nya former för ledningsträning.
- Gemensamma övningar kring cybersäkerhet.
- En prototyp som kan bidra till säkrare it-system och elnät i kraftnätverk.
- Kartläggning av beroenden mellan kritiska infrastrukturer i Sverige.

193) Common Integrated Risk Analysis Model (CIRAM 2.0).

Polismyndighetens kompetensförsörjning

Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Polismyndigheten ska enligt 3 kap. 3 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen har angett i regleringsbrevet eller annat beslut. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Regeringens mål

Målet för området statliga arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. För att uppnå målet måste staten vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. De statliga myndigheterna ska bedriva ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Statliga arbetsgivare ska bland annat sträva efter att öka andelen kvinnor på ledande befattningar, öka andelen anställda med utländsk bakgrund på alla nivåer och säkerställa en god arbetsmiljö. De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman.

Sammanfattande bedömning

Den samlade bedömningen av Polismyndighetens arbete med kompetensförsörjningen under 2020 är att myndigheten har en fortsatt stark ställning som attraktiv arbetsgivare på arbetsmarknaden vilket bland annat syns på förmågan att attrahera och rekrytera personal, förmågan att behålla personal och förmågan att återanställa tidigare anställda.

Antalet anställda poliser har aldrig varit fler. Sökande till civila anställningar har ökat och antalet sökande till grundutbildningen till polisman ligger fortsatt på höga nivåer. Dessutom har personalavgångarna minskat, och återanställningar av poliser ökade jämfört med året innan. Samtidigt har antalet studenter som antagits till grundutbildningen under 2020 varit färre än antalet utbildningsplatser. Polismyndighetens bedömning är att vårens provningsstopp till grundutbildning till polisman och konsekvenserna av coronapandemin under hösten påverkade antagningsomgångarna med utbildningsstart hösten 2020 och vårterminen 2021.

Coronapandemins påverkan på sjuktalen var förhållandevis liten och i kombination med minskat semesteruttag medförde detta att de tillgängliga personella resurserna inte påverkades i särskilt stor utsträckning. Fort- och vidareutbildningsverksamheten för 2020 begränsades på grund av pandemin, vilket till viss del påverkade myndighetens förmåga att kompetensutveckla medarbetarna.

Kompetensförsörjning och kompetensförsörjningsplan

Polismyndigheten arbetar systematiskt med sin kompetensförsörjning och säkerställer att det finns rätt kompetens i rätt tid för att utföra arbetsuppgifterna. Myndighetens systematiska arbets sätt består av att

- utifrån planerad verksamhet på kort och lång sikt analysera vilka kompetensbehov som finns
- planera åtgärder för att möta kompetensbehoven
- genomföra planerade åtgärder samt följa upp dessa för att se till att rätt saker görs för att säkerställa kompetensförsörjningen framåt.

Under hösten har det pågått ett arbete med att revidera Polismyndighetens kompetensförsörjningsplan. Varje region och avdelning har också arbetat med att ta fram en inriktning för vad som ska prioriteras i arbetet med kompetensförsörjningen där det framgår vilka nivåer och verksamheter som ska kompetensplanera och ta fram en kompetensförsörjningsplan för att säkerställa rätt kompetens för arbetsuppgifterna och ökad förmåga.

Arbetet med kompetensförsörjning är en förutsättning för att verksamheten ska ha medarbetare med den kompetens som behövs för att myndigheten ska ha en ändamålsenlig verksamhet. Hittills har exempelvis fler medarbetare rekryterats till utredningsverksamheten, bland annat inom området särskilt utsatta brottsoffer, i syfte att öka brottsuppleringen. Likaså har den lokala närvaron stärkts genom fler poliser inom brottsförebyggande-/ingripandeverksamheten.

Polismyndighetens tillväxt 2024

Polismyndighetens tillväxtstrategi¹⁹⁴ beslutades i februari 2020. Strategin beskriver på en övergripande nivå de områden som är prioriterade för att myndigheten ska kunna möjliggöra tillväxten och nå målet om drygt 38 000 polisanställda vid årsskiftet 2024/25. Tillväxtstrategin, och uppföljningen av den, ska dessutom bidra till den nationella styrningen.

De prioriterade områdena för att möjliggöra tillväxten är:

- attrahera, rekrytera och behålla medarbetare, grundutbilda till polisman samt ta emot nya medarbetare
- fortbildning och vidareutbildning
- rätt kompetens på rätt plats
- kultur, ledarskap, likabehandling och arbetsmiljö
- chefsförsörjning
- medarbetarskydd
- processtyrning
- infrastruktur.

Vid utgången av 2020 var Polismyndigheten fortsatt i en stark tillväxtfas. Antalet polisanställda uppgick till 33 726. Under året hade antalet poliser ökat med 519 och antalet civila med 1 479. Under året genomfördes ett stort antal aktiviteter inom de prioriterade områdena för att möjliggöra tillväxten. Aktiviteterna pågår även i fortsättningen.

I enlighet med Polismyndighetens intentioner har tillväxten i början av planeringsperioden fokuserat på civil kompetens, medan tillväxten av poliser ligger i den senare delen av perioden. Vid utgången av 2020 uppgick antalet civilanställda till en högre nivå än vad som har prognostiserats till utgången av 2024. Antalet poliser låg något under plan vid utgången av 2020. Färre studenter än beräknat antogs till polisutbildningen under 2020, men fler återrekryteringar och färre avgångar bland poliser kompenserade delvis.

194) RPC 37/2020, dnr A523.763/2019.

Vid Polismyndigheten finns ett tillväxtråd som består av ledamöter från den nationella strategiska ledningsgruppen. Rådets syfte är att identifiera möjligheter och hinder för tillväxten, och att vara ett stöd till rikspolischefen och den nationella strategiska ledningsgruppen i tillväxtarbetet. Under året hade rådet regelbundna möten.

Rekrytering och bemanning

Polismyndigheten har stärkt rekryteringskapaciteten för att möta verksamhetens behov. Handläggningstiderna i rekryteringsärenden har minskat när systemstöden förbättrats, och rekryteringsprocessen har blivit mer enhetlig och effektiv.

TABELL 43. Antal externt rekryterade tillsvidareanställda, 2018–2020.

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Poliser	1 139	1 189	1 031	-13,2 %
Civila	1 145	1 564	2 131	22,6 %
Totalt	2 284	2 753	3 152	14,5 %

Antalet externa rekryteringar ökade tydligt för civila jämfört med de två senaste åren. Flest rekryteringar av civila har gått till utredningsverksamheten. Andra verksamhetsområden dit många rekryteringar har gått är regionledningscentraler, Polisens kontaktcenter, gränsverksamheten, forensik samt stöd och service.

Av de externa rekryteringarna av poliser är 169 återanställningar av tidigare poliser, varav 114 rekryterades till antingen utredningsverksamheten eller brottsförebyggande-/ingripandeverksamheten. Det är det högsta antalet återanställningar av tidigare poliser sedan myndigheten började mäta detta 2015.

Att det totala antalet externa rekryteringar av poliser under 2020 är färre än de två föregående åren beror på att drygt 300 av de polisstudenter som skulle examineras från polisutbildningen under höstterminen 2020 istället fick examinationsdatum i januari 2021. Anledningen till det är att de olika lärosätena startade upp verksamheten vid olika tillfällen efter vårens uppehåll i polisutbildningen på grund av covid-19.

Attrahera till polisen

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska fortsatt redovisa de särskilda åtgärder som i samråd med berörda parter har vidtagits för att öka attraktiviteten i polisyrket genom bättre villkor. Av redovisningen ska också framgå hur de budgetförstärkande medlen använts till åtgärder för att göra Polismyndigheten än mer attraktiv som arbetsgivare i syfte att nå målet om 10 000 fler anställda till 2024.

Polismyndigheten har prioriterat aktiviteter för att attrahera rätt kompetens och för att nå verksamhetsmålen. Attraheraperspektivet omfattar personer

- som ännu inte är polisanställda
- som är polisanställda
- som är tidigare polisanställda.

Arbetet har fördelats inom tre huvudområden:

- tydliggöra, följa upp och utveckla arbetsgivarvarumärket
- attrahera till polisutbildningen
- attrahera till Polismyndigheten.

Tydliggöra, följa upp och utveckla arbetsgivarvarumärket

Syftet med att tydliggöra och utveckla arbetsgivarvarumärket är att öka förutsättningarna för en framgångsrik kompetensförsörjning. Som en del i det arbetet sammanfattade vi Polismyndighetens arbetsgivarerbjudande. Utgångspunkten för erbjudandet är *den attraktiva arbetsplatsen*, ett av myndighetens långsiktiga mål.

Den attraktiva arbetsplatsen består av sju områden:

- ett samhällsbärande uppdrag
- meningsfulla och utvecklande arbetsuppgifter
- ledarskap, kultur och likabehandling
- kompetenta kollegor
- karriär och utvecklingsvägar
- lön, arbetsvillkor och förmåner
- en god och hållbar arbetsmiljö.

Målsättningen är att vi ska förmedla ett erbjudande som våra målgrupper uppfattar som unikt och hållbart över tid. Vårt budskap sammanfattas som: ”Det samhällsnyttiga uppdraget är att arbeta inom polisen är det finaste man kan ha. Som medarbetare hos oss får du varje dag bidra till att göra hela Sverige tryggt och säkert.”

Det vi lyfter fram i vår kommunikation ska också vara sant och trovärdigt. Polismyndighetens anställda är de som bäst kan besvara hur det är att vara anställd inom myndigheten. Sedan tidigare har vi metoder för att fånga den externa bilden av myndigheten och vad våra målgrupper finner attraktivt. Under hösten förberedde vi en mätning, med syftet att fånga medarbetarnas uppfattning om Polismyndigheten som arbetsplats. Mätningen är baserad på de sju områdena som beskriver och definierar *den attraktiva arbetsplatsen*. En första mätning ska äga rum under 2021 varefter uppföljning ska ske på årlig basis för att kunna följa utvecklingen av medarbetarperspektivet och myndighetens långsiktiga mål om den attraktiva arbetsplatsen.

Attrahera till polisutbildningen

Med *Attrahera till polisutbildningen* vill Polismyndigheten säkra urvalet till antagningen till polisutbildningen och den funktionsinriktade utbildningen (polisutbildning för specialister).

I rekryteringskampanjerna har myndigheten fokuserat extra på att få fler kvinnliga sökande och sökande med utländsk bakgrund. I intervjuer, bilder, filmer, deltagande på mässor etcetera har det funnits en strävan efter att både män och kvinnor ska finnas representerade. På samma sätt visas den mångfald av bakgrunder som våra medarbetare har för att göra det lättare för fler att identifiera sig med yrket.

I rekryteringskampanjerna har myndigheten fokuserat extra på att få fler kvinnliga sökande och sökande med utländsk bakgrund.

Tidigare år har kampanjerna haft en tydligare visuell koppling till yrkesverksamma poliser och genomförts i anslutning till de ansökningsperioder som funnits två gånger om året. Från och med januari 2020 tillämpas en ny antagningsprocess för grundutbildningen till polis. Den innebär att det är möjligt att söka till utbildningen under hela året. Detta tillsammans med pandemin förändrade förutsättningarna för attraheraarbetet. Under året fokuserade vi på att kommunicera de egenskaper som krävs för att bli antagen till polisutbildningen tillsammans med information om de olika delmomenten i antagningsförfarandet. Vidare krävdes en omställning

till digitala möten och mässor, chattar, poddar och sociala medier för att möta målgrupperna för polisutbildningen. Vår största tillgång i attraheraarbetet är alla de medarbetare som är ambassadörer för yrket och som engagerat sig för att attrahera sina framtida kollegor. Vi såg att arbetet gett resultat och intresset var fortsatt stort för att söka sig till grundutbildningen till polisman.¹⁹⁵ Sociala medier är en viktig kanal för att attrahera fler till polisutbildningen. Under 2020 har enskilda poliser i korta filmer berättat och svarat på frågor om sitt arbete i vardagen. Filmerna bedöms både ha ökat intresset för yrket och i förlängningen förtroendet för polisen.

Ett uppdrag under året var att öka kännedomen om och intresset för Polismyndigheten som arbetsgivare för fler och andra kompetenser än den rent polisiära. På grund av pandemin kunde vi inte närvara vid mässor, idrottsevenemang, arbetsmarknadsdagar med mera. Därför övergick attraheraarbetet från fysiska till digitala möten. Vi deltog i digitala mässor, och upprättade chattar, poddar, live-sändningar och frågestunder för att på så sätt komma i kontakt med våra målgrupper.

Pandemin till trots ökade intresset för våra lediga tjänster, och Polismyndigheten fick fler följare i sociala kanaler. Ett av de myndighetsövergripande kontona¹⁹⁶ har idag drygt 115 000 följare att jämföra med cirka 9000 följare 2016.

Det har också skett en förflyttning enligt externa undersökningar där Polismyndighetens attraktivitet som arbetsgivare utvärderats. I en stor studie¹⁹⁷ har Polismyndigheten förbättrat sin position för femte året i rad och är den myndighet som placerar sig främst som attraktiv arbetsgivare. I jämförelse med samtliga arbetsgivare hamnade Polismyndigheten på 6:e plats. Vidare uppmärksammades Polismyndigheten i två andra undersökningar¹⁹⁸ som en arbetsgivare vars attraktivitet ökat. I den ena ingick universitets- och högskolestudenter, och i den andra tillfrågades de som varit yrkesverksamma under några år efter examen. I kategorin yrkesverksamma ekonomer hamnade Polismyndigheten på en 14:e plats, vilket innebär att vi under året ökade 13 placeringar och låg bäst till bland myndigheter. I kategorin yrkesverksamma inom it hamnade Polismyndigheten på en 12:e plats av samtliga arbetsgivare, och i topp 5 i kategorierna studerande och yrkesverksamma jurister, samhällsvetare och socionomer. Antalet ansökningar per externt utannonserad tjänst har också ökat de senaste åren.

195) Se avsnittet *Utbildning till polisman*.

196) Avser Polismyndighetens konto på LinkedIn.

197) Randstad Employer Brand Research 2020. Besvaras av ett urval av befolkningen i åldern mellan 18 och 65 år.

198) Universum Sweden 2020 Students och Universum Sweden 2020 Professionals.

TABELL 44. Antal ansökningar i genomsnitt per externt utannonserad tjänst, 2018–2020.

	2018	2019	2020
Antal ansökningar i genomsnitt	16	20	21

Två större nationella kampanjer genomfördes för att försörja myndigheten med it-kompetens. Ett annat sätt att bidra till försörjning av it-kompetens är polisens traineeprogram som 2020 startade sin tredje omgång. Deltagarna får under ett halvår en bred introduktion inom Polismyndigheten och god start i sina interna karriärer. I princip samtliga deltagare från de tidigare omgångarna finns kvar i anställning hos oss.

Utbildning till polisman

Arbetet som polis kräver kunskap och kompetens inom många olika områden. Utbildningen är därför problembaserad och integrerar olika kunskapsområden. Den är inriktad på polisens uppdrag, regelverk och metoder. Polisutbildningen innefattar fem terminer, varav sex månader är praktik, en så kallad aspirantutbildning. Efter examen är du behörig att söka anställning som polis.

Grundutbildningen till polisman

Grundutbildningen till polis genomförs som uppdragsutbildning vid Umeå universitet, Linnéuniversitetet, Södertörns högskola, Högskolan i Borås samt Malmö universitet.

Intresset för att bli polis var fortsatt stort. Under året anmälde 26 507 personer sitt intresse för polisutbildningen. Detta att jämföra med 2019, då 27 364 personer anmälde sig.¹⁹⁹

Under de senaste åren ökade intresset för polisutbildningen stort. Bakom ökningen låg bland annat åtgärder som

- ett förstärkt kommunikationsarbete kring de positiva sidorna av polisyrket
- riktade kommunikationsinsatser till särskilt intressanta målgrupper
- en antagningsprocess som anpassats mer till de sökandes behov
- ett utökat antal utbildningsplatser på de olika lärosätena, både på campus och genom distansutbildning.

¹⁹⁹ 2019 års statistik över antal sökande innefattade personer som sökt till två olika utbildningstillfällen och som därmed registrerades som sökande två gånger. Detta var inte möjligt 2018. Från och med 2020 kan man ansöka om plats på upp till tre olika utbildningstillfällen. För att möjliggöra ett jämförbart statistiskt underlag har myndigheten valt att från och med 2020 endast redovisa antalet unika sökanden per år, det vill säga, hur många enskilda personer som sökt till polisutbildningen alldeles oavsett vid hur många olika tillfällen man sökt. Detta gör att jämförelsen mellan 2019 och 2020 haltar och att fokus snarare bör ligga på jämförelse mellan 2018 och 2020.

TABELL 45. Antal sökande och antagna till polisutbildningen (andel kvinnor inom parentes), 2018–2020.

	2018	2019	2020	Förändring 19–20 (%)
Beslutad antagningsvolym	1 600	1 970	2 040	3,5 %
Antal sökande	18 946 (41 %)	27 364 (43 %)	26 507 (44 %)	- 3,1 %
Antal antagna*	1 204 (32 %)	1 510 (32 %)	1 400 (33 %)	- 7,3 %

* Studenter i utbildning efter reservantagning.

Antalet sökande till polisutbildningen var alltså stort, men polisyrket ställer höga krav på den enskilda medarbetaren. Därför var det många sökande som inte klarade kvalifikationskraven alternativt själva valde att inte slutföra antagningsprocessen. Under 2020 antogs 1 400 studenter till polisutbildningen.

Av de totalt 2 040 platserna på polisutbildningen som erbjöds var 391 distansplatser, där alltså majoriteten av undervisningen skedde digitalt. Det var en ökning från 344 platser som det var 2019. På grund av pandemin var dock distansundervisningen i realiteten mer vanligt förekommande. Under perioden april–juni bedrevs i princip all campusundervisning på distans, i enlighet med regeringens riktlinjer.

Polismyndigheten har fört en intensiv dialog med lärosätena om en ändrad fördelning av utbildningsplatser. En omfördelning av platser mellan lärosätena, samt en omfördelning av antalet campusplatser kontra distansutbildningsplatser, har skett för att säkra tillväxten av polisiär kompetens och för att i större utsträckning möta efterfrågan hos de sökande samt följa Polismyndighetens kompetensförsörjningsbehov. Till höstterminen 2021 kommer drygt 330 distansutbildningsplatser kunna erbjudas (jämfört med 240 under vårterminen).

Under 2020 anställdes 1 075 nyutexaminerade polisassistenter runt om i landet. Antalet nya polisassistenter 2019 var 1 131.

2018 påbörjade Polismyndigheten ett långsiktigt arbete för att säkra en polisutbildning som kontinuerligt anpassas efter verksamhetens behov. Under 2020 låg fokus på att identifiera och skapa nya arenor för samarbete kring behoven samt på att hitta arbetsformer och organisation för att enkelt fånga behov och omsätta dem i praktisk handling. Bland annat skapades ett myndighetsgemensamt utbildningsråd där aktuella utbildningsbehov kan analyseras på bred grund samt en förändrad organisation för polisutbildningsverksamheten.

Coronapandemin innebar under året utmaningar för antagningen till polisutbildningen. Polismyndighetens bedömning är att vårens provningsstopp och konsekven-

serna av provningsstoppet har påverkat antagningsomgångarna med utbildningsstart hösten 2020 och vårterminen 2021. Höstens provningar inför vårterminen 2021 låg på en lägre nivå jämfört med hösten 2019, vilket sannolikt påverkar utfallet till våren. Orsakerna till det lägre antalet provningar under hösten 2020 behöver dock analyseras vidare.

Funktionsinriktad polisutbildning

För att säkerställa Polismyndighetens behov av medarbetare med polisutbildning är den funktionsinriktade polisutbildningen ett viktigt komplement för att öka antalet medarbetare med polisiär kompetens. Den funktionsinriktade polisutbildningen är en komprimerad grundutbildning till polis för prioriterade funktioner i verksamheten. Den ska bidra till att Polismyndigheten har tillräckligt många medarbetare med både specialistkompetens och med polismans befogenhet. Utbildningen omfattar sammantaget 18 månader.

En utbildningsomgång av den funktionsinriktade polisutbildningen startade i april 2020 och riktade sig till anställda som är verksamma inom det brottsutredande området, exempelvis utredare, förundersökningsledare samt it-forensiker. Den omfattar 22 deltagare, där samtliga polisregioner finns representerade. Utbildningen genomförs på Linnéuniversitetet.

Under våren och sommaren genomfördes ytterligare en antagningsprocess med nominering av kandidater och då till två parallella utbildningsomgångar med start i januari 2021. De omfattar 47 deltagare, fördelade på Linnéuniversitetet respektive Umeå Universitet. Utbildningsstarten på Linnéuniversitetet har dock flyttats fram till juni på grund av rådande pandemiläge.

Därutöver genomfördes under hösten en antagningsprocess där den interna nomineringen av redan anställda har kompletterades med extern rekrytering av kandidater med specialistkompetens, till den utbildningsomgång som kommer att starta i juni 2021.

Arbete pågår med fortsatt vidareutveckling av den funktionsinriktade polisutbildningen både avseende potentiella målgrupper och ett utökat antal utbildningsplatser. Utbildningen utgår från de behov av specialistkompetens som identifieras i verksamheten utifrån strategisk kompetensförsörjning och en tillväxt som motsvarar Polismyndighetens mål.

Fort- och vidareutbildning

En del av Polismyndighetens verksamhet för kompetensutveckling består av fortbildning och vidareutbildning. *Fortbildningen* går ut på att säkra att de anställda upprätthåller grundförmågan i sina yrkesroller, till exempel genom kontinuerlig övning och träning eller genom upp-

datering om förändringar i exempelvis lagstiftning eller tilldelning av ny utrustning. *Vidareutbildningen* syftar till att utveckla medarbetarna för nya uppdrag i myndigheten och samtidigt utöka polisens samlade förmåga. Polisiär konflikthantering (Polkon) är den enskilt största fortbildningsinsatsen och svarar för cirka 60 procent av polisens formella utbildningsverksamhet. Polisiär konflikthantering har sin grund i Polismyndighetens behov av en enhetligt utbildad polis som förväntas utföra taktiska ingripanden och därmed tilldelats våldshjälpmiddel.

För att ytterligare utveckla och säkerställa rätt kompetens i Polismyndigheten bedrivs också en omfattande vidareutbildningsverksamhet. Det senaste årets tillväxt har inneburit ett särskilt fokus på interna utbildningar inom utredning och lagföring. Även om Polkon och utredning/lagföring är de största utbildningsområdena inom myndigheten ställer myndighetens verksamhet krav på fort- och vidareutbildning inom en mängd andra områden. Polisens kursverksamhet omfattar cirka 400 kurser inom till exempel specialistverksamheter, förvaltningsrätt, arrestantvakt, ledarskap, räddningstjänst, förarutbildningar, trafik, brottsförebyggande, operativ ledning med mera.

Med anledning av pandemin fattade Polismyndigheten beslut om att begränsa fort- och vidareutbildningsverksamheten under våren. De fort- och vidareutbildningar som genomfördes var de som ansågs vara verksamhetskritiska på kort sikt samt de kurser som helt kunde ställas om till distansundervisning. Bakgrunden till beslutet var både att minska risken för smitta samt att säkerställa respektive verksamhets kontinuitetsplanering. Under hösten återupptogs utbildningsverksamheten i några månader för att återigen stänga ner i november efter Folkhälsomyndighetens nya rekommendationer.

Under året genomfördes 250 olika kurser, med sammanlagt 3 042 kursomgångar. Detta att jämföra med 2019, då det genomfördes 300 kurser och 4 055 omgångar.

Under 2020 slutrapporterades ett regeringsuppdrag om åtgärder för att öka kunskapen inom Polismyndigheten om psykisk ohälsa. De beslutade åtgärderna omsätts nu i praktisk handling, bland annat genom utbildningsinsatser för receptionspersonal och poliser i yttre tjänst.

Internationellt utbildningssamarbete

Polismyndigheten har ett etablerat samarbete med övriga EU-länder i gränsöverskridande utbildningsfrågor. Cepol – European Union Agency for Law Enforcement Training – erbjuder utbytesprogram, närstudier och online-kurser för polisanställda i hela EU. Ett stort antal polisanställda har medverkat vid CEPOLs online-aktiviteter och web-

binarier, bland annat inom områdena it-forensik och utredning av it-brottslighet/cyberbrott. På grund av pandemin genomfördes ingen utbildning i Sverige. FRONTEX – European Border and Coast Guard Agency – har en stor utbildningsverksamhet vid sidan av sitt huvuduppdrag. FRONTEX erbjuder utbildning kring gränsverksamheten till anställda inom polismyndigheterna i de olika medlemsländerna och Polismyndigheten deltar också i behovsinventering och vid genomförande av utbildning. På grund av pandemin skickade Polismyndigheten enbart någon enstaka anställd till FRONTEX-aktiviteter.

Nordcop och Nordplus är utbytesprogram som riktar sig till studenter och lärare på grundutbildningen, inom de nordiska länderna. Vanligen tar polisen emot och placerar ut ett femtontal medarbetare runt om i Norden.

Karriär och utvecklingsmöjligheter

Tydliga karriär- och utvecklingsvägar samt möjlighet till personlig utveckling identifieras alltid som en framgångsfaktor i undersökningar om vad som kännetecknar en attraktiv arbetsgivare. Det är en del i Polismyndighetens erbjudande till befintliga och framtida medarbetare. Polismyndighetens medarbetare ska kunna utvecklas utan att behöva byta arbetsgivare eller enhet. Tydliga karriär- och utvecklingsvägar skapar likvärdiga möjligheter inom hela landet vad gäller utveckling, arbetsmiljö, löneutveckling med mera.

Arbetet med karriär och utveckling syftar till att bidra till Polismyndighetens kompetensförsörjning framåt, med fokus på att attrahera, behålla och utveckla kompetens i linje med verksamhetens behov. Fokus ligger särskilt på att öka attraktiviteten i funktioner nära medborgarna där vi önskar att medarbetare stannar kvar under en längre tid.

Utvecklingsarbetet sker i samverkan med arbetstagarorganisationerna och innebär systematisering av utvecklingsvägar, systematisering av olika former av lärande i vardagen, kvalitetssäkring av kompetens samt vidareutveckling av metodstöd för chefer och medarbetare vad gäller samtal kring karriär och utveckling. Arbetet har under 2020 fokuserat på funktionen ingripandepolis. Fyra huvudspår för medarbetares utveckling är identifierade och är utgångspunkten för det fortsatta arbetet:

- förflyttning till annan funktion inom befintligt verksamhetsområde
- förflyttning till annat verksamhetsområde
- höjd kompetens inom befintlig funktion
- att bli chef.

Chefsförsörjning och chefsutveckling

Den nationella strukturen för och aktiviteterna inom chefsförsörjning, chefsutveckling och chefsstöd ger chefer och ledare goda förutsättningar för att utöva detta ledarskap med utgångspunkt från myndighetens styrning. Därför har denna struktur och aktiviteterna som bygger på strukturen utvecklats vidare och började under året förankras inom myndigheten. Genom att ha en nationell struktur för aktiviteterna inom chefsförsörjning och chefsutveckling ges också förutsättningar för likvärdiga genomföranden av aktiviteterna i hela landet.

Chefsförsörjning

Polismyndigheten har färdigställt ett nationellt koncept för chefsförsörjning med syfte att ge förutsättningar för en systematisk, transparent och kvalitativ chefsförsörjning. En viktig målsättning för myndigheten är att fler kvinnor söker chefstjänster samt större mångfald på chefstjänster.

Det nationella chefsförsörjningskonceptet har använts för att genomföra chefsförsörjningsprogram med inriktning på försörjning av främst lokalpolisområdeschefer, men även sektionschefer (chefer på indirekt nivå). Det nationella konceptet har även använts i ett pilotprojekt för att genomföra chefsförsörjningsprogram som riktar sig mot gruppchefer (chefer på direkt nivå).

Chefsutveckling

Utvecklingsinsatsen *Ledarträning* syftar till att stärka cheferna i deras chefsroll i förhållande till myndighetens styrning. Ledarträning vänder sig till chefer på alla nivåer i myndigheten och utgör en av flera aktiviteter för att utveckla Polismyndighetens organisation och kultur, där exempelvis frågor som likabehandling och rättssäkerhet berörs. Under året startades *Ledarträning* alla regioner.

Utvecklingsinsatsen *Hållbart klarspråk* syftar till att stärka deltagarnas förmåga att agera på ett sätt som är i enlighet med polisens styrmodell för att öka effekten av det som görs inom ramen för Polismyndighetens uppdrag. Insatsen har genomförts i ett flertal ledningsgrupper i regioner och på avdelningar och även i grupper med medarbetare.

Kompetensutvecklingsinsatsen *Chef i vardagen* genomförs för främst chefer på direkt nivå, där syftet är att skapa tydlighet i den vardagsnära chefsrollen. Under 2020 startade ett arbete med målsättningen att digitalisera lämpliga delar av *Chef i vardagen* för att öka tillgängligheten och effektiviteten i insatsen.

Under 2020 genomfördes också Polismyndighetens chefsprogram *Det direkta ledarskapet*. Under året började *Ledarträning* integreras i detta chefsprogram.

Utvecklingen av ett chefsprogram som vänder sig till chefer på indirekt nivå startade. Syftet är att stärka och fördjupa kompetensen hos chefer som leder chefer.

Hållbart ledarskap är en insats inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Den syftar till att öka chefernas förmåga att aktivt och kontinuerligt utveckla hållbarhet i sitt ledarskap, såväl individuellt för chefen som för de medarbetare chefen leder. Insatsen har genomförts i ett antal ledningsgrupper.

Chefsstödsaktiviteten *Chefsutvecklingsgrupper* ger chefer nya perspektiv, erfarenhetsutbyte och ökad förmåga att reflektera samt ökad trygghet i chefsrollen. Grupperna leds av utbildade samtalsledare. Aktiviteten har genomförts i polisregionerna Syd och Väst.

Kultur och likabehandling

Respekt för allas lika värde ska prägla polisanställdas agerande både i mötet med medborgare och inom Polismyndigheten. Likabehandling är en central del i ledarskapet och i medarbetarskapet, liksom i utvecklingen av polisens verksamhet och organisationskultur.

Respekt för allas lika värde ska prägla polisanställdas agerande både i mötet med medborgare och inom Polismyndigheten.

Jämställdhetsintegrering

Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska redovisa resultatet av de åtgärder avseende jämställdhetsintegrering som vidtagits för att myndighetens verksamhet ska bidra till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken.

Polismyndigheten har sedan 2016 i uppdrag att bedriva arbete med jämställdhetsintegrering. Syftet är att medborgarna ska kunna ta del av polisens verksamhet på lika villkor, vilket förväntas leda till att myndighetens förmåga att bekämpa brott förstärks. Arbetet har också bäring på att öka människors trygghet och ska bedrivas långsiktigt för att nå måluppfyllelse.

Nedan följer exempel på några större aktiviteter och deras effekter i verksamheten:

- Strävan efter jämställd prioritering av resurser, framför allt vad gäller satsningen på särskilt utsatta brottsoffer.²⁰⁰
- Insatser och kompetensutveckling för att stävja prostitution och människohandel har genomförts i polisregionerna. Insatserna har dels bidragit till att kvinnorna via dialog med polisen slussats vidare till vård och stöd, dels till att fler män utreds för miss-tänkt brott.
- Till följd av förändrade arbetssätt är bedömningen att det vid ett flertal av våra medborgardialoger blivit en jämnare könsfördelning. Bedömningen är dessutom att det stärker arbetet med att utveckla den lokala lägesbilden. En mer rättvisande bild kan ges, vilket bidrar till bättre träffsäkerhet vad gäller vilka åtgärder som ska vidtas. En positiv effekt är att det dessutom har en inverkan på att dämpa oron i det lokala samhället, inte minst i särskilt utsatta områden.
- Polisregioner är också en del av ett samverkansarbete kring den nationella ANDT-strategin²⁰¹ som samordnas av respektive länsstyrelse. Av strategin framgår

bland annat att kvinnors missbruk även ska uppmärksammas, inte minst eftersom det är en ingång till att sätta in effektiva insatser, till exempel möjlighet till vård och behandling.

- Inom vissa polisregioner använder chefer jämställdhetsintegrering som metod i planering, beslut och uppföljning av verksamheten. Det bidrar till en bättre integrering av jämställdhet i ordinarie arbete, exempelvis vid operativa planeringsprocesser där det finns en medvetenhet om representation av båda könen, inte minst vad gäller ledningsfunktioner.
- I syfte att säkerställa jämställd och likvärdig rekrytering i landet har rekryteringsannonser och intervju- och samtalsmallar blivit könsneutralt utformade. En annan aktivitet har varit kompetenshöjande insatser av medarbetare som arbetar med rekryteringar, där ett specifikt fokus har varit på jämställda rekryteringsprocesser.
- Fortsatt arbete med ett gemensamt metodstöd om inkluderande kommunikation. Metodstödet är ett underlag för fördjupad dialog och workshops om hur processer och kommunikationsstöd kan förbättras med ett jämställdhetsperspektiv.

200) Se avsnittet *Satsning på särskilt utsatta brottsoffer*.

201) Regeringens skrivelse 2015/16:86: *En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020*.

Likabehandling

Myndighetens interna arbete med likabehandling har till syfte att bidra till målet om att Polismyndigheten ska vara en attraktiv arbetsplats. Genom ett aktivt och systematiskt arbete med likabehandling bidrar vi till en arbetsplats där medarbetare trivs, kan utvecklas på lika villkor och vill stanna kvar.

Genom de likabehandlingsråd eller motsvarande som har inrättats i polisregioner och på nationella avdelningar har Polismyndigheten en struktur för att omhänderta och vidareutveckla arbetet med likabehandling. På nationell nivå fungerar ett nätverk för likabehandling och ledarskap som ett forum för kompetensutveckling.

I grundutbildningen till polis vid våra lärosäten ingår tydliga moment som berör studentens förmåga att aktivt reflektera kring yrkesetik kopplat till likabehandling.

Tillitsbaserat ledarskap och aktivt medarbetarskap

Genom en samordning av kompetensutvecklingsinsatser, med fokus på medarbetarens eget lärande, har vi bidragit till en önskvärd förskjutning av mandat och ansvarstagande till de polisanställda som arbetar närmast medborgarna. De kompetensutvecklingsinsatser som samordnats i detta avseende är Ledarträningen, Chef i vardagen och Reflektioner i vardagen (RIV).

En av de aktiviteter myndigheten använt för att utveckla det aktiva medarbetarskapet är utbildning av handledare i RIV. Ett exempel på denna metod handlar om diskussioner om uppdraget kopplat till den statliga värdegrunden och polisens värdegrund. Insatsen har även använts för att förankra myndighetens ledarskapsfilosofi.

Ledarskapsfilosofi

Det har bedrivits ett arbete för att utveckla och förankra Polismyndighetens nya ledarskapsfilosofi. Filosofin ska bidra till att polisens uppdrag uppfylls i än högre grad. Vi förväntas nå dit genom att ledarskapsfilosofin dels förbättrar förutsättningarna för ett ledarskap i enlighet med polisens styrmodell, dels förtydligar och vidareutvecklar förväntningarna på chef- och medarbetarskapet. En viktig del har varit att åstadkomma en bred förankring inom myndigheten. För att uppnå denna förankring har samtliga ledningsgrupper på region- och avdelningsnivå haft möjlighet att bidra med synpunkter och eventuella förbättringsförslag. Sedan synpunkter på det ursprungliga utkastet vägts in, presenterades ett slutgiltigt förslag till ledarskapsfilosofi. Strax före årsskiftet ställde sig rikspolischefen och den nationella strategiska ledningsgruppen bakom förslaget till ledarskapsfilosofi, och därefter påbörjades de resterande stegen i införandearbetet.

Arbetsgivarpolitik

Polismyndigheten är statens största arbetsgivare och därmed en viktig bärare av den statliga arbetsgivarpolitiken. Strävan är att arbetsgivarpolitiken ska bidra till att nå verksamhetsmålen, och att den därigenom kan utgöra ett viktigt område för att infria Strategi 2024. Därför behöver arbetet med att säkerställa att lönebildning, arbetstidsförläggning, kollektivavtal, arbetsmiljö och andra arbetsgivarområden utgår från en myndighetsgemensam arbetsgivarpolitik som är präglad av nationell styrning och lokal tillämpning. Arbetsgivarpolitiken ska också stimulera till goda verksamhetsresultat och till att ta vara på styrkan hos medarbetare så att Polismyndigheten förblir en attraktiv arbetsplats.

Inom ramen för arbetsgivarens dialog med arbetstagarorganisationerna påbörjade parterna under året ett arbete som syftar till att ge tydliga och förutsebara förutsättningar åt fackligt förtroendevalda i Polismyndigheten. Parterna har också gemensamt påbörjat ett arbete med att se över sina respektive roller i Polismyndighetens bemanningsarbete (rekrytering och arbetsledning).

Stärka arbetsgivarrollen

Ett av Polismyndighetens övergripande och långsiktiga mål är att vara en attraktiv arbetsplats. Förutsättningen för att polisen ska lyckas attrahera och behålla medarbetare är en arbetsgivarpolitik med tydligt fokus på verksamhetens behov, ändamålsenliga anställningsvillkor och en betryggande arbetsmiljö. Chefer som är trygga arbetsgivarföreträdare bidrar till ökad trivsel och ökar polisens förmåga att fullgöra sitt uppdrag enligt samhällets krav och förväntningar. Enhetlighet och likabehandling av alla polisanställda i landet stärker tilliten till myndighetens arbetsgivarpolitik och profilerar polisen som en attraktiv arbetsgivare.

För att stärka arbetsgivarrollen inom polisen har en ny nationell riktlinje för förmånsbil beslutats och befintligt metodstöd för misskötsamhet setts över för att anpassas till gällande regelverk. Vidare har under verksamhetsåret påbörjats ett arbete med framtagande av nya nationella styrdokument för ledigheter och personalförmåner, revidering av polisens handbok för bisysslor samt en ny nationell rutin för hantering av löneskulder. Åtgärderna kommer att slutföras under första halvåret 2021.

Lönebildning

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrev 2020

Polismyndigheten ska fortsatt redovisa de särskilda åtgärder som i samråd med berörda parter har vidtagits för att öka attraktiviteten i polisyrket genom bättre villkor. Av redovisningen ska också framgå hur de budgetförstärkande medlen använts till åtgärder för att göra Polismyndigheten än mer attraktiv som arbetsgivare i syfte att nå målet om 10 000 fler anställda till 2024.

Lönebildningen är avgörande för att myndigheten ska kunna motivera, utveckla och behålla befintliga medarbetare med den kompetens som verksamheten kräver. Polismyndigheten behöver också kunna erbjuda konkurrenskraftiga lönenivåer för att attrahera och rekrytera nya medarbetare.

De senaste åren har en uppvärdering av polisyrket varit ett särskilt fokus för lönesatsningar. Med hänvisning till detta har de extra medel till polislöner som beslutades i 2019 års statsbudget i princip oavkortat skjutits till lönerevisionen per den 1 oktober 2019, vilken genomfördes under början av 2020. Lönerevisionen möjliggjorde lönestrukturella förändringar utifrån polisregionernas och

avdelningarnas kompetensförsörjningsbehov för i första hand poliser med polisiära funktioner. Dessutom höjdes begynnelselönenivån för nyblivna poliser med i genomsnitt ytterligare drygt 500 kronor per månad. Det innebär att genomsnittslönen för nya poliser nu ligger på drygt 27 000 kronor/månad.

Under slutet av 2020 tillskötts motsvarande extra budgetmedel till uppvärdering av polisyrket. Dessa medel fördelades mellan poliser som uppehåller särskilt kompetensförsörjningskritiska polisiära funktioner i polisregionerna. Här avses polisiära funktioner i basen av kärnverksamheten där personalomsättningen över tid legat högre än vad som ger bra förutsättningar för en hållbar verksamhet. Syftet med fördelningen är alltså att förändra lönestrukturen för att minska den oönskade personalomsättningen i dessa funktioner.

Arbetstidens förläggning

Polismyndigheten ska säkerställa att arbetstiden förläggas utifrån verksamhetens behov. Med en mer ändamålsenlig resursplanering och verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning – tillsammans med ett uttalat värnande av den tillgängliga produktionstiden – skapas förutsättningar för en mer tillgänglig polis, minskade kostnader för övertid och en god arbetsmiljö.

Under 2019 fortlöpte den pilotverksamhet för en mer verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning som påbörjades 2018. Pilotverksamheten avsåg ingripande-verksamheten vid minst ett lokalpolisområde per polis-region. Ett tillfälligt lokalt kollektivavtal gav de mer detaljerade förutsättningarna för arbetstidens förläggning. Brås utvärdering²⁰² av detta sätt att förlägga arbetstider publicerades i slutet av maj 2020.

Med hänvisning till bland annat Brås utvärdering – som i huvudsak beskrev den prövade schemamodellen som positiv både ur ett verksamhets- och arbetsmiljöperspektiv – permanentades det tillfälliga lokala kollektivavtalet mellan Polismyndigheten och arbetstagarorganisationerna samtidigt som dess tillämpningsområde breddades. Dialoger kring fortsatt förändringsarbete kommer ske genom regionernas kanslichefer under våren 2021.

Utöver det har parterna vid myndigheten träffat lokala kollektivavtal både om arbetstidens förläggning vid vissa polisinsatser och om ingripandeberedskap. Det förra avtalet ger en väsentligt förenklad och betydligt mer flexibel arbetstidsförläggning under polisinsatser där medarbetare från olika delar av landet deltar. Det senare innebär att resurs frigörs i södra Lappland så att mer arbetstid kan förläggas under främst kvälls- och veckoslutstid då bemanningsbehoven är som störst.

Arbetsmiljö

Polismyndigheten har bedrivit intensiv utveckling av arbetsmiljöarbetet med fokus på såväl strategisk som operativ utveckling inom olika delar av ämnesområdet.

Utvecklingsarbetet har bland annat resulterat i:

- en ny metod för att årligen följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Datainsamling har istället för skriftligen, skett genom dialoger med respektive region eller avdelning.
- ett nytt och enhetligt metodstöd att användas av chefer vid riskbedömningar av arbetsmiljörisker.
- åtgärder för att chefer i verksamheten ska ta ett större ansvar för sina tilldelade arbetsmiljöuppgifter avseende hantering av arbetsskadeärenden.
- reviderade riktlinjer för fördelning av arbetsmiljöuppgifter. Riktlinjerna har anpassats till Polismyndighetens arbetsordning och förtydligat vilka funktioner som har arbetsmiljöansvar. Förändringarna i riktlinjerna innebär att obligatorisk arbetsmiljöutbildning för chefer och arbetsledare infördes och att alla fördelningar till chefer förnyades.
- att ansvarsområden inom det systematiska arbetsmiljöarbetet har förtydligats.
- en påbörjad revidering av samtliga styrdokument inom arbetsmiljöområdet, där *Hot och våld* och *Arbetsskador och tillbud* är särskilt prioriterade.

Samtliga delar utgör viktiga delprocesser i det systematiska arbetsmiljöarbetet och regleras i Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

202) 8+2 – En utvärdering av polisens nya modell för schemaläggning, Brå, rapport 2020:5.

Ett av myndighetens bidrag till målet *en attraktiv arbetsplats* utifrån ett arbetsmiljöperspektiv är att vidareutveckla och skapa förutsättningar som syftar till ett hållbart arbetsliv. Aktiviteter i detta utgörs bland annat av att i partssammansatt grupp fullfölja uppdrag ”förbättrad arbetsmiljö”. Projektet ska genom avsatta medel (50 miljoner årligen under perioden 2018–2020) understödja projektidéer genom att tilldela medel från verksamheten som ett led i fortsatt intensifiering och ambitionshöjning av arbetsmiljöarbetet. Beslut om fördelning av 50 miljoner för 2020 har fattats med utgångspunkt från Strategi 2024, arbetsmiljöstrategins sex prioriterade områden (ledarskap och organisatorisk arbetsmiljö, medarbetarskap, fysisk arbetsmiljö, social arbetsmiljö, arbetsbelastning samt hot och våld) och den nationella skyddskommitténs prioriteringar.

Ett arbete pågår för att effektivare förebygga risker för våld eller hot om våld i alla dess former för Polismyndighetens anställda. Polismyndigheten har tillsatt ett projekt som arbetar med ett stärkt medarbetarskydd som ska bidra till tryggare medarbetare och en effektivare verksamhet. Projektet bedrivs i samarbete med den nyinrättade säkerhetsavdelningen. Genom att öka medarbetarnas kompetens och säkerhetsmedvetenhet är målet att detta ska resultera i ett högre säkerhetsmedvetande avseende medarbetarskydd.

Coronapandemins påverkan på arbetsmiljön

Polismyndigheten har liksom resten av samhället påverkats av coronapandemin. Polismyndighetens arbete har under hela pandemin varit inriktat på att i första hand upprätthålla förmågan att lösa myndighetens grunduppdrag, att upprätthålla ordning och säkerhet, men också till att bidra till att minska smittspridningen i samhället. Pandemins påverkan har bedömts vara så omfattande och krävande att myndigheten har valt att organisera ledningen av arbetet mot pandemin i en nationell särskild händelse.

Arbetet har i stort varit framgångsrikt. Påverkan på sjuktalet har varit relativt låg och kombination med minskat semesteruttag har detta medfört att den till-

gängliga resursen inte märkbart har påverkats. Myndighetens arbete med att bidra till minskad smittspridning i samhället karaktäriseras främst av att myndigheten stegvis har ökat mängden hemarbete till dagens läge, där alla som har möjlighet (utifrån arbetsuppgiftens natur, sekretess, arbetsmiljö med mera) uppmanas att arbeta från bostaden.

Personalsammansättning

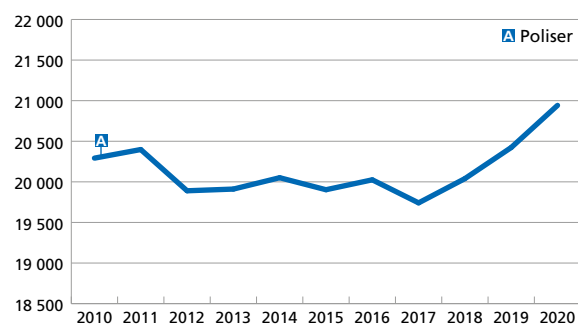
Antal anställda

Vid utgången av 2020 hade Polismyndigheten 33 726 anställda. Det är en ökning med 1 998 personer jämfört med 2019, varav 519 är poliser och 1 479 är civila. Antalet poliser var 20 942 i december 2020, vilket är rekordhögt.

Medelåldern för tillsvidareanställda inom Polismyndigheten var 43 år, vilket är oförändrat jämfört med 2019. Cirka 9 procent av de tillsvidareanställda fyller 65 år eller mer under de kommande fem åren.

Av de anställda var 46 procent kvinnor, vilket innebär att Polismyndigheten har en jämställd könsfördelning, men det skiljer sig åt inom respektive personalkategori. Av poliser är andelen kvinnor 33 procent och av civila 68 procent. Könsfördelningen inom Polismyndigheten har inte förändrats i större utsträckning under de senaste åren men sedan 2015 har andelen kvinnor bland poliser ökat med två procentenheter och den totala andelen kvinnor har ökat med fyra procentenheter sedan 2015.

FIGUR 37. Antal poliser, 2010–2020.

TABELL 46. Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda.

ANTAL ANSTÄLLDA*							FÖRÄNDRING (SEDAN DECEMBER 2019)					
Totalt		Poliser totalt		Civila totalt		Civila tillsvid. **	Poliser totalt		Civila totalt		Civila tillsvidare	
Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	
33 726	46 %	20 942	33 %	12 784	68 %	12 420	1 998	519	1 479	1 522	1 522	

* Med anställd avses person som avlönas med månadslön.

** Definition tillsvidareanställda: anställda med anställningsform tillsvidareanställning, provanställning, lönebidragsanställning, interna vikariat samt tidsbegränsade chefsanställningar.

TABELL 47. Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna kärn-, lednings- och stödkompetens*, 2020.

	DECEMBER 2020								FÖRÄNDRING (SEDAN DECEMBER 2019)		
	Totalt			Poliser		Civila			Totalt	Poliser	Civila
	Antal	Andel (%)	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Antal	Antal	
Ej kodad	480	1,4 %	36 %	453	34 %	27	67 %	- 211	- 209	- 2	
Kärn	24 065	71,4 %	45 %	16 614	34 %	7 451	71 %	1 491	520	971	
Ledning	3 606	10,7 %	36 %	2 881	28 %	725	67 %	278	162	116	
Stöd	5 575	16,5 %	57 %	994	29 %	4 581	63 %	440	46	394	
Totalt	33 726	100 %	46 %	20 942	33 %	12 784	68 %	1 998	519	1 479	

* Definition enligt Arbetsgivarverket 2003:7 A 2.

TABELL 48. Antal anställda och andel kvinnor i ledningskompetens per personalkategori, 2018–2020.

	2018		2019		2020	
	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Antal	Andel kvinnor (%)
Civila	556	65 %	609	66 %	725	67 %
Poliser	2 709	26 %	2 719	27 %	2 881	28 %
Totalt	3 265	33 %	3 328	34 %	3 606	36 %

TABELL 49. Andel medarbetare med utländsk bakgrund* per personalkategori, 2018–2020.**

	2018			2019			2020		
	Kvinnor (%)	Män (%)	Totalt (%)	Kvinnor (%)	Män (%)	Totalt (%)	Kvinnor (%)	Män (%)	Totalt (%)
Civila	13,8 %	16,2 %	14,6 %	14,9 %	16,9 %	15,5 %	15,1 %	16,8 %	15,7 %
Poliser inkl. polisaspiranter	4,8 %	6,9 %	6,2 %	5 %	7,2 %	6,5 %	5,1 %	7,2 %	6,5 %
Polisaspiranter	4 %	9,7 %	8 %	7,7 %	9,7 %	9,1 %	6 %	15,9 %	12,4 %
Totalt	9,4 %	8,8 %	9,1 %	10,3 %	9,2 %	9,7 %	10,7 %	9,4 %	10,0 %

* Utländsk bakgrund enligt definition från SCB, det vill säga inrikes född person med två utrikes födda föräldrar eller utrikes född.

** Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB), Statistiska centralbyrån (SCB).

TABELL 50. Sjukfrånvaro*, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro***, 2018–2020.**

	2018			2019			2020		
	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro
Kvinnor	6,0 %	3,3 %	54,1 %	5,7 %	3,2 %	55,5 %	6,3 %	2,9 %	45,8 %
Män	2,8 %	1,2 %	42,5 %	2,7 %	1,2 %	44,7 %	3,5 %	1,1 %	30,0 %
Totalt	4,2 %	2,1 %	49,7 %	4,0 %	2,1 %	51,6 %	4,8 %	1,9 %	39,6 %

* Sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

** Sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar av tillgänglig arbetstid.

*** Andel långtidssjukfrånvaro – långtidssjukfrånvaro/sjukfrånvaro.

TABELL 51. Sjukfrånvaro per ålderskategori och kön, 2018–2020.

	2018				2019				2020			
	–29 år	30–49 år	50–år	Totalt	–29 år	30–49 år	50–år	Totalt	–29 år	30–49 år	50–år	Totalt
Kvinnor	4,0 %	5,4 %	7,6 %	6,0 %	4,0 %	5,2 %	7,1 %	5,7 %	6,3 %	2,9 %	45,8 %	6,3 %
Män	2,3 %	2,1 %	3,8 %	2,8 %	2,2 %	2,1 %	3,7 %	2,7 %	3,5 %	1,1 %	30,0 %	3,5 %
Totalt	3,2 %	3,6 %	5,4 %	4,2 %	3,1 %	3,5 %	5,1 %	4,0 %	4,8 %	1,9 %	39,6 %	4,8 %

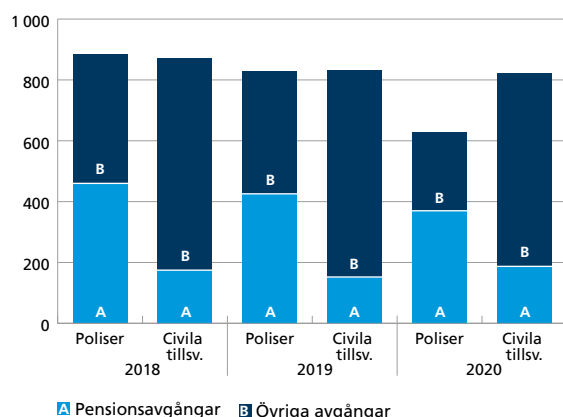
Avgångar

Under 2020 slutade 628 poliser, vilket var det lägsta antalet avgångar bland poliser sedan 2011. Det var 200 avgångar färre än 2019 och 257 färre än 2018. Avgångar bland poliser, räknat som ett medelvärde de senaste 12 månaderna, var vid årets slut 3,1 procent att jämföra med 2019 då andelen var 4,1 procent. Bland poliser var 59 procent av avgångarna pensionsrelaterade.

Andelen avgångar hos tillsvidareanställd civil personal var vid årets utgång 7,0 procent, varav 23 procent var pensionsrelaterade. År 2019 var andelen avgångar hos tillsvidareanställda civila 8,0 procent.

Den totala andelen avgångar bland tillsvidareanställd personal vid Polismyndigheten var 4,5 procent. År 2019 var andelen avgångar totalt 5,5 procent.

FIGUR 38. Avgångar efter personalkategori, 2018–2020.

Kompetens kategorier

Av Polismyndighetens anställda var 71 procent kodade i kärnkompetens, 11 procent var kodade i ledningskompetens och 17 procent av personalen fanns i stödverksamheten. Fördelningen mellan kompetenskategorier var i princip oförändrad jämfört med 2019.

Andelen kvinnor i ledningskompetens var 36 procent, vilket var en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2019.

Medarbetare med utländsk bakgrund

Den totala andelen anställda med utländsk bakgrund vid Polismyndigheten var 10,0 procent. Andelen polisaspiranter med utländsk bakgrund har ökat från 8,0 procent till 12,4 procent sedan 2018. Ökningen är mest påtaglig bland män men den har ökat även bland kvinnor.

Statistik för andelen anställda med utländsk bakgrund har tagits fram inom Polismyndigheten sedan 2005. Då var den totala andelen 4,9 procent och den har ökat varje år sedan dess.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron ökade från 4,0 procent till 4,8 procent jämfört med 2019 och ökningen gällde oavsett kön och ålder. Det var framför allt korttidssjukfrånvaron (under 60 dagar) som gav de högre sjuktalen. Både kvinnors och mäns korttidssjukfrånvaro ökade samtidigt som långtidssjukfrånvaron minskade något för både kvinnor och män. Kvinnor hade alltså högre sjukfrånvaro jämfört med männen och den skillnaden gällde både korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro.

Sjukfrånvaron ökade generellt med ålder. Kvinnor över 50 år var den grupp som hade högst sjukfrånvaro under 2020 men det var också den grupp som ökade minst jämfört med 2019. Män i åldersintervallet 30–49 år var den grupp där sjukfrånvaron ökade mest jämfört med 2019.

Korttidssjukfrånvaron under 2020 ökade under de månader då spridningen av covid-19 var som störst. Bedömningen är därför att den ökade korttidssjukfrånvaron beror på pandemin. Den minskade långtidssjukfrånvaron beror sannolikt på flera samverkande faktorer, varav en faktor kan vara en effektivare arbetslivsinriktad rehabilitering i vår verksamhet.

TABELL 52. Hälsonyckeltal, 2018–2020.

	2018			2019			2020		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Frisktal*	59,8 %	76,2 %	69,0 %	61,8 %	77,5 %	70,5 %	53,6 %	64,3 %	59,4 %
Sjukfall**	96,4	53,1	72,1	93	51,3	69,9	106,8	69,1	86,3
Rehab 1***	3,1	1,4	2,1	4,0	1,8	2,8	4,2	2,0	3,0
Rehab 2****	3,5	1,1	2,1	3,3	1,0	2,0	4,1	1,6	2,8
Återgångar*****	1,6	1,5	1,5	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1

* Frisktal – total tillgänglig arbetstid för anställda med maximalt 40 sjukfrånvarotimmar och maximalt tre sjuktillfällen under en löpande 12-månadersperiod/total arbetstid.

** Sjukfall – antal påbörjade sjukfall under en löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.

*** Rehab 1 – antal påbörjade sjukfall 29:e kalenderdagen under en löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.

**** Rehab 2 – antal anställda med minst sex påbörjade sjukfall under löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.

***** Återgångar – antal avslutade sjukfall 29:e kalenderdagen under en löpande 12-månadersperiod/antal påbörjade sjukfall 29:e kalenderdagen.

Ekonomi

Verksamhetens finansiering

För 2020 har Polismyndigheten tilldelats 28 546 miljoner kronor inom anslaget 4.1:1 Polismyndigheten. Detta är en ökning med 2 440 miljoner kronor jämfört med 2019. Ingående överföringsbelopp för 2020 uppgår till 300 miljoner kronor. Årets disponibla medel uppgår därmed till 28 846 miljoner kronor. Utöver anslaget Polismyndigheten, disponerar Polismyndigheten 333 miljoner kronor

på andra anslag. Intäkter av anslag utgjorde 96 procent av Polismyndighetens intäkter för 2020 och uppgick till totalt 28 928 miljoner kronor. Övriga intäkter utgjordes främst av avgiftsintäkter. Intäkter av avgifter och andra ersättningar minskade med 238 miljoner kronor till 1 041 miljoner kronor vilket främst förklaras av en kraftig minskning av antal sålda pass.

TABELL 53. Polismyndighetens intäkter och kostnader per verksamhet och år under perioden 2018–2020*.

Mkr	2020	2019	2018
<i>Brottsförebyggande arbete</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	8 987,90	8 436,04	7 743,60
Övriga intäkter	0,00	0,00	0,00
Kostnader	- 9 057,37	- 8 439,83	- 7 752,26
<i>Utredning och lagföring</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	17 418,69	15 990,44	14 230,86
Övriga intäkter	0,00	0,00	0,00
Kostnader	- 17 552,26	- 15 997,63	- 14 246,78
<i>Service m.m.</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	2 367,77	2 129,88	1 779,51
Övriga intäkter	1 319,78	1 493,32	1 401,00
Kostnader	- 3 794,43	- 3 742,27	- 3 409,88
DELSUMMA			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	28 774,36	26 556,35	23 753,97
Övriga intäkter	1 319,78	1 493,32	1 401,00
Kostnader	- 30 404,05	- 28 179,72	- 25 408,92
<i>Freds- och säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	153,20	191,53	175,57
Övriga intäkter	0,06	0,02	0,00
Kostnader	- 153,26	- 191,54	- 175,57
<i>Åtgärder inom Krisberedskap</i>			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	0,00	0,00	0,00
Övriga intäkter	28,19	42,48	19,55
Kostnader	- 18,25	- 38,30	- 24,11
SUMMA			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	28 927,56	26 747,88	23 929,54
Övriga intäkter	1 348,02	1 535,82	1 420,55
Kostnader	- 30 575,56	- 28 409,56	- 25 608,60

* Resultatredovisningens struktur skiljer sig från föregående år. Den verksamhet som nu redovisas under rubrikerna *Förtroende för Polismyndigheten*, samt *Den trygghets- skapande verksamheten* har tidigare år redovisats under rubriken *Brottsförebyggande arbete*. I detta sammanhang hänförs intäkter och kostnader för de nya redovisning- arna till kategorin *Brottsförebyggande arbete*.

Verksamhetens intäkter av bidrag uppgick till 305 miljoner kronor, vilket är en ökning med 58 miljoner kronor jämfört med 2019. Ökningen förklaras i huvudsak av ersättning för sjuklönekostnader från Försäkringskassan med anledning av coronapandemin. De finansiella intäkterna minskade med 8 miljoner kronor.

En ny fördelningsmodell och metodik har utarbetats för Polismyndighetens budgetramar för polisregioner och avdelningar. Syftet är att få en fördelning av budget som speglar behov och som är transparent, och kan underlätta fördelning av fleråriga budgetramar.

För polisregionerna utgår modellen i huvudsak från respektive polisregions brottsbelastning och befolkningsstorlek. Grundfördelning följer en belastningsmodell där 50 procent fördelas i förhållande till andel anmälda brott och 50 procent i förhållande till andel invånare. Då polisregionerna kan ha olika kostnader för viss verksamhet tar modellen också hänsyn till följande: huvudstadsfaktor, avståndsfaktor, gränsfaktor och särskilda beslut. För budget till de nationella avdelningarna har en metodik tagits fram där verksamheten delas in i olika kategorier.

Den nya fördelningsmodellen och metodiken används från och med budgetåret 2021.

Verksamhetens kostnader

De totala kostnaderna för verksamheten uppgick till 30 576 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2 166 miljoner kronor jämfört med 2019. Personalkostnaderna har ökat med 2 147 miljoner kronor samtidigt som övriga driftkostnader minskat med 361 miljoner kronor jämfört med 2019. De ökade personalkostnaderna beror huvudsakligen på årets löneökningar samt ett ökat antal anställda. Kostnaderna för lokaler har ökat med 283 miljoner vilket främst förklaras av indexuppräknningar, utökade lokalytor och omförhandlade avtal. De minskade driftkostnaderna förklaras främst av att coronapandemin medfört lägre kostnader för

resor, konferenser och utbildningskostnader. Ytterligare en förklaring till minskningen av driftkostnaderna är att Polismyndigheten under 2019 genomförde vissa inköp av varor som enligt plan skulle ha genomförts under 2020. Samtidigt har Polismyndighetens it-kostnader ökat på grund av uppgraderingar och kapacitetsökningar av myndighetens it-system. Avskrivningar och nedskrivningar har ökat med 102 miljoner kronor till 1 031 miljoner kronor.

Transfereringar och uppbörd

Polismyndigheten är uppbördsmyndighet för bötesmedel och är på uppdrag av regeringen nationellt ansvarig för fonden för inre säkerhet (ISF). Ordningsböter uppgår till 632 miljoner kronor, domstolsböter uppgår till 155 miljoner kronor och strafförelägganden till 161 miljoner kronor. För fonden för inre säkerhet har 38 miljoner kronor vidareförmedlats.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Polismyndighetens avgiftsfinansierade verksamhet består bland annat av utfärdande av pass, provisoriska pass och nationella id-kort, stämmingsmannadelgivning, utbildning av ordningsvakter samt tillståndsgivning.

Resultatet för den verksamhet där Polismyndigheten disponerar intäkterna visar ett underskott om 291 miljoner kronor. Det ackumulerade resultatet visar ett underskott om 622 miljoner kronor. För de avgifter där intäkterna inte disponeras av Polismyndigheten redovisas en intäkt om 82 miljoner kronor. Polismyndigheten kommer i budgetunderlaget att hemställa till regeringen att underskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten förs över till 2021.

Under 2020 har coronapandemin förändrat förutsättningarna för Polismyndighetens avgiftsfinansierade verksamheter. Det har bland annat inneburit en kraftigt

minskad efterfrågan på pass, vilket inneburit minskade intäkter. Kostnaderna har inte minskat i samma utsträckning eftersom medborgarnas rätt att ansöka om pass inneburit att verksamheten behövt fortgå. För ordningsvaksutbildningen har pandemin bland annat inneburit att fortbildningen för ordningsvakter ställts in från och med maj 2020, vilket påverkat intäkterna för verksamheten.

Polismyndigheten har under året fortsatt utveckla den finansiella styrningen gällande den avgiftsfinansierade verksamheten, i syfte att förbättra förutsättningarna för kostnadsberäkning samt uppföljningsmöjligheterna.

Det ekonomiska målet för stämmningsmannadelgivning ändrades den 1 januari 2020 från full kostnadstäckning till att avgiften ska bidra till att täcka verksamhetens kostnader. Polismyndigheten ska använda polisanslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per 31 december 2019 i verksamheten med 1/10 per år. Under 2020 har avgiften för ordningsvaksutbildning höjts för att uppnå det ekonomiska målet full kostnadstäckning. Målet uppnås dock ej 2020 på grund av

pandemin, se förklaring ovan. Ett utvecklingsarbete har genomförts för att från 2021 tilldela verksamheten för ordningsvaksutbildningen en särskild budget för direkta kostnader. Polismyndigheten har under året hemställt till regeringen om höjd avgift för pass från 1 januari 2021.

Polismyndigheten fortsätter arbetet med att förbättra uppföljningen av den avgiftsfinansierade verksamheten under 2021.

Utfall gentemot budget

Enligt 3 kap. 2 § i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska utfallet av den avgiftsfinansierade verksamheten kommenteras utifrån budget.

Coronapandemin har medfört en kraftigt minskad efterfrågan på pass och minskad efterfrågan på id-kort vilket återspeglas i utfallet för intäkter och kostnader. Från och med maj 2020 har Polismyndighetens fortbildning av ordningsvakter ställts in på grund av pandemin, vilket påverkat intäkterna för verksamheten.

TABELL 54. Avgiftsbelagd verksamhet.

Belopp i tkr	Ack över-/underskott 2007–2019	Budget Intäkter	Utfall Intäkter	Budget Kostnader	Utfall Kostnader	Budget över-/underskott	Utfall över-/underskott	Ack över-/underskott 2007–2020
AVGIFTER DÅR INTÄKTERNA DISPONERAS								
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>								
Stämmningsmannadelgivning	0	30 000	33 521	0	0		0	0
Passhantering	-274 418	614 000	312 798	-597 000	-525 999	17 000	-213 201	-487 619
Nationella id-kort	77 759	116 000	125 232	-92 000	-185 653	24 000	-60 421	17 338
Summa	-196 659	760 000	471 551	-689 000	-711 652	41 000	-273 622	-470 281
<i>Uppdragsverksamhet</i>								
Kontroll av väktarhundar	-1 291	300	339	-100	-193	200	146	-1 145
Forensisk undersökning	-3 484	5 000	3 883	-2 200	-3 135	2 800	748	-2 736
Tjänsteexport	0	11 200	6 881	-11 200	-6 881	0	0	0
Utbildning av ordningsvakter	-129 390	6 500	7 307	-31 000	-25 556	-24 500	-18 249	-147 639
Summa	-134 165	23 000	18 410	-44 500	-35 765	-21 500	-17 355	-151 520
Summa avgifter som disponeras	-330 824	783 000	489 961	-733 500	-747 417	19 500	-290 977	-621 801
AVGIFTER DÅR INTÄKTERNA INTE DISPONERAS								
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>								
Tillståndsgivning		72 900	81 721	0	0		0	
Bevakning av Riksbankens penningtransporter		380	0	0	0		0	
Summa avgifter som inte disponeras		73 280	81 721	0	0		0	
TOTAL SUMMA	-330 824	856 280	571 682	-733 500	-747 417	19 500	-290 977	-621 801
EXKL TJÄNSTEEXPORT	-330 824	845 080	564 801	-722 300	-740 536	19 500	-290 977	-621 801

Regeringen kräver inte någon kostnadsredovisning för tillståndsgivning, stämmningsmannadelgivning eller bevakning av Riksbankens penningtransporter enligt regleringsbrev.

Underskott för Stämmningsmannadelgivning har belastat anslaget med 1/10 under 2020 vilket motsvarar 63 623 mkr. Kvarstående underskott att finansiera via polisanslaget de kommande 9 åren är 572 609 mkr.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

Tkr	Not	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	28 927 561	26 747 879
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	1 040 594	1 278 356
Intäkter av bidrag	3	305 121	247 092
Finansiella intäkter	4	2 306	10 370
Summa verksamhetens intäkter		30 275 583	28 283 696
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	- 22 169 651	- 20 022 342
Kostnader för lokaler	6	- 2 830 381	- 2 547 620
Övriga driftkostnader	7	- 4 542 096	- 4 902 905
Finansiella kostnader	8	- 2 096	- 6 991
Avskrivningar och nedskrivningar		- 1 031 341	- 929 706
Summa verksamhetens kostnader		- 30 575 564	- 28 409 563
Verksamhetsutfall		- 299 981	- 125 866
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		1 174 854	956 151
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		- 1 146 503	- 943 498
Saldo uppbördsverksamhet	9	28 351	12 653
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		45 201	41 996
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		114	10 459
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	10	32 532	32 843
Lämnade bidrag	11	- 77 846	- 85 298
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	12	- 271 630	- 113 213

Balansräkning

Tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling	13	595 411	519 042
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	14	118 190	109 620
Summa immateriella anläggningstillgångar		713 601	628 661
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15	1 521 978	933 062
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	16	2 175 207	1 888 638
Pågående nyanläggningar	16	89 664	46 671
Summa materiella anläggningstillgångar		3 786 849	2 868 371
<i>Varulager m.m.</i>			
Varulager och förråd	17	229 841	172 363
Summa varulager m.m.		229 841	172 363
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar	18	8 410	12 216
Fordringar hos andra myndigheter	19	421 742	406 601
Övriga kortfristiga fordringar	20	174 766	266 638
Summa kortfristiga fordringar		604 918	685 454
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader		975 394	888 677
Upplupna bidragsintäkter		40 874	53 323
Övriga upplupna intäkter		75 978	49 801
Summa periodavgränsningsposter	21	1 092 246	991 802
<i>Avräkning med statsverket</i>			
Avräkning med statsverket	22	21 696	- 185 620
Summa avräkning med statsverket		21 696	- 185 620
<i>Kassa och Bank</i>			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	23	819 075	1 797 934
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	24	176 446	0
Kassa och bank		4 520	6 026
Summa kassa och bank		1 000 040	1 803 961
SUMMA TILLGÅNGAR		7 449 191	6 964 991

Balansräkning, forts.

Tkr	Not	2020-12-31	2019-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Myndighetskapital</i>			
Statskapital	26	38 485	34 309
Balanserad kapitalförändring		- 857 251	- 818 346
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	- 271 630	- 113 213
Summa myndighetskapital	25	- 1 090 396	- 897 249
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	27	54 891	58 812
Övriga avsättningar	28	157 088	209 193
Summa avsättningar		211 978	268 006
<i>Skulder m.m.</i>			
Lån i Riksgäldskontoret	29	4 387 088	3 279 153
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	30	656 339	632 106
Leverantörsskulder	31	560 076	1 036 198
Övriga kortfristiga skulder	32	678 384	523 468
Depositioner		3 583	5 173
Summa skulder m.m.		6 285 469	5 476 097
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Upplupna kostnader		1 984 887	2 065 336
Oförbrukade bidrag		48 643	35 337
Övriga förutbetalda intäkter		8 610	17 466
Summa periodavgränsningsposter	33	2 042 140	2 118 139
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		7 449 191	6 964 991
<i>Ansvarsförbindelser</i>			
Övriga ansvarsförbindelser	34	31 041	33 450
Summa ansvarsförbindelser		31 041	33 450

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Tkr	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Om-disponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av med-givet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter (netto)	Utgående överföringsbelopp	Utgifter (netto) av årets till-delning, %	Utgifter (netto) av totalt disp. belopp, %
ANSLAG											
Utgiftsområde 04, Rättsväsendet											
4.1:1.1											
Polismyndigheten	35	299 951	28 482 908	0	0	0	28 782 859	-28 737 260	45 599	-101 %	-100 %
4.1:1.5											
del till Avdelningen för särskilda utredningar		159	62 884	0	0	0	63 043	-59 871	3 172	-95 %	-95 %
Summa anslag											
Polismyndigheten		300 110	28 545 792	0	0	0	28 845 902	-28 797 131	48 771	-101 %	-100 %
4.1:14.3											
Avgifter till vissa inter-nationella sammanslut-ningar – del till Polis-myndigheten	36	5 298	13 596	-3 000	0	-5 298	10 596	-7 845	2 751	-74 %	-74 %
4.1:18.1											
Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet – Inre säker-hetsfonden	37	30 126	143 000	0	0	-30 126	143 000	-94 721	48 279	-66 %	-66 %
Utgiftsområde 05, Internationell samverkan											
5.1:2.2											
Freds- och säkerhets-främjande verksamhet – Polismyndigheten, Verksamhet utomlands	38	34	6 000	0	0	0	6 034	-5 016	1 018	-84 %	-83 %
Utgiftsområde 07, Internationellt bistånd											
7.1:1.12											
Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering – del till Polismyndigheten	39	16 871	197 000	-30 000	0	-10 961	172 910	-148 188	24 722	-89 %	-86 %
SUMMA TOTALT		352 439	28 905 388	-33 000	0	-46 385	29 178 442	-29 052 901	125 541	-101 %	-100 %

Anslagsredovisning, forts.

Redovisning mot inkomsttitel

Tkr	Beräknat belopp	Inkomster	Inkomster i % av beräknat belopp
INKOMSTTITEL			
2511 026 Expeditions- och ansökningsavgifter	72 900	81 721	112 %
2712 004 Bötesmedel	700 000	948 520	136 %
2811 005 Övriga inkomster av statens verksamhet - polisorganisationen	36 380	49 400	136 %
6911 011 Övriga bidrag från EU, bidrag från fonden för inre säkerhet	150 000	66 370	44 %
4525 003 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	- 400	492	223 %
TOTALT INKOMSTTITLAR	958 880	1 146 503	120 %

Beräknat belopp för Övriga inkomster av statens verksamhet består av Övriga inkomster (36 000 tkr) enligt uppgift i budgetunderlaget för åren 2021-2023 och Bevakning av Riksbankens penningtransporter (380 tkr) enligt regleringsbrevet.

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Tkr	Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år	
					2021	2022
4.1:18.1						
Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, Inre säkerhetsfonden – del till Polismyndigheten						
	37	185 000	156 506	166 147	108 782	57 365

Med anledning av en revidering i ett stödavtal har justering gjorts i redovisningen av utestående åtaganden jämfört med det som Polismyndigheten redovisade till ESV i den särskilda dokumentationen (dnr: A051.651/2021). Justeringen avser en förändring i åtagandens fördelningen mellan åren. I den särskilda dokumentationen redovisas ett utestående åtagande för 2023 om 2 028 tkr, i årsredovisningen redovisas detta åtagande istället 2021.

Anslagsredovisning, forts.

Finansiella villkor

Tkr	Ändamål	Not	Villkor	Utfall
ANSLAG / ANSLAGSBENÄMNING				
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	Polismyndigheten ska betala totalt 216 724 100 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangavgift för Rakel *. Medlen ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.	35	216 724	216 724
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	Under 2020 ska Polismyndigheten betala 75 000 000 kronor till Totalförsvarets rekryteringsmyndighet som ersättning för den prövningskapacitet som rekryteringsmyndigheten tillhandahåller i antagningsprocessen för polisutbildningen. Medlen ska betalas efter fakturering från Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.	35	75 000	75 000
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	Högst 10 000 000 kronor får användas för bidrag till organisationer som hjälper personer att lämna kriminella gäng (avhopparverksamhet).	35	10 000	7 171
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag)	Polismyndigheten ska använda anslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämningmannadelgivning med 1/10.	35	63 623	63 623
5.1:2.2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	Av medlen får polismyndigheten använda högst 4,2 miljoner för att ställa personal till förfogande till EU, FN och OSSE:s högkvarter.	38	4 200	1 528
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	Polismyndigheten ska ställa personal till förfogande för FN:s fredsbevarande insatser och andra insatser. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 93 miljoner kronor för personalbidrag till FN-insatser.	39	93 000	53 062
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	Polismyndigheten ska ställa personal till förfogande för insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 52 miljoner kronor för personalbidrag.	39	52 000	44 559
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	Polismyndigheten ska ställa personal till förfogande för OSSE:s verksamhet. Av tilldelade medel på anslagsposten fördelas högst 24 miljoner kronor för personalbidrag.	39	24 000	5 897
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	I syfte att höja effektiviteten på de svenska personalbidragen och de internationella organisationernas civila krishanteringsinsatser fördelas högst 25 miljoner kronor till annan insatsnära verksamhet i form av t.ex. insatsförberedande utbildning, inklusive med utländskt deltagande, bidrag till internationella organisationers policy- och metodutveckling eller annan internationell samverkan på insatsområdet till stöd för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet.	39	25 000	13 676
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	I syfte att stödja EU:s, FN:s och OSSE:s planering för och genomförande av civila krishanteringsinsatser i DAC-länder där Sverige deltar med personal ska Polismyndigheten med ett långsiktigt perspektiv ställa personal till förfogande till någon av dessa organisationers högkvarter till en kostnad om högst 15 miljoner kronor.	39	15 000	4 994
7.1:1.12 Biståndsverksamhet	Av medlen får högst 26 miljoner kronor användas till förvaltningskostnader.	39	26 000	26 000

* Nationellt kommunikationssystem för samverkan och ledning.

Finansieringsanalys

Tkr	Not	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
DRIFT			
Kostnader	40	-29 598 386	-27 441 852
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		28 927 561	26 747 879
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	41	1 020 521	1 267 508
Intäkter av bidrag		305 121	247 092
Övriga intäkter		2 306	10 370
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		30 255 509	28 272 849
Ökning (-)/minskning (+) av lager		-57 478	-23 642
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar		-564	-224 816
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder		-214 825	931 055
Förändring av myndighetskapital	42	63 623	0
KASSAFLÖDE FRÅN DRIFT		447 880	1 513 595
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-1 766 782	-1 227 243
Investeringar i immateriella tillgångar		-270 833	-244 141
Summa investeringsutgifter	43	-2 037 615	-1 471 385
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		2 265 470	1 355 174
– amorteringar		-1 157 535	-930 110
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statens budget		14 860	982
Försäljning av anläggningstillgångar		21 066	13 514
– därav medel som tillförts statens budget		0	0
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		1 143 861	439 560
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-155 980	142 983
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-1 049 734	-888 842
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		1 174 854	956 151
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-23 101	-8 587
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		1 151 754	947 563
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-1 146 503	-943 498
KASSAFLÖDE TILL UPPBÖRDSVERKSAMHET		5 251	4 066
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		-77 846	-85 298
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder			
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-77 846	-85 298
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		45 201	41 996
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		114	10 459
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		32 532	32 843
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		77 846	85 298
KASSAFLÖDE TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET		0	0
Förändring av likvida medel		-596 604	628 819
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		1 618 340	989 521
Ökning (+)/minskning (-) av kassa och bank		-1 506	431
Ökning (+)/minskning (-) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		-978 860	-72 192
Ökning (+)/minskning (-) av övriga tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		176 446	0
Ökning (+)/minskning (-) av avräkning med statsverket		207 317	700 579
Summa förändring av likvida medel		-596 604	628 819
Likvida medel vid årets slut		1 021 737	1 618 340

Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Allmänt

Polismyndigheten är bokföringsskyldig enligt förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Årsredovisningen är upprättad enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Redovisning av förvaltningsutgifter mot anslag sker kostnadsmässigt enligt anslagsförordning (2011:223).

Brytdagen är den 5 januari, enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter till 10 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Beloppsgränsen för periodiseringar är 500 000 kronor. Personalkostnader exklusive uppsagd personal, konsultkostnader för it-avdelningen i kontoundergrupp 572 *Datatjänster*, lokalhyra exklusive uppsagda lokaler är undantagna beloppsgränsen. Personalkostnader och konsultkostnader i kontoundergrupp 572 *Datatjänster* periodiseras utan beloppsgräns. Lokalhyra periodiseras om hyran överstiger 10 000 kronor.

Maskinella avrundningar i tabellerna kan ge smärre differenser vid en manuell summering. Alla belopp i de efterföljande finansiella dokumenten uttrycks i tusental kronor om inte annat anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar tas upp till de belopp varmed de beräknas inflyta. Som osäkra fordringar bedöms främst kundfordringar som ligger för inkassoåtgärd eller kundfordringar som förfallit till betalning per den 31 oktober 2020 och som därefter inte reglerats eller delbetalats. Kundfordringar som bedöms osäkra bokförs i årsredovisningen som befarad förlust.

Vid värdering av uppbördsfordringar använder Polismyndigheten sig av dels en individuell värdering av fordringar, dels en kollektiv värdering. Den individuella värderingen avser de uppbördsfordringar som är föremål för åklagares eller domstols beslut om rättelse eller undanröjande. Utestående uppbördsfordringar som avser böter bedöms genom en kollektiv värdering. Uppbördsfordringar avseende böter som förfallit för mer än 60 dagar sedan bedöms vara osäkra till 100 procent och restförs till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Restföring innebär en nedskrivning med 100 procent hos Polismyndigheten.

Skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inte annat anges i not. Monetära fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs, i enlighet med ESV:s föreskrifter till 5 kap. 12 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Lager

Varulager värderas till det som är lägst av anskaffningsvärdet eller nettoförsäljningsvärdet. Värdet beräknas som regel enligt först-in-först-ut-principen (FIFU). I anskaffningsvärdet för inköpta varor inräknas förutom inköpspris eventuella importavgifter, tull-, transport- och andra hanteringskostnader, om dessa kostnader är väsentliga. Vid fastställande av det verkliga värdet har inkuransen bedömts separat och skälen till inkuransnedskrivning har dokumenterats.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde över ett halvt prisbasbelopp, 23 650 kronor 2020, och en ekonomisk livslängd på minst tre år. Undantag görs för möbler som endast klassificeras som anläggningstillgång när de har anskaffats vid ett och samma tillfälle för möblering av exempelvis nya lokaler och det sammanlagda värdet överstiger 250 000 kronor. Anskaffning av lätta och tunga skyddsvästar samt ballistiska hjälmar kostnadsförs även om beloppet uppgår till ett halvt prisbasbelopp.

För balanserade utgifter för utveckling tillämpas en beloppsgräns på 1 000 000 kronor och för reparations- och underhållskostnader avseende förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 100 000 kronor.

Anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde och skrivs av enligt en linjär avskrivningsmetod. Avskrivningar påbörjas från och med den månad då tillgången kan tas i bruk.

Avskrivningstider för anläggningstillgångar

Polismyndighetens anläggningstillgångar skrivs av enligt fastställd avskrivningsplan. Tillgångarna är indelade i åtta kategorier.

Anläggningskategori	Avskrivningstid, år
Immateriella tillgångar	3–5
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3–25
Datorer och kringutrustning	3–5
Kommunikationsutrustning	3–10
Transportmedel	3–20
Maskiner och inventarier	3–10
Hästar och hundar	5
Konst och andra ej avskrivningsbara inventarier	Ej avskrivning

Avsättningar

Avsättning för framtida pensionsåtaganden beräknas till det samlade värdet av samtliga beslut enligt de försäkringstekniska grunder som Statens tjänstepensionsverk (SPV) fastställt. Värdet inkluderar särskild löneskatt.

Undantag från ekonomiadministrativt regelverk

Polismyndigheten har i regleringsbrevet medgivits undantag från bestämmelserna i 2 kap. 1 § kapitalför-sörjningsförordningen (2011:210) samt 12 § anslags-förordningen (2011:223) för anläggningstillgångar som helt eller till väsentlig del finansieras från anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet. Undantaget omfattar hela finansieringen av berörda anläggningstillgångar, även eventuell del som belastar annat än angivet anslag. Berörda anläggningstillgångar ska till sin helhet anslagsfinansieras. Anslaget ska avräknas det år anskaffning sker och med det belopp som motsvarar anskaffningsvärdet.

Uppbördsverksamhet

Saldo kan uppstå i uppbördsverksamheten vid periodisering i de fall kassamässig redovisning tillämpas, det vill säga då redovisning mot inkomsttitel sker vid inbetalning.

Uppräkning semesterlöneskuld

Semesterlöneskuld för de personer som ännu inte erhållit ny lön för 2020 uppräknas med motsvarande procentsats som gäller för årets lönerevision i likhet med den reserv som läggs för upplupna retroaktiva löner.

Tilläggsupplysningar

Avgiftsfinansierad verksamhet

Polismyndigheten använder en kalkyl- och uppföljningsmodell för att beräkna kostnaderna för den avgiftsfinansierade verksamheten i årsredovisningen. Kalkylmodellen utgår från att direkta kostnader i form av lönekostnader, lokalkostnader etcetera identifieras samt att indirekta kostnader i form av ledning, administration etcetera fördelas med fördelningsnyckel.

Underskott stämmingsmannadelgivning

Polismyndigheten ska använda anslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 (636 232 tkr) i den avgiftsfinansierade verksamheten stämmingsmannadelgivning med 1/10. Under 2020 reducerades underskottet med 63 623 tkr.

Ränta

Räntan hos Riksgäldskontoret höjdes från - 0,25 % till 0 % i början av 2020.

Låneupptag anläggningstillgångar

Lån har tagits i Riksgälden för anläggningstillgångarnas bokförda värde per den 30 november och på den prognosticerade förändringen av anläggningstillgångarnas värde i december.

Svenska kontanta beslag

Polismyndigheten har under 2020 förändrat hanteringen av svenska kontanta beslag. Beslagtagna medel har tidigare hanterats genom att beslaget sätts in på klient-medelskonto, ett konto per beslag. Den nya hanteringen innebär att beslagen sätts in på ett särskilt konto i Riksgälden i Polismyndighetens namn och särskiljningen av beslagen görs i Polismyndighetens ekonomisystem. Beslagtagna medel är inte Polismyndighetens medel, vilket medför att redovisningen görs i balansräkningen som Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret samt Övriga kortfristiga skulder.

Betalning av leverantörsfakturor

Polismyndigheten har under stora delar av året följt Riksgäldens rekommendation att betala leverantörsfakturor före sista betalningsdag för att bidra till att företag får förbättrad likviditet under pågående pandemi. Huvudregeln är annars att myndigheter ska betala fakturor först på sista betalningsdagen, som ett led i en god kassahållning för staten.

Fonden för inre säkerhet (ISF)

På uppdrag av regeringen är Polismyndigheten nationellt ansvarig för Fonden för inre säkerhet (ISF). Fonden har tilldelats 50,6 miljoner euro för perioden 2014–2020. Tilldelat beställningsbemyndigande är 185 000 tkr 2020.

Avsättning avseende skadestånd

Polismyndigheten avsatte 140 000 tkr 2017 efter att beslut fattats av Justitiekanslern (JK). Avsättningen avsåg skadestånd till följd av det så kallade Kringresanderegistret. Per den 31 december 2020 har 98 381 tkr utbetalats. Under 2020 skrevs avsättningen ner med 36 649 tkr på grund av ett väsentligt minskat antal skadeståndsanspråk de senaste två åren. Kvarvarande avsättning är 4 970 tkr.

Systemstöd för hantering av strafförelägganden och domstolsböter

Utveckling pågår i syfte att använda systemet *Polisens uppbördsregister* (Pur), som används för ordningsböter, även till strafförelägganden och domstolsböter.

Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter av anslag

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Intäkter av anslag enligt resultaträkningen	28 927 561	26 747 879
Totala utgifter enligt anslagsredovisningen	- 29 052 901	- 26 824 349
Skillnad	- 125 340	- 76 470
<i>Skillnaden förklaras av:</i>		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag enligt resultaträkningen	45 201	41 996
Anslagsfinansierade anläggningstillgångar*	5 396	0
Uttag av semesterdagar intjänade till och med 2008-12-31	11 120	34 474
Reducering ackumulerat underskott stämmningsmannadelgivning	63 623	0
Summa	125 340	76 470

* Undantag från kravet på lånefinansiering (kapitalförsörjningsförordningen 2 kap. 1 §) medges i Polismyndighetens regleringsbrev för anslag 1:18.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	54 643	47 665
Avgifter enligt 15 § avgiftsförordningen	6 517	6 868
Avgifter avseende stämmningsmannadelgivning	33 521	33 237
Avgifter för pass och id-kort	438 031	768 416
Intäkter enligt 6 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen	697	711
Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	20 074	10 848
Avgifter från tjänsteexport	6 881	12 099
Vidarefakturerings till Ekobrottsmyndigheten	183 087	171 547
Vidarefakturerings för polisutbildning	186 308	144 191
Övriga avgifter och ersättningar	110 835	82 774
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 040 594	1 278 356

Avgiftsfinansierad verksamhet redovisas i tabell i avsnittet Ekonomi.

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har minskat med 237 762 tkr (19 %).

Intäkterna av pass och nationella id-kort har minskat med 330 386 tkr, där passintäkterna har minskat med 291 407 tkr och intäkterna för id-kort med 7 780 tkr. Intäkterna för provisoriska pass har minskat med 31 199 tkr.

Antalet sålda pass uppgår till ca 870 000 pass, vilket är en minskning med ca 830 000 (49 %). Antalet sålda nationella id-kort uppgår till ca 310 000, vilket är en minskning med ca 20 000 (6 %). Antalet sålda provisoriska pass uppgår till ca 9 000, vilket är en minskning med ca 30 000 (77 %).

Den kraftiga minskningen förklaras av coronapandemin och de reserestriktioner som har införts, nationellt och internationellt.

Fakturering avseende polisutbildningen har ökat med 42 117 tkr. Det beror främst på att polisutbildningen har fler pågående terminer i Malmö och Borås vilket ger högre lärarintäkter.

Not 3 Intäkter av bidrag

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Bidrag från statliga myndigheter:		
Viltvård	54 391	58 502
Olika anställningsstöd	151 397	24 962
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	18 255	38 302
Sida	19 035	28 922
Övriga	25 366	22 781
Summa bidrag från statliga myndigheter	268 443	173 470
Bidrag från EU-länder och EU:s institutioner	35 505	70 669
Bidrag från övriga	1 173	2 953
Summa intäkter av bidrag	305 121	247 092

Intäkter av bidrag har ökat med 58 029 tkr (23 %).

Bidrag från statliga myndigheter har ökat. Det beror i huvudsak på ersättning för sjuklönekostnader med anledning av coronapandemin. Samtidigt har antalet beviljade projekt från bland andra Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) minskat, vilket ger lägre intäkter för bidrag. Bidrag från EU har minskat avseende återvändanderesor inom ramen för Frontex, EU:s gränskontrollbyrå, med anledning av svårigheter att korsa gränser på grund av pandemin.

Under bidrag från statliga myndigheter har jämförelsetalen för 2019 korrigerats avseende Sida respektive Övriga då ett projekt var klassificerat fel i tabellen.

Not 4 Finansiella intäkter

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	159	7 785
Övriga ränteintäkter	1 084	1 333
Valutakursvinster	1 026	1 165
Övriga finansiella intäkter	37	87
Summa finansiella intäkter	2 306	10 370

Noter till resultaträkningen, forts

Not 5 Kostnader för personal

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Summa personalkostnader	- 22 169 651	- 20 022 342
Varav lönekostnader (exkl. sociala avgifter)*	- 14 598 953	- 13 233 754
*Arvoden ingår med	- 167 468	- 156 133
Specifikation personalkostnader:		
Lönekostnad poliser	- 9 715 728	- 9 023 334
Lönekostnad civila	- 4 573 486	- 3 968 176
Kostnadsersättningar, skattepliktiga	- 14 729	- 18 032
Kostnadsersättningar, skattefria	- 47 769	- 56 650
Arvoden	- 167 468	- 156 133
Förändring semesterlöneskuld inkl. övriga periodiseringar	- 127 542	- 68 079
Arbetsgivaravgifter, avgifter partsrådet, lokalt omställningsarbete	- 4 590 408	- 4 147 291
Avgifter, premier och pensioner, inkl. särskild löneskatt	- 2 780 638	- 2 397 163
Kostnader för sjuk- och hälsovård	- 33 896	- 36 041
Kostnader för utbildning av egen personal	- 66 353	- 89 292
Övriga personalkostnader	- 51 935	- 62 151
Summa personalkostnader	- 22 169 651	- 20 022 342

De totala kostnaderna för personal har ökat med 2 147 310 tkr (11 %).

Antal anställda har ökat med 519 poliser och 1 479 civila. Antalet årsarbetskrafter har ökat med 923 poliser och 1 670 civila.

Riksdagen har, i enlighet med budgetreservat till 2019 års statsbudget, även för 2020 tillskjutit medel till att höja polisernas löner och därmed yrkets status. Dessa medel har använts för att höja lönerna för poliser i särskilt kompetensförsörjningskritiska funktioner vid polisregionerna.

Not 6 Kostnader för lokaler

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Lokalhyra	- 2 313 830	- 2 089 735
El, gas, vatten etc.	- 151 127	- 146 261
Städning av lokaler	- 188 786	- 170 130
Reparation och underhåll	- 126 251	- 119 157
Övriga lokalkostnader	- 50 387	- 22 336
Summa kostnader för lokaler	- 2 830 381	- 2 547 620

Kostnader för lokaler har ökat med 282 761 tkr (11 %).

Högre kostnad för lokalhyra beror i huvudsak på utökade lokalytor men även på indexuppräknings.

Kostnader för städning av lokaler har ökat till följd av indexuppräknings samt större ytor.

Ökning av övriga lokalkostnader avser driftstillägg till hyresavtal och beror främst på att detta för 2020 brutits ut ur kostnaden för lokalhyra.

Not 7 Övriga driftkostnader

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Summa övriga driftkostnader	- 4 542 096	- 4 902 905
Kostnader för transportmedel	- 611 113	- 580 214
Reparationer och underhåll av inventarier	- 418 635	- 338 206
Reaförluster vid avyttring av anläggningstillgångar	- 1 865	- 77 018
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster m.m.	- 1 767	- 10 223
Resor, representation, information m.m.	- 234 514	- 404 804
Inköp av varor	- 1 115 903	- 1 334 375
Köp av tjänster	- 2 322 875	- 2 270 632
Förändring av varulager m.m. och aktivering av utgifter för egenutvecklade anläggningstillgångar	164 576	112 568

Övriga driftkostnader har minskat med 360 809 tkr (7 %).

Kostnader för transportmedel har ökat. I posten ingår både ökning och minskningar. Kostnaden för drivmedel för motorfordon och båtar har minskat till följd av en prissänkning. Försäkringskostnaden för motorfordon har ökat på grund av en premiehöjning.

Reparationer och underhåll av inventarier har ökat på grund av myndighetens pågående tillväxt och ökade digitalisering.

Minskningen av reaförluster vid avyttring av anläggningstillgångar beror i huvudsak på avvecklade och utbytta it-installationer under föregående år.

Kostnader för resor, representation, information m.m. har minskat främst med anledning av reserestriktioner på grund av den pågående pandemin.

Inköp av varor har minskat till stor del beroende på att stora planerade inköp av it-utrustning gjordes föregående år. Ytterligare en orsak är att kostnaden för passböcker har minskat.

Polisutbildningen växer vilket till stor del förklarar ökningen av köp av tjänster. Kostnaden för konsulter och bevakningstjänster har också ökat.

Not 8 Finansiella kostnader

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Summa finansiella kostnader	- 2 096	- 6 991
Ränta i Riksgäldskontoret	- 81	- 5 184
Övriga räntekostnader	- 1 288	- 1 292
Övriga finansiella kostnader	- 727	- 514

Noter till resultaträkningen, forts.

Not 9 Uppbördsverksamhet

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Ordningsbot	632 464	464 716
Strafföreläggande	160 846	163 647
Domstolsböter	155 210	144 911
Ansökningsavgifter	81 721	68 940
Fonden för inre säkerhet (ISF), bidrag från EU	94 721	77 874
Övriga intäkter	49 892	36 064
Summa intäkter som inte disponeras	1 174 854	956 151
Medel som tillförts statsbudgeten från uppborvsverksamhet	- 1 146 503	- 943 498
Summa uppborvsverksamhet	28 351	12 653

Nedskrivning böter
i procent av intäkt
Tkr

	Intäkter efter ned- skrivning	Ned- skrivning	Ned- skrivning i % av total intäkt
Ordningsbot	632 464	41 757	6 %
Strafföreläggande	160 846	30 113	16 %
Domstolsböter	155 210	146 150	48 %
SUMMA	948 520	218 020	19 %

Intäkterna för ordningsbot ökar till följd av fler hastighetskontroller och införandet av digital ordningsbot. Det medför att ordningsförelägganden utfärdas och godkänns direkt i polisens tjänstetelefon, vilket leder till effektivisering. Ökningen av intäkter för domstolsböter beror till stor del på att antalet domar har ökat samt registervärd som lett till att fler domar och beslut har kunnat slutredovisas. Antalet utfärdade strafföreläggande har minskat.

Not 10 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Domstolsböter	21 184	20 677
Strafföreläggande	11 348	12 166
Summa erhållna medel för finansiering av bidrag	32 532	32 843

Not 11 Lämnade bidrag

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Domstolsböter	- 21 184	- 20 677
Strafföreläggande	- 11 348	- 12 166
Fonden för inre säkerhet (ISF)	- 37 977	- 33 252
Övriga lämnade bidrag	- 7 337	- 19 202
Summa lämnade bidrag	- 77 846	- 85 298

I posten lämnade bidrag ingår medel som utdöms i samband med strafföreläggande eller domstolsböter och som vidareförmedlas till Brottsofferfonden. Detta tillsammans med Polismyndighetens utbetalningar till stödmottagare ur EU-fonden för inre säkerhet bildar i huvudsak saldot.

Not 12 Årets kapitalförändring enligt resultaträkningen

Tkr	2020-01-01 –2020-12-31	2019-01-01 –2019-12-31
Avskrivningar bidragsfinansierade anläggningstillgångar	- 9 004	- 10 565
Utrangeringar bidragsfinansierade anläggningstillgångar	0	- 119
Uppborvsverksamhet	28 351	12 653
Periodiseringar	19 347	1 968
Avgiftsbelagd verksamhet	- 290 977	- 115 182
Summa årets kapitalförändring	- 271 630	- 113 213

Årets kapitalförändring består av ett underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten, avskrivningar och utrangeringar av bidragsfinansierade anläggningstillgångar samt upplupen bidragsintäkt från EU (ingår i posten uppborvsverksamhet).

Noter till balansräkningen

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar – balanserade utgifter för utveckling

Tkr	Balanserade utgifter för utveckling, pågående		Balanserade utgifter för utveckling, driftsatta		Totalt	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Anskaffningsvärde						
Ingående balans	197 661	149 732	1 062 462	981 339	1 260 123	1 131 071
Årets anskaffningar	174 978	145 747	41 780	37 880	216 759	183 627
Årets utrangeringar	0	0	0	- 51 252	0	- 51 252
Korrigerig anskaffningsvärde vid driftsättning	- 3 944	- 3 323	0	0	- 3 944	- 3 323
Driftsättning	- 124 413	- 94 494	124 413	94 494	0	0
Utgående balans	244 282	197 661	1 228 655	1 062 462	1 472 937	1 260 123
Avskrivningar						
Ingående balans	0	0	- 741 081	- 666 501	- 741 081	- 666 501
Årets avskrivningar	0	0	- 136 445	- 125 832	- 136 445	- 125 832
Årets utrangeringar	0	0	0	51 252	0	51 252
Utgående balans	0	0	- 877 526	- 741 081	- 877 526	- 741 081
Bokfört värde	244 282	197 661	351 129	321 381	595 411	519 042

Immateriella anläggningstillgångar - utvecklingsverksamhet har ökat med 76 369 tkr (15 %). Några stora projekt står för den största delen av ökningen såsom utveckling av Durtvå (Polismyndighetens utredningsstöd), DELA (en chattfunktion för mobilen), Registerutdragtjänst och DAR (dokument- och ärenderegister).

Not 14 Immateriella anläggningstillgångar – rättigheter och andra immateriella tillgångar

Tkr	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	
	2020-12-31	2019-12-31
Anskaffningsvärde		
Ingående balans	386 078	397 301
Årets anskaffningar	54 074	60 514
Årets utrangeringar	- 3 379	- 71 737
Utgående balans	436 773	386 078
Avskrivningar		
Ingående balans	- 276 459	- 302 504
Årets avskrivningar	- 45 504	- 45 692
Årets utrangeringar	3 379	71 737
Utgående balans	- 318 583	- 276 459
Bokfört värde	118 190	109 620

Noter till balansräkningen, forts.

Not 15 Materiella anläggningstillgångar – förbättringsutgift på annans fastighet

Tkr	Förbättringsutgift på annans fastighet, pågående		Förbättringsutgift på annans fastighet, driftsatta		Totalt	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Anskaffningsvärde						
Ingående balans	358 168	217 373	2 007 291	2 165 162	2 365 459	2 382 535
Årets anskaffningar	301 642	271 011	482 099	46 884	783 741	317 896
Årets utrangeringar	0	0	-281 630	-334 590	-281 630	-334 590
Korrigerig tidigare års anskaffningsvärde	-9 700	-381	0	0	-9 700	-381
Driftsättning	-238 324	-129 835	238 324	129 835	0	0
Utgående balans	411 786	358 168	2 446 084	2 007 291	2 857 869	2 365 459
Avskrivningar						
Ingående balans	0	0	-1 432 397	-1 506 181	-1 432 397	-1 506 181
Årets avskrivningar	0	0	-184 002	-191 237	-184 002	-191 237
Årets utrangeringar	0	0	280 507	265 022	280 507	265 022
Utgående balans	0	0	-1 335 892	-1 432 397	-1 335 892	-1 432 397
Bokfört värde	411 786	358 168	1 110 192	574 894	1 521 978	933 062

Förbättringsutgift på annans fastighet inklusive pågående har ökat med 588 916 tkr (63 %).

Projekten har ökat i både antal och storlek, ett exempel på ett större projekt är det nya polishuset i Rinkeby. Ökningen beror på att hyrda fastigheter anpassas till verksamhetsförändringar och en kontinuerlig satsning på ökad säkerhet.

Not 16 Materiella anläggningstillgångar – maskiner, inventarier, installationer m.m. och pågående nyanläggningar

Tkr	Maskiner, inventarier, installationer m.m., pågående		Maskiner, inventarier, installationer m.m., driftsatta		Totalt	
	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Anskaffningsvärde						
Ingående balans	46 671	23 245	6 415 885	5 735 541	6 462 556	5 758 786
Årets anskaffningar	69 294	40 497	913 748	907 356	983 042	947 853
Utrangering årets anskaffningar	0	0	-25	-1 754	-25	-1 754
Årets utrangeringar	0	0	-393 979	-242 189	-393 979	-242 189
Korrigerig tidigare års anskaffningsvärde	-1 290	-140	0	0	-1 290	-140
Driftsättning	-25 011	-16 931	25 011	16 931	0	0
Utgående balans	89 664	46 671	6 960 639	6 415 885	7 050 303	6 462 556
Avskrivningar						
Ingående balans	0	0	-4 527 247	-4 197 908	-4 527 247	-4 197 908
Årets avskrivningar	0	0	-650 456	-563 100	-650 456	-563 100
Utrangering årets avskrivningar	0	0	1	230	1	230
Årets utrangeringar	0	0	392 269	233 532	392 269	233 532
Utgående balans	0	0	-4 785 432	-4 527 247	-4 785 432	-4 527 247
Bokfört värde	89 664	46 671	2 175 207	1 888 638	2 264 871	1 935 309

Maskiner, inventarier och installationer m.m. har ökat med 329 562 tkr (17 %). Därav har bokfört värde av transportmedel ökat med 201 865 tkr, maskiner och inventarier har ökat med 48 081 tkr, pågående nyanläggningar har ökat med 42 993 tkr samt datorer och kringutrustning har ökat med 37 637 tkr.

Ökningen av transportmedel beror bland annat på anskaffning av ett stort antal fordon anpassade för polishundar.

Ökningen av maskiner och inventarier samt pågående nyanläggningar består till stor del av inredning och utrustning av lokaler, ökningen beror främst på att antalet projekt är fler till följd av Polismyndighetens fortsatta tillväxt.

För datorer och kringutrustning beror ökningen bland annat på uppbyggnad av nationella förmågor inom till exempel it-brott, it-forensisk och mobila arbetsätt.

Noter till balansräkningen, forts.

Not 17 Varulager och förråd

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Uniform/Beklädnad	71 339	59 294
Däck/Verkstad	15 392	7 191
Ammunition/Vapen	134 258	96 452
Kriminaltekniskt material	5 339	6 292
Övrigt	3 513	3 134
Summa varulager och förråd	229 841	172 363

Varulagret för ammunition/vapen har ökat på grund av att större inköp har gjorts under året för att säkerställa materietillgången på grund av pandemin.

Förändringen av varulagret för uniform/beklädnad förklaras främst av att Polismyndigheten tagit höjd för tillväxten av personal i organisationen.

Not 18 Kundfordringar

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Kundfordringar, utomstatliga:		
– Djurärenden	100 521	104 504
– Övriga svenska kunder	8 930	11 050
– Utländska kunder inom EU	186	445
– Utländska kunder utanför EU	161	272
Summa kundfordringar, utomstatliga	109 797	116 270
Omklassificering kundfordringar, utomstatliga	0	- 96
Kundfordringar, kursdifferenser	- 1	0
Befarade kundförluster, utomstatliga	- 101 386	- 103 959
Summa kundfordringar	8 410	12 216

Not 19 Fordringar hos andra myndigheter

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Kundfordringar, inomstatliga	69 436	60 955
Fordran, ingående moms	336 582	332 990
Övriga fordringar, inomstatliga	15 724	12 656
Summa fordringar hos andra myndigheter	421 742	406 601

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Uppbördsfordringar*	90 142	70 798
Fordringar anställda	14 649	10 377
Djurärenden	250	417
Beslagtagna medel	62 421	174 145
Övriga fordringar	7 304	10 900
Summa övriga kortfristiga fordringar	174 766	266 638

* varav befarade kundförluster - 17 414 - 13 719

Not 21 Periodavgränsningsposter

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	559 804	571 452
Förutbetalda leasingavgifter	16 024	806
Övriga förutbetalda kostnader, inomstatliga	93 461	73 754
Övriga förutbetalda it-kostnader, utomstatliga	278 692	219 099
Övriga förutbetalda kostnader, utomstatliga	27 412	23 566
Summa förutbetalda kostnader	975 394	888 677
Upplupna bidragsintäkter		
Fordringar hos Arbetsförmedlingen	3 552	3 955
Viltvård	29 452	30 598
Övriga upplupna bidragsintäkter, inomstatliga	4 754	5 645
Frontex EBGT-insatser*	0	2 717
National & joint return operations**	429	8 520
Airpol IV***	1 627	1 154
Övriga upplupna bidragsintäkter, utomstatliga	1 060	734
Summa upplupna bidragsintäkter	40 874	53 323
Övriga upplupna intäkter		
Upplupna ersättningar tjänsteexport, inomstatliga (Sida)	0	68
Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	831	3 009
Övriga upplupna intäkter, utomstatliga	614	543
Övriga upplupna intäkter, EU-medel (ISF)	74 533	46 181
Summa övriga upplupna intäkter	75 978	49 801
Summa periodavgränsningsposter	1 092 246	991 802

* European Border Guard Team

** Gemensamma återvändandeinsatser på europeisk nivå för att verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut.

*** Utveckla samverkan mellan polis och border guard via EU-flygplatser.

Noter till balansräkningen, forts.

Not 22 Avräkning med statsverket

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	- 44 611	- 36 010
Redovisat mot inkomsttitel	- 1 146 503	- 943 498
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	1 121 078	934 897
Skulder avseende uppbörd	- 70 036	- 44 611
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	46 058	24 190
Redovisat mot anslag	255 770	277 698
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	- 263 247	- 255 830
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	38 581	46 058
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	- 300 110	- 1 021 895
Redovisat mot anslag	28 797 131	26 546 651
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	- 28 545 792	- 26 105 660
Återbetalning anslagsmedel	0	280 795
Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	- 48 771	- 300 110
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	113 042	147 516
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	- 11 120	- 34 474
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	101 922	113 042
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	1 029 981	867 818
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	- 172 150	- 188 750
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	- 857 830	- 679 068
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
Summa Avräkning med statsverket	21 696	- 185 620

Not 23 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Fordringar i räntebärande flöde	- 6 268 570	- 5 253 312
Skulder i räntebärande flöde	8 184 640	7 682 855
Anslagssparande i räntebärande flöde	48 771	300 110
Oförbrukade bidrag i räntebärande flöde	48 643	35 337
Ackumulerat resultat myndighetskapital	- 1 194 409	- 967 055
Summa behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	819 075	1 797 934
Räntekontokredit	904 000	1 680 000

Saldot på räntekontot har minskat med 978 860 tkr (54 %) vilket främst beror på att fordringarna i ränteflödet har ökat.

Den beviljade krediten om 904 000 tkr har som högst utnyttjats med 351 636 tkr under året. Det beror främst på att Polismyndigheten under året följt Riksgäldens rekommendation att betala leverantörsfakturer före sista betalningsdag för att bidra till att företaget får förbättrad likviditet under pågående pandemi.

Not 24 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret

Polismyndigheten har under 2020 förändrat hanteringen av svenska kontanta beslag. Beslagen finns placerade på särskilt konto i Riksgälden. Per den 31 december 2020 fanns 1 981 beslag på kontot, på totalt 176 446 tkr.

Noter till balansräkningen, forts.

Not 25 Förändring av myndighetskapitalet

Tkr	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, uppbördsverksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2019	34 309	- 851 874	33 528	- 113 213	- 897 249
Ingående balans 2020	34 309	- 851 874	33 528	- 113 213	- 897 249
Föregående års kapitalförändring	- 10 685	- 115 182	12 653	113 213	0
Reducering av ackumulerat underskott, förändring direkt i balansräkningen mot redovisning av anslag	0	63 623	0	0	63 623
Årets anskaffning bidragsfinansierade tillgångar	14 860	0	0	0	14 860
Årets kapitalförändring	0	0	0	- 271 630	- 271 630
Summa årets förändring	4 175	- 51 558	12 653	- 158 417	- 193 147
Utgående balans 2020	38 485	- 903 432	46 181	- 271 630	- 1 090 396

Balanserad kapitalförändring består av avgiftsfinansierad verksamhet samt uppbördsverksamhet i form av periodiserad bidragsintäkt från ISF.

Enligt Polismyndighetens regleringsbrev för budgetår 2020 ska anslag användas för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämmningsmannadelgivning med 1/10.

Not 26 Statskapital

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Statskapital, ingående balans avseende anslags- och bidragsfinansierade tillgångar	31 076	36 090
Föregående års avskrivning, anslags- och bidragsfinansierade tillgångar	- 10 565	- 5 995
Föregående års utrangering, bidragsfinansierade tillgångar	- 119	0
Årets anskaffning, anslags- och bidragsfinansierade tillgångar	14 860	982
Summa statskapital avseende anslags- och bidragsfinansierade tillgångar	35 251	31 076
Statskapital, ingående balans avseende konst m.m.	3 233	3 298
Statskapital avseende konst m.m. årets utrangering	0	- 65
Summa statskapital avseende konst m.m.	3 233	3 233
Utgående balans	38 485	34 309

Statskapital uppgår till 38 485 tkr. Det består av konst och museiföremål överförda från Statens konstråd till beloppet 3 233 tkr samt anslags- och bidragsfinansierade tillgångar som finansierats av MSB och av EU via ISF till beloppet 35 251 tkr.

Not 27 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Ingående avsättning	58 812	55 105
Årets pensionskostnad		
Nya beslut/Övriga förändringar	22 884	28 649
Årets pensionsutbetalningar	- 26 805	- 24 942
Utgående avsättning	54 891	58 812

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser är ett nettobelopp av under året gjorda pensionsutbetalningar och nya avsättningar till pensioner.

Noter till balansräkningen, forts.

Not 28 Övriga avsättningar

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Lokala omställningsmedel		
Ingående balans	166 724	206 092
Årets förändring	- 14 606	- 39 368
Utgående balans	152 118	166 724
Skadestånd beslutat av JK *		
Ingående balans	41 719	42 819
Årets förändring	- 36 749	- 1 100
Utgående balans	4 970	41 719
Outnyttjade lokaler och återställningskostnader		
Ingående balans	750	1 632
Årets förändring	- 750	- 882
Utgående balans	0	750
Uppsagd personal		
Ingående balans	0	1 370
Årets förändring	0	-1 370
Utgående balans	0	0
Utgående balans övriga avsättningar	157 088	209 193

* Avsättning för skadestånd gjordes med 140 000 tkr i juni 2017. Sedan 2017 har 98 381 tkr utbetalats.

Övriga avsättningar består av lokala omställningsmedel som är avsedda att användas för omstrukturering och kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder m.m. samt skadestånd enligt beslut från JK.

Av lokala omställningsmedel beräknas 52 000 tkr bli reglerade under 2021.

Under 2020 har en ny bedömning av avsättningen för skadestånd gjorts. Avsättningen har under 2020 skrivits ner med 36 649 tkr.

Av den avsatta skadeståndersättningen beslutad av JK beräknas 500 tkr bli utbetalad under 2021.

Not 29 Lån i Riksgäldskontoret

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Ingående balans	3 279 153	2 854 089
Årets nyupptagna lån	2 265 470	1 355 174
Årets amortering	- 1 157 535	- 930 110
Utgående balans	4 387 088	3 279 153
Låneram	5 275 000	5 250 000

Lånet finansierar Polismyndighetens anläggningstillgångar enligt 2 kap. 1 § i kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Avskrivningar av anläggningstillgångar medför amortering av lånet medan nyanskaffningar medför nyupplåning inom en fastställd ram.

Utestående lån understiger bokfört värde för anläggningstillgångar som ska lånefinansieras (d.v.s. exklusive finansiering via statskapital) med 83 349 tkr vilket motsvarar 1,9 %. Avvikelsen beror på sent inkomna fakturor och bokslutstransaktioner.

Not 30 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Leverantörsskulder, inomstatliga	133 694	210 706
Arbetsgivaravgifter	454 154	367 174
Utgående mervärdesskatt	68 491	54 225
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	656 339	632 106

Not 31 Leverantörsskulder

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Leverantörsskulder, utomstatliga	473 439	731 701
Leverantörsskulder avseende investeringar	50 046	206 026
Leverantörsskulder, utländska	36 638	98 626
Leverantörsskulder, kursdifferenser	- 47	- 155
Summa leverantörsskulder	560 076	1 036 198

Leverantörsskulder har minskat eftersom betalning av leverantörsfakturor har tidigare lagts enligt rekommendation från Riksgälden. Se tilläggsupplysningar.

Not 32 Övriga kortfristiga skulder

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Personalens källskatt	424 188	327 790
Uppbördsverksamhet	13 790	17 547
Beslagtagna medel	238 831	174 355
Övriga skulder	1 525	3 775
Summa övriga kortfristiga skulder	678 334	523 468

Noter till balansräkningen, forts.

Not 33 Periodavgränsningsposter

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna semesterlöner	1 679 511	1 451 796
Upplupna löner	107 111	158 616
Upplupna retroaktiva löner	88 295	332 194
Upplupna kostnader för övertidsersättning	36 194	33 211
Övriga upplupna kostnader	73 776	89 518
Summa upplupna kostnader	1 984 887	2 065 336
Oförbrukade bidrag, statliga myndigheter*	26 238	21 283
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	22 404	14 054
Summa oförbrukade bidrag	48 643	35 337
Övriga förutbetalda intäkter, statliga myndigheter	4 303	7 311
Övriga förutbetalda intäkter, utomstatliga	4 307	10 154
Summa övriga förutbetalda intäkter	8 610	17 466
Summa periodavgränsningsposter	2 042 140	2 118 139

**Uppllysning om när inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk:*

	2020-12-31	2019-12-31
Inom tre månader	6 281	5 682
Mer än tre månader till ett år	19 957	15 297
Mer än ett år till tre år	0	303
Mer än tre år	0	0
Summa	26 238	21 283

Periodavgränsningsposter innehåller både öknings- och minskningar. Minskningen beror främst på att upplupna löner och retroaktiva löner har minskat betydligt. Detta på grund av att all lön förutom ett kvartal har hunnit betalas ut under 2020 medan 7 månaders löneökning var uppbokad för delar av personalen 2019. Ökningen i posten beror främst på högre upplupna semesterlöner. Det kan i huvudsak förklaras med fler inestående semesterdagar som bedöms vara en följd av coronapandemin samt fler anställda.

Not 34 Ansvarsförbindelser

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Övriga ansvarsförbindelser		
Vitesklausuler i hyresavtal	0	23 450
Projekteringsgarantier	30 827	10 000
Tvister m.m.	214	0
Summa övriga ansvarsförbindelser	31 041	33 450

Osäkerheten är låg beträffande bedömningen av ansvarsförbindelsernas belopp och tidpunkt för utflöde.

Noter till anslagsredovisningen

Not 35 Polismyndigheten

Under budgetåret 2020 har Polismyndigheten disponerat 28 845 902 tkr under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:1 Polismyndigheten, 28 782 859 tkr under anslagspost 1 och 63 043 tkr under anslagspost 5.

Under året har 101 % förbrukats av årets tilldelade medel av anslagspost 1. Utgifterna på anslaget 1:1.1 uppgår till 28 737 260 tkr, vilket innebär att myndigheten förbrukat årets tilldelade anslag samt stora delar av det ingående anslagssparandet om 299 951 tkr.

Den ökade anslagsförbrukningen förklaras främst av ett ökat antal anställda samt löneökningar. Riksdagen har, i enlighet med en budgetreservation till 2019 års statsbudget, även för 2020 tillskjutit medel till att höja polisers löner och därmed yrkets status. Dessa medel har använts för att höja lönerna för poliser i särskilt kompetensförsörjningskritiska funktioner vid polisregionerna.

Polismyndigheten ska enligt regleringsbrev för budgetåret 2020 använda anslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämningssmannadelgivning med 1/10. Under 2020 reducerades underskottet med 63 623 tkr.

Årets anslagssparande för anslagspost 1 är 45 599 tkr. Det överförs från 2020 till budgetåret 2021.

Not 36 Avgifter för vissa internationella sammanslutningar

Under budgetåret 2020 har Polismyndigheten disponerat 10 596 tkr under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar, anslagspost 3. Under året har 74 % av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av att avgiften till Interpol oförändrat understiger tilldelade medel.

Not 37 Fonden för inre säkerhet

Under budgetåret 2020 har Polismyndigheten disponerat 143 000 tkr under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:18 Inre säkerhetsfonden. Under året har 66 % av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av att flera stora projekt, bland annat till följd av pandemin, inte förbrukat medel i den takt som ursprungligen planerats.

Till anslag 4.1:18.1 finns ett beställningsbemyndigande om 185 000 tkr. Fonden för inre säkerhet (ISF) har vid utgången av 2020 utnyttjat 90 % av tilldelad bemyndiganderam jämfört med 75 % 2019.

Not 38 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Under budgetåret 2020 disponerar Polismyndigheten 6 034 tkr under utgiftsområde 5 Internationell samverkan 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Under året har 84 % av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av begränsande förutsättningar för uppdraget till följd av den pågående pandemin.

Not 39 Internationellt bistånd

Under budgetåret 2020 har Polismyndigheten disponerat 172 910 tkr under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 1:1.12 Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering. Under året har 89 % av årets tilldelade medel förbrukats. Avvikelsen förklaras av reserestriktioner och inreseförbud på grund av den pågående pandemin.

Noter till finansieringsanalysen

Not 40 Kostnader

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Kostnader	- 30 575 564	- 28 409 563
<i>Justeringar</i>		
Avskrivningar och nedskrivningar	1 031 341	929 706
Realisationsförlust	1 865	77 018
Avsättningar	- 56 027	- 39 013
Kostnader enligt finansieringsanalysen	- 29 598 386	- 27 441 852

Not 41 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 040 594	1 278 356
<i>Justeringar</i>		
Realisationsvinst	- 20 074	- 10 848
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	1 020 521	1 267 508

Not 42 Förändring av myndighetskapital

Polismyndigheten ska enligt regleringsbrev för budgetår 2020 använda anslaget för att reducera det ackumulerade underskottet per den 31 december 2019 i verksamheten stämmningsmannadelgivning med 1/10. Under 2020 reducerades underskottet med 63 623 tkr, vilket förändrar myndighetskapitalet.

Not 43 Investeringar

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
Summa årets anskaffningar enligt not 13 till 16	2 037 615	1 509 890
Förändring av förskott avseende materiella anläggningstillgångar	0	- 38 505
Investeringsutgifter enligt finansieringsanalysen	2 037 615	1 471 385

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Låneram i Riksgäldskontoret

Tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Beviljad	5 275 000	5 250 000	3 300 000	3 100 000	3 100 000
Lån i Riksgälden*	4 387 088	3 279 153	2 854 089	2 615 096	2 534 922

* Det bokförda värdet för anläggningstillgångar som ska lånefinansieras överstiger Lån i Riksgälden med 83 349 tkr per 31 december 2020, se not 29.

Kontokredit hos Riksgäldskontoret

Tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Beviljad	904 000	1 608 000	1 614 000	2 014 000	2 014 000
Utnyttjad	351 636	-	-	-	-
Ränteintäkter på räntekonto	159	7 785	13 637	13 056	11 756
Räntekostnader på räntekonto (negativ ränta)	-81	-5 184	-7 915	-6 808	-9 011

Avgiftsintäkter

Tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Avgiftsintäkter som myndigheten disponerar	1 040 594	1 278 356	1 211 183	1 134 133	1 111 392
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	1 436 000	1 394 341	1 302 600	1 255 300	1 187 800
Avgiftsintäkter som myndigheten inte disponerar	1 174 854	956 151	823 828	763 989	733 867
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	893 280	826 300	782 630	770 630	896 800

Beviljad och utnyttjad anslagskredit

Tkr	2020	2019	2018	2017	2016
4.1:1.1 Polismyndigheten					
Beviljad	854 937	788 715	732 644	654 902	644 193
Utnyttjad	0	0	0	0	0
4.1:1.5 Polismyndigheten, del till avdelning för särskilda utredningar					
Beviljad	1 887	1 414	1 404	1 353	1 350
Utnyttjad	0	0	0	0	0
4.1:14.3 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar – del till Polismyndigheten					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
4.1:18.1 Inre säkerhetsfonden, från EU-budgeten finansierade insatser					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
5.1:2.2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, Polismyndigheten					
Beviljad	180	169	168	56	126
Utnyttjad	0	0	0	0	0
7.1:1.12 Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering – del till Polismyndigheten					
Beviljad	5 910	5 910	5 910	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0

Sammanställning av väsentliga uppgifter, forts.

Anslagssparande (utgående saldo)

Tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Anslagssparande	125 541	352 439	1 069 459	161 386	469 745

Bemyndiganden

Tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Tilldelade bemyndiganderam	185 000	210 000	170 000	155 000	200 000
Utnyttjande bemyndiganden, åtaganden	166 147	156 506	164 336	111 490	42 074

Antal årsarbetskrafter och medelantalet anställda

	2020	2019	2018	2017	2016
Antal årsarbetskrafter	30 280	27 688	26 414	26 237	25 297
Medelantal anställda	32 940	30 989	29 902	29 697	29 050

Driftkostnad per årsarbetskraft

Tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Driftkostnad per årsarbetskraft	976	992	938	909	898

Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring

Tkr	2020	2019	2018	2017	2016
Årets kapitalförändring	- 271 630	- 113 213	- 230 118	- 208 753	- 210 319
Balanserad kapitalförändring	- 857 251	- 818 346	- 594 223	- 390 166	- 182 107

Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar till insynsrådet

För rikspolischefen Anders Thornberg har lön och övriga förmåner under 2020 uppgått till 2 136 669 kr (bruttolön 2 124 351 kr och förmånsvärde 12 318 kr). Anders Thornberg är ledamot i Arbetsgivarverkets styrelse.

För chefen för nationella operativa avdelningen samt ställföreträdande rikspolischefen Mats Löfving har lön och övriga förmåner under 2020 (t.o.m. 200930) uppgått till 1 445 112 kr (bruttolön 1 445 112 kr och förmånsvärde 0 kr). Mats Löfving är ledamot i Försvarsmaktens insynsråd.

För chefen för nationella operativa avdelningen samt ställföreträdande rikspolischefen Johan Olsson har lön och övriga förmåner under 2020 (fr.o.m. 201001) uppgått till 405 000 kr (bruttolön 405 000 kr och förmånsvärde 0 kr).

För chefen för avdelningen för särskilda utredningar Ebba Sverne Arvill har lön och övriga förmåner under 2020 uppgått till 1 312 124 kr (bruttolön 1 298 752 kr och förmånsvärde 13 372 kr).

Insynsrådet

Detta belopp kan även innefatta ersättningar som grundar sig på anställning eller uppdrag i Polismyndighetens regionpolisråd eller personalansvarsnämnd. Den redovisade ersättningen motsvarar vad Polismyndigheten har redovisat till Skattemyndigheten enligt kontrolluppgifter. Beloppet fördelar sig enligt följande.

Insynsrådet

	Arvode	Övriga skattepliktiga ersättningar
Joakim Pohlman	23 250	414
Lena Olsson	25 000	0
Jonathan Brash	6 750	4 297
Fredrik Lundh Sammeli	15 750	0
Helena Vilhelmsson	0	0
Saila Quicklund	15 000	0
Johan Pehrson	20 250	0
Charlotte Nordström	24 750	80
Adam Marttinen	2 250	0
Katja Nyberg	19 500	0
Bo Broman	2 250	0
Elin Lundgren	20 250	0
Andreas Carlson	11 250	0
Rasmus Ling	13 500	0
Carl-Oskar Bohlin	15 925	0
Johan Forssell	9 000	0

Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar till insynsrådet, forts.

Sidouppdrag

Ledande befattningshavare i Polismyndigheten

Rikspolischefen Anders Thornberg	Ledamot i Arbetsgivarverkets styrelse Ordförande i Polismyndighetens insynsråd
Chefen för nationella operativa avdelningen Mats Löfving (t.o.m. 200930)	Ledamot i Försvarsmaktens insynsråd
Chefen för nationella operativa avdelningen Johan Olsson (fr.o.m. 201001)	Inga uppdrag att redovisa
Chefen för avdelningen för särskilda utredningar Ebba Sverne Arvill	Inga uppdrag att redovisa

Polismyndighetens insynsråd

Lena Olsson	Inga uppdrag att redovisa
Jonathan Brash	Inga uppdrag att redovisa
Johan Pehrson	Ledamot i Mandei AB Ledamot i Tryckfrihet i Stockholm Tryckeri AB (vilande bolag) Ersättare i Riksrevisionens insynsråd
Fredrik Lundh Sammeli	Ledamot i Stiftelsen Allmänna barnhuset Ledamot i Valrossen AB
Carl-Oskar Bohlin	Ledamot i AB Stora Tunabyggen Ledamot i Rättshjälpsnämnden Suppleant i Domarnämnden
Joakim Pohlman	Ledamot i Ulvafast i Markaryd AB Ledamot i IT-Plattform Småland & Öland AB Ledamot i Barstolen Fastighets AB Ledamot i Markaryds Turist & Fritid AB Ledamot i Markaryds Industribyggnads AB Ledamot i Fastighetsaktiebolaget Södergård Suppleant i Södra Smålands Avfall & Miljö AB
Saila Quicklund	Ledamot i Arbetsmiljöverkets insynsråd Ledamot i Länsstyrelsens i Jämtlands län insynsråd Ledamot i Svensk Travsport styrelse
Charlotte Nordström	Ledamot i Första AP-fonden Ledamot i Turistrådet Västsverige AB Ledamot i Nordströms i Skara AB
Katja Nyberg	Ledamot i Säkerhetspolisens insynsråd
Adam Marttinen	Inga uppdrag att redovisa
Andreas Carlson	Ledamot i MW Production AB Ledamot i Säkerhetspolisens insynsråd
Helena Vilhelmsson	Ledamot i Gentekniknämnden
Bo Broman	Ledamot i Riksbanksfullmäktige Ledamot i BB Holding AB
Rasmus Ling	Ledamot i Säkerhetspolisens insynsråd Ledamot i Migrationsverkets insynsråd
Elin Lundgren	Inga uppdrag att redovisa
Johan Forsell	Inga uppdrag att redovisa

Samtliga ledamöter ovan förutom Carl-Oskar Bohlin och Johan Forsell har varit ledamöter i Polismyndighetens insynsråd under hela verksamhetsåret 2020. Carl-Oskar Bohlin har varit ledamot till och med den 15 januari 2020. Johan Forsell har varit ledamot från och med den 16 januari 2020.

Intern styrning och kontroll vid Polismyndigheten

Polismyndighetens verksamhet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll.

Med intern styrning och kontroll menas den process som bidrar till att myndigheten uppfyller syftet med och kraven på verksamheten. Processen ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller de så kallade verksamhetskraven i 3 § myndighetsförordningen.

Dessa krav innebär att verksamheten ska bedrivas

- effektivt
- enligt gällande rätt
- med god hushållning av statens medel
- med en tillförlitlig och rättvisande redovisning.

I Myndighetsförordningen (2007:515) framgår att det är myndighetens ledning som ska säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Rikspolischefen ansvarar ytterst för den interna styrningen och kontrollen. Enligt Polismyndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll har regionpolischefer och avdelningschefer ansvaret för att genomföra den interna styrningen och kontrollen.

Processen för intern styrning och kontroll

Processen för intern styrning och kontroll genomfördes under 2020 i enlighet med Polismyndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll. Som stöd för arbetet finns verktyg i form av så kallade riskportföljer.²⁰³

Intern styrning och kontroll är en integrerad del av myndighetens arbete med planering och uppföljning. Det ger förutsättningar för myndighetsledningen att kunna ta ansvar för att den interna styrningen och kontrollen är betryggande i verksamheten. Samtliga polisregioner och avdelningar bedömer att riskarbetet är väl integrerat i deras planerings- och uppföljningsprocesser, dock bedömer ett fåtal att det finns behov av ett fortsatt utvecklingsarbete. Under året har resultatdialoger mellan rikspolischefen och regionpolischefer/avdelningschefer genomförts för tertiäl ett och två. Inför resultatdialogerna skickades anvisningar ut om hur polisregioner och avdelningar skulle rapportera in

sina riskportföljer. En av delarna i underlagen till resultatdialogerna var de identifierade väsentliga riskerna som avdelningar och polisregioner rapporterat. Inför tertiäl tre ombads även regionpolis- och avdelningschefer att bedöma om den interna styrningen och kontrollen vid polisregionen/avdelningen hade genomförts på ett betryggande sätt.

Under 2020 har myndigheten fortsatt att bedriva ett utvecklingsarbete med anledning av

- de förändringar av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll som trädde i kraft den 1 januari 2019
- en granskning av Polismyndighetens process för intern styrning och kontroll som genomfördes av internrevisionen 2019.

Myndigheten har under 2020 fått en bättre överblick över vilka risker som påverkar förmågan att nå de långsiktiga målen genom att polisregioner och avdelningar numera kopplar sina risker tydligare till dessa mål. Varje tertiäl genomförs en uppföljning av den strategiska verksamhetsplanen i den nationella strategiska ledningsgruppen NSLG. Riskerna utgör en del av denna uppföljning.

Myndighetens interna miljö

Vid polisregioner och avdelningar pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra och vidta åtgärder för att säkerställa en god intern miljö. Arbetet har under året främst utgått ifrån underlag från olika forum och möten såsom utvecklingssamtal, avstämningssamtal, regelbundna enhets- och grupp möten, arbetsplatsmöten, fysiska samt organisatoriska och sociala skyddsronder. Arbetet har fokuserat på den interna kulturen, jämställdhets- och likabehandlingsfrågor samt att medvetandegöra grunder för diskriminering.

Med anledning av covid-19 har flera polisregioner och avdelningar rapporterat att det har varit utmaningar med att ställa om verksamheten till digitala lösningar för möten, utbildningar och konferenser. Den ökade graden av hemarbete har också försvårat arbetet med att säkerställa en god arbetsmiljö och samverkan mellan medarbetare och grupper. Några lyfter därutöver risker och områden som de ser behov av att arbeta vidare med.

203) Riskportfölj är ett samlat dokument med risker, åtgärder och uppföljning.

Områdena rör främst

- samarbeten mellan grupper och mellan egen avdelning och andra avdelningar,
- lokalfrågor och fysisk arbetsmiljö,
- oklar rollfördelning och styrning,
- framförhållning avseende inköp och lokaler,
- hög arbetsbelastning,
- otillbörlig påverkan samt
- interna normer och förhållningssätt.

De förbättringsåtgärder som bedrivits under året har bland annat varit utbildnings- och kommunikationsinsatser på olika nivåer inom organisationen och arbetsplatsmöten. Åtgärder har även vidtagits för ökad planering, kvalitet och validitet i planer, dialoger med processägare/verksamhet samt ett aktivt arbete med att synliggöra och påtala förbättringar inom kulturområdet.

Motverka oegentligheter

Inom de flesta polisregioner och avdelningar genomfördes under året utbildningar och informationsinsatser om regelverk och rutiner för medarbetare och chefer i syfte att motverka oegentligheter samt uppmärksamma och skapa förståelse för risker avseende otillåten påverkan, korruption och jäv. Polismyndighetens värdegrund och medarbetarpolicy är viktiga utgångspunkter för detta. Andra områden som informerats om är olika typer av riktlinjer, policys och regler avseende attestering, inköp och upphandling, representation, bisysslor, likabehandling, incidentrapportering och metodstöd för att motverka och hantera misskötsamhet.

Vid introduktion av nyanställda, samt vid säkerhetsprövningar informeras om förhållningssätt, risker och regelverk. Utbildning gällande informationssäkerhet samt otillbörlig påverkan är obligatorisk för alla medarbetare att genomgå. För att uppnå en ökad kontroll av behörigheter pågår arbete med att öka graden av automatisering i polisens it-system samt att flytta in fler system i polisens administrationsportal²⁰⁴ för en ökad kontroll av behörigheter. Det har också genomförts översyn av rutiner för vissa verksamheter, för att förebygga och förhindra att eventuella felaktigheter begås. Säkerhetsavdelningen och gruppen för skiljande och disciplinären arbetar förebyggande och ser över rutiner vid förekomst av brister. De arbetar också mycket med att informera om förhållningssätt, risker samt olika typer av felaktiga beteenden och de konsekvenser det för med sig.

Regelefterlevnad

Flertalet polisregioner och avdelningar har ett systematiskt arbete med att säkerställa regelefterlevnad i form av egenkontroller inom olika områden. En del utgår från beslutade egenkontrollplaner som till viss del baseras på Polismyndighetens föreskrifter och andra regionala/avdelningsvisa styrdokument. Ansvaret för genomförandet av egenkontroller och tidpunkten för genomförande delegeras vanligen till den som är verksamhetsansvarig. Om avvikelser/brister identifieras, fattas beslut om åtgärder och vid behov lyfts de som risk/brist i den egna riskportföljen. Några polisregioner och avdelningar bedriver ett utvecklingsarbete för att tydliggöra kontrollstrukturer, samordna arbetet och se över befintliga egenkontrollplaner, i syfte att säkerställa efterlevnaden på ett mer strukturerat sätt.

Externa och interna granskningar är viktiga underlag för förbättringsarbete och utvecklingen av myndighetens process för intern styrning och kontroll. Under året har Internrevisionen (IR) genomfört en granskning av Polismyndighetens kontrollsystem. Syftet med granskningen har varit att bedöma om

- regioner och avdelningar har en samlad bild av vilka förebyggande och upptäckande kontroller som utförs inom den egna regionen/avdelningen
- i vilken utsträckning förebyggande och upptäckande kontroller utförs för att täcka myndighetens alla riskkategorier
- om resultatet av utförda kontroller används på ett systematiskt sätt.

I granskningsrapporten gör IR bedömningen att det finns förbättringsområden avseende struktur och efterlevnad av Polismyndighetens kontrollsystem. I granskningen har IR bedömt att regioner och avdelningar utför kontroller genom förebyggande åtgärder och efterhandskontroller i riskportföljerna, egenkontroll samt vissa övriga kontroller inom till exempel arbetsmiljöområdet. Det saknas en samlad bild av samtliga väsentliga systematiska kontroller som utförs eller borde utföras inom den egna regionen och avdelningen. Granskningen har också visat att det finns brister i dokumentationen av utförda kontroller samt att resultatet av utförda kontroller inte sammanställs och används på ett systematiskt sätt för att effektivare styra verksamheten.

De rekommendationer som föreslås av IR har ännu inte beslutats av rikspolischefen.

204) Polisens administrationsportal är ett it-system som används för att hantera och godkänna behörigheter.

Polisregioners och avdelningars bedömning av intern styrning och kontroll

Samtliga polisregioner och avdelningar har lämnat en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen har genomförts på ett betryggande sätt under 2020. Alla regionpolischefer och avdelningschefer har bedömt att de har en betryggande intern styrning och kontroll. Några polisregioner och avdelningar har identifierat brister. Dessa brister bedöms dock inte utgöra (var för sig och sammantaget) några allvarliga omständigheter för myndighetens möjligheter att med rimlig säkerhet fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla kraven i 3 § i myndighetsförordningen.

En polisregion har vid tertialuppföljningen för tertial ett och två redovisat riskportföljer som saknat uppföljning samt beskrivning av åtgärdsarbetet för deras redovisade väsentliga risker. De risker som redovisats har inte fått en förnyad riskvärdering i uppföljningen och därmed har det inte varit möjligt att utläsa om riskerna har varit aktuella och relevanta samt om riskhanteringsarbetet har varit ändamålsenligt. Det har heller inte kunnat utläsas om det pågått någon form av arbete för att hantera redovisade risker mellan tertialen och om arbetet har gett någon effekt som påverkat riskerna.

Myndighetsledningen kan mot bakgrund av detta inte bedöma om polisregionens riskhanteringsarbete har genomförts i enlighet med en process för en betryggande intern styrning och kontroll för de två första tertialen. Polisregionen har under tertial tre arbetat om sin riskportfölj, rapporterat in nya risker med planerade åtgärder samt avslutat ett antal av de gamla riskerna. Därmed bedöms bristen som hanterad och kvarstår inte under tertial tre.

Årsredovisningens undertecknande

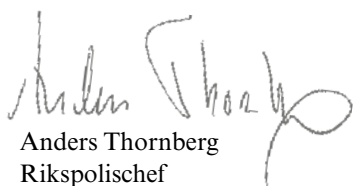
samt bedömning av den interna styrningen och kontrollen

Jag bedömer att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avser enligt följande:

- Brist vid en polisregion vad gäller avsaknad av aktuell riskanalys för verksamheten samt dokumentation av riskanalys och åtgärder. Bristen har förelegat under tertial ett och två.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 22 februari 2021

Anders Thornberg
Rikspolischef

Bilagor

Bilaga 1

Definitioner och faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen

Bilagan innehåller information om begrepp som används inom polisen och som förekommer i den här rapporten. Här finns också beskrivningar av resultatmått som används för att följa upp resultatet inom viktiga delar av polisens verksamhet samt faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen. En sammanställning över de resultatindikatorer som ingår i Polismyndighetens bedömningsmodell för årsredovisningen 2020 finns i bilaga 9.

Begreppslista

Förenklat utredningsförfarande

Som ett undantag från regeln att brottsutredningar ska göras i förundersökningens form föreskrivs i 23 kap. 22 § rättegångsbalken att en förundersökning enligt bestämmelserna i 23 kap. RB inte behöver genomföras, om det ändå finns tillräckliga skäl för åtal och brottet inte kan antas föranleda någon annan påföljd än böter. Bestämmelsen om förenklat utredningsförfarande tar i första hand sikte på de fall där brottet kan utredas direkt på platsen för ett ingripande men kan också användas i andra situationer, till exempel när den misstänkte erkänner och det samtidigt finns förutsättningar att utfärda strafföreläggande eller ordningsbot. Reglerna om åtalsplikt påverkas inte och utredningen måste ge ett tillräckligt underlag för prövningen av skuld- och påföljdsfrågorna.

Förundersökningsbegränsning

Förundersökningsbegränsning innebär att brottsutredningar i vissa fall kan begränsas till de mest väsentliga delarna för att lagföringen ska bli snabb och effektiv. När polis eller åklagare använder sig av förundersökningsbegränsning, handlar det oftast om att en och samma person är misstänkt för många brott och att straffet inte skulle påverkas av om man utreder ännu ett.

Händelserapport (HR)

Regionledningscentralen tar emot och leder ärenden som bedöms, registreras och resurssätts i STORM-systemet som händelserapport (HR). Till skillnad från tidigare årsredovisningar redovisas enbart händelserapporter där en patrull har blivit beordrad.

Ordningsbot

Ordningsbot är en typ av böter som får utfärdas direkt på plats av bland annat polis och tullanställda. Om den som fått boten godkänner den så motsvarar det en dom som vunnit laga kraft.

Resultatmått

Utredning och lagföring

Antal anmälda brott

Då det finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har inträffat, ska en anmälan upprättas. Anmälan kan även upprättas då en person som kontaktar polisen vill anmäla en händelse som enligt deras uppfattning kan innehålla brottsliga gärningar. I ett ärende i polisens it-system kan flera anmälda brott ingå. Antalet anmälda brott avser antalet brott som ingår i registrerade och granskade ärenden.

Brott i trafikärenden som resulterat i en ordningsbot som godkänts på plats ingår inte.

Antal inkomna ärenden

Antalet inkomna/upprättade handlingar eller anmälningar som registrerats, diarieförts och godkänts (granskningsdatum finns) i polisens diarium. Trafikärenden som resulterat i en på plats godkänd ordningsbot ingår inte i detta mått. Det gör heller inte trafikärenden som härrör från automatisk trafiksäkerhetskontroll (ATK).

Ett ärende kan omfatta flera brott.

Antal avslutade ärenden

Antalet avslutade ärenden avser ärenden som är slutredovisade till åklagare, nedlagda eller överlämnade till annan myndighet och därmed avslutade i Polismyndighetens diarium. I beräkningen av det totala antalet avslutade ärenden räknas den sista slutredovisningshändelsen per ärende inom sökperioden. Slutredovisningshändelser räknas oberoende av om sista åtgärden i ärendet inom sökperioden är en återupptagning och ärendet därmed är öppet.

Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning

Antalet avslutade ärenden där förundersökning inte inletts, exklusive ärenden där förenklade redovisningsförfaranden (RB 23:22 m.m.) använts.

Antal bearbetade ärenden

Antalet avslutade ärenden med inledd förundersökning (fu) eller där förenklade redovisningsförfaranden till åklagare (RB 23:22 m.m.) använts. Beslut om förundersökning ska ha fattats med en av de här beslutskoderna:

- förundersökning inleds
- förundersökning utvidgas
- förundersökning övertas
- förundersökning anses inledd genom tvångsåtgärd
- utredning jml. RB 23:22.

Antal nedlagda ärenden

Antalet ärenden som slutredovisats genom nedläggning innan någon utredning startats, eller genom att en pågående utredning lagts ned. Ärenden läggs ned genom beslut av Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten.

I beräkningen av antal nedlagda ärenden räknas det sista beslutet om nedläggning per ärende inom sökperioden. Eventuella andra slutredovisningar i samma ärende påverkar inte antalsräkningen.

Antal ärenden redovisade till åklagare

Antal ärenden som redovisats till åklagare är de brottsärenden som i polisens register redovisats till åklagare och därmed avslutats i Polismyndighetens diarium.

Innehåller ärenden som redovisats till åklagare med:

- fu-protokoll
- fu-anteckning
- RB 23:22.

Antal öppna ärenden

Ett öppet ärende är ett ärende som kommit in men som inte är avslutat i Polismyndighetens diarium. Antalet öppna ärenden beräknas per den sista varje månad vid ett fastställt körningstillfälle den följande månaden.

Antal öppna ärenden äldre än 12 månader

Antal öppna ärenden beräknas per den sista varje månad vid ett fastställt körningstillfälle den följande månaden. Indikatorn visar antalet ärenden som vid körningstillfället varit öppna längre än 12 månader.

Lagföringskvot

Andelen positiva lagföringsbeslut av beslutade brottsmisstankar i ärenden där förundersökning letts av polis eller åklagare. Antalet brottsmisstankar för vilka lagföringsbeslut fattats dividerat med antalet lagföringsbeslut samt beslut att inte väcka åtal. Måttet används som ett kvalitetsmått på färdiga förundersökningar.

Medelgenomströmningstid (dagar) för bearbetade ärenden

Genomströmningstid beräknas för avslutade ärenden som uppfyller villkoret att en förundersökning är inledd eller att det finns en utredning enligt RB 23:22, det vill säga summa genomströmningstid i dagar för ärenden som kommit in och som avslutats.

För att man ska få fram medelgenomströmningstiden dividerar man antalet dagar med antalet slutredovisade ärenden med inledd förundersökning (fu) eller där förenklade redovisningsförfaranden till åklagare (RB 23:22 m.m.) använts.

Medelgenomströmningstid (dagar) för ärenden redovisade till åklagare

Genomströmningstid beräknas för avslutade ärenden som uppfyller villkoret att vara slutredovisade till åklagare och därmed avslutade i Polismyndighetens diarium, det vill säga summa genomströmningstid i dagar för ärenden redovisade till åklagare. Detta antal dagar divideras med antal ärenden redovisade till åklagare. Genomströmningstiden räknas från det att ett ärende inkommit till dess att det avslutas.

Förundersökningsandel

Antalet ärenden med beslut att inleda förundersökning dividerat med antalet avslutade ärenden.

Nedläggningsandel

Antalet nedlagda ärenden dividerat med antalet avslutade ärenden.

Redovisningsandel

Antalet ärenden som redovisats till åklagare dividerat med antalet avslutade ärenden.

Utredningsandel

Antalet ärenden som redovisats till åklagare dividerat med antalet bearbetade ärenden.

Service

Andel via e-tjänster inkomna ansökningar om tillstånd

Antalet ansökningar som avser tillstånd som inkommer via polisens e-tjänst dividerat med det totala antalet inkomna ansökningar.

Andel via e-tjänster inkomna polisanmälningar

Antalet polisanmälningar som inkommer via polisens e-tjänst dividerat med det totala antalet inkomna polisanmälningar.

Andelen hittegods med funnen ägare

Antalet hittegods med funnen ägare dividerat med det totala antalet hittegods.

Faktorer till hjälp att tolka och förstå brottsutvecklingen

Det finns ingen källa som innehåller information om samtliga brott som begås i samhället. En stor del av de brott som begås upptäcks aldrig, eller kommer endast till de närmast berörda personernas kännedom. Därför är det inte möjligt att ge exakta svar på hur omfattande brottsligheten är, hur den ser ut eller hur den har utvecklats över tid.¹ I Sverige finns det dock flera källor med uppgifter om brott, exempelvis kriminalstatistik och undersökningar om utsatthet för brott, vilket gör att man kan koppla samman information från de olika källorna. I vissa fall går det då att dra rimliga slutsatser om brottsligheten och dess utveckling. När man betraktar statistik från olika källor finns det ett antal begrepp som kan vara bra att känna till. Dessa är *dold brottslighet*, *mörkertal* och *anmälningsbenägenhet*.

Dold brottslighet

Det är långt ifrån alla brott som anmäls till polisen eller uppges i brottsofferundersökningar. Det innebär att brottsvolymerna för många brottstyper underskattas i brottsofferundersökningar och att brotten är betydligt fler än vad som framgår av kriminalstatistiken. Detta kallas *dold brottslighet*. Den dolda brottslighetens storlek är okänd och varierar mellan olika brottstyper, men för vissa brott anses den vara mycket omfattande.

Mörkertal

Mörkertalet utgörs av kvoten mellan det faktiska antalet brott² och antalet uppgivna eller anmälda brott. Hur väl brottslighetens faktiska nivå speglas i olika källor beror på mörkertalets storlek. Eftersom mörkertalet varierar mellan olika typer av brott finns en svårighet i att på basis av kriminalstatistiken göra riktiga beskrivningar av den faktiska brottsstrukturen. De så kallade ingripande-brotten (till exempel narkotika-, trafik- och skattebrott) som i princip aldrig anmäls av någon annan än polisen eller andra aktörer, har stora mörkertal.

Anmälningsbenägenhet

Möjligheten att upptäcka ett brott, och viljan att sedan anmäla brottet till polisen, är avgörande för hur stor del av brottsligheten som anmäls och därmed kommer med i statistiken över anmälda brott. Detta kallas *anmälningsbenägenhet*.

Anmälningsbenägenheten varierar kraftigt mellan olika typer av brott. När brott riktas direkt mot offret är brottets allvarlighetsgrad av stor betydelse för om brottet anmäls. Ju lindrigare brott, desto mindre sannolikhet är det för att brottet upptäcks och anmäls. Det är anledningen till att grövre brott är överrepresenterade i anmälningsstatistiken. Anmälningsbenägenheten är till stora delar även beroende av den brottsutsattes relation till gärningspersonen. Våld och hot mellan obekanta anmäls oftare än brott där den utsatte och gärningsperson känner varandra eller är släkt. Andra faktorer som kan spela in är till exempel krav från försäkringsbolag. Den anmälda brottslighetens nivåer påverkas alltså av en stor mängd andra samhällsliga förhållanden än sådana som polisen har möjlighet att påverka.

1) Brottsförebyggande rådet (Brå), 2017: *Brottsutvecklingen i Sverige fram till 2015*. Rapport 2017:5.

2) Alla handlingar som enligt brottsbalken eller annan lag eller förordning är belagda med straff.

Bilaga 2

Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

TABELL 2.1 Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

	ANTAL ANSTÄLLDA DECEMBER 2020						FÖRÄNDRING (DEC 2019)				
	Totalt		Poliser totalt		Civila totalt		Civila tillsvid.	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Civila tillsvid.
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal	Antal	
Polisregion Bergslagen	2 125	46 %	1 465	34 %	660	72 %	648	147	34	113	123
Polisregion Mitt	2 360	47 %	1 589	35 %	771	73 %	754	205	77	128	129
Polisregion Nord	2 231	45 %	1 584	34 %	647	73 %	629	64	17	47	42
Polisregion Stockholm	7 519	46 %	5 145	34 %	2 374	71 %	2 357	433	64	369	375
Polisregion Syd	5 444	43 %	3 753	32 %	1 691	66 %	1 630	325	97	228	248
Polisregion Väst	5 167	45 %	3 765	34 %	1 402	73 %	1 354	131	57	74	85
Polisregion Öst	2 690	44 %	1 777	32 %	913	67 %	869	104	54	50	36
Totalt regioner	27 536	45%	19 078	34 %	8 458	70 %	8 241	1 409	400	1 009	1 038
Andel vid region	82 %		91 %		66 %		66 %				
Ekonomiavdelningen	456	61 %	20	20 %	436	63 %	427	43	1	42	42
HR-avdelningen	945	58 %	427	28 %	518	82 %	504	78	37	41	38
Internrevision	10	60 %	2	0 %	8	75 %	8	-4	-1	-3	-3
It-avdelningen	972	31 %	18	17 %	954	32 %	936	40	-5	45	32
Kommunikations-avdelningen	214	68 %	32	41 %	182	73 %	169	15	0	15	9
Nationella operativa avdelningen ¹	1 891	43 %	1 151	29 %	740	66 %	705	164	31	133	129
Nationellt forensiskt centrum	640	65 %	21	29 %	619	67 %	600	107	0	107	106
Rikspolischefens kansli	34	56 %	6	17 %	28	64 %	28	-25	-18	-7	-6
Rättsavdelningen	823	74 %	57	26 %	766	78 %	727	28	-7	35	75
Säkerhetsavdelningen	138	38 %	78	23 %	60	57 %	60	138	78	60	60
Särskilda utredningar	67	52 %	52	42 %	15	87 %	15	5	3	2	2
Totalt nationella avdelningar	6 190	52 %	1 864	29 %	4 326	62 %	4 179	589	119	470	484
Andel vid nationella avdelningar	18 %		9 %		34 %		34 %				
Polismyndigheten	33 726	46 %	20 942	33 %	12 784	68 %	12 420	1 998	519	1 479	1 522

1) Varav 247 anställda arbetar på EBM och 74 arbetar på utlandsstyrkan.

Bilaga 3

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens

TABELL 3.1 Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens

		DECEMBER 2020						FÖRÄNDRING (DEC 2019)			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal
Polisregion Bergslagen	Ej kodad	33	2 %	42 %	32	41 %	1	100 %	- 16	- 15	- 1
	Kärn	1 678	79 %	46 %	1 204	35 %	474	72 %	144	33	111
	Ledning	232	11 %	32 %	209	28 %	23	70 %	23	19	4
	Stöd	182	9 %	66 %	20	25 %	162	72 %	- 4	- 3	- 1
	Totalt	2 125	100 %	46 %	1 465	34 %	660	72 %	147	34	113
Polisregion Mitt	Ej kodad	41	2 %	54 %	38	53 %	3	67 %	- 10	- 11	1
	Kärn	1 906	81 %	47 %	1 323	35 %	583	73 %	177	80	97
	Ledning	235	10 %	36 %	210	32 %	25	68 %	17	9	8
	Stöd	178	8 %	70 %	18	50 %	160	73 %	21	- 1	22
	Totalt	2 360	100 %	47 %	1 589	35 %	771	73 %	205	77	128
Polisregion Nord	Ej kodad	7	0 %	43 %	5	40 %	2	50 %	- 34	- 34	0
	Kärn	1 809	81 %	46 %	1 321	35 %	488	77 %	87	40	47
	Ledning	244	11 %	28 %	222	26 %	22	55 %	14	12	2
	Stöd	171	8 %	58 %	36	33 %	135	64 %	- 3	- 1	- 2
	Totalt	2 231	100 %	45 %	1 584	34 %	647	73 %	64	17	47
Polisregion Stockholm	Ej kodad	197	3 %	31 %	186	30 %	11	55 %	- 3	- 8	5
	Kärn	5 717	76 %	46 %	3 992	34 %	1 725	72 %	308	52	256
	Ledning	891	12 %	37 %	778	32 %	113	71 %	65	37	28
	Stöd	714	9 %	61 %	189	38 %	525	69 %	63	- 17	80
	Totalt	7 519	100 %	46 %	5 145	34 %	2 374	71 %	433	64	369
Polisregion Syd	Ej kodad	71	1 %	32 %	69	32 %	2	50 %	- 31	- 31	0
	Kärn	4 378	80 %	43 %	3 081	34 %	1 297	65 %	334	110	224
	Ledning	567	10 %	26 %	527	24 %	40	63 %	20	18	2
	Stöd	428	8 %	61 %	76	17 %	352	70 %	2	0	2
	Totalt	5 444	100 %	43 %	3 753	32 %	1 691	66 %	325	97	228
Polisregion Väst	Ej kodad	53	1 %	34 %	51	31 %	2	100 %	- 42	- 41	- 1
	Kärn	4 267	83 %	45 %	3 202	35 %	1 065	74 %	147	80	67
	Ledning	520	10 %	31 %	470	28 %	50	62 %	32	25	7
	Stöd	327	6 %	67 %	42	29 %	285	73 %	- 6	- 7	1
	Totalt	5 167	100 %	45 %	3 765	34 %	1 402	73 %	131	57	74
Polisregion Öst	Ej kodad	64	2 %	36 %	64	36 %	0	-	9	10	- 1
	Kärn	2 211	82 %	44 %	1 498	32 %	713	68 %	103	46	57
	Ledning	242	9 %	37 %	205	32 %	37	68 %	4	1	3
	Stöd	173	6 %	62 %	10	20 %	163	65 %	- 12	- 3	- 9
	Totalt	2 690	100 %	44 %	1 777	32 %	913	67 %	104	54	50
Totalt regioner	Ej kodad	466	2 %	36 %	445	34 %	21	67 %	- 127	- 130	3
	Kärn	21 966	80 %	45 %	15 621	34 %	6 345	71 %	1 300	441	859
	Ledning	2 931	11 %	33 %	2 621	29 %	310	66 %	175	121	54
	Stöd	2 173	8 %	63 %	391	32 %	1 782	70 %	61	- 32	93
	Totalt	27 536	100 %	45 %	19 078	34 %	8 458	70 %	1 409	400	1 009

Bilaga 3

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

TABELL 3.1 Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

		DECEMBER 2020						FÖRÄNDRING (DEC 2019)			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal
Ekonomiavdelningen	Ej kodad	0	0 %	-	0	-	0	-	-1	0	-1
	Kärn	7	2 %	29 %	0	-	7	29 %	0	0	0
	Ledning	67	15 %	61 %	4	25 %	63	63 %	5	1	4
	Stöd	382	84 %	61 %	16	19 %	366	63 %	39	0	39
	Totalt	456	100 %	61 %	20	20 %	436	63 %	43	1	42
HR-avdelningen	Ej kodad	1	0 %	0 %	1	0 %	0	-	-2	-1	-1
	Kärn	24	3 %	29 %	20	20 %	4	75 %	-5	-4	-1
	Ledning	91	10 %	59 %	40	38 %	51	76 %	19	6	13
	Stöd	829	88 %	59 %	366	27 %	463	83 %	66	36	30
	Totalt	945	100 %	58 %	427	28 %	518	82 %	78	37	41
Internrevision	Ej kodad	0	0 %	-	0	-	0	-	0	0	0
	Kärn	0	0 %	-	0	-	0	-	0	0	0
	Ledning	1	10 %	100 %	0	-	1	100 %	0	0	0
	Stöd	9	90 %	56 %	2	0 %	7	71 %	-4	-1	-3
	Totalt	10	100 %	60 %	2	0 %	8	75 %	-4	-1	-3
It-avdelningen	Ej kodad	1	0 %	0 %	0	-	0	-	0	0	-1
	Kärn	1	0 %	0 %	0	-	1	0 %	-2	0	-2
	Ledning	102	10 %	54 %	5	20 %	97	56 %	6	-1	7
	Stöd	869	89 %	29 %	13	15 %	856	29 %	37	-4	41
	Totalt	972	100 %	31 %	18	17 %	954	32 %	40	-5	45
Kommunikations-avdelningen	Ej kodad	1	0 %	100 %	0	-	1	100 %	0	0	0
	Kärn	1	0 %	100 %	0	-	1	100 %	1	0	1
	Ledning	23	11 %	78 %	3	33 %	20	85 %	0	0	0
	Stöd	189	88 %	66 %	29	41 %	160	71 %	14	0	14
	Totalt	214	100 %	68 %	32	41 %	182	73 %	15	0	15
Nationella operativa avdelningen	Ej kodad	7	0 %	29 %	6	17 %	1	100 %	-80	-78	-2
	Kärn	1 165	62 %	36 %	887	29 %	278	60 %	124	82	42
	Ledning	198	10 %	34 %	158	24 %	40	75 %	32	24	8
	Stöd	521	28 %	62 %	100	35 %	421	68 %	88	3	85
	Totalt	1 891	100 %	43 %	1 151	29 %	740	66 %	164	31	133
Nationellt Forensiskt centrum	Ej kodad	2	0 %	50 %	1	0 %	1	100 %	0	0	0
	Kärn	496	78 %	66 %	11	27 %	485	67 %	70	-1	71
	Ledning	74	12 %	62 %	6	33 %	68	65 %	21	1	20
	Stöd	68	11 %	65 %	3	33 %	65	66 %	16	0	16
	Totalt	640	100 %	65 %	21	29 %	619	67 %	107	0	107
Rikspolischefens kansli	Ej kodad	0	0 %	-	0	-	0	-	0	0	0
	Kärn	0	0 %	-	0	-	0	-	-1	-1	0
	Ledning	5	15 %	40 %	1	0 %	4	50 %	-4	-4	0
	Stöd	29	85 %	59 %	5	20 %	24	67 %	-20	-13	-7
	Totalt	34	100 %	56 %	6	17 %	28	64 %	-25	-18	-7
Rättsavdelningen	Ej kodad	3	0 %	67 %	0	-	3	67 %	0	0	0
	Kärn	352	43 %	75 %	27	37 %	325	78 %	-9	-7	-2
	Ledning	90	11 %	63 %	21	24 %	69	75 %	7	-1	8
	Stöd	378	46 %	77 %	9	0 %	369	79 %	30	1	29
	Totalt	823	100 %	74 %	57	26 %	766	78 %	28	-7	35

Bilaga 3

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

TABELL 3.1 Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

		DECEMBER 2020						FÖRÄNDRING (DEC 2019)			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal
Säkerhetsavdelningen	Ej kodad	0	0 %	-	0	-	0	-	0	0	0
	Kärn	8	6 %	13 %	7	0 %	1	100 %	8	7	1
	Ledning	16	12 %	31 %	14	21 %	2	100 %	16	14	2
	Stöd	114	83 %	40 %	57	26 %	57	54 %	114	57	57
	Totalt	138	100 %	38 %	78	23 %	60	57 %	138	78	60
Särskilda utredningar	Ej kodad	0	0 %	-	0	-	0	-	0	0	0
	Kärn	45	67 %	47 %	41	46 %	4	50 %	5	3	2
	Ledning	8	12 %	38 %	8	38 %	0	-	1	1	0
	Stöd	14	21 %	79 %	3	0 %	11	100 %	-1	-1	0
	Totalt	67	100 %	52 %	52	42 %	15	87 %	5	3	2
Totalt nationella avdelningar	Ej kodad	14	0 %	43 %	8	13 %	6	83 %	-84	-79	-5
	Kärn	2 099	37 %	50 %	993	30 %	1 106	68 %	191	79	112
	Ledning	675	12 %	52 %	260	27 %	415	68 %	103	41	62
	Stöd	3 402	61 %	54 %	603	28 %	2 799	59 %	379	78	301
	Totalt	6 190	100 %	52 %	1 864	29 %	4 326	62 %	589	119	470
Polismyndigheten	Ej kodad	480	1 %	36 %	453	34 %	27	70 %	-211	-209	-2
	Kärn	24 065	71 %	45 %	16 614	34 %	7 451	71 %	1 491	520	971
	Ledning	3 606	11 %	36 %	2 881	28 %	725	67 %	278	162	116
	Stöd	5 575	17 %	57 %	994	29 %	4 581	63 %	440	46	394
	Totalt	33 726	100 %	46 %	20 942	33 %	12 784	68 %	1 998	519	1 479

Bilaga 4

Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro

TABELL 4.1 Sjukfrånvaro¹, långtidssjukfrånvaro² och andel långtidssjukfrånvaro³, %

		2018			2019			2020		
		Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro
Polisregion Bergslagen	Kvinnor	6,9 %	4,1 %	59,4 %	7,0 %	4,5 %	63,5 %	6,6 %	3,4 %	50,4 %
	Män	2,4 %	1,0 %	42,3 %	2,0 %	0,6 %	31,9 %	2,8 %	0,5 %	19,0 %
	Totalt	4,3 %	2,3 %	54,0 %	4,2 %	2,3 %	54,8 %	4,6 %	1,8 %	39,7 %
Polisregion Mitt	Kvinnor	6,1 %	3,6 %	58,7 %	6,1 %	3,8 %	61,2 %	5,9 %	2,6 %	43,3 %
	Män	2,4 %	0,7 %	29,8 %	2,6 %	1,2 %	43,7 %	3,2 %	1,0 %	31,0 %
	Totalt	4,0 %	2,0 %	49,4 %	4,2 %	2,3 %	55,2 %	4,5 %	1,7 %	38,6 %
Polisregion Nord	Kvinnor	5,6 %	3,1 %	55,9 %	5,4 %	2,9 %	53,4 %	6,2 %	3,0 %	47,8 %
	Män	2,5 %	1,3 %	50,9 %	2,3 %	0,9 %	39,4 %	2,7 %	0,8 %	28,5 %
	Totalt	3,8 %	2,1 %	54,0 %	3,7 %	1,8 %	48,3 %	4,3 %	1,7 %	40,9 %
Polisregion Stockholm	Kvinnor	6,8 %	3,7 %	54,4 %	6,2 %	3,4 %	54,4 %	7,2 %	3,1 %	43,4 %
	Män	3,1 %	1,3 %	43,1 %	2,9 %	1,3 %	43,6 %	4,1 %	1,1 %	27,3 %
	Totalt	4,7 %	2,4 %	50,2 %	4,4 %	2,2 %	50,4 %	5,5 %	2,0 %	36,9 %
Polisregion Syd	Kvinnor	6,0 %	3,0 %	51,1 %	5,4 %	2,8 %	51,3 %	5,7 %	2,3 %	40,5 %
	Män	2,5 %	0,8 %	33,3 %	2,8 %	1,3 %	45,9 %	3,6 %	1,2 %	31,9 %
	Totalt	3,9 %	1,7 %	44,2 %	3,8 %	1,9 %	48,9 %	4,5 %	1,6 %	36,5 %
Polisregion Väst	Kvinnor	6,2 %	3,4 %	54,5 %	5,8 %	3,2 %	54,9 %	6,8 %	3,2 %	46,3 %
	Män	3,4 %	1,7 %	49,0 %	3,1 %	1,5 %	49,8 %	4,1 %	1,4 %	34,3 %
	Totalt	4,6 %	2,4 %	52,1 %	4,3 %	2,2 %	52,8 %	5,3 %	2,2 %	41,2 %
Polisregion Öst	Kvinnor	4,8 %	2,4 %	50,7 %	5,2 %	2,7 %	52,1 %	6,2 %	2,8 %	44,4 %
	Män	2,5 %	1,0 %	38,8 %	2,4 %	1,0 %	40,7 %	3,4 %	0,8 %	23,5 %
	Totalt	3,5 %	1,6 %	45,8 %	3,6 %	1,7 %	47,9 %	4,6 %	1,7 %	35,9 %
Totalt regioner	Kvinnor	6,2 %	3,4 %	54,8 %	5,9 %	3,2 %	55,1 %	6,5 %	2,9 %	44,5 %
	Män	2,8 %	1,2 %	42,9 %	2,7 %	1,2 %	44,2 %	3,6 %	1,1 %	29,3 %
	Totalt	4,2 %	2,1 %	49,7 %	4,1 %	2,1 %	51,0 %	4,9 %	1,9 %	38,3 %

1) Andel sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

2) Andel sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar, av tillgänglig arbetstid.

3) Långtidssjukfrånvaros andel av den totala sjukfrånvaron.

Bilaga 4

Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro, forts.

TABELL 4.2 Sjukfrånvaro⁴, långtidssjukfrånvaro⁵ och andel långtidssjukfrånvaro⁶, %

		2018			2019			2020		
		Sjukfrånvaro	Långtids-sjukfrånvaro	Andel långtids-sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids-sjukfrånvaro	Andel långtids-sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids-sjukfrånvaro	Andel långtids-sjukfrånvaro
Ekonomi-avdelningen	Kvinnor	4,3 %	1,9 %	45,3 %	5,3 %	3,3 %	63,0 %	2,8 %	2,8 %	66,7 %
	Män	1,8 %	0,4 %	21,1 %	2,1 %	1,1 %	50,9 %	0,7 %	0,7 %	32,1 %
	Totalt	3,3 %	1,3 %	39,9 %	4,0 %	2,4 %	60,4 %	1,9 %	1,9 %	57,7 %
HR-avdelningen	Kvinnor	3,4 %	1,8 %	51,3 %	3,8 %	2,0 %	53,9 %	1,8 %	1,8 %	52,4 %
	Män	2,4 %	1,2 %	50,7 %	1,6 %	0,9 %	53,4 %	0,6 %	0,6 %	36,5 %
	Totalt	3,0 %	1,5 %	51,1 %	2,8 %	1,5 %	53,8 %	1,3 %	1,3 %	48,0 %
Internrevision ⁷	Kvinnor	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Män	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totalt	2,7 %	-	-	2,7 %	-	-	0,0 %	-	-
It-avdelningen	Kvinnor	5,8 %	2,9 %	49,8 %	4,7 %	2,2 %	48,3 %	2,5 %	2,5 %	49,3 %
	Män	4,6 %	2,5 %	54,9 %	3,7 %	1,6 %	42,5 %	1,5 %	1,5 %	35,4 %
	Totalt	5,0 %	2,6 %	53,1 %	4,0 %	1,8 %	44,6 %	1,8 %	1,8 %	40,4 %
Kommunikations-avdelningen	Kvinnor	5,2 %	3,3 %	63,7 %	5,0 %	3,2 %	64,8 %	3,2 %	3,2 %	57,0 %
	Män	2,0 %	0,8 %	39,1 %	1,6 %	0,6 %	39,9 %	0,9 %	0,9 %	33,2 %
	Totalt	4,0 %	2,4 %	59,2 %	3,8 %	2,3 %	61,0 %	2,4 %	2,4 %	52,3 %
Nationella operativa avdelningen	Kvinnor	5,4 %	2,6 %	48,2 %	5,1 %	2,7 %	53,2 %	2,8 %	2,8 %	49,3 %
	Män	1,8 %	0,6 %	33,6 %	1,9 %	1,0 %	52,6 %	0,9 %	0,9 %	34,4 %
	Totalt	3,2 %	1,4 %	43,4 %	3,2 %	1,7 %	53,0 %	1,7 %	1,7 %	43,6 %
Nationellt forensiskt centrum	Kvinnor	4,6 %	2,3 %	50,2 %	4,3 %	2,2 %	50,7 %	5,5 %	36,1 %	2,0 %
	Män	2,1 %	0,4 %	21,3 %	2,4 %	0,7 %	29,9 %	2,8 %	19,1 %	0,5 %
	Totalt	3,7 %	1,6 %	44,3 %	3,6 %	1,7 %	45,8 %	4,6 %	32,5 %	1,5 %
Rikspolischefens kansli	Kvinnor	12,9 %	11,3 %	87,7 %	4,2 %	3,0 %	72,0 %	0,9 %	0,0 %	0,0 %
	Män	6,5 %	5,9 %	89,9 %	2,0 %	1,8 %	87,3 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %
	Totalt	9,9 %	8,7 %	88,4 %	3,1 %	2,4 %	77,3 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %
Rättsavdelningen	Kvinnor	6,7 %	3,8 %	56,5 %	7,2 %	4,8 %	66,1 %	8,0 %	61,5 %	4,9 %
	Män	3,7 %	1,9 %	51,1 %	3,4 %	1,7 %	50,1 %	3,9 %	42,9 %	1,7 %
	Totalt	5,9 %	3,3 %	55,6 %	6,2 %	4,0 %	63,8 %	6,9 %	58,8 %	4,1 %
Säkerhets-avdelningen	Kvinnor	-	-	-	-	-	-	3,0 %	36,3 %	1,1 %
	Män	-	-	-	-	-	-	2,6 %	54,0 %	1,4 %
	Totalt	-	-	-	-	-	-	2,7 %	46,8 %	1,3 %
Särskilda utredningar	Kvinnor	2,7 %	0,6 %	22,3 %	3,0 %	0,6 %	20,7 %	3,0 %	36,3 %	1,1 %
	Män	3,1 %	1,8 %	57,5 %	5,7 %	3,8 %	67,7 %	2,6 %	54,0 %	1,4 %
	Totalt	2,9 %	1,2 %	41,3 %	4,3 %	2,2 %	50,7 %	2,7 %	46,8 %	1,3 %
Totalt nationella avdelningar	Kvinnor	5,2 %	2,7 %	51,9 %	5,1 %	2,9 %	57,4 %	5,5 %	55,2 %	3,0 %
	Män	2,7 %	1,2 %	44,4 %	2,4 %	1,2 %	47,8 %	2,2 %	37,4 %	0,8 %
	Totalt	4,0 %	2,0 %	50,0 %	3,8 %	2,1 %	54,4 %	4,0 %	50,5 %	2,0 %
Polis-myndigheten	Kvinnor	6,0 %	3,2 %	54,1 %	5,7 %	3,2 %	55,5 %	6,3 %	46,0 %	2,9 %
	Män	2,8 %	1,2 %	42,5 %	2,7 %	1,2 %	44,7 %	3,5 %	30,0 %	1,1 %
	Totalt	4,2 %	2,1 %	49,7 %	4,0 %	2,1 %	51,6 %	4,8 %	39,6 %	1,9 %

4) Andel sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

5) Andel sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar, av tillgänglig arbetstid.

6) Långtidssjukfrånvarons andel av den totala sjukfrånvaron.

7) På grund av lågt antal anställda redovisas enbart totalangivelsen.

Bilaga 5

Antal anställda, årsarbetskrafter och medeltal anställda fördelat på poliser och civilanställda

TABELL 5.1 Antal anställda¹, årsarbetskrafter² och medeltal anställda fördelat på poliser och civilanställda

	Antal anställda december 2020			Antal årsarbetskrafter januari–december 2020			Medeltal anställda		
	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	2018	2019	2020
Polisregion Bergslagen	2 125	1 465	660	1 935	1 352	583	1 873	1 924	2 060
Polisregion Mitt	2 360	1 589	771	2 114	1 439	675	2 066	2 104	2 282
Polisregion Nord	2 231	1 584	647	1 998	1 444	554	2 092	2 127	2 212
Polisregion Stockholm	7 519	5 145	2 374	6 613	4 527	2 087	6 855	6 916	7 284
Polisregion Syd	5 444	3 753	1 691	4 883	3 392	1 491	4 859	5 032	5 353
Polisregion Väst	5 167	3 765	1 402	4 649	3 417	1 232	4 704	4 915	5 120
Polisregion Öst	2 690	1 777	913	2 417	1 618	799	2 379	2 546	2 651
Totalt regioner	27 536	19 078	8 458	24 609	17 188	7 421	24 828	25 564	26 961
Andel vid region	82 %	91 %	66 %	81 %	91 %	66 %	83 %	82 %	82 %
Ekonomiavdelningen	456	20	436	427	20	408	392	398	437
HR-avdelningen	945	427	518	874	414	460	747	820	919
Internrevision	10	2	8	10	2	8	14	14	12
It-avdelningen	972	18	954	901	16	885	761	880	936
Kommunikationsavdelningen	214	32	182	199	29	171	189	194	204
Nationella operativa avdelningen	1 891	1 151	740	1 745	1 091	654	1 593	1 716	1 813
Nationellt forensiskt centrum	640	21	619	568	21	548	517	516	602
Rikspolischefens kansli	34	6	28	32	5	27	45	51	55
Rättsavdelningen	823	57	766	720	51	669	763	779	801
Säkerhetsavdelningen ³	138	78	60	131	74	57	-	-	137
Särskilda utredningar	67	52	15	63	51	12	54	57	62
Totalt avdelningar	6 190	1 864	4 326	5 671	1 773	3 899	5 074	5 423	5 979
Andel vid avdelningar	18 %	9 %	34 %	19 %	9 %	34 %	17 %	18 %	18 %
Polismyndigheten	33 726	20 942	12 784	30 280	18 960	11 320	29 902	30 988	32 940

1) Med anställd avses person som avlönas med månadslön.

2) Med årsarbetskraft avses anställd personal omräknat till heltidsarbete. Tjänstledighet, långtidssjukfrånvaro samt föräldraledighet och vård av barn är borträknad. Korrigering för semester, kortare sjukfrånvaro övertid och kompensationsledighet har inte gjorts. Definition enligt ESV 2008:2, ESV 2008 *Ekonomiadministrativa bestämmelser för statlig verksamhet*.

3) Säkerhetsavdelningen startades i september. Beräkningen är därför gjord för perioden september-december.

Bilaga 6

Åldersstruktur vid polisregioner och avdelningar inom Polismyndigheten

TABELL 6.1 Polismyndigheten

		-29	30-49	50-	Totalt
Poliser	Kvinnor	1 012	4 120	1 809	6 941
	Män	1 575	7 956	4 470	14 001
	Totalt	2 587	12 076	6 279	20 942
Civila	Kvinnor	1 569	4 593	2 501	8 663
	Män	596	2 306	1 219	4 121
	Totalt	2 165	6 899	3 720	12 784
Totalt	Kvinnor	2 581	8 713	4 310	15 604
	Män	2 171	10 262	5 689	18 122
	Totalt	4 752	18 975	9 999	33 726
Andel av anställda		14 %	56 %	30 %	

TABELL 6.2 Totalt regioner

		-29	30-49	50-	Totalt
Poliser	Kvinnor	1 008	3 875	1 526	6 409
	Män	1 571	7 337	3 761	12 669
	Totalt	2 579	11 212	5 287	19 078
Civila	Kvinnor	1 283	3 087	1 592	5 962
	Män	429	1 379	688	2 496
	Totalt	1 712	4 466	2 280	8 458
Totalt	Kvinnor	2 291	6 962	3 118	12 371
	Män	2 000	8 716	4 449	15 165
	Totalt	4 291	15 678	7 567	27 536
Andel av anställda		16 %	57 %	27 %	

TABELL 6.3 Totalt avdelningar

		-29	30-49	50-	Totalt
Poliser	Kvinnor	4	245	283	532
	Män	4	619	709	1 332
	Totalt	8	864	992	1 864
Civila	Kvinnor	286	1 506	909	2 701
	Män	167	927	531	1 625
	Totalt	453	2 433	1 440	4 326
Totalt	Kvinnor	290	1 751	1 192	3 233
	Män	171	1 546	1 240	2 957
	Totalt	461	3 297	2 432	6 190
Andel av anställda		7 %	53 %	39 %	

Bilaga 7

Internationell fred och säkerhet

TABELL 7.1 Tilldelade medel enligt regleringsbrevet avseende internationell civil krishantering¹ (förvaltningskostnader redovisas separat från insatserna)

Insatser, utgiftsområde 7	Tilldelat anslag 2020	Utfall per 2020-12-31
Insatser inom ramen för EU	Högst 52 000 000	44 558 663
EUAM Irak		2 916 149
EUAM Ukraina		7 912 052
EUBAM Libyen		2 372 489
EUBAM Rafah		1 439 005
EUCAP Somalia		1 092 108
EULEX Kosovo		15 216 376
EU-kontoret i Kosovo		1 098 586
EUMM Georgien		6 621 701
EUPOL COPPS		5 890 197
Insatser inom ramen för FN	Högst 93 000 000	53 025 521
MINUSCA CAR		5 814 342
MINUSMA Mali		6 055 846
MONUSCO DR Kongo		11 073 650
UNMHA Jemen		1 137 610
UNITAD Irak		3 998 920
UNMISS Sydsudan		18 890 550
UNSOM Somalia		3 623 881
UNVMC Colombia		2 430 722
Insatser inom ramen för OSSE	Högst 24 000 000	5 897 391
OSSE ryska gränskontrollen vid Gukovo-Donetsk		448 337
OSSE Kosovo		118 583
OSSE Nordmakedonien		1 192 675
OSSE Ukraina		4 137 796
Insatsnära verksamhet	Högst 25 000 000	13 676 252
Personal vid högkvarter	Högst 15 000 000	5 075 539
Förvaltningskostnader	Högst 26 000 000	26 000 000
Övrigt (Eftersläpande kostnader för personalbidrag år 2019 till UNSMIL, CICIG och MINUJUSTH)		35 875
Totalt anslag UO7 (högst)	167 000 000	148 269 241

TABELL 7.2 Tilldelade medel enligt regleringsbrevet avseende Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (förvaltningskostnader redovisas separat från insatserna)

Insatser, utgiftsområde 5	Tilldelat anslag 2020	Utfall per 2020-12-31
HQ-tjänster vid EU EEAS	Högst 4 200 000	1 271 754
UNFICYP Cypern		2 961 371
Förvaltningskostnader		780 000
Totalt anslag UO5 (högst)	6 000 000	5 013 125

1) Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering, 2019-12-17 [UD2019/19241/IU (delvis) UD2019/19490/ES] samt Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering, 2020-10-22 (UD2020/15366).

2) Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende anslag 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, 2020-03-12 (UD2020/04151/KH)

Bilaga 7

Internationell fred och säkerhet, forts.

TABELL 7.3 Numerär, svensk polispersonal i insatser inom internationell civil krishantering och freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Insats	Antal årsarbetskrafter i insatsen 2020			Antal svenska polisanställda i insatsen per den 1 januari 2020			Antal svenska polisanställda i insatsen per den 31 december 2020		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Insatser inom ramen för EU	9,48	19,62	29,09	11	21	32	9	19	28
EUAM Irak	0	1,73	1,73	0	2	2	0	2	2
EUAM Ukraina	2,23	3,19	5,42	2	4	6	3	3	6
EUBAM Libyen	0	1,51	1,51	0	1	1	0	1	1
EUBAM Rafah	0	0,88	0,88	0	2	2	0	1	1
EUCAP Somalia	0	0,63	0,63	0	0	0	0	2	2
EULEX Kosovo	2,31	6,64	8,95	4	10	14	2	4	6
EU-kontoret i Kosovo	0	1	1	0	1	1	0	1	1
EUMM Georgien	3,45	1,88	5,33	3	0	3	3	3	6
EUPOL COPPS	1,49	2,17	3,66	2	1	3	1	2	3
Insatser inom ramen för FN	12,56	19,37	31,93	20	28	48	11	27	38
MINUSCA CAR	1,5	2,05	3,55	0	2	2	2	1	3
MINUSMA Mali	0,83	1,4	2,23	2	4	6	1	2	3
MONUSCO DR Kongo	3,71	2,7	6,41	4	3	7	3	7	10
UNFICYP Cypern	0,96	1,1	2,06	1	1	2	1	1	2
UNITAD Irak	1,08	1	2,08	1	1	2	2	1	3
UNMHA Jemen	0,62	0,08	0,69	3	0	3	0	1	1
UNMISS Sydsudan	3,87	6,88	10,74	9	12	21	2	8	10
UNSOM Somalia	0	2,51	2,51	0	3	3	0	2	2
UNVMC Colombia	0	1,66	1,66	0	2	2	0	4	4
Insatser inom ramen för OSSE	1,25	3,02	4,27	2	5	7	1	2	3
OSSE ryska gränskontrollen vid Gukovo-Donetsk	0	0,17	0,17	0	1	1	0	0	0
OSSE Kosovo	0	0,68	0,68	0	2	2	0	0	0
OSSE Nordmakedonien	0	0,93	0,93	0	0	0	0	1	1
OSSE Ukraina	1,25	1,25	2,5	2	2	4	1	1	2
Tjänster vid högkvarter	1	3,55	4,55	1	6	7	1	2	3
EU, Bryssel	0	3,19	3,19	0	4	4	0	2	2
FN, New York	0	0,17	0,17	0	1	1	0	0	0
OSSE, Wien	1	0,19	1,19	1	1	2	1	0	1
Totalt	24,28	45,55	69,83	34	60	94	22	50	72
Procentuell fördelning	34,77 %	65,23 %	100 %	36,17 %	63,83 %	100 %	30,56 %	69,44 %	100 %

Bilaga 8

Ärendestatistik

Som huvudprincip anges samtliga mätetal med en decimal. Observera dock att procentuell skillnad mellan två mättillfällen beräknas på *ej avrundade tal*. Därmed kan den angivna förändringen mellan exempelvis innevarande och föregående år skilja sig något från den som fås genom att beräkna differensen på de avrundade talen i cellerna.

TABELL 8.1 Antal inkomna ärenden

Brottskategorier	Antal inkomna ärenden			Förändring, antal		Förändring, %	
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1							
Våldsbrott	124 870	125 834	122 469	- 3 365		- 2,7 %	
Övriga brott mot person	87 527	89 664	95 414	5 750		6,4 %	
Skadegörelsebrott	173 168	189 289	217 372	28 083		14,8 %	
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	369 492	358 955	344 875	- 14 080		- 3,9 %	
Summa Brottområde 1	755 057	763 742	780 130	16 388		2,1 %	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	60 412	66 013	73 441	7 428		11,3 %	
Trafikbrott	153 609	159 669	150 445	- 9 224		- 5,8 %	
Summa Brottområde 2	214 021	225 682	223 886	- 1 796		- 0,8 %	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	38 800	40 267	39 702	- 565		- 1,4 %	
Bedrägeribrott m.m.	165 499	156 116	151 505	- 4 611		- 3,0 %	
Ekonomiska brott*	148	148	175	27		18,2 %	
Övriga BrB-brott	40 052	41 582	44 187	2 605		6,3 %	
Övriga SSR-brott	33 805	35 821	38 839	3 018		8,4 %	
Summa Brottområde 3	278 304	273 934	274 408	474		0,2 %	
Totalt	1 247 382	1 263 358	1 278 424	15 066		1,2 %	

TABELL 8.2 Antal anmälda brott

Brottskategorier	Antal anmälda brott			Förändring, antal		Förändring, %	
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1							
Våldsbrott	165 589	167 776	164 813	- 2 963		- 1,8 %	
Övriga brott mot person	137 400	135 982	144 422	8 440		6,2 %	
Skadegörelsebrott	188 890	204 184	233 190	29 006		14,2 %	
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	393 109	382 565	369 125	- 13 440		- 3,5 %	
Summa Brottområde 1	884 988	890 507	911 550	21 043		2,4 %	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	105 718	112 387	122 811	10 424		9,3 %	
Trafikbrott	185 425	190 640	179 827	- 10 813		- 5,7 %	
Summa Brottområde 2	291 143	303 027	302 638	- 389		- 0,1 %	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	41 945	43 177	42 368	- 809		- 1,9 %	
Bedrägeribrott m.m.	274 290	266 073	248 428	- 17 645		- 6,6 %	
Ekonomiska brott*	225	217	233	16		7,4 %	
Övriga BrB-brott	54 516	55 466	58 811	3 345		6,0 %	
Övriga SSR-brott	51 028	52 793	56 236	3 443		6,5 %	
Summa Brottområde 3	422 004	417 726	406 076	- 11 650		- 2,8 %	
Totalt	1 598 135	1 611 260	1 620 264	9 004		0,6 %	

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.3 Antal öppna ärenden

Brottskategorier	Antal öppna ärenden			Förändring, antal	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	34 644	33 811	27 237	- 6 574	- 19,4 %
Övriga brott mot person	12 273	12 407	11 083	- 1 324	- 10,7 %
Skadegörelsebrott	3 936	3 999	3 455	- 544	- 13,6 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	13 671	12 544	11 034	- 1 510	- 12,0 %
Summa Brottområde 1	64 524	62 761	52 809	- 9 952	- 15,9 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	14 576	14 495	14 382	- 113	-0,8 %
Trafikbrott	17 529	15 124	12 656	- 2 468	- 16,3 %
Summa Brottområde 2	32 105	29 619	27 038	- 2 581	- 8,7 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	5 978	5 375	4 522	- 853	- 15,9 %
Bedrägeribrott m.m.	30 583	35 559	31 659	- 3 900	- 11,0 %
Ekonomiska brott*	98	78	80	2	2,6 %
Övriga BrB-brott	11 034	11 163	11 705	542	4,9 %
Övriga SSR-brott	8 557	8 391	7 863	- 528	- 6,3 %
Summa Brottområde 3	56 250	60 566	55 829	- 4 737	- 7,8 %
Totalt	152 879	152 946	135 676	- 17 270	- 11,3 %

TABELL 8.4 Antal öppna ärenden äldre än 12 månader

Brottskategorier	Antal öppna ärenden äldre än 12 månader			Förändring, antal	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	4 278	4 404	3 596	- 808	- 18,3 %
Övriga brott mot person	1 769	1 739	1 634	- 105	- 6,0 %
Skadegörelsebrott	527	480	456	- 24	- 5,0 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	1 852	1 622	1 277	- 345	- 21,3 %
Summa Brottområde 1	8 426	8 245	6 963	- 1 282	- 15,5 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	1 428	1 431	1 238	- 193	- 13,5 %
Trafikbrott	1 603	1 376	1 030	- 346	- 25,1 %
Summa Brottområde 2	3 031	2 807	2 268	- 539	- 19,2 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	661	500	437	- 63	- 12,6 %
Bedrägeribrott m.m.	9 651	12 350	10 907	- 1 443	- 11,7 %
Ekonomiska brott*	49	46	12	- 34	- 73,9 %
Övriga BrB-brott	3 138	2 952	2 874	- 78	- 2,6 %
Övriga SSR-brott	2 100	1 863	1 507	- 356	- 19,1 %
Summa Brottområde 3	15 599	17 711	15 737	- 1 974	- 11,1 %
Totalt	27 056	28 763	24 968	- 3 795	- 13,2 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8 Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.5 Medelgenomströmningstid (dagar) för bearbetade ärenden

Brottskategorier	Medelgenomströmningstid för bearbetade ärenden			Förändring, antal	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	107	111	109	-2	-1,9 %
Övriga brott mot person	87	96	95	-1	-1,4 %
Skadegörelsebrott	93	93	88	-5	-5,5 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	67	67	65	-2	-2,7 %
Summa Brottområde 1	90	94	92	-2	-2,0 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	87	80	73	-7	-8,2 %
Trafikbrott	83	80	71	-9	-10,8 %
Summa Brottområde 2	84	80	72	-8	-9,5 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	72	70	63	-7	-10,1 %
Bedrägeribrott m.m.	134	153	183	30	19,7 %
Ekonomiska brott*	124	181	128	-53	-29,5 %
Övriga BrB-brott	139	144	144	0	-0,3 %
Övriga SSR-brott	130	131	118	-13	-9,9 %
Summa Brottområde 3	121	130	143	13	9,7 %
Totalt	97	100	102	2	1,6 %

TABELL 8.6 Medelgenomströmningstid (dagar) för ärenden redovisade till åklagare

Brottskategorier	Medelgenomströmningstid för ärenden redovisade till åklagare			Förändring, antal	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	168	173	175	2	1,0 %
Övriga brott mot person	201	188	190	2	1,2 %
Skadegörelsebrott	161	168	159	-9	-5,6 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	142	151	144	-7	-4,9 %
Summa Brottområde 1	166	170	169	-1	-0,5 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	102	97	94	-2	-2,3 %
Trafikbrott	79	75	71	-4	-5,5 %
Summa Brottområde 2	89	85	82	-3	-3,6 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	62	59	53	-7	-11,2 %
Bedrägeribrott m.m.	307	280	291	11	4,0 %
Ekonomiska brott*	566	379	385	6	1,6 %
Övriga BrB-brott	207	203	210	8	3,8 %
Övriga SSR-brott	120	122	104	-17	-14,3 %
Summa Brottområde 3	147	146	150	4	2,5 %
Totalt	122	120	120	0	0,3 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.7 Antal ärenden redovisade till åklagare

Brottskategorier	Antal ärenden redovisade till åklagare			Förändring, antal	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	18 594	18 729	20 736	2 007	10,7 %
Övriga brott mot person	5 303	5 096	5 715	619	12,1 %
Skadegörelsebrott	3 195	2 912	3 502	590	20,3 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	8 269	7 421	7 779	358	4,8 %
Summa Brottsområde 1	35 361	34 158	37 732	3 574	10,5 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	35 260	37 859	39 698	1 839	4,9 %
Trafikbrott	43 624	43 081	44 125	1 044	2,4 %
Summa Brottsområde 2	78 884	80 940	83 823	2 883	3,6 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	18 775	17 458	17 038	- 420	- 2,4 %
Bedrägeribrott m.m.	9 355	10 436	12 455	2 019	19,3 %
Ekonomiska brott*	4	7	3	- 4	- 57,1 %
Övriga BrB-brott	4 990	5 356	5 589	233	4,4 %
Övriga SSR-brott	7 983	8 165	10 084	1 919	23,5 %
Summa Brottsområde 3	41 107	41 422	45 169	3 747	9,0 %
Totalt	155 352	156 520	166 724	10 204	6,5 %

TABELL 8.8 Antal bearbetade ärenden

Brottskategorier	Antal bearbetade ärenden			Förändring, antal	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	108 774	106 971	109 315	2 344	2,2 %
Övriga brott mot person	49 426	43 876	46 044	2 168	4,9 %
Skadegörelsebrott	16 475	15 767	17 269	1 502	9,5 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	80 418	70 546	70 080	- 466	- 0,7 %
Summa Brottsområde 1	255 093	237 160	242 708	5 548	2,3 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	59 814	65 520	73 488	7 968	12,2 %
Trafikbrott	81 089	80 672	77 597	- 3 075	- 3,8 %
Summa Brottsområde 2	140 903	146 192	151 085	4 893	3,3 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	31 789	30 372	30 317	- 55	- 0,2 %
Bedrägeribrott m.m.	66 308	65 006	77 596	12 590	19,4 %
Ekonomiska brott*	74	79	74	- 5	- 6,3 %
Övriga BrB-brott	27 241	26 530	28 455	1 925	7,3 %
Övriga SSR-brott	23 209	23 603	27 022	3 419	14,5 %
Summa Brottsområde 3	148 621	145 590	163 464	17 874	12,3 %
Totalt	544 617	528 942	557 257	28 315	5,4 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8 Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.9 Antal nedlagda ärenden

Brottskategorier	Antal nedlagda ärenden			Förändring, antal		Förändring, %	
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1							
Våldsbrott	107 917	109 417	109 975	558		0,5 %	
Övriga brott mot person	83 518	85 179	91 901	6 722		7,9 %	
Skadegörelsebrott	171 268	187 279	215 391	28 112		15,0 %	
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	368 505	356 796	342 739	- 14 057		- 3,9 %	
Summa Brottområde 1	731 208	738 671	760 006	21 335		2,9 %	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	25 862	29 282	35 176	5 894		20,1 %	
Trafikbrott	107 421	114 534	104 706	- 9 828		- 8,6 %	
Summa Brottområde 2	133 283	143 816	139 882	- 3 934		- 2,7 %	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	21 568	24 079	24 213	134		0,6 %	
Bedrägeribrott m.m.	154 162	143 053	145 402	2 349		1,6 %	
Ekonomiska brott*	52	61	72	11		18,0 %	
Övriga BrB-brott	33 862	33 297	34 988	1 691		5,1 %	
Övriga SSR-brott	26 127	28 006	29 560	1 554		5,5 %	
Summa Brottområde 3	235 771	228 496	234 235	5 739		2,5 %	
Totalt	1 100 262	1 110 983	1 134 123	23 140		2,1 %	

TABELL 8.10 Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning

Brottskategorier	Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning			Förändring, antal		Förändring, %	
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1							
Våldsbrott	17 735	21 497	21 560	63		0,3 %	
Övriga brott mot person	39 441	46 591	51 726	5 135		11,0 %	
Skadegörelsebrott	157 836	174 247	201 388	27 141		15,6 %	
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	295 354	292 883	279 594	- 13 289		- 4,5 %	
Summa Brottområde 1	510 366	535 218	554 268	19 050		3,6 %	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	993	1 287	931	- 356		- 27,7 %	
Trafikbrott	74 833	82 887	76 704	- 6 183		- 7,5 %	
Summa Brottområde 2	75 826	84 174	77 635	- 6 539		- 7,8 %	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	8 151	10 895	10 625	- 270		- 2,5 %	
Bedrägeribrott m.m.	96 962	88 114	79 816	- 8 298		- 9,4 %	
Ekonomiska brott*	51	68	57	- 11		- 16,2 %	
Övriga BrB-brott	13 567	15 403	15 763	360		2,3 %	
Övriga SSR-brott	11 130	12 735	12 765	30		0,2 %	
Summa Brottområde 3	129 861	127 215	119 026	- 8 189		- 6,4 %	
Totalt	716 053	746 607	750 929	4 322		0,6 %	

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.11 Antal avslutade ärenden

Brottskategorier	Antal avslutade ärenden			Förändring, antal		Förändring, %	
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1							
Våldsbrott	126 509	128 468	130 875	2 407		1,9 %	
Övriga brott mot person	88 867	90 467	97 770	7 303		8,1 %	
Skadegörelsebrott	174 311	190 014	218 657	28 643		15,1 %	
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	375 772	363 429	349 674	- 13 755		- 3,8 %	
Summa Brottsområde 1	765 459	772 378	796 976	24 598		3,2 %	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	60 807	66 807	74 419	7 612		11,4 %	
Trafikbrott	155 922	163 559	154 301	- 9 258		- 5,7 %	
Summa Brottsområde 2	216 729	230 366	228 720	- 1 646		-0,7 %	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	39 940	41 267	40 942	- 325		- 0,8 %	
Bedrägeribrott m.m.	163 270	153 120	157 412	4 292		2,8 %	
Ekonomiska brott*	125	147	131	- 16		- 10,9 %	
Övriga BrB-brott	40 808	41 933	44 218	2 285		5,4 %	
Övriga SSR-brott	34 339	36 338	39 787	3 449		9,5 %	
Summa Brottsområde 3	278 482	272 805	282 490	9 685		3,6 %	
Totalt	1 260 670	1 275 549	1 308 186	32 637		2,6 %	

TABELL 8.12 Utredningsandel, %

Brottskategorier	Utredningsandel			Förändring, andel		Förändring, %	
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1							
Våldsbrott	17,1 %	17,5 %	19,0 %	1,5 %		8,3 %	
Övriga brott mot person	10,7 %	11,6 %	12,4 %	0,8 %		6,9 %	
Skadegörelsebrott	19,4 %	18,5 %	20,3 %	1,8 %		9,8 %	
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	10,3 %	10,5 %	11,1 %	0,6 %		5,5 %	
Summa Brottsområde 1	13,9 %	14,4 %	15,5 %	1,1 %		7,9 %	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	58,9 %	57,8 %	54,0 %	- 3,8 %		- 6,5 %	
Trafikbrott	53,8 %	53,4 %	56,9 %	3,5 %		6,5 %	
Summa Brottsområde 2	56,0 %	55,4 %	55,5 %	0,1 %		0,2 %	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	59,1 %	57,5 %	56,2 %	- 1,3 %		- 2,2 %	
Bedrägeribrott m.m.	14,1 %	16,1 %	16,1 %	0,0 %		0,0 %	
Ekonomiska brott*	5,4 %	8,9 %	4,1 %	- 4,8 %		- 54,2 %	
Övriga BrB-brott	18,3 %	20,2 %	19,6 %	- 0,5 %		- 2,7 %	
Övriga SSR-brott	34,4 %	34,6 %	37,3 %	2,7 %		7,9 %	
Summa Brottsområde 3	27,7 %	28,5 %	27,6 %	- 0,8 %		- 2,9 %	
Totalt	28,5 %	29,6 %	29,9 %	0,3 %		1,1 %	

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8 Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.13 Redovisningsandel, %

Brottskategorier	Redovisningsandel			Förändring, andel	
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	14,7 %	14,6 %	15,8 %	1,3 %	8,7 %
Övriga brott mot person	6,0 %	5,6 %	5,8 %	0,2 %	3,8 %
Skadegörelsebrott	1,8 %	1,5 %	1,6 %	0,1 %	4,5 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	2,2 %	2,0 %	2,2 %	0,2 %	8,9 %
Summa Brottsområde 1	4,6 %	4,4 %	4,7 %	0,3 %	7,1 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	58,0 %	56,7 %	53,3 %	- 3,3 %	- 5,9 %
Trafikbrott	28,0 %	26,3 %	28,6 %	2,3 %	8,6 %
Summa Brottsområde 2	36,4 %	35,1 %	36,6 %	1,5 %	4,3 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	47,0 %	42,3 %	41,6 %	- 0,7 %	- 1,6 %
Bedrägeribrott m.m.	5,7 %	6,8 %	7,9 %	1,1 %	16,1 %
Ekonomiska brott*	3,2 %	4,8 %	2,3 %	- 2,5 %	- 51,9 %
Övriga BrB-brott	12,2 %	12,8 %	12,6 %	- 0,1 %	- 1,0 %
Övriga SSR-brott	23,2 %	22,5 %	25,3 %	2,9 %	12,8 %
Summa Brottsområde 3	14,8 %	15,2 %	16,0 %	0,8 %	5,3 %
Totalt	12,3 %	12,3 %	12,7 %	0,5 %	3,9 %

TABELL 8.14 Nedläggningsandel, %

Brottskategorier	Nedläggningsandel			Förändring, andel	
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	85,3 %	85,2 %	84,0 %	- 1,1 %	- 1,3 %
Övriga brott mot person	94,0 %	94,2 %	94,0 %	- 0,2 %	- 0,2 %
Skadegörelsebrott	98,3 %	98,6 %	98,5 %	- 0,1 %	- 0,1 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	98,1 %	98,2 %	98,0 %	- 0,2 %	- 0,2 %
Summa Brottsområde 1	95,5 %	95,6 %	95,4 %	- 0,3 %	- 0,3 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	42,5 %	43,8 %	47,3 %	3,4 %	7,8 %
Trafikbrott	68,9 %	70,0 %	67,9 %	- 2,2 %	- 3,1 %
Summa Brottsområde 2	61,5 %	62,4 %	61,2 %	- 1,3 %	- 2,0 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	54,0 %	58,3 %	59,1 %	0,8 %	1,4 %
Bedrägeribrott m.m.	94,4 %	93,4 %	92,4 %	- 1,1 %	- 1,1 %
Ekonomiska brott*	41,6 %	41,5 %	55,0 %	13,5 %	32,4 %
Övriga BrB-brott	83,0 %	79,4 %	79,1 %	- 0,3 %	- 0,4 %
Övriga SSR-brott	76,1 %	77,1 %	74,3 %	- 2,8 %	- 3,6 %
Summa Brottsområde 3	84,7 %	83,8 %	82,9 %	- 0,8 %	- 1,0 %
Totalt	87,3 %	87,1 %	86,7 %	- 0,4 %	- 0,5 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8

Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.15 Förundersökningsandel, %

Brottskategorier	Förundersökningsandel			Förändring, andel	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	86,0 %	83,3 %	83,5 %	0,3 %	0,3 %
Övriga brott mot person	55,6 %	48,5 %	47,1 %	- 1,4 %	- 2,9 %
Skadegörelsebrott	9,5 %	8,3 %	7,9 %	- 0,4 %	- 4,8 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	21,4 %	19,4 %	20,0 %	0,6 %	3,2 %
Summa Brottsområde 1	33,3 %	30,7 %	30,5 %	- 0,3 %	- 0,8 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	98,4 %	98,1 %	98,7 %	0,7 %	0,7 %
Trafikbrott	52,0 %	49,3 %	50,3 %	1,0 %	2,0 %
Summa Brottsområde 2	65,0 %	63,5 %	66,1 %	2,6 %	4,1 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	79,6 %	73,6 %	74,0 %	0,4 %	0,6 %
Bedrägeribrott m.m.	40,6 %	42,5 %	49,3 %	6,8 %	16,1 %
Ekonomiska brott*	59,2 %	53,7 %	56,5 %	2,7 %	5,1 %
Övriga BrB- brott	66,8 %	63,3 %	64,4 %	1,1 %	1,7 %
Övriga SSR- brott	67,6 %	65,0 %	67,9 %	3,0 %	4,6 %
Summa Brottsområde 3	53,4 %	53,4 %	57,9 %	4,5 %	8,4 %
Totalt	43,2 %	41,5 %	42,6 %	1,1 %	2,7 %

TABELL 8.16 Lagföringskvot, %

Brottskategorier	Lagföringskvot			Förändring, andel	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	87,9 %	86,9 %	87,4 %	0,5 %	0,5 %
Övriga brott mot person	85,5 %	84,4 %	84,9 %	0,5 %	0,6 %
Skadegörelsebrott	83,8 %	86,2 %	82,2 %	- 3,9 %	- 4,5 %
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	88,8 %	87,4 %	87,5 %	0,1 %	0,1 %
Summa Brottsområde 1	87,2 %	86,4 %	86,4 %	0,0 %	0,0 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	96,5 %	97,0 %	96,9 %	- 0,1 %	- 0,1 %
Trafikbrott	95,6 %	96,0 %	95,4 %	- 0,6 %	- 0,7 %
Summa Brottsområde 2	96,1 %	96,5 %	96,2 %	- 0,4 %	- 0,4 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	97,4 %	97,6 %	97,2 %	- 0,3 %	- 0,3 %
Bedrägeribrott m.m.	89,8 %	88,6 %	81,8 %	- 6,8 %	- 7,7 %
Ekonomiska brott*	50,0 %	97,0 %	97,1 %	0,2 %	0,2 %
Övriga BrB-brott	90,2 %	88,6 %	87,9 %	- 0,8 %	- 0,8 %
Övriga SSR-brott	93,7 %	93,2 %	91,8 %	- 1,3 %	- 1,4 %
Summa Brottsområde 3	92,6 %	91,7 %	87,8 %	- 3,9 %	- 4,2 %
Totalt	93,1 %	92,9 %	91,3 %	- 1,6 %	- 1,7 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Bilaga 8 Ärendestatistik, forts.

TABELL 8.17 Effektiv lagföringskvot, %

Brottskategorier	Effektiv lagföringskvot			Förändring, andel	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
Brottsområde 1					
Våldsbrott	87,7 %	86,7 %	87,2 %	0,5 %	0,6 %
Övriga brott mot person	84,6 %	82,2 %	83,9 %	1,7 %	2,1 %
Skadegörelsebrott	81,7 %	84,1 %	80,4 %	- 3,7 %	- 4,4 %
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	87,5 %	85,9 %	85,2 %	- 0,7 %	- 0,8 %
Summa Brottområde 1	86,5 %	85,4 %	85,6 %	0,2 %	0,2 %
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	89,5 %	90,1 %	89,9 %	- 0,3 %	- 0,3 %
Trafikbrott	90,4 %	91,0 %	90,7 %	- 0,3 %	- 0,3 %
Summa Brottområde 2	90,0 %	90,6 %	90,3 %	- 0,3 %	- 0,3 %
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	89,4 %	89,4 %	88,4 %	- 1,0 %	- 1,1 %
Bedrägeribrott m.m.	88,1 %	88,0 %	80,8 %	- 7,2 %	- 8,1 %
Ekonomiska brott*	50,0 %	97,0 %	97,1 %	0,2 %	0,2 %
Övriga BrB- brott	89,1 %	87,5 %	86,8 %	- 0,7 %	- 0,8 %
Övriga SSR- brott	88,7 %	88,5 %	87,5 %	- 1,0 %	- 1,1 %
Summa Brottområde 3	88,7 %	88,4 %	84,5 %	- 3,8 %	- 4,3 %
Totalt	88,9 %	88,8 %	87,4 %	- 1,5 %	- 1,6 %

* Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

TABELL 8.18 Resurstid för verksamheten, totalt och per arbetsflöde

	Antal timmar			Förändring, antal	Förändring, %
	2018	2019	2020	2019–2020	2019–2020
KV Kärnverksamhet inom rättsväsendet	30 802 524	31 715 032	33 958 372	2 243 340	7,1 %
UR Kärnverksamhet utanför rättsväsendet	82 516	89 159	70 922	- 18 237	- 20,5 %
GV Gemensam verksamhet	13 243 973	14 416 958	14 992 468	575 510	4,0 %
XX Ej verksamhetskodad tid	26 736	15 059	4 749	- 10 310	- 68,5 %
Totalt	44 155 749	46 236 208	49 026 511	2 790 303	6,0 %
KV Kärnverksamhet inom rättsväsendet					
BF Brottsförebyggande arbete	9 413 981	9 514 142	10 133 229	619 087	6,5 %
UL Utredning och lagföring	17 245 528	17 981 576	19 579 633	1 598 056	8,9 %
SE Service	4 143 015	4 219 313	4 245 510	26 197	0,6 %
Totalt	30 802 524	31 715 032	33 958 372	2 243 340	7,1 %
GV Gemensam verksamhet					
LS Ledning/styrning	3 242 531	3 424 760	3 756 716	331 957	9,7 %
KF Kompetensförsörjning	3 318 904	3 840 610	3 857 333	16 722	0,4 %
SV Stödverksamhet	6 682 537	7 151 588	7 378 419	226 831	3,2 %
Totalt	13 243 973	14 416 958	14 992 468	575 510	4,0 %

Bilaga 9

Resultatindikatorerna och bedömningen av deras mätkraft i förhållande till regeringens mål

Bedömningsmodellen har reviderats med hjälp av ett analysstöd¹ som har tagits fram. I analysstödet beskrivs den metod som använts för att bedöma indikatorernas mätkraft i förhållande till regeringens mål för Polismyndighetens verksamhet. Indikatorstyrka, indikatorsvolym och indikatorers totala mätkraft har skattats av redaktionsgruppen för årsredovisningen hos Polismyndigheten genom en strukturerad kvalitativ bedömning.

Indikatorstyrka – För att få en indikation på om hur stark en indikator koppling är till det uppsatta målet används indikatorstyrka. För att belysa det används tre indikatorstyrkor: stark, medelstark och svag indikator.

Indikatorsvolym – En aspekt att ta hänsyn till är om indikatorn mäter en stor del av målet eller om indikatorn endast mäter en mindre del av målet. För att belysa detta används tre indikatorsvolymer: stor, medelstor och liten indikator.

Indikatorers totala mätkraft – Ofta är det inte tillräckligt att identifiera en stark indikator för att mäta måluppfyllelsen. En indikator mäter nämligen bara en avgränsad del av ett mål. För att belysa måluppfyllelsen på ett bra sätt behöver ett flertal indikatorer användas. Då flera indikatorer används är det viktigt att de belyser olika delar av målet för att mätbarheten av målet ska bli så heltäckande som möjligt. Vidare är det viktigt att de olika indikatorerna inte mäter samma sak. Den väsentligaste aspekten är den samlade mätkraften bland alla indikatorer som används för ett specifikt mål. För att belysa detta har vi definierat tre typer av mätkraft för de uppställda målen: svag, medelstark och stark mätkraft av målen.

På sikt kan analysstödet bidra till en diskussion kring mätkraft, exempelvis genom att förslag på att införa nya indikatorer där mätkraften är svag eller förslag på att exkludera indikatorer som endast bidrar marginellt till förmågan att mäta måluppfyllelsen.

1) Polismyndigheten (2020): *Indikatorernas styrka och volym samt dess mätkraft på delmål. Analysstöd till uppföljning av SVP.*

Bilaga 9

Resultatindikatorer för att bedöma resultatet, forts.

Samtliga resultatindikatorer baseras på Polismyndighetens egen statistik om inte annat anges.

TABELL 9.1 Delmål, resultatindikatorer, styrka, volym och total mätkraft, 2020.

Delmål	Resultatindikator	Mätstyrka	Total mätkraft	Styrka	Volym
Förtroende för Polismyndigheten/Ha allmänhetens förtroende och bidra till ett högt förtroende för rättsväsendet som helhet	Andel medborgare som upplever mycket/ganska stort förtroende för rättsväsendet som helhet (NTU)	Medelstark	6	3	2
	Andel medborgare som upplever mycket/ganska stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete (NTU)	Medelstark	6	3	2
Den brottsförebyggande verksamheten/ Bidra till att brottsligheten minskar	Andel medborgare som är utsatta för brott mot enskild person (NTU)	Medelstark	4	2	2
	Andel hushåll som är utsatta för brott mot egendom (NTU)	Medelstark	4	2	2
	Antal anmälda brott per 100 000 invånare	Medelstark	4	2	2
	Antal dödade i trafiken (Transportstyrelsen)	Svag	1	1	1
	Antal svårt skadade i trafiken (Transportstyrelsen)	Svag	1	1	1
	Antal anställda på polisregionerna som arbetar med BF/IGV	Svag	1	1	1
Den trygghetsskapande verksamheten/ Människors trygghet ska öka	Andel medborgare som är mycket/ganska trygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet (NTU)	Medelstark	6	3	2
	Andel medborgare som mycket/ganska ofta valt en annan väg eller annat färdssätt på grund av oro för att utsättas för brott (NTU)	Svag	3	3	1
	Andel medborgare som i stor utsträckning är orolig för brottsligheten i samhället (NTU)*	Medelstark	4	2	2
Den brottsutredande verksamheten/ Verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet. Brottsuppleringen ska öka.	Ärenden redovisade till åklagare	Medelstark	4	2	2
	Redovisningsandel	Medelstark	6	3	2
	Utredningsandel	Medelstark	6	3	2
	Kompletteringsvolym (Polismyndigheten/ Åklagarmyndigheten)	Medelstark	6	3	2
	Lagföringskvot (Åklagarmyndigheten)	Medelstark	4	2	2
	Medelgenomströmningstid dagar (ärenden redovisade till åklagare)	Medelstark	4	2	2
	Öppna ärenden äldre än 12 månader (totalt)	Medelstark	4	2	2
	Öppna ärenden (totalt)	Medelstark	4	2	2
Polismyndighetens serviceverksamhet/Fullgöra verksamhet som ankommer på Polismyndigheten enligt särskilda bestämmelser på ett rättssäkert, enhetligt och effektivt sätt samt vara tillgänglig för allmänheten.	Andel ansökningar som inkommit via e-tjänster (vapentillståndsansökningar, ansökningar gällande byggetablering och uteserveringar)**	Svag	3	3	1
	Andel medborgare som är nöjda med polisens tillgänglighet (PKC servicemätning)	Svag	3	3	1
	Andel medborgare som är nöjda med polisens bemötande (PKC servicemätning)	Svag	3	3	1
	Andel medborgare som är nöjda med utförandet av sitt ärende (PKC servicemätning)	Svag	3	3	1
	Andel medborgare som upplever god service jämfört med den förväntade (PKC servicemätning)	Svag	3	3	1
	Andel polisanmälningar via e-tjänst	Medelstark	6	3	2
	Andel besvarade samtal inom 5 minuter (PKC)	Medelstark	6	3	2
	Befolkningens upplevelse av möjligheten att få kontakt med polisen (NTU)	Medelstark	6	3	2
	Befolkningens upplevelse av bemötande från polisen (NTU)	Medelstark	6	3	2

* Ny resultatindikator för årsredovisningen 2020

** I årsredovisningen för 2020 har tre tidigare resultatindikatorer slagits samman till ett sammanhållet mått.

Bilaga 10

Förteckning över återrapporteringskrav och uppdrag i årsredovisning 2020, enligt regleringsbrev för Polismyndigheten 2020

TABELL 10.1 Återrapporteringskrav och uppdrag

Namn på återrapporteringskrav	Beskrivning av återrapporteringskrav	Avsnitt/sida
Internationell fred och säkerhet	<p>Polismyndigheten ska redovisa omfattningen av och kostnaderna för sitt bidrag till EU:s, FN:s och OSSE:s missioner och högkvarter samt bedöma hur Polismyndigheten tillfört ett särskilt mervärde till verksamheten, vilka bidrag som varit av särskild polisiär relevans och hur Polismyndigheten bidragit till en stärkt hantering av kopplingen mellan inre och yttre säkerhet. Redovisningen enligt ovan ska i tillämpliga delar vara uppdelad utifrån insats.</p> <p>Polismyndigheten ska analysera de säkerhetsmässiga förutsättningarna för sina bidrag och vid behov informera regeringen om säkerhetsrelaterade frågor.</p>	Internationell fred och säkerhet, s. 106.
Internationella åtaganden och möjligheter	<p>Polismyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att genomföra rättsakter och överenskommelser inom ramen för arbetet i Europeiska unionen. Myndigheten ska vidare redovisa hur det internationella samarbetet nyttjas för att få genomslag i polisverksamheten, exempelvis i arbetet mot gränsöverskridande och organiserad brottslighet. Myndigheten ska därutöver i redovisningen analysera om justeringar i den egna verksamheten är nödvändiga för att förbättra effektiviteten och mervärdet av det internationella samarbetet.</p>	Internationella åtaganden och möjligheter, s. 111.
Jämställdhetsintegrering	<p>Polismyndigheten ska redovisa resultatet av de åtgärder avseende jämställdhetsintegrering som vidtagits för att myndighetens verksamhet ska bidra till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken.</p>	Jämställdhetsintegrering, s. 122.
Resultatet i brottsutredningsverksamheten	<p>Polismyndigheten ska redovisa vilket arbete som bedrivs för att förstärka den brottsutredande förmågan och öka uppleringen av brott. Särskild uppmärksamhet ska läggas på att redovisa hur myndigheten arbetar för att utveckla förmågan att utreda och klara upp mord och mordförsök som har begåtts med skjutvapen samt andra grova brott med koppling till organiserad brottslighet. En redovisning ska även göras av förmågan att analysera, utreda och klara upp sprängningar.</p>	<p>Förstärkt förmåga att utreda brott, s. 70.</p> <p>Utredning och upplering av mord och mordförsök som har begåtts med skjutvapen, s. 73.</p> <p>Polismyndighetens förmåga att analysera, utreda och klara upp sprängningar, s. 78.</p>
Förhör i samband med utredning av brott	<p>Polismyndigheten ska redovisa hur man arbetar för att höja kompetensen i organisationen avseende förhör. Polismyndigheten ska också redovisa vilket arbete som bedrivs för att säkerställa att personal som förhör barn i så stor utsträckning som möjligt har särskild utbildning för uppgiften och tillämpar den handledning som har tagits fram på området. Av redovisningen ska framgå vilka utbildningar som finns på området, hur många utredare som genomgår dessa samt en bedömning av hur många av barnförhören som genomförs av utbildad personal.</p>	Förhör i samband med utredning av brott, s. 85.
Brottsförebyggande arbete	<p>Polismyndigheten ska fortsatt redovisa vilka åtgärder som vidtas för att säkerställa en långsiktig och tydlig polisiär närvaro i hela landet. Myndigheten ska också redovisa i vilken omfattning det finns områdespoliser på lokalpolisområdesnivå och vad som görs för att dessa ska få möjligheter att arbeta med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utan att tas i anspråk för annan verksamhet. En sådan redovisning ska även lämnas avseende kommunpoliser. I redovisningen ingår att beskriva vilka åtgärder som har vidtagits för att knyta rätt kompetens och erfarenhet till funktionerna områdes- och kommunpolis i syfte att skapa gynnsamma förutsättningar för ett långsiktigt brottsförebyggande arbete i lokalsamhället.</p> <p>Polismyndighetens brottsförebyggande arbete ska bedrivas kunskapsbaserat och svara mot den lokala problembilden. Uppföljning av genomförda insatser ska möjliggöra spridning av goda exempel och kunskapsåterföring samt bidra till en rättvisande redovisning av verksamheten. Polismyndigheten ska därför redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits för att utveckla adekvata uppföljningsmetoder och it-stöd avseende det brottsförebyggande arbetet.</p>	<p>Långsiktig polisiär närvaro, s. 23.</p> <p>Lokalt brottsförebyggande arbete, s. 28.</p> <p>Adekvata uppföljningsmetoder, s. 34.</p>
Öka attraktiviteten i polisyrket	<p>Polismyndigheten ska fortsatt redovisa de särskilda åtgärder som i samråd med berörda parter har vidtagits för att öka attraktiviteten i polisyrket genom bättre villkor. Av redovisningen ska också framgå hur de budgetförstärkande medlen använts till åtgärder för att göra Polismyndigheten än mer attraktiv som arbetsgivare i syfte att nå målet om 10 000 fler anställda till 2024.</p>	Attrahera till polisen, s. 117.

Bilaga 10

Återrapporteringskrav och uppdrag, forts.

Namn på uppdrag	Beskrivning av uppdrag	Avsnitt/sida
Förstärkt arbete gällande särskilt utsatta brottsoffer samt brott med hedersmotiv	<p>Polismyndigheten ska redovisa hur arbetet med att utöka resurser och kompetens i brottsutredningsverksamheten gällande bland annat brott i nära relation, våldtäkter samt vålds- och sexualbrott mot barn enligt myndighetens beslut i juni 2019 om särskilt utsatta brottsoffer fortlöper. Resultatutvecklingen för dessa brottstyper ska också redovisas och kommenteras.</p> <p>Polismyndigheten ska vidare redovisa vilket fortsatt utvecklingsarbete som bedrivs för att öka förutsättningarna för upplärning av brott med hedersmotiv, inklusive könsstymning och äktenskapstvång, och höja kompetensen i organisationen avseende dessa brott. Av redovisningen ska även framgå hur Polismyndigheten samverkar med Åklagarmyndigheten samt Länsstyrelsen i Östergötlands län som har det nationella uppdraget att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.</p>	<p>Satsning för särskilt utsatta brottsoffer, s. 80.</p> <p>Utredning av brott med hedersmotiv, s. 83.</p>
Hatbrott och andra brott som hotar demokratin	<p>Polismyndigheten ska fortsatt utveckla och förbättra arbetet för att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Polismyndigheten ska redovisa resultatet av vidtagna åtgärder. Myndigheten ska även beskriva hur samverkan med myndigheter och organisationer bedrivs samt hur en fungerande dialog säkerställs gentemot grupper som utsätts för denna typ av brott. Vid genomförande av uppgiften ska Polismyndigheten beakta annat relevant arbete inom aktuellt ämnesområde och analysera hur det kan bidra till att utveckla polisverksamheten.</p>	<p>Hatbrott och andra brott som hotar demokratin, s. 84.</p>
Gränskontroll och inre utlänningskontroll	<p>Polismyndigheten ska under 2020 fortsatt göra de prioriteringar och vidta de åtgärder som krävs för att en fullt fungerande ordinarie gränskontroll vid yttre gräns ska bedrivas under årets samtliga månader. Myndigheten ska därutöver även fortsätta att utveckla sin beredskap och förmåga att vid behov kunna bedriva en ändamålsenlig gränskontroll vid inre gräns.</p> <p>Polismyndighetens arbete med kompetensutveckling avseende de inre utlänningskontrollerna ska fortsätta under 2020. Myndigheten ska säkerställa att kontrollerna bedrivs effektivt och rättssäkert med tillräckliga resurser samt att statistik över kontrollerna förs på ett ändamålsenligt sätt. Polismyndigheten ska under året fortlöpande och konkret för Justitiedepartementet kunna redogöra för vilken reell utveckling som sker på området.</p>	<p>Gränspolisär verksamhet, s. 53.</p>
Verkställighet av beslut om av- och utvisning	<p>Polismyndigheten ska under 2020 fortsätta arbetet med att verkställa fler beslut om av- och utvisning. Det är alltså särskilt angeläget att Polismyndigheten verkställer beslut om utvisning på grund av brott. Myndigheten ska även fortsättningsvis redovisa resultaten av verkställighetsarbetet och hur man har säkerställt att detta arbete har skett värdigt, humant, effektivt, enhetligt och rättssäkert. Polismyndigheten ska därutöver kommentera sin ärendehantering på det sätt som framgår av regeringsbeslut Ju2013/8211/PO.</p>	<p>Verkställighet av beslut om av- och utvisning, s. 55.</p>
Trafik	<p>Redovisning i årsredovisningen till och med 2020 av Polismyndighetens trafiksäkerhetsarbete inkl. kontroller av cabotagetransporter och flygande inspektioner av nyttofordon (Ju2016/08896/LP(delvis)).</p>	<p>Polismyndighetens arbete med den yrkesmässiga trafiken (nyttotrafiken), s. 40.</p>

